

Bundel - Algemeen Bestuur van 1 juli 2026

- 1 Opening en mededelingen
- 2 Presentatie Tech.Land (B. Roeterdink)
Gericht op samenspel tussen TECH.LAND, Nota Ruimte, Omgevingsvisie Gelderland, RPA, Achterhoek Visie 2050, NPVR, etc.
- 3 Benoeming Lid DB (mondeling)
- 4 European Week of Regions & Cities (EWRC) 2026
Akkoord gaan met het voorstel om met 20 personen te gaan deelnemen aan de EWRC 2026
Voorstel EWRC 2026
Memo EWRC 2026
- 5 Lobby
1. Korte terugblik op Lentefestival.
2. Kennisnemen van onderstaande lobby gerelateerde zaken en activiteiten.
AB memo lobby 1 juli 2026
- 6 Concept Regioplan Achterhoek – Nationaal Programma Vitale Regio's
Kennis te nemen van het voorliggende concept regioplan;
In te stemmen met de inhoudelijke richting en focus van het concept-regioplan;
Akkoord te gaan met het gebruiken van dit concept als basis voor gesprekken met departementen richting definitieve vaststelling van het regioplan;
Kennis te nemen van het voorgestelde proces richting besluitvorming en verdere uitwerking.
Voorstel Concept Regioplan Achterhoek – Nationaal Programma Vitale Regio's
Concept Regioplan NPVR - Kom maar op!
Proces Regioplan NPVR
- 7 Voortgangsrapportage Regio Deal Achterhoek II
Akkoord gaan met het indienen (voor 15 juli) van de voortgangsrapportage bij het Rijk.
Akkoord gaan om 10 % over te programmeren: dat is 2,5 miljoen. Dit risico grotendeels af te dekken door de vrijval van Regio Deal I middelen hiervoor te reserveren (circa 1,75 miljoen).
Voorstel voortgangsrapportage Regio Deal Achterhoek II
Concept Voortgangsrapportage Regio Deal Achterhoek II
- 8 Jaarstukken 2025
1. instemmen met de jaarstukken 2025;
2. instemmen met de het toevoegen van € 151.253 aan het investeringsfonds, € 150.000 bestemmen voor een extra impuls op lobby en marketing en het restant € 88.417 uitkeren aan de gemeenten in de verhouding van het aantal inwoners.
3. het accountantsverslag voor kennisgeving aan te nemen.
Voorstel Jaarstukken 2025
Overzicht zienswijzen Jaarrekening 2025 Raden
Jaarstukken 2025
Accountantsverslag 2025
- 9 Controle protocol 2026
Instemmen met het controleprotocol en daarmee met de ondergenoemde beslispunten
Voorstel controle protocol 2026
Controle protocol 2026
- 10 Bestuursrapportage januari – april 2026 en 1e verzamelwijziging 2026
1. Kennisnemen van de bestuurs- en budgetrapportage januari tot en met april 2026.
2. In stemmen met de 1e (budgettair neutrale) verzamelwijziging 2026.
Voorstel Bestuursrapportage januari – april 2026 en 1e verzamelwijziging 2026
Bestuurs- en budgetrapportage januari-april 2026

- 11 Vervolg Achterhoek partnernetwerk en implementatie van nieuwe merkstrategie/regiomarketing (i.a.v. E. Ruesen)
Korte toelichting door E. Ruesen.
1. Kennisnemen van het projectplan 'Achterhoek Partners- made by Pak An' als vervolg op het Achterhoek Partnernetwerk.
2. Onder voorbehoud van goedkeuring van de Achterhoek Board van dit plan, een bedrag van € 100.000,-- te reserveren vanuit de resterende middelen van het project Onverwachte Hoek. Stichting Pak An vragen hiervoor een subsidieaanvraag te doen, ten behoeve van het neerzetten van de structuur, het netwerk, zichtbaarheid en maatschappelijke impact.
3. Akkoord te gaan met het inzetten van de resterende gelden (zijnde € 300.000,--) van het project Onverwachte Hoek 2.0, naar de nieuwe regiocampagne 'Achterhoek – hier dóen we gewoon'. Voor de periode 2026 t/m 2028.

Voorstel Vervolg Achterhoek partnernetwerk en implementatie van nieuwe merkstrategie/regiomarketing

Pak An made bij Achterhoek Partners

- 12 Zes projecten Regio Deal Achterhoek II
1. Kennisnemen van het project EnergieHub Aalten en de voorgestelde financiering; een bijdrage van € 52.310 uit de Regio Deal II (springplank Slimme Energiegemeenschappen).
2. Kennisnemen van het project Fit veur Altijd 2.0 en de voorgestelde financiering; een bijdrage van €442.703 uit de Regio Deal II (springplank Gezondheid Voorop)
3. Kennisnemen van het project Leefbaar thuis en de voorgestelde financiering; een bijdrage van €70.800,00 uit de Regio Deal II (springplank Gezondheid Voorop)
4. Kennisnemen van het project Leerkring Humanoids en de voorgestelde financiering; een bijdrage van € 363.904 uit de Regio Deal II (springplank Verdienvermogen breed bedrijfsleven).
5. Kennisnemen van het project Leerkring AI en de voorgestelde financiering; een bijdrage van € 140.000,- uit de Regio Deal II (springplank Verdienvermogen breed bedrijfsleven)
6. Kennisnemen van het project programmatische ondersteuning bij programma Leven Lang Ontwikkelen (LLO) en de voorgestelde financiering; een bijdrage van € 216.889 uit de Regio Deal II (springplank bestrijding arbeidsmarktkrapte)
Ter informatie is het projectoverzicht RD II en overzicht bijdragen gemeenten toegevoegd.

Voorstel zes projecten Regio Deal Achterhoek II

Aanvraagformulier Energiehub Aalten

Rapport van bevindingen Energiehub Aalten

Aanvraagformulier Fit veur Altijd

Rapport van bevindingen Fit veur Altijd

Aanvraagformulier Leefbaar Thuis

Rapport van bevindingen Leefbaar Thuis

Aanvraagformulier Leerkring Humanoids Achterhoek

Rapport van bevindingen Leerkring Humanoids Achterhoek

Aanvraagformulier Leerkring AI

Rapport van bevindingen Leerkring AI

Aanvraagformulier programmatische ondersteuning bij programma Leven Lang Ontwikkelen (LLO)

Rapport van bevindingen programmatische ondersteuning bij programma Leven Lang Ontwikkelen (LLO)

Bijlage Projectenoverzicht RDII - juni 2026

Bijlage Overzicht bijdrage gemeenten RDII - juni 2026

- 13 Verslag van de vergadering van 13 mei 2026
Vaststellen van het verslag.
Verslag Algemeen Bestuur 13 mei 2026
- 14 Rondvraag en belangrijke data

3 juli werkbezoek Raad voor Cultuur (cultuur wethouders)

10 juli brengt een kleine afvaardiging van De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli), de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) en de Raad voor de Volksgezondheid & Samenleving (RVS) een bezoek aan onze regio. (deelnemers nog niet bekend)

Optie 31 augustus: werkbezoek Minister Heerma i.h.k.v. NPVR als verantwoordelijk minister vanuit BZK.

18 september Bustour Achterhoek Raad

28 september werkbezoek staatssecretaris Bertram over de gnoe (13:15 tot 14:45 uur, Arnhem of Deventer).

29-30 september VNG congres

12-15 oktober EWRC Brussel

6 november Dag van Gelderland (Amphion, Doetinchem)

13 november Rijk-Regio bijeenkomst Regio Deal en NPVR (bestuurlijk)

29 november VNG Uitvoeringscongres 2026

ALGEMEEN BESTUUR

Vergadering d.d.	: 1 juli 2026
Agendapunt	: 4
Onderwerp	: Brussel: Update EWRC 2026
Portefeuillehouder	: Mw. L. Werger

Voorstel

1. Akkoord gaan met het voorstel om met 20 personen te gaan deelnemen aan de EWRC 2026

Toelichting

Programma European Week of Regions and Cities

Onder leiding van de Provincie Overijssel bereiden verschillende regio's zoals ieder jaar een divers programma voor, bestaande uit workshops, netwerkbijeenkomsten en thema diners.

Het voorstel is om naar aanleiding van de evaluatie van de EWRC 2025 en de drukke bestuurlijke agenda in het najaar dit jaar met een kleinere delegatie vanuit de Achterhoek te gaan deelnemen aan de EWRC 2026, die van **12 t/m 14 oktober 2026** gaat plaatsvinden. Zie bijgevoegde memo.

Voor de delegatie zijn er 20 kamers bij Latroupe Jardin Secret Hotel Brussels gereserveerd. Aanmeldingen voor deelname aan de EWRC ontvangen we graag **tot uiterlijk 18 juli 2026** (**neppich@winterswijk.nl**).

Procedure:	Vervolgactie:	Bijlagen:	Consequenties:
DB d.d.: Achterhoek	communicatie:	Meegezonden: Memo	Financieel: nee
Board d.d.:	Mededeling beslissing	Ter inzage:	Personeel: nee
	aan:	Plaats van inzage:	

Nadere informatie bij: Nicky Eppich

Tel.nr.: 06 11 36 26 34

Memo

24^e European Week of Regions & Cities 2026 – *Strong Regions for a Strong Europe*

Van: Nicky Eppich, Alexandra Arens (namens 8RHK Ambassadeurs)

Aan: Algemeen Bestuur 8RHK Ambassadeurs

Datum: 1 juli 2026

European Week of Regions and Cities

Van 12 t/m 14 oktober 2026 vindt de European Week of Regions and Cities (EWRC) plaats. Anders dan in voorgaande jaren zijn we, mede vanwege het VNG-congres dat twee weken voor de EWRC plaatsvindt en de College-2-daagse in het najaar, voornemens om dit jaar met een kleinere Achterhoekse delegatie deel te nemen aan de #EURegionsWeek in Brussel. Deze keuze is mede gebaseerd op de evaluatie van de EWRC 2025, waarin naar voren kwam dat een meer gerichte deelname, gekoppeld aan specifieke inhoudelijke thema's en belangen van de regio, meerwaarde biedt voor zowel bestuurders als ambtelijke deelnemers.

Om die reden is er dit jaar ruimte voor twee deelnemers per gemeente, aangevuld met twee vertegenwoordigers van de 8RHK Ambassadeurs. Hiermee komt de totale delegatie uit op circa twintig personen. Op deze manier ontstaat meer ruimte voor een inhoudelijk gerichte programmering en een doelgerichte vertegenwoordiging van de Achterhoek tijdens de European Week. Mocht de belangstelling binnen een gemeente groter zijn, dan staat het gemeenten uiteraard vrij om aanvullende deelnemers af te vaardigen en zelf zorg te dragen voor de organisatie van de hotelovernachting.

Onder leiding van de Provincie Overijssel (de leiding rouleert ieder jaar tussen Gelderland en Overijssel) heeft inmiddels de eerste aftrap plaatsgevonden voor de voorbereidingen van een gevarieerd programma met verschillende regio's in Oost-Nederland, bestaande uit workshops, netwerkbijeenkomsten en themadiners. Ondanks de beperktere omvang van de delegatie blijft de inzet gericht op het versterken van ons Europese netwerk, het uitwisselen van kennis en het onder de aandacht brengen van de belangen van de regio Achterhoek in Brussel.

Naast het inhoudelijke programma is er tijdens de European Week ruimte om te netwerken. Twee netwerkmomenten die een vast bestanddeel zijn van de European Weeks zijn de VNG Netwerkborrel en netwerkborrel Oost-Nederland. Op maandag 12 oktober vindt de VNG Netwerkborrel plaats. Op dinsdag 13 oktober organiseren de provincies Gelderland en Overijssel de netwerkborrel Oost-Nederland tijdens de #EURegionsWeek. De precieze tijden zijn nog niet gecommuniceerd.

Aanmelding opent eind juni 2026

Eind juni opent de inschrijving voor het officiële programma van de EWRC. Over de precieze datum houden we de delegatie op de hoogte.

Aanmelden voor deelname aan de EWRC 2026

Voor de delegatie zijn er 20 kamers bij [Latroupe Jardin Secret Hotel Brussels](#) gereserveerd. Aanmeldingen voor deelname aan de EWRC ontvangen we graag **tot uiterlijk 18 juli 2026** (neppich@winterswijk.nl).

Voor vragen kan contact worden opgenomen met het organisatieteam: Nicky Eppich (neppich@winterswijk.nl) en Alexandra Arens (aarens@winterswijk.nl).

ALGEMEEN BESTUUR

Vergadering d.d.	: 1 juli 2026
Agendapunt	: 5
Onderwerp	: Lobby
Portefeuillehouder	: mevrouw L. Werger

Voorstel:

1. Korte terugblik op Lentefestival.
2. Kennisnemen van onderstaande lobby gerelateerde zaken en activiteiten.

Toelichting:

Lentefestival Achterhoek (terugblik mondeling)

Het Lentefestival heeft ten tijde van de vergadering plaatsgevonden en vormde een belangrijk moment in de lobbystrategie van de regio.

Onder de titel *“De Achterhoek als demoregio – Nederland in het klein”* is de regio gepositioneerd als praktijkomgeving voor nationale opgaven. De centrale gedachte is dat vraagstukken in de Achterhoek representatief zijn voor bredere landelijke ontwikkelingen en daarmee inzicht bieden in werkbare oplossingen. Het festival stond in het teken van relatieopbouw met Tweede Kamer en Rijk, het agenderen van regionale perspectieven en het versterken van samenwerking. Het evenement sloot aan bij de NPVR-status en draagt bij aan zichtbaarheid en positionering richting het Rijk.

Mobiliteit en GNOE

Op het dossier mobiliteit (GNOE) is recent een brief verstuurd aan de provincie Gelderland met zorgen over het nut- en noodzaakonderzoek, met name vanwege het ontbreken van de Duitse zijde. Het gesprek hierover wordt voortgezet op **25 juni tijdens het regionaal vervoersberaad**. Daarnaast worden via de thematafel mobiliteit actief Duitse partners benaderd.

Op 28 september is er een werkbezoek van staatssecretaris Bertram over de gnoe (Arnhem of Deventer).

Werkbezoek Raad voor Cultuur (3 juli)

Op 3 juli ontvangt de Achterhoek de Raad voor Cultuur in het kader van de erkenning als cultuurregio (sinds 2024). Dit werkbezoek maakt onderdeel uit van een landelijke reeks waarbij de Raad verschillende regio's bezoekt om input op te halen voor advisering aan het Rijk.

De inzet vanuit de regio is om niet alleen zicht te geven op wat er al gebeurt, maar vooral om het gesprek te voeren over wat nodig is om de culturele infrastructuur verder te versterken. Daarbij gaat het onder meer om bereikbaarheid van cultuur, talentontwikkeling, spreiding van voorzieningen en de rol van cultuur in brede welvaart. Het werkbezoek is ook afgestemd met de betrokken wethouders Cultuur.

Werkbezoek 'Tellende regio's' (10 juli)

Op 10 juli ontvangt de Achterhoek een delegatie van drie rijksadviesraden – de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli), de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) en de Raad voor Volksgezondheid & Samenleving (RVS) – in het kader van het adviestraject *Tellende regio's*.

De delegatie bestaat onder meer uit commissieleden **Jantine Kriens (Rli en oud directeur VNG)** en **Martiene Branderhorst (ROB)**, aangevuld met medewerkers van de raden. Het bezoek richt zich op de vraag hoe rijksbeleid en investeringslogica uitwerken in de praktijk van regio's zoals de Achterhoek, en welke handelingsperspectieven er zijn om regionale verschillen te verkleinen.

Tijdens het werkbezoek gaan de raden in gesprek met regionale partijen aan de hand van concrete thema's zoals bereikbaarheid, zorg, woningbouw, onderwijs en voorzieningen. De nadruk ligt daarbij op ervaringen uit de praktijk: wat werkt, wat niet, en wat is nodig om het anders te doen.

Voor de regio is dit een belangrijk moment om structurele knelpunten en oplossingsrichtingen onder de aandacht te brengen bij invloedrijke adviesorganen van het Rijk. De opbrengsten worden verwerkt in een advies dat naar verwachting in 2027 verschijnt.

Gelderse zomerweek (stand van zaken)

In het kader van de Gelderse zomerweek voor Kamerleden (6–10 juli) waren twee onderdelen in de Achterhoek voorzien:

- **7 juli (middag)** – Bereikbaarheid Achterhoek en Stedendriehoek
- **10 juli (ochtend)** – Grensregio die verbindt & landschap in transitie

Deze onderdelen **gaan niet door vanwege het uitblijven van aanmeldingen vanuit de Tweede Kamer**. Er wordt gezien hoe de inhoud en contacten op een later moment alsnog onder de aandacht kunnen worden gebracht.

Agenda

- **(optie) 31 augustus** – Werkbezoek minister Heerma i.h.k.v. NPVR (BZK)
- **28 september** werkbezoek van staatssecretaris Bertram over de gnoe (Arnhem of Deventer).
- **29-30 september** VNG congres
- **12-15 oktober** EWRC Brussel
- **6 november** Dag van Gelderland (Amphion, Doetinchem)
- **13 november** – Rijk-Regio bijeenkomst Regio Deal en NPVR

	Vervolgactie: communicatie: Mededeling beslissing aan:	Bijlagen:	Consequenties: Financieel: Personeel:
Nadere informatie bij: Sybrecht Lensink		Tel.nr: +31 6 38 55 83 74	

Vergadering d.d.	: 1 juli 2026
Agendapunt	: 6
Onderwerp	: Concept Regioplan Achterhoek – Nationaal Programma Vitale Regio's
Portefeuillehouder	: De heer M. Boumans

Voorstel

1. Kennis te nemen van het voorliggende concept regioplan;
2. In te stemmen met de inhoudelijke richting en focus van het concept-regioplan;
3. Akkoord te gaan met het gebruiken van dit concept als basis voor gesprekken met departementen richting definitieve vaststelling van het regioplan;
4. Kennis te nemen van het voorgestelde proces richting besluitvorming en verdere uitwerking.

Toelichting**Aanleiding en doel**

Binnen het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR) werken regio en Rijk samen aan het versterken van brede welvaart in regio's die vroegtijdig en bovengemiddeld geconfronteerd worden met demografische en maatschappelijke transitie. Voor de Achterhoek biedt dit programma de mogelijkheid om regionale opgaven, ontwikkelkracht en samenwerking met het Rijk meerjarig te verbinden. Het regioplan vormt hiervoor de strategische basis.

In de afgelopen periode is het document verder aangescherpt in samenwerking met de strategisch adviseurs van de gemeenten. Daarbij zijn reacties, opmerkingen en inhoudelijke bijdragen verwerkt vanuit de Board, het algemeen bestuur, strategen, inhoudelijk betrokken partners en accounthouders vanuit provincie en departementen. Dit heeft geleid tot een aangescherpt concept regioplan met meer focus en scherpere keuzes in ontwikkellijnen en focuspunten.

Doel van deze bespreking is om bestuurlijke instemming te verkrijgen op het voorliggende concept regioplan, zodat dit document gebruikt kan worden als basis voor gesprekken met departementen richting definitieve vaststelling van het regioplan. Deze gesprekken worden daarnaast benut om gezamenlijk inhoud verder te verdiepen en toe te werken naar uitvoeringsagenda's in het najaar van 2026.

Status van het concept regioplan

Het voorliggende document betreft een concept regioplan voor de Achterhoek binnen het Nationaal Programma Vitale Regio's. Het plan beschrijft de strategische koers voor de lange termijn en vormt de basis voor verdere gesprekken tussen regio en Rijk over inhoud, instrumentarium en gezamenlijke inzet.

Het document bevat:

- drie ontwikkellijnen die richting geven aan de brede welvaart en demografische transitie;
- zes focuspunten waarop regio en Rijk gezamenlijk willen versnellen;
- een strategische agenda die in een volgende fase verder wordt geconcretiseerd.

Vervolgproces

Het vervolgproces richting vaststelling van het regioplan en verdere uitwerking is opgenomen in de bijgevoegde procesplaat. In de komende periode staan gesprekken met departementen centraal, waarna de Board in september opnieuw wordt meegenomen in de voortgang en opbrengsten.

Procedure:

DB d.d.:
Achterhoek Board
d.d.: 11 juni 2026

Vervolgactie:

communicatie:
Mededeling beslissing
aan:

Bijlagen:

Meegezonden:
Concept NPVR
Processchema

Ter inzage:
Plaats van inzage:

Consequenties:

Financieel: nee
Personeel: nee

Nadere informatie bij: René Buiting

Tel.nr.: (06) 39 83 92 64

Kom maar op!

Regioplan Achterhoek – Nationaal programma vitale regio's

Hoe dit regioplan te lezen

Dit regioplan bouwt voort op een regio die al volop in beweging is. In de Achterhoek werken overheden, ondernemers, maatschappelijke organisaties en inwoners al jaren samen aan het versterken van brede welvaart. Het plan vormt daarom geen startpunt van een nieuwe visie of samenwerking, maar een volgende stap in een ontwikkeling die al gaande is.

Het document heeft twee doelen. Allereerst beschrijft het de kracht van de Achterhoek en de demografische opgaven die hier eerder en scherper zichtbaar worden dan elders. Daarnaast markeert het de thema's waarop de regio samen met provincie, Rijk en andere partners wil intensiveren.

Dit regioplan benoemt daarmee de richting en de thema's, maar niet de volledige set aan concrete maatregelen of gesprekspunten. Het document fungeert als strategische agenda. De verdere concretisering vindt plaats in uitvoeringsagenda's. Deze worden eens per vier jaar vastgesteld door Rijk en regio, in samenwerking met betrokken partners. In deze uitvoeringsagenda's worden plannen van aanpak, samenwerkingsvormen en specifieke acties benoemd. Daarmee ontstaat een werkprogramma dat kan meebewegen met nieuwe inzichten, maatschappelijke ontwikkelingen en kansen.

Het plan heeft nadrukkelijk een lange tijdshorizon. De demografische ontwikkeling en de versterking van brede welvaart vragen om een perspectief dat verder reikt dan de korte termijn. Dit regioplan schetst daarom een samenwerkingsrichting voor de komende decennia. De uitvoeringsagenda's vormen de instrumenten waarmee deze richting stap voor stap wordt ingevuld, aangescherpt en vernieuwd. Zowel het plan als de uitvoeringsagenda's hebben een dynamisch karakter; de Achterhoek en het Rijk blijven met elkaar in gesprek.

Zo ontstaat een samenhangend geheel: een strategisch regioplan dat richting geeft, en uitvoeringsagenda's die het mogelijk maken om die richting in de praktijk te brengen.

1. De Achterhoekse belofte

De Achterhoek. Het is de geluksregio van Nederland. Een gebied met brede welvaart. Dat is te danken aan ons unieke karakter, onze cultuur van samen doen, de mouwen opstropen en nuchter vernieuwen. We kunnen veel dragen in onze hechte gemeenschap. Maar: we staan voor grote uitdagingen. Daar hebben we Nederland voor nodig – en Nederland heeft ons nodig.

In de Achterhoek komt alles samen

Zie onze regio als een mozaïek. Verschillen klikken hier in elkaar en ze vormen een sterk geheel. Rust én vermaak. Doeners én denkers. Steden én buurtschappen. Landschap én industrie. Lokaal verankerd én strategisch gelegen in Europa. Behoud van tradities én drang naar innovatie. Gewoon doorgaan én nieuwe initiatieven ontplooien. Op andere plekken botsen

tegenstellingen; in de Achterhoek niet. We liggen niet aan de rand, maar aan de Duitse grens, in de oudste euregio van Europa. Grensoverstijgend samenwerken zit in ons DNA.

Bij ons is het brandstof voor creativiteit, voor innovatie, voor het aanpakken van uitdagingen. En dat doen we altijd samen. De hechte gemeenschap, de wil tot samenwerken. Dát is de Achterhoek. En die Achterhoekse mentaliteit is hard nodig. Veel landelijke opgaven en transities beginnen in onze regio. Wij voelen 'de pijn' vaak als eerste. Dat geldt ook voor de demografische transitie; die begint hier. Als een regio die transitie aankan, dan zijn wij het wel. We hebben de veerkracht, de innovatiekracht. Maar we kunnen én willen het niet alleen.

Onze uitdagingen zijn een kans voor Nederland

De Achterhoek staat sterk, maar we voelen de druk. We zijn een regio waar mensen graag oud worden, maar jongeren vliegen uit en komen niet altijd terug. De maatschappelijke opgaven stapelen zich op: arbeidsmarkttekorten, demografische druk, ruimtedruk, veranderende zorg- en veiligheidsvragen, de noodzaak om duurzaam te versnellen. Het Achterhoekse mozaïek wankelt. Om het te behouden, is meer nodig dan alleen onze veerkracht en nuchtere daadkracht. Zonder gerichte steun lopen we het risico dat de balans kantelt, talent vertrekt, voorzieningen versoberen en kansen voor innovatie verloren gaan. Toch is onze uitdagende positie vooral een unieke kans. Voor de regio en voor heel Nederland.

De Achterhoek als demoregio

Juist daarom is onze regio de perfecte 'demoregio': dé plek waar we integrale, toekomstbestendige oplossingen kunnen ontwikkelen voor de vraagstukken die vandaag hier spelen, maar morgen ook op andere plekken in ons land. Om die kans te benutten, om de Achterhoek in te zetten als demoregio, is gerichte actie nodig.

We hebben ruimte te bieden, maar ook ruimte nodig

Om de voortrekkersrol waar te maken en de doelstellingen van het NPVR te behalen, hebben we ruimte te bieden, maar vooral ook ruimte nodig. Ruimte om te experimenteren, te investeren en te leren. Dat vraagt om structurele samenwerking, gerichte financiering en het delen van kennis en een brede blik: van themagericht naar integraal. Het Rijk is hierin een belangrijke partner. Door samen op te trekken, ontdekken we beleids- en investeringslogica voor de Achterhoek, en vooral ook voor vergelijkbare regio's. Een deel van onze opgaven én kansen ligt ook over de grens, in onze samenwerking met Duitsland. De wettelijke en operationele knelpunten daar zijn alleen op Rijksniveau weg te nemen; ruimte daarvoor hoort bij wat wij van het Rijk vragen.

Kom erbij, dan doen we het samen

Wat de uitdaging ook is, in de Achterhoek hebben we er drie woorden voor: kom maar op. Dat is precies de mentaliteit die Nederland nodig heeft om de nodige transities op een succesvolle manier te maken. Dus wat ons betreft, begint het hier. Bij ons in de Achterhoek. Maar we doen het niet alleen. We doen het samen met andere regio's, de provincie, Duitse samenwerkingspartners en het Rijk.

We gebruiken de Achterhoek als demoregio. Zodat het Achterhoekse mozaïek haar balans behoudt, en heel Nederland er straks beter van wordt.

PM: Infographic manier van samenwerken

2. Van belofte naar aanpak

De kracht van de Achterhoek zit niet alleen in wat we zijn, maar vooral in wat we doen. We wachten niet tot ontwikkelingen ons overkomen; wanneer uitdagingen zichtbaar worden, organiseren we ons en zoeken we naar oplossingen. Die houding is nu opnieuw nodig. De druk neemt toe, maar tegelijk ontstaat de kans om opnieuw te kijken naar hoe we organiseren, samenwerken en investeren.

Daarom kiezen we bewust voor een offensieve strategie: niet beschermen wat er is, maar bouwen aan de brede welvaart van de toekomst. Die inzet werken we uit langs drie ontwikkellijnen.

3. De thematiek

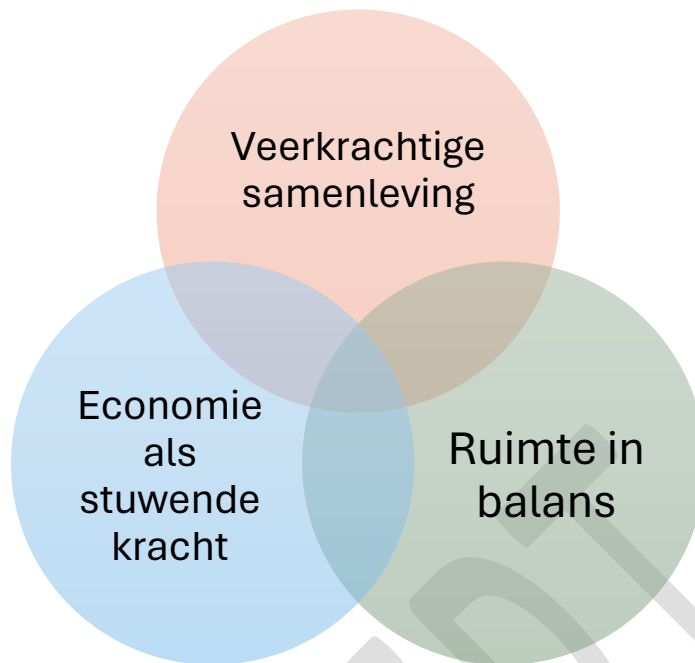
De kracht van de Achterhoek ligt in het samenspel van vele factoren: sterke gemeenschappen, een innovatieve economie, een aantrekkelijk landschap en een hoge kwaliteit van leven. Samen vormen zij de brede welvaart die de regio kenmerkt. Tegelijkertijd zetten demografische ontwikkelingen dit evenwicht onder druk. De veranderende bevolkingssamenstelling en krapte op de arbeidsmarkt werken door in vrijwel alle maatschappelijke domeinen.

Juist daarom vraagt de toekomst van de Achterhoek om een samenhangende benadering. De vraagstukken waar de regio voor staat, laten zich niet vangen binnen afzonderlijke beleidsterreinen. Ontwikkelingen op het gebied van economie, voorzieningen, gezondheid, mobiliteit en leefomgeving grijpen direct op elkaar in. De demografische ontwikkeling vormt daarbij de bril waardoor deze opgaven zichtbaar worden: zij maakt duidelijk waar druk ontstaat, maar ook waar kansen liggen om nieuwe oplossingen te ontwikkelen.

Om richting te geven aan die gezamenlijke inzet werkt dit regioplan met een aantal ontwikkellijnen. De keuze voor deze ontwikkellijnen is niet willekeurig. Samen beslaan zij de belangrijkste bouwstenen van brede welvaart in de Achterhoek: de kwaliteit van de samenleving, de kracht van de economie en de balans in de fysieke leefomgeving. Juist op deze drie domeinen komt de impact van de demografische ontwikkeling het sterkst tot uiting, en juist hier liggen de grootste kansen om nieuwe, toekomstbestendige oplossingen te ontwikkelen.

Tegelijkertijd zijn de ontwikkellijnen onlosmakelijk met elkaar verbonden. Een levendige samenleving kan niet bestaan zonder een sterke economische basis. Economische ontwikkeling vraagt om ruimte en kwaliteit. En ruimtelijke keuzes hebben direct effect op leefbaarheid en gemeenschapskracht. Door deze samenhang centraal te stellen, kiest de Achterhoek bewust voor een integrale benadering waarin opgaven niet afzonderlijk worden opgelost, maar in onderlinge samenhang.

Deze drie ontwikkellijnen vormen daarmee het fundament onder de gezamenlijke inzet van regio en Rijk in de komende decennia.

1. Veerkrachtige samenleving

Kracht die onderhoud vraagt én oplossingen biedt

De kracht van de Achterhoek zit in haar veerkrachtige samenleving. Het is de onderstroom van het mozaïek: de verenigingen, dorpsraden, ondernemersnetwerken, vrijwilligersorganisaties en informele verbanden die samen de brede welvaart dragen. Hier worden voorzieningen niet alleen gebruikt, maar gedragen. Hier wordt veiligheid niet alleen georganiseerd, maar gevoeld. Hier wordt zorg niet alleen geleverd, maar omringd door gemeenschap.

Juist omdat deze kracht zo bepalend is, is de impact van de demografische transitie hier ook direct voelbaar.

De druk vertaalt zich allereerst in het draagvlak onder **voorzieningen**. In een regio met kleinere kernen en grotere afstanden zijn scholen, sportaccommodaties, zorgposten, culturele broedplaatsen en ontmoetingsplekken essentieel voor leefbaarheid. Wanneer het inwonertal verandert of de leeftijdsopbouw verschuift, komt de exploitatie onder spanning te staan. Sluiting of schaalvergroting heeft hier een groter effect dan in stedelijke gebieden: het betekent niet alleen een functioneel verlies, maar ook het verdwijnen van sociale ankerpunten.

Daarmee raakt de druk ook de **mobiliteit**. In een rurale regio is bereikbaarheid geen luxe, maar randvoorwaarde voor participatie. Wanneer voorzieningen concentreren in grotere kernen, neemt de afhankelijkheid van vervoer toe. Voor ouderen, jongeren en mensen zonder auto betekent dat een hogere drempel om deel te nemen aan onderwijs, zorg, werk of verenigingsleven. Dit geldt zowel voor de bereikbaarheid in onze regio als de bereikbaarheid van onze regio. Mobiliteit en leefbaarheid zijn hier onlosmakelijk verbonden.

Op het terrein van **gezondheid** wordt de spanning eveneens zichtbaar. De zorgvraag groeit door vergrijzing, terwijl de arbeidsmarkt krap is en “handen aan het bed” schaarser worden. Dat betekent dat informele netwerken (mantelzorg, burenhulp, verenigingen) belangrijker worden als eerste schil rondom zorg en welzijn. De levendige samenleving fungeert hier als preventieve

infrastructuur: ze signaleert, ondersteunt en ontlast. Maar wanneer diezelfde gemeenschap veroudert of overbelast raakt, ontstaat een kwetsbaar evenwicht.

Ook **veiligheid** kent in een landelijke regio een eigen dynamiek. De capaciteit van formele veiligheidsdiensten is relatief beperkt en fysieke afstanden zijn groter. Tegelijkertijd spelen hier andere vraagstukken dan in stedelijke contexten, zoals ondermijnende criminaliteit in het buitengebied of kwetsbaarheid van agrarische locaties. De grenslijging speelt hier een grote rol in; zowel in de problematiek als bij de oplossingsmogelijkheden. In de Achterhoek is veiligheid sterk verweven met sociale controle en onderling vertrouwen. Wanneer gemeenschappen hecht zijn, signaleren inwoners sneller afwijkingen en spreken zij elkaar aan. Verzwakken die verbanden, dan wordt ook deze informele veiligheidslaag dunner.

Maar juist hier ligt ook een deel van de oplossing.

De kracht van de Achterhoek is dat maatschappelijke energie zich snel organiseert. Wanneer voorzieningen onder druk staan, ontstaan coöperaties, multifunctionele accommodaties en nieuwe samenwerkingsvormen tussen mensen en gemeenschappen. Wanneer mobiliteit een knelpunt wordt, worden collectieve vervoersinitiatieven en slimme combinaties van functies ontwikkeld. Wanneer zorgcapaciteit tekortschiet, groeit de samenwerking tussen formele zorgaanbieders en informele netwerken. En waar veiligheidsvraagstukken veranderen, wordt ingezet op samenwerking tussen inwoners, ondernemers en overheid.

Dezelfde cultuur van samen doen, nuchter vernieuwen en verantwoordelijkheid nemen die de regio sterk heeft gemaakt, is daarmee ook de hefboom voor vernieuwing. De levendige samenleving is niet alleen een waarde om te beschermen, maar ook een motor voor transitie. Zij maakt het mogelijk om integrale oplossingen te ontwikkelen waarin voorzieningen, mobiliteit, gezondheid en veiligheid niet afzonderlijk worden benaderd, maar in samenhang.

De levendige samenleving staat dus onder druk. Maar zij is tegelijkertijd een essentieel onderdeel van de oplossing. Dat maakt deze pijler niet alleen beschermend van aard, maar ook offensief en toekomstgericht.

Dit vraagt om een gerichte versterking van de sociale infrastructuur van de Achterhoek. Niet alleen door voorzieningen in stand te houden, maar juist door nieuwe vormen van organiseren, financieren en samenwerken mogelijk te maken. De inzet richt zich op het versterken van gemeenschappen, het verbinden van formele en informele netwerken en het toekomstbestendig organiseren van zorg, veiligheid en voorzieningen.

Daarvoor is ook ruimte van het Rijk nodig. Ruimte om te experimenteren met andere vormen van bekostiging, om domeinen te verbinden en om initiatieven vanuit de samenleving beter te ondersteunen. Alleen door deze ruimte te creëren kan de levendige samenleving haar rol als motor voor brede welvaart blijven vervullen.

2. Economie als stuwende kracht

Waarde toevoegen aan de Achterhoek en de rest van Nederland

De Achterhoekse economie kenmerkt zich door een sterke, innovatieve **maakindustrie** en veel exporterende bedrijven. Koplopers in niches, met veel expertise en vindingrijkheid. Daarnaast zijn zorg, agro, food, detail- en groothandel en de vrijetijdseconomie sterk vertegenwoordigd. De Achterhoek staat stevig genesteld in de top 3 van meest innovatieve regio's. Dat komt door de

cultuur, maar ook door het type bedrijven. Achterhoekse bedrijven zijn oplossingsgericht, maar maatschappelijk verankerd. Diepgeworteld in de samenleving.

Alle sectoren zijn essentieel voor het vormgeven van onze regio. Dat geldt voor de inrichting, maar ook voor de gemeenschappen. Ondernemingen zijn belangrijk voor werkgelegenheid en economische stimulans, maar in de Achterhoek zeker ook voor het behoud van een sterke regio. De vrijetijdseconomie, groot- en detailhandel en agrarische sector zorgen, naast werkgelegenheid en verdienvermogen, voor saamhorigheid, het behoud van het landschap en investering in de gemeenschap. Daarom zijn naast de grote bedrijven juist het **MKB en de familiebedrijven** van doorslaggevend belang voor de leefbaarheid in onze regio.

De Achterhoekse maakindustrie stuwt niet alleen de eigen regio. De Achterhoek speelt een belangrijke rol in de Nederlandse, Europese en zelfs wereldwijde industrie. Achterhoekse bedrijven leveren toe aan Nederlandse spelers en de topsectoren. Ze zijn daardoor essentieel voor de Nederlandse economie. Zonder de Achterhoek valt de industrie in Nederland en ver daarbuiten stil.

Achterhoek – Built here. Used everywhere.

De grondstoffentransitie vraagt van bedrijven om fundamenteel te schakelen. Onze maakindustrie staat voor die omschakeling. Juist de Achterhoekse cultuur van samenwerken, de mouwen opstropen en nuchter vernieuwen is daarvoor de sleutel. Wij zijn in staat hier een rol te spelen. Dit wordt versterkt door onze positie in landelijke en wereldwijde ketens.

Tegelijkertijd staat dit profiel onder druk. De **arbeidsmarkt** is krap en wordt, door de dubbele ontgroening en dubbele vergrijzing, steeds krappere. Daarom zetten we als regio fors in op het aantrekken, behouden en ontwikkelen van talent. De Achterhoekse aanpak wordt getekend door eigenaarschap bij werkgevers en intensieve 3-O-samenwerking in de regio: capture, care & share. Een aantal factoren maakt de arbeidsmarkt hier extra nijpend. De **grensligging** zorgt ervoor dat het Nederlandse gebied waaruit arbeidskracht kan worden aangetrokken de regio niet volledig ontsluit. Tegelijk biedt diezelfde grens kansen: een grensoverstijgende arbeidsmarkt en de nabijheid van de Duitse markt en ketens, die we samen met het Rijk beter kunnen benutten. De Achterhoek is onderdeel van Tech.land en ziet daarmee kansen voor intensivering van grensoverstijgende samenwerking. Door demografische ontwikkelingen loopt bovendien het leerlingenbestand van de huidige **onderwijsinstellingen** terug. En door een gebrek aan aanbod van hbo- en universitaire opleidingen trekt talent weg uit de regio om elders te studeren.

Meer mensen aantrekken is een deel van de inzet. Maar de demografische ontwikkeling is niet volledig tegen te gaan. Bedrijven en andere werkgevers zullen ook moeten voorsorteren op minder werknemers. Technisch en sociaal **innoveren** om de arbeidsproductiviteit te laten stijgen is daarom essentieel. We hebben een sterk open innovatiesysteem ontwikkeld, dat we cross-sectoraal verder uitbouwen. Daarmee worden bedrijven vraag gestuurd en in gezamenlijkheid ondersteund bij innoveren. Ook ontwikkelingen op sleuteltechnologieën kunnen hierdoor naar een volgend niveau worden getild.

De inzet binnen deze ontwikkellijn is gericht op het versterken van de productiviteit en het innovatievermogen van de regio. De demografische ontwikkeling maakt duidelijk dat groei niet vanzelfsprekend uit meer arbeid kan komen. Daarom zet de Achterhoek in op technologische innovatie, digitalisering, de grondstoffentransitie en nieuwe vormen van samenwerking binnen en tussen sectoren.

Tegelijkertijd werken we gericht aan het versterken van de positie van de Achterhoek in regionale, nationale en Europese ketens. Door deze positie explicieter te maken en verder uit te bouwen, kan de regio haar economische kracht niet alleen behouden, maar ook beter verzilveren voor de brede welvaart. Rijkswerkgelegenheid in de Achterhoek en nauwe samenwerking tussen onderwijs en ondernemingen zijn van belang om talent te behouden en de regio aantrekkelijker te maken voor werkzoekenden.

Deze economische ontwikkeling staat niet op zichzelf. Zij vraagt om ruimte, om een goed functionerende arbeidsmarkt en om sterke gemeenschappen. Daarmee is deze ontwikkellijn direct verbonden met de andere pijlers in dit regioplan. Onze verhouding met andere regio's, Nederland en Europa is daarbij van doorslaggevend belang. Door het hier geschetste profiel zijn we uniek, en van grote waarde voor anderen. Die kracht zetten we graag in, bij grote programma's en ontwikkelingen om ons heen.

3. Ruimte in balans

Ontwikkelen en behouden vanuit kwaliteit en samenhang

Kracht in de Achterhoek

De ruimte is het fundament onder de brede welvaart van de Achterhoek. Het coulisselandschap, het groen en de fijnmazige structuur van steden, dorpen en buurtschappen vormen onze identiteit én onze economische kracht. Hier wortelt onze leefbaarheid. Hier vinden inwoners rust en ruimte. Hier ondernemen bedrijven met diepe wortels in het landschap.

De ruimtelijke kwaliteit van de Achterhoek is geen decor, maar een drager van welzijn, economie en gemeenschapszin. Juist daarom is de impact van de demografische en maatschappelijke transitie hier scherp voelbaar.

De druk op de ruimte en zijn kwaliteit neemt toe. **Woningbouw** is hoognodig om de bevolkingssamenstelling gezond te houden en jongeren, talent aan te trekken en daarmee de economie sterk te houden. Bedrijven vragen om ruimte voor innovatie en verduurzaming. De energietransitie vraagt ruimte voor opwek en infrastructuur. Klimaatadaptatie vraagt waterberging en herinrichting van beekdalen. Het **landelijk gebied** staat door stoppende boeren voor een transitie die gevolgen heeft voor grondgebruik. Daarnaast staat het verdienmodel van bestaande boerenbedrijven onder druk. Mobiliteit en bereikbaarheid vragen aanpassingen in infrastructuur. Een sterke economie vraagt om ruimte voor (circulaire) bedrijventerreinen.

De uitdaging is daarom fundamenteel: niet stapelen zonder samenhang, maar **kiezen vanuit kwaliteit**. Niet generieke oplossingen kopiëren, maar ontwikkelen vanuit Achterhoekse regie en gebiedseigen kracht. De Achterhoek wil groeien, maar wel op een manier die past bij het landschap, de schaal van onze kernen en de draagkracht van het gebied.

Dat vraagt om duidelijke keuzes in de inrichting van de ruimte. Niet alles kan overal. De regio kiest er daarom voor om ruimtelijke ontwikkelingen integraal af te wegen vanuit bodem, water

en kwaliteit van de leefomgeving. Op sommige plekken betekent dit ruimte bieden aan wonen, economie of energie. Op andere plekken ligt de nadruk juist op natuur, water, landbouw of landschappelijke kwaliteit. Daarbij werkt de Achterhoek steeds nadrukkelijker met **prioriteer- en combineergebieden**: gebieden waar functies elkaar versterken of waar één functie richtinggevend is voor de ontwikkeling van het gebied.

Juist door functies slim te combineren en ontwikkelingen te sturen vanuit samenhang, blijft het contrast tussen snelle en trage gebieden behouden: tussen dynamische plekken voor economie, mobiliteit en voorzieningen enerzijds, en gebieden met rust, ruimte, landschap en gemeenschapskwaliteit anderzijds. Die balans vormt een essentieel onderdeel van de brede welvaart in de Achterhoek.

De opgaven in het ruimtelijk domein raken direct aan nationale vraagstukken, zoals woningbouw, energietransitie, klimaatadaptatie, stikstofaanpak en de toekomst van het landelijk gebied. Dat vraagt om nauwe samenwerking met het Rijk, waarin ruimte is voor regionale afwegingen en maatwerk, gecombineerd met een duidelijke langetermijnkoers. Alleen zo kunnen nationale doelen worden gerealiseerd op een manier die past bij de kracht, identiteit en ontwikkelrichting van de Achterhoek.

Deze ontwikkellijn vraagt om **integrale keuzes**. Woningbouw zonder bereikbaarheid ondermijnt leefbaarheid. Economische groei zonder netcapaciteit stagneert. Energietransitie zonder landschappelijke kwaliteit tast draagvlak aan. Ruimte in balans betekent dat ontwikkeling en behoud elkaar versterken. Groei moet kwaliteit toevoegen aan landschap en kernen. Economische ontwikkeling moet passen bij draagkracht van het gebied. De ruimte is daarmee geen afzonderlijk thema, maar moet in directe verbinding met de andere ontwikkellijnen worden gezien.

4. Focus op de gezamenlijke agenda

De drie ontwikkellijnen vormen samen de strategische richting van dit regioplan. Zij beschrijven waar de Achterhoek de komende periode op inzet en waar de samenhang met de demografische opgave het scherpst voelbaar is. Tegelijkertijd vraagt zo'n agenda om scherpte. Niet alle thema's lenen zich op hetzelfde moment voor intensivering met het Rijk. Sommige onderwerpen zijn nu opportuun, omdat we als regio kansen zien, omdat de aanpak elders herkend wordt, of omdat het moment vraagt om een eerste gezamenlijke stap.

Daarom benoemen wij binnen dit regioplan een aantal focuspunten. Dit zijn de thema's waarop wij de komende periode samen met het Rijk willen versnellen. Geen nieuwe ontwikkellijnen, geen uitputtende lijst van wat de regio belangrijk vindt. De uitvoering ligt bij regionale programma's, partners en bestaande structuren. Het NPVR is de plek waar regio en Rijk over die regionale beweging het gesprek voeren. Over de strategische agenda. Over Rijksinstrumenten die de regio kunnen versterken en daarmee een voorbeeld vormen voor de rest van Nederland. Over beleidsruimte die nodig is om de transities te laten landen. Het NPVR is een dynamisch programma, dus deze focuspunten kunnen op termijn wijzigen. Andere onderwerpen blijven onderdeel van het bredere gesprek en komen langs in de driejaarlijkse uitvoeringsagenda's.

Hieronder lichten we eerst de criteria toe die wij hanteren bij de keuze voor een focuspunt.

Daarna volgt per focuspunt een korte uiteenzetting. Wat speelt er in de regio, wat is er al in beweging, en wat zoeken regio en Rijk hier gezamenlijk.

Hoe komen we tot focuspunten?

Een focuspunt verdient die status wanneer regio én Rijk er belang bij hebben om er gezamenlijk in op te trekken. Het thema moet aansluiten bij wat de Achterhoek onderscheidend maakt, raken aan een opgave die ook landelijk speelt, en perspectief bieden op een aanpak waar beide partijen iets aan hebben. De zes criteria die wij hanteren, dwingen die scherpte af.

- **Een regionale opgave die ook landelijk landt.** Het thema raakt aan een vraagstuk dat in de Achterhoek scherp voelbaar is én dat hoog op de landelijke agenda staat. De aanpak heeft toegevoegde waarde voor beide kanten. Voor de regio omdat zij voortbouwt op wat hier al beweegt. Voor het Rijk omdat de regionale aanpak inzichten oplevert die landelijk bruikbaar zijn.
- **Vanuit Achterhoekse kracht.** Het thema sluit aan bij wat onze regio onderscheidend maakt. Onze cultuur van samen doen, ons innovatieve ecosysteem, onze landschappelijke structuur, onze grensligging. We bouwen voort op wat er is, niet vanuit een blanco vel.
- **Passend bij het narratief.** Het focuspunt versterkt het verhaal van de Achterhoek als demoregio en is logisch verbonden met de drie ontwikkellijnen. Het draagt bij aan samenhang in het regioplan, niet aan versnippering.
- **Originaliteit.** De regionale aanpak heeft een eigen signatuur. Het is geen kopie van wat elders al gebeurt, maar bevat een element van vernieuwing. In werkwijze, in samenwerking, in financiering of in inhoud.
- **Meerjarige ontwikkeling.** Het thema vraagt een langere adem dan een enkele bestuursperiode. De aanpak is gericht op transitie, niet op een eenmalige interventie. Dat past bij de lange tijdshorizon van het regioplan.
- **Voorbeeldwaarde.** Wat hier wordt ontwikkeld, kan elders in Nederland en bij voorkeur ook over de grens toegepast worden. De Achterhoek fungeert hier expliciet als demoregio. We testen, we leren en we delen.

De zes focuspunten die we hieronder beschrijven voldoen elk aan deze criteria. Zij vormen de basis voor de gesprekken die regio en Rijk de komende periode voeren, met als ijkpunt: hier maken we samen het verschil.

5. De zes focuspunten

De focuspunten landen elk in het zwaartepunt van een van de drie ontwikkellijnen, maar kennen dwarsverbanden met de andere twee. Juist die integraliteit maakt ze geschikt om de Achterhoekse aanpak als demoregio te tonen. Deze focuspunten zijn, net als de rest van het regioplan, dynamisch. Deze bieden eerste focus, maar kunnen gedurende de looptijd wijzigen.

A. MKB-aanpak: het ecosysteem rondom de hidden champions

De Achterhoekse economie is essentieel voor Nederland. Onze innovatieve maakindustrie, hidden champions en het brede netwerk van familiebedrijven zijn schakels in nationale en Europese ketens. Zonder de Achterhoek valt een deel van de Nederlandse industrie stil. Het Rijk heeft onze regio dan ook eerder aangemerkt als koploper binnen het EZK-programma MKB-dienstverlening. Nu dat programma op zijn einde loopt, ontstaat een kantelmoment. Het Achterhoekse MKB staat onder druk. Door arbeidskrapte, opvolgingsvraagstukken, verduurzaming, internationale concurrentie en een golf van overnames die kan leiden tot leegloop van regionale bedrijvigheid. De filosofie van het EZK-programma, vraaggestuurd, regio-eigen en gebouwd op samenwerking, verdient doorzetting en doorontwikkeling. Juist in regio's als de onze. Hier raakt het focuspunt aan een breder vraagstuk. Investeer als Rijk niet alleen in grote regionale programma's zoals Beethoven of Mozart, maar ook in het ecosysteem en de keten daaromheen. De waarde zit in de samenhang, niet in een óf-óf. Samen met het Rijk willen wij een strategie ontwikkelen die onze hidden champions zichtbaar maakt en laat floreren als pijler van de Achterhoekse leefbaarheid. Daarvoor zijn kennis, kunde, financiering en betrokkenheid bij aanpalende landelijke programma's nodig. Wat hier ontstaat is een blauwdruk voor regionale MKB-aanpakken die wél recht doen aan de structuur van het Nederlandse bedrijfsleven buiten de mainports. Van waarde voor de hele BV Nederland.

B. Achterhoekse ontwikkellogica: ontwikkelen met dubbele opbrengst

De Achterhoek heeft zijn woningvoorraad uit te breiden. Niet alleen om bij te dragen aan de landelijke woningbouwopgave, maar evenzeer om de leefbaarheid in onze regio op peil te houden. Het toevoegen van woningen heeft direct verband met wonen, werken, bereikbaarheid, energie en water. We bouwen dus niet alleen om te wonen. Woningbouw heeft hier dus een dubbele doelstelling. Ruimte creëren op de woningmarkt. En de demografische opbouw, voorzieningen, verenigingsleven, economie en vitaliteit in stad, kern en dorp overeind houden. Daarom kiezen wij voor uitbreiding die past bij de Achterhoekse identiteit. Stedelijke uitbreiding waar dat kan, kernuitbreiding waar dat nodig is, versterking van gemeenschappen waar dat draagvlak heeft. Wij zijn als regio in staat om met een totaalblik te sturen op deze uitbreiding, en dat voegt kwaliteit toe. Ook voor Nederland en het Rijk, die de komende decennia steeds vaker met 'verstedelijking' buiten de Randstad te maken krijgen. Om de aanpak te laten slagen, is samenhangende inzet nodig op infrastructurele randvoorwaarden. Elektriciteitsnet, mobiliteit en bereikbaarheid tussen kernen. Ook gezamenlijke afstemming over woningbouwprogrammering en ruimtelijke keuzes vraagt om partnerschap tussen Rijk, provincie en regio. Wij willen deze opgave samen met het Rijk oppakken, waarbij regionale regio en landelijke koers elkaar versterken. Wat hier ontstaat is fijnmazige, kwalitatieve groei in een gemengde regio. Een model dat ver buiten de Achterhoek waarde heeft.

C. Regionale bereikbaarheid: (publieke) mobiliteit in een uitgestrekte regio

Voor een uitgestrekte, landelijke regio als de Achterhoek is goede mobiliteit geen comfortvraag, maar de randvoorwaarde voor toegang tot onderwijs, werk, zorg en andere voorzieningen. Dat geldt zowel voor de bereikbaarheid van onze regio als de bereikbaarheid in onze regio. De auto, het openbaar vervoer en een goed ontsloten harde infrastructuur vormen daarvoor de basis. Wij hebben de afgelopen jaren een eigen programma op publieke mobiliteit ontwikkeld, waarin

openbaar vervoer, doelgroepenvervoer, deelmobiliteit en nieuwe vervoersconcepten in samenhang worden georganiseerd. Het Rijk heeft de Achterhoek daarom aangemerkt als koploper op het gebied van publieke mobiliteit. Wij willen die rol nu samen met het Rijk en met andere regio's verder vormgeven. Ontschotting tussen bekostigingsstromen. Slimmere benutting van publieke mobiliteitsmiddelen. En het bouwen aan een werkbaar model voor gebieden waar reguliere mobiliteitsoplossingen, gebaseerd op grote vervoersstromen, niet passen. Bij ons gebeurt het al. Nu is het zaak om de volgende stap te zetten. Concreet vraagt dat om meerjarig commitment, gezamenlijke bundeling van kennis, experimenteerruimte in geld en regels, en om aansluiting op een goed ontsloten harde infrastructuur.

D. Aanpak ouderenzorg: gezondheid als gemeenschapsopgave

Gezondheid en vooral ouderenzorg zijn een landelijke uitdaging. Het huidige systeem loopt tegen de grenzen aan en dit wordt in duidelijk gevoeld in de regio. De dubbele vergrijzing slaat in de Achterhoek eerder en harder toe dan in andere regio's. Tegelijkertijd is het tekort aan zorgmedewerkers geen vraagstuk dat zich met meer geld of meer handen alleen oplost. Er is een fundamenteel andere ordening nodig. Een waarin gezondheid centraal staat en niet de zorgvraag. Een waarin formele zorg, informele netwerken en gemeenschapskracht in samenhang georganiseerd worden. In de regio is hierop al een breed gedragen, domein- en thema-overstijgende aanpak ontwikkeld onder de noemer Veerkrachtig Ouder Worden. Hieraan werken twaalf zorgorganisaties, de acht gemeenten en het ouderennetwerk NOVA gezamenlijk. Deze aanpak is bewust opgebouwd vanuit een regio zonder grote dominante spelers. Door vooraf draagvlak te creëren en kleinere partijen aan tafel te brengen, hebben we een coalitie gevormd die past bij de Achterhoekse schaal. Dat de IZA-transformatiemiddelen voor deze aanpak op basis van 'wie het eerst komt, het eerst maalt' niet zijn toegekend, raakt precies de bredere systeemvraag waar Elke Regio Telt voor staat. Regio's die onder druk staan zetten hun capaciteit in op de primaire zorgvraag en hebben niet altijd voldoende capaciteit voor extra ontwikkeling in regionaal verband. In lijn met het IZA heeft de Achterhoek zijn eigen aanpak ontwikkeld; met alle partijen aan de voorkant binnenboord en in brede verbinding. Deze tijdsinvestering aan de voorkant heeft ertoe geleid dat bij IZA-transformatiemiddelen achter het net is gevestigd.

Samen met het Rijk willen wij onze ingezette koers verder ontwikkelen. Ondersteuning bij de totstandkoming van een passende aanpak. Verkenning van ontschotting tussen WLZ, ZVW en WMO. En andere vormen van structurele financiering op de lange termijn. Wat hier werkt, wordt elders in Nederland binnen enkele jaren onmisbaar.

E. Veiligheid in een grensregio: aanpak van ondermijning in het buitengebied

De Achterhoek is een uitgestrekt en grotendeels landelijk gebied. Afstanden en aanrijtijden zijn lang en ondermijnende criminaliteit vormt juist in landelijke regio's een groeiend probleem. Tegelijkertijd biedt onze Achterhoekse cultuur een eigen veiligheidslaag die in stedelijke contexten ontbreekt. Onze grensligging brengt zowel uitdagingen mee als kansen voor samenwerking. Wij willen samen met het Rijk een antwoord ontwikkelen op het toenemende gevoel van onveiligheid en de afnemende zichtbare handhaving in onze regio. De samenwerking tussen brandweer, politie, justitie en andere veiligheidsdiensten is voor onze regio cruciaal. Niet

alleen voor preventie en opsporing, maar ook om aanrijtijden te bekorten. In de regio wordt dit erkend, en er lopen initiatieven die het verdienen verder te worden uitgerold. Daarvoor is structurele financiering nodig, evenals ondersteuning bij grensoverstijgende samenwerking met Duitse partners. Een terrein waarop wettelijke en operationele knelpunten regio's overstijgen en alleen op Rijksniveau kunnen worden opgelost.

F. Droogte en klimaatextremen: landschap en klimaat in balans

Het landelijk gebied van de Achterhoek staat voor een ingrijpende transitie. Op de hoge zandgronden lopen we aan tegen de grenzen van waterbeschikbaarheid, bodemkwaliteit en biodiversiteit. Klimaatverandering maakt droogte én vernatting tot een steeds scherper vraagstuk, dat direct raakt aan landbouw, natuur, drinkwatervoorziening en het verdienvermogen van de regio.

In de Achterhoek werken we vanuit het principe dat water en bodem sturend zijn voor ruimtelijke keuzes. We onderscheiden landschappelijke zones, van hoog en droog naar laag en nat, en stemmen functies af op het natuurlijke systeem. Landbouw, natuur, biodiversiteit en water worden in samenhang ontwikkeld. Een gebiedsgerichte netwerkaanpak vormt daarvoor de basis, waarbij overheden, maatschappelijke organisaties en ondernemers gezamenlijk optrekken.

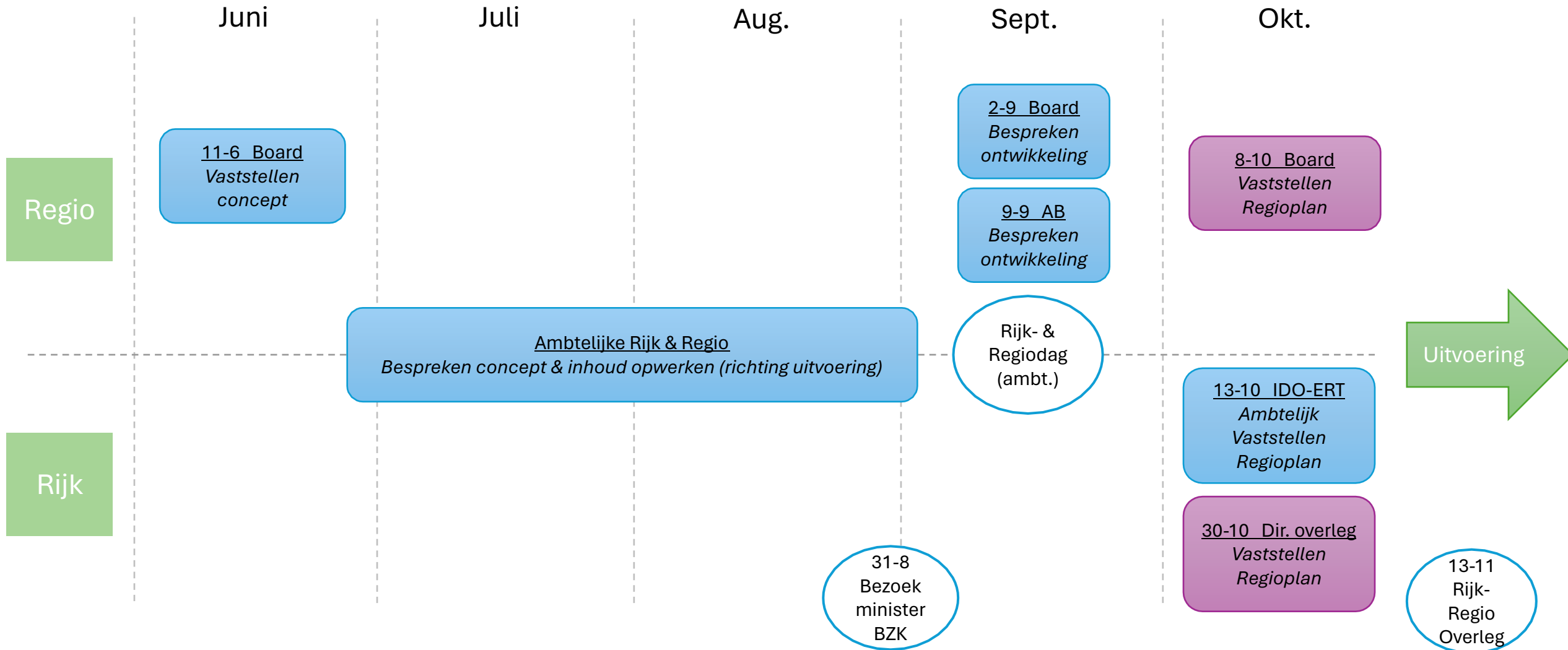
Wat wij van het Rijk vragen, is hulp bij de uitvoering: ontschotting van middelen, kennisdeling, langjarige zekerheid en ruimte voor experimenten. De koppeling met het Nationaal Programma Landelijk Gebied is logisch en nodig. En wat hier werkt op de hoge zandgronden, is direct toepasbaar in vergelijkbare delen van Nederland. Klimaatadaptatie blijft zonder regionale concretisering een papieren ambitie.

6. Tot slot

De Achterhoek is er klaar voor. Niet om af te wachten wat er op ons afkomt, maar om vanuit kracht de stap naar voren te zetten. De drie ontwikkellijnen vormen onze strategische koers. De zes focuspunten zijn de plekken waar wij nu willen versnellen, samen met het Rijk. We zijn ervan overtuigd dat ons mozaïek alleen in balans blijft als wij blijven vernieuwen. En dat Nederland baat heeft bij een regio die de urgente opgaven van morgen nu al voelt en aanpakt. De afgelopen jaren hebben wij stevige contacten met het Rijk opgebouwd, op meerdere dossiers en in meerdere coalities. Op die basis willen wij nu voortbouwen. Niet als nieuw begin, maar als intensivering van wat er al is. Wij rekenen op een samenwerking die scherper, structureler en wederkeriger wordt. Niet als ontvanger van beleid, maar als partner in het ontwikkelen ervan. Niet als uitzondering, maar als demoregio. Wij brengen de mentaliteit, de ervaring en de coalities mee. Wat ons betreft beginnen we morgen.

Kom maar op!

Proces Regioplan NPVR

ALGEMEEN BESTUUR

Vergadering d.d.	: 1 juli 2026
Agendapunt	: 7
Onderwerp	: Voortgangsrapportage Regio Deal
Portefeuillehouder	: De heer M. Boumans

Voorstel

1. Akkoord gaan met het indienen (voor 15 juli) van de voortgangsrapportage bij het Rijk.
2. Akkoord gaan om 10 % over te programmeren: dat is 2,5 miljoen. Dit risico grotendeels af te dekken door de vrijval van Regio Deal I middelen hiervoor te reserveren (circa 1,75 miljoen).

Toelichting

Zoals afgesproken in het convenant Regio Deal II moet vóór 15 juni van ieder jaar een concept voortgangsrapportage worden ingediend bij het Rijk. De concept rapportage is 11 juni in de Board besproken en ingediend bij het Rijk voor ambtelijke reactie. Gevraagd is om deze reactie vóór 1 juli te geven, zodat dit mondeling kan worden ingebracht in het algemeen bestuur.

Vóór 15 juli moet de definitieve voortgangsrapportage worden ingediend bij het Rijk.

1. Samenvatting concept voortgangsrapportage

We hebben fors ingezet op “de lerende aanpak” in hoofdstuk 2. In gesprekken met het Rijk blijkt dat het Rijk juist dit aspect binnen de Regio Deal belangrijk acht. Sommige regio’s zetten eigen programma’s op rondom de lerende aanpak. Bij ons zit de leren de aanpak in onze manier van samenwerken. Dat hebben we in hoofdstuk 2 uitgelegd. Om dit ook concreet te maken zijn er 3 interviews gehouden over de lerende aanpak binnen onze programma’s (bijlage 1)

Hoofdstuk 3 en 4 geven een kort beeld van de feitelijke uitvoering. Hier zien we dat we goed op weg zijn, maar op onderdelen nog wel wat bij te sturen hebben. Daar gaan we in hoofdstuk 5 verder op door.

2. Bijsturen springplanken op inhoud

Bij het afsluiten van het convenant hebben we bewust gekozen om zo concreet mogelijk in de resultaten te zijn. Bij sommige springplanken werkt dat niet goed uit of zijn er ontwikkelingen die maken dat we de aanpak/resultaten willen bijstellen. Overigens blijkt uit de gesprekken met het Rijk dat zij niet strak sturen op de resultaten, maar meer op (lerende) aanpak. De volgende bijstellingen - zoals opgenomen in bijlage 3 van de rapportage- willen we met het Rijk bespreken:

- Inhoudelijk (aanpak en resultaten) voor de springplanken Bouwen naar Achterhoekse Identiteit en Innovatieve woningbouw.
- Inhoudelijke herijking biobased Achterhoek en Toekomstige landbouw

Nb. In oktober 2025 is met het Rijk al afgesproken om het resultaat van Gezondheid voorop bij te stellen.

3. Uitputting middelen en bijsturing op programmalijn niveau

Vooraf is het goed te weten dat we met het Rijk afspraken hebben gemaakt over de inzet van de middelen op programmalijn niveau (3 inhoudelijke lijnen, monitoring/sociale innovatie en VAT kosten).

Aan de achterkant hebben we deze middelen verdeeld over de verschillende springplanken, gekoppeld aan de resultaten zoals opgenomen in het convenant. Dat is ook waar de thematafels op sturen. In de rapportage stellen we enkele verschuivingen voor van de financiële middelen tussen de programmalijnen. Dit is namelijk het niveau waarop we financieel in Sisa moeten verantwoorden.

Bijgevoegd is het overzicht van de uitputting van de middelen. Tot nu toe. Daarin zijn ook de projecten die na 1 april zijn goedgekeurd of vandaag voorliggen in het algemeen bestuur (die zitten niet in de voortgangsrapportage, die loopt tot 1 april).

Hieruit is af te lezen dat:

- Nog bijna 12 miljoen moet worden weggezet.
- Ruim 1 miljoen van de voorziene 4 miljoen is ingezet vanuit het regionale investeringsfonds

4. Over-programmeren Regio Deal II

Aanleiding

Ervaringen met de eerste Regio Deal leren dat bij de financiële afwikkeling projecten regelmatig minder subsidie krijgen (omdat er minder kosten zijn gemaakt) dan vooraf was toegekend. De laatste projecten uit Regio Deal I worden nu verantwoord. De verwachting is dat 3 miljoen (van de 20 miljoen) overblijft. In maart 2023 heeft het algemeen bestuur besloten deze middelen toe te voegen aan het regionaal investeringsfonds. Inmiddels is 1,25 miljoen van de vrijval gereserveerd voor de ontsluiting van het Slingeland ziekenhuis. Er is dan 1,75 miljoen beschikbaar uit Regiodeal I voor overprogrammering van Regiodeal II.

Navraag bij het Rijk leert dat de meeste Regio's over programmeren: ze kennen meer subsidie toe dan beschikbaar in de veronderstelling dat er bij de afrekening minder uitgekeerd zal worden.

Overwegingen voor over-programmering

- Net als in Regio Deal I zullen ook meerdere projecten in Regio Deal II uiteindelijk minder subsidie krijgen dan afgesproken vanwege lagere kosten.
- Dit is wellicht nog hoger omdat projecten nu geen verlenging kunnen krijgen. De harde deadline is december 2028. Bij Regio Deal I kon de uitvoering langer doorlopen.
- Niet uitgegeven subsidie vloeit terug naar het Rijk.
- Bij sommige springplanken bijna alle middelen al zijn toegekend terwijl er nog wel projecten zijn die op de plank liggen (met name bij publieke mobiliteit)

Voorstel

- Concreet stellen we voor om 10 % over te programmeren: dat is 2,5 miljoen. Om dit risico af te dekken wordt voorgesteld om de vrijval van Regio Deal I hiervoor te reserveren. Met de verwachting dat hier geen beroep op zal worden gedaan omdat het binnen de Regio Deal II middelen kan worden opgevangen.

Waar verwachten we vooral over-programmering

Meest concreet en vanwege de lange uitvoeringstijd ook meest urgent zijn de binnengekomen wensen vanuit gemeenten voor mobiliteitshubs en fietspaden. Het gaat dan om 1,85 miljoen. Verder worden er ook binnen gezondheid voorop kansen gezien vanuit een nieuw programma voor een veerkrachtige samenleving. Dit zou dan in het najaar ontwikkeld kunnen worden.

Procedure: DB d.d.: Achterhoek Board d.d.: 11 juni 2026	Vervolgactie: communicatie: Mededeling beslissing aan:	Bijlagen: Meegezonden: Concept Voortgangsrapportage Ter inzage: Plaats van inzage:	Consequenties: Financieel: nee Personeel: nee
Nadere informatie bij: Wilma Stortelder		Tel.nr.: (06) 38 06 65 15	

CONCEPT

Voortgangsrapportage Regio Deal Achterhoek II

Hoger Springen, Krachtiger Landen

Inhoudsopgave

1. Samenvatting Regio Deal Achterhoek II	03
2. Lerende aanpak in de Achterhoek	03
3. Voortgang programma's en projecten	06
4. Overzicht (co)financiering	09
5. Te bespreken bijsturing op aanpak, resultaat en financiën	11
6. Concept bespreekpunten voor Rijk Regio-overleg d.d.13 november 2026	12

Bijlagen:

1. Lerende aanpak: drie interviews	13
2. Kort inhoudelijk overzicht van de lopende 23 projecten	18
3. Bijsturen op inhoud convenant	25

1. Samenvatting Regio Deal Achterhoek II

Met de Regio Deal Achterhoek II werken we via 3 programmalijnen aan integrale opgaven. We werken aan een **Leefbare gemeenschap** voor iedereen met passende en nabije voorzieningen en een goede woon-werkpendel. Aan een **Toekomstbestendige arbeidsmarkt** waar iedereen die wil werken kán werken. En een **Duurzame economie** gericht op een duurzaam verdienvermogen en toekomstperspectief.

Via elf springplanken pakken we de opgaven aan. Met innovatieve grote programma's én kleinere impactvolle projecten. Dit doen we vanuit onze 3-O samenwerking: Ondernemers, maatschappelijke Organisaties en Overheden. Zes bestuurlijke 3-O thematafels initiëren, verbinden en/of beoordelen projecten. Daarmee worden 100-150 bestuurders -en hun achterbannen- direct betrokken bij de Regio Deal. De Achterhoek Board beoordeelt te uitvoering en is integraal einverantwoordelijk voor de Regio Deal.

Maar liefst acht ministeries hebben de Regio Deal medeondertekend. Dit laat zien dat de Regio Deal een brede aanpak heeft gericht op het bevorderen van de brede welvaart in de Achterhoek.

De Regio Deal Achterhoek II is in oktober 2024 gestart en loopt tot en met december 2028.

In die periode is naar verwachting ruim 53 miljoen geïnvesteerd in de brede welvaart, waarvan 25 miljoen wordt bijgedragen vanuit de Regio Deal.

2. Lerende aanpak in de Achterhoek

Voor de Regio Deal is er bewust geen aparte (project)organisatie ingericht, maar aangesloten bij de bestaande regionale samenwerking van **Achterhoek Ambassadeurs**. Dit samenwerkingsverband, ingericht volgens de 3-O structuur, is dé plek waar projecten ontstaan, worden gestimuleerd en samenkomen. De Regio Deal is daarmee geen los programma, maar een middel om de doelen uit de regionale visie te realiseren. Onze lerende aanpak zit in de manier waarop wij samenwerken, besluiten nemen en projecten uitvoeren. Leren betekent voor ons niet alleen evalueren achteraf, maar ook tussentijds bijsturen, keuzes heroverwegen en aanpakken aanpassen als de praktijk daarom vraagt. We zoomen in op 5 onderdelen:

1. **Het eigenaarschap en de organisatie**
2. **De totstandkoming van projecten**
3. **Evaluatie en leren op verschillende niveaus**
4. **Type lessen en doorwerking**
5. **Voorbeelden van leerervaringen**

Het eigenaarschap en de organisatie

De Achterhoek Board is eigenaar van de Regio Deal. De Board stuurt op de resultaten en besluit over de goedkeuring van projecten. Daarmee bewaakt zij niet alleen de voortgang, maar ook de samenhang en de strategische koers. De inhoudelijke uitwerking vindt plaats aan de thematafels. De thematafels initiëren, stimuleren en begeleiden projectideeën en beoordelen of deze passen binnen de doelen van de Regio Deal. Wanneer zij positief zijn, brengen zij het project met een zwaarwegend advies in bij de Achterhoek Board.

Programmaregisseurs begeleiden de bestuurlijke en ambtelijke overleggen en staan in nauw contact met de aanvragers en uitvoerders van de projecten. Het overall projectmanagement ligt bij de projectleider bijgestaan door een financieel expert en een subsidieadviseur. Deze inrichting zorgt ervoor dat leren en sturen dicht op elkaar zitten: inhoud, financiën en voortgang worden in samenhang bekeken.

De totstandkoming van projecten

Doordat zowel de Board als de thematafels 3-O zijn ingericht, wordt vanuit verschillende perspectieven naar projecten gekeken — zowel bij de voorbereiding, de start als tijdens de uitvoering. De aanloopfase van een project is essentieel. In de Achterhoek zijn hier altijd meerdere partners bij betrokken, afkomstig uit minimaal twee van de 3-O's. Bij het vormgeven van het project wordt daarbij samen met de initiatiefnemer gestuurd op: bijdrage aan de springplank; voldoende betrokken partners; regionale impact en realistische uitvoerbaarheid.

Omdat projecten via brede bestuurlijke overleggen lopen, zijn de belangrijkste stakeholders binnen het thema goed geïnformeerd en betrokken. De samenhang met andere en eerdere trajecten wordt expliciet besproken. Hierdoor worden doublures voorkomen en wordt actief gezocht naar versterking tussen projecten.

Evaluatie en leren op verschillende niveaus

De lerende aanpak is onderdeel van hoe wij projecten voorbereiden, uitvoeren en volgen. Evaluatie is bij ons geen afsluitend moment, maar een doorlopend proces. Wanneer een project Regio Deal-middelen ontvangt, blijft de verbinding met de programmaregisseur en de thematafel actief. Projecten worden op verschillende momenten besproken en geëvalueerd:

- **Projectniveau:** tijdens de uitvoering vindt tussentijdse terugkoppeling van de projectleiders plaats aan de thematafels. Waar nodig wordt bijgestuurd. Aan het einde volgt een inhoudelijke en financiële evaluatie, inclusief expliciete leerpunten.
- **Bestuurlijk niveau:** resultaten en leerervaringen worden besproken in de thematafels en meegenomen in jaarlijkse rapportages en strategische reflecties.
- **Organisatieniveau:** programmaregisseurs delen wekelijks ervaringen in overleg en intervisie. Hier worden dilemma's, knelpunten en successen open besproken.
- **Regionaal niveau:** betrokken partners nemen leerervaringen mee naar hun eigen organisaties en netwerken.

Belangrijk is dat leerpunten niet alleen worden genoteerd, maar ook leiden tot aanpassingen in werkwijze, beoordelingscriteria en prioriteiten bij nieuwe projecten. Zo ontstaat een duidelijke feedbackloop: ervaring beïnvloedt besluitvorming.

Type lessen en doorwerking

De regio leert in eerste instantie per project. Door evaluatie op meerdere niveaus werken deze lessen door in andere trajecten en domeinen. Over projecten heen worden patronen zichtbaar: wat werkt goed, wat minder, en waarom? Zo ontstaat een rode draad in aanpak en samenwerking.

Het gaat daarbij onder andere om:

- effectieve vormen van samenwerking en coalitievorming;
- inhoudelijke aanpakken die aantoonbaar resultaat opleveren;
- werkwijzen die passen bij de schaal en cultuur van de Achterhoek;
- voorwaarden voor succesvolle uitvoering, zoals eigenaarschap en betrokkenheid van meerdere O's.

Door deze lijn bewust toe te passen, worden nieuwe projecten sterker opgezet. Initiatieven bouwen voort op eerdere ervaringen. Dit leidt zichtbaar tot betere aanvragen, scherpere projectopzetten en meer samenhang tussen trajecten. De succesfactor van het totale portfolio neemt daardoor toe. Deze lerende aanpak betekent veel investeren aan de voorkant met de initiatiefnemers van een project.

Voorbeelden van leerervaringen

In bijlage 1 zijn 3 interviews opgenomen waarin bovenstaande goed wordt geïllustreerd:

- ▶ Van Slimme naar Publieke Mobiliteit: hoe de Regio Deal heeft geholpen.
- ▶ Hoe het accepteren van onwetendheid heeft geleid tot een Leven Lang Ontwikkelde regio.
- ▶ Het open innovatiesysteem staat: tijd om de grenzen te verleggen.

Ook deze twee filmpjes geven een goed beeld van onze aanpak binnen de Regio Deal.

[Zo blijft Mariëvelde leefbaar](#)

[Smart Energyhub Winterswijk](#)

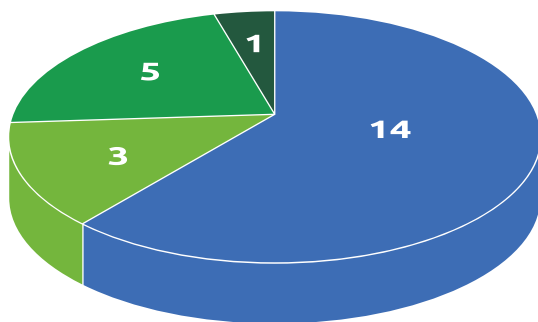
3. Voortgang programma's en projecten

Tot en met maart 2026 (eerste kwartaal) zijn 23 projecten goedgekeurd. Daarnaast is het project TINT Achterhoek gestart in september 2024. Dit project draagt volledig bij aan de resultaten die beoogd zijn voor een toekomstbestendige arbeidsmarkt. We hebben ervoor gekozen te starten met het project voordat het convenant getekend was en hebben daarvoor additionele financiering gevonden. Omdat het project wel onderdeel is van de Regio Deal nemen we dit project wel mee in de inhoudelijke verantwoording.

In bijlage 2 is een korte beschrijving te vinden van alle lopende projecten. Meer uitgebreide informatie is te vinden op [Projecten Regio Deal Achterhoek II](#). Hieronder gaan we kort in op de uitvoering binnen de programmaliijnen.

Aantal projecten per programmaliijn

(t/m maart 2026)

- Leefbare gemeenschappen
- Duurzame economie
- Toekomstbestendige arbeidsmarkt
- Monitoring en verankering sociale innovatie

Programmaliijn Leefbare gemeenschappen

Onder deze programmaliijn werken we aan 4 springplanken.

De springplank **Gezondheid voorop** ligt goed op koers. Er zijn 8 mooie lokale initiatieven gestart die van elkaar kunnen leren en met het project Zorg voor Mekaar bouwen zes Verpleeg- en Verzorgingshuizen en Thuiszorg-organisaties samen aan een toekomstbestendige zorgstructuur in de Achterhoek. Er zit veel energie op dit thema, ook omdat er een directe verbinding is met het Regioplan de Gezondste Regio, de Achterhoekse uitwerking van het Integraal Zorg Akkoord.

Voor de springplank **Publieke mobiliteitsaanpak** is het programma publieke mobiliteit gestart (zie ook het interview in bijlage 1). Ook wordt een -eerste- mobiliteitshub met aansluitende fietsverbindingen gerealiseerd binnen de Regio Deal II. Drie andere hubs zullen nog volgen. Ook zijn er meerdere plannen in voorbereiding voor snelle fietsverbindingen. Zowel de hubs als de fietsverbindingen zijn belangrijk in een rurale regio als de Achterhoek. We verwachten dat we meer kunnen en willen investeren dan vooraf begroot.

Binnen de springplank **Bouwen naar Achterhoekse identiteit** is gestart met twee voorbeeldprojecten rondom AI en Datagedreven woningbouw. Gebleken is dat de beschreven aanpak en resultaten binnen deze springplank, samen met de springplank Innovatieve woningbouw om aanscherping vraagt. Dit komt onder meer door de Woondeal die de afgelopen twee/drie jaar veel aandacht heeft gevraagd. Wij hebben de behoefte om de aanpak en resultaten van de genoemde springplanken nog beter te koppelen aan de drie programmalijnen van de Regionale Woonagenda en aan de Uitvoeringsagenda Woondeal. Ook is er behoefte aan ondersteuning om tot goede projectaanvragen te komen.

De in het huidige convenant beschreven loket kleine projecten, collectieve woonvormen en de samenwerking bedrijfsleven en woningbouw lijken weinig draagvlak te hebben en ons voorstel is om deze elementen van de aanpak uit van de springplank te laten vervallen. We willen vooral de focus leggen op het onderdeel van ontwikkelen kleine projecten waarbij ook leefbaarheid en sociale verbondenheid zijn meegenomen.

Voor de springplank **Datagedreven Achterhoek** is een omvangrijk programma gestart dat onder verantwoordelijkheid van Datalab GO (= Gelderland Oost) wordt uitgevoerd. Daarmee borgen we dat we kennis en aanpak over datagedreven werken in de Achterhoek bundelen.

Programmalijn Toekomstbestendige arbeidsmarkt

Onder deze programmalijn werken we aan 2 springplanken die nauw met elkaar verbonden zijn: **bestrijding arbeidsmarktcrapte** en een **inclusieve arbeidsmarkt**. Het interview in bijlage 1 geeft een mooi beeld hoe we toewerken naar een leven lang ontwikkelen (LLO).

We hebben een strategisch Regionaal programma LLO, met uitvoeringsagenda ontwikkeld. Daarin werken we langs 7 projectlijnen die essentieel zijn voor een toekomstbestendige arbeidsmarkt. De Regio Deal helpt om de ambities waar te maken. Projecten als [Opijver](#), [Grensland College](#) en [TINT achterhoek](#) zijn hiervan een belangrijk onderdeel. Ook zonder bijdrage vanuit de Regio Deal lopen projecten die bijdragen aan de resultaten. Bijvoorbeeld het actieplan statushouders & werk.

Programmalijn Duurzame economie

Onder deze programmalijn werken we aan 5 springplanken. De springplank **verdienvermogen breed bedrijfsleven** ligt goed op koers. Zie ook het interview in bijlage 1 over open innovatie.

Met het programma Achterhoek verbindt [versterken we samen het mkb](#). We hebben de verbinding gelegd met [Tech.Land](#) om zo samen met onze aangrenzende regio's in Nederland én Duitsland impact te kunnen maken. De vier Achterhoekse innovatiecentra — CIVON, De Steck, De Marke en SHII — bundelen hun krachten om innovatie in de regio sneller en beter van de grond te krijgen. Het Innovatiecentrum voor de bouw, gericht op innovatief en toekomstbestendig bouwen, start op korte termijn. Zoals hiervoor al is aangegeven is er behoefte om de beschreven aanpak en resultaten van de springplank **Innovatieve woningbouw** aan te scherpen. We willen onder meer gemeentelijke procedures en instrumenten onder de Omgevingswet harmoniseren; gericht op meer eenduidigheid, voorspelbaarheid en versnelling van woningbouwprojecten in de regio.

Voor de springplank Slimme Energiegemeenschappen ligt de focus op het zetten van eerste, zichtbare stappen met bedrijven op bedrijventerreinen. Vooral het lokaal organiseren van samenwerking rondom energieopwek, -gebruik en -delen is van belang. Het eerste project voor de ontwikkeling van een smart energy hub is gestart. Een tweede project binnen een andere gemeente start naar verwachting later dit jaar en er lopen verkenningen binnen andere gemeenten. De eerste ervaringen leveren waardevolle inzichten op in zowel governance, organisatiekracht als de rolverdeling tussen publieke en private partijen. Parallel worden een tweetal experimenten voor een lokale, collectieve energieoplossing verkend. Hierbij staat het leren door doen centraal: het testen en demonstreren van nieuwe technische en organisatorische modellen binnen de bestaande wet- en regelgeving, met nadruk op opschaalbaarheid en reproduceerbaarheid binnen de regio.

De uitvoering van springplank Biobased Achterhoek komt in de praktijk minder snel van de grond dan voorzien. Dit heeft niet zozeer te maken met gebrek aan ambitie of keteninitiatieven, maar vooral met het feit dat bij veel betrokken organisaties – waaronder gemeenten, maatschappelijke (uitvoerings-)organisaties en ketenpartners – eerst een fundamentele omslag richting de circulaire economie nodig is. Deze transitie vraagt om andere manieren van denken, organiseren, inkopen en samenwerken, die nog onvoldoende zijn verankerd in beleid, routines en competenties. Landelijk wordt deze constatering breed gedeeld, onder meer in het pamflet van de CE-regio's en door de gezamenlijke inzet van VNG en Rijk om circulaire economie structureel te verankeren in regionale en gemeentelijke systemen.

Tegen deze achtergrond is het voorstel om deze springplank te verbreden en te verdiepen. Er wordt nu gewerkt aan een Uitvoeringsagenda Circulaire Economie. Inzet daarvan is om de projectmatige aanpak door te ontwikkelen naar een regionaal programma om te investeren in een stevige basis voor circulaire economie, met aandacht voor kennisontwikkeling, governance, vraagcreatie (onder andere via circulair opdrachtgeverschap) en regionale samenwerking.

De aanpassing en herijking is niet alleen van belang voor de biobased ketenontwikkeling in de Achterhoek. Landelijk is er nauwelijks geld voor het Nationaal Programma Circulaire Economie (NPCE), geen transitiefonds, alleen versnipperd instrumentarium. Landelijke programma's sturen vooral op het anders inzetten van bestaand beleid en bestaande middelen. Voor de regio en vooral de kleinere gemeenten in de Achterhoek is dit onvoldoende voor de benodigde omslag. Voorgestelde herijking is noodzakelijke financiële slagkracht om de circulaire transitie echt los te trekken.

*Dit is Tessa,
onze AI
medewerkster*

Springplank Toekomstige landbouw en duurzame voedselsystemen. Regionaal is afgelopen periode met partijen uit andere regio's gewerkt aan samenwerking en financiering, onder meer in het kader van de regeling voor experimenteelocaties van het ministerie van LNV. Dit heeft ertoe geleid dat een aantal beoogde landbouwkundige innovaties en experimenten momenteel wordt uitgevoerd in nieuwe samenwerkingsverbanden, met gebruikmaking van andere, specifiekere financieringsbronnen. Daarmee blijft de Achterhoek actief betrokken bij vernieuwing in de landbouw, maar zonder inzet van de Regio Deal middelen. Voor de Regio Deal middelen wordt een verschuiving in focus naar de verbrede benadering van duurzame voedselsystemen voorgesteld om meer impact te genereren.

Monitoring en sociale innovatie

Jaarlijks maken we de [Achterhoek Monitor](#) en gaan we tijdens het jaarcongres in gesprek over de data en brede welvaart.

Sociale innovatie zit verankerd in onze werkwijze en projecten. Mooie voorbeelden zijn de zorgcoöperatie Mariënelde en de aanpak binnen Achterhoek Verbindt.

We dragen de projecten breed uit, leren van de verschillende innovaties, en verbinden initiatiefnemers aan elkaar. Juist die verbindende aanpak werkt. We zien dan ook geen meerwaarde in een onderzoek naar verankering en borging, maar veel meer meerwaarde in het ondersteunen en verbinden van sociale innovaties.

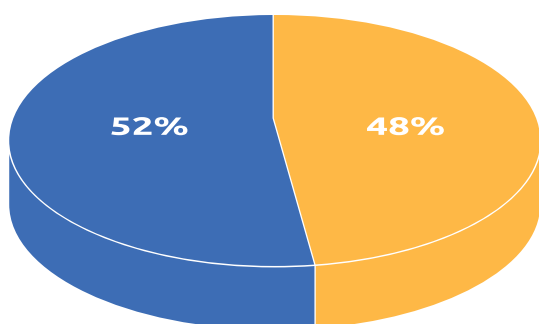

4. Overzicht (co) financiering

Onderstaande grafieken laten de financiële voortgang zien tot en met maart 2026. Bijna 50% van de beschikbare 25 miljoen is weggezet. De cofinanciering zit ruim boven de 50% op 66%. Met de bijsturing op met name de programmalijn duurzame economie verwachten dat we dit jaar 75% van de beschikbare middelen toe te kunnen kennen aan projecten.

Realisatie middelen Regio Deal Achterhoek II

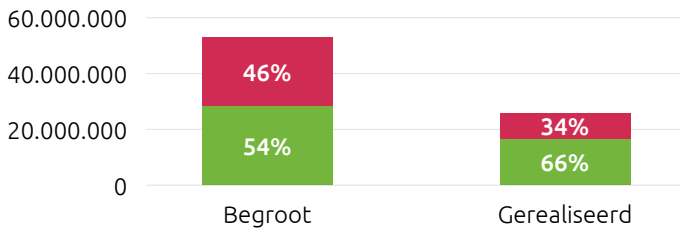
(t/m maart 2026)

● Beschikbaar   ● Gerealiseerd

Realisatie t.o.v. convenant

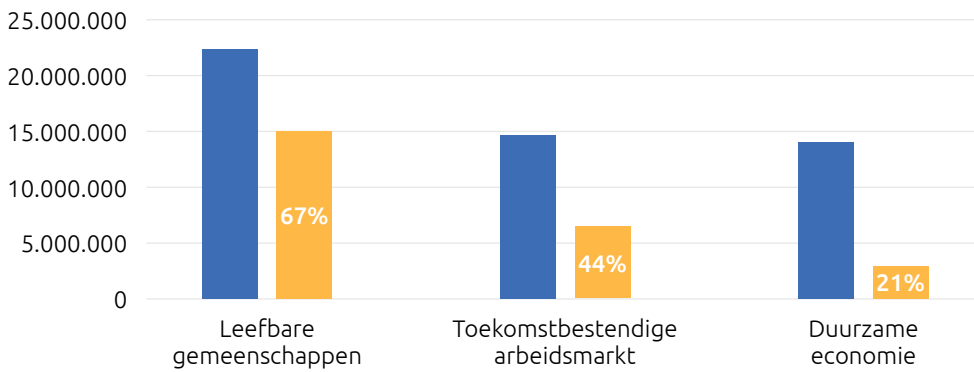
(t/m maart 2026)

● Cofi 8RHK ● Regio Deal II

Realisatie middelen RDII per programmalijn

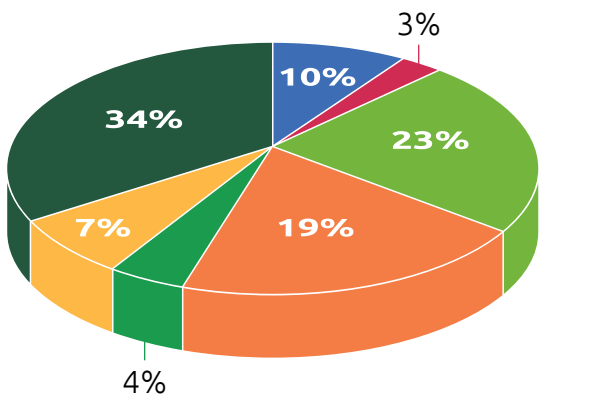
(t/m maart 2026)

● Begroot ● Gerealiseerd

Gerealiseerde bijdrage per partij

(t/m maart 2026)

● Regio Deal II ● Overig
 ● Gemeenten ● Regionaal Investeringsfonds
 ● Provincie ● Organisaties
 ● Ondernemers

5. Te bespreken bijsturing op aanpak, resultaat en financiën

In het convenant dat we 1,5-2 jaar geleden hebben opgesteld zijn op onderdelen zeer concrete resultaten benoemd. Na 1,5 jaar uitvoeren van de Regio Deal hebben we ervaren dat deze niet altijd realistisch waren. Ook ontwikkelingen vragen in bepaalde gevallen op een andere aanpak. Concreet willen we met het Rijk in gesprek over de volgende bijsturing (zie ook bijlage 3).

- ▶ **Gezondheid voorop.** In het Rijk-Regio overleg in oktober 2025 spraken we met alle partners af van de Regio Deal af om resultaat 3 in het convenant (het opzetten van een stimuleringsfonds t.a.v. positieve gezondheid, preventie, leefstijl en sociale cohesie); te wijzingen in het ondersteunen concrete initiatieven op deze thema's.
- ▶ **Bouwen naar Achterhoekse Identiteit en Innovatieve woningbouw.** De Woondeal heeft de afgelopen twee/drie jaar veel aandacht gevraagd. Waarbij volop is ingezet op extra woningbouw. Wij hebben de behoefte om de aanpak en resultaten van de genoemde springplanken daarom nog beter te koppelen aan de drie programmalijnen van de Regionale Woonagenda en aan de Uitvoeringsagenda Woondeal. De in het huidige convenant beschreven loket kleine projecten, collectieve woonvormen en de samenwerking bedrijfsleven en woningbouw lijken weinig draagvlak te hebben en ons voorstel is om deze elementen van de aanpak uit van de springplank te laten vervallen. We willen vooral de focus leggen op het onderdeel van ontwikkelen kleine projecten waarbij ook leefbaarheid en sociale verbondenheid zijn meegenomen. Ook willen we inzetten op het harmoniseren van gemeentelijke procedures en instrumenten onder de Omgevingswet.
- ▶ **Biobased Achterhoek.** De behoefte is om de springplank te verbreden en te verdiepen. Er wordt nu gewerkt aan een Uitvoeringsagenda Circulaire Economie. Inzet daarvan is om de projectmatige aanpak door te ontwikkelen naar een regionaal programma om te investeren in een stevige basis voor circulaire economie, met aandacht voor kennisontwikkeling, governance, vraagcreatie (onder andere via circulair opdrachtgeverschap) en regionale samenwerking. Vanuit deze basis kan de Biobased Achterhoek en verduurzaming op andere terreinen (zoals landbouw/voedsel) vervolgens effectiever opschalen en landen, waardoor initiatieven minder projectmatig blijven en daadwerkelijk bijdragen aan structurele verandering en economisch verdienvermogen, conform de ambities van de Regio Deal. Met betrekking tot de resultaten is het nog niet zeker of een vezelketen met 500 ha vezelteelt wordt gerealiseerd. De beoogde resultaten; kennis- en leerprogramma's en vergroten van bewustwording, kennis en inzicht bij inwoners, gemeenten, maatschappelijke organisaties en bedrijven worden alsnog verwacht als gevolg van het nieuwe CE uitvoeringsprogramma. Ook het effect op lange termijn voor regionale economie zoals nieuwe bedrijvigheid en werkgelegenheid zijn dan te verwachten bij herijking van de springplank.
- ▶ **Toekomstige landbouw en duurzame voedselsystemen.** Investeren op de eerder aangegeven focus is van belang omdat de grote opgaven waar de landbouw voor staat niet langer oplosbaar zijn binnen de grenzen van het individuele bedrijf of één beleidsterrein. De verbreding krijgt vorm langs twee elkaar versterkende lijnen:
  - een ketengerichte benadering, waarin productie, verwerking, logistiek, afzet en consumptie regionaal met elkaar worden verbonden
  - een gebiedsgerichte benadering, waarin landbouw onderdeel is van een bredere transitie in het landelijk gebied, samen met opgaven rond water, klimaat, biodiversiteit en leefbaarheid.

Ten aanzien van de beoogde resultaten op korte en lange termijn is de verwachting dat deze in omvang en aard vergelijkbaar blijven met de ambities van deze springplank. Specifiek voor de thema's zoals klimaatneutrale bedrijfsvoering en het sluiten van mineralenkringlopen is het nodig eerst de uitkomsten van de lopende verkenningen af te wachten, zodat vervolgstappen goed onderbouwd en effectief kunnen worden vormgegeven.

- ▶ **Sociale innovatie.** Sociale innovatie zit verankerd in onze werkwijze en projecten. We dragen de projecten breed uit, leren van de verschillende innovaties, en verbinden initiatiefnemers aan elkaar. Juist die verbindende aanpak werkt. We zien dan ook geen meerwaarde in een onderzoek naar verankering en borging, maar veel meer meerwaarde in het ondersteunen en verbinden van sociale innovaties. De voor sociale innovatie gereserveerde (beperkte) middelen inzetten voor het ondersteunen van (sociale) initiatieven zoals de voorbeelden bij gezondheid voorop.

Concept voorstel voor wijziging inzet gereserveerde middelen per programmalijn;

Programmalijn 2: Toekomstbestendige arbeidsmarkt.

- ▶ € 250.000 overhevelen naar programmalijn 1 leefbare samenleving. De reden hiervoor is dat het Project "Zorg voor Mekaar" uit twee programmalijnen wordt gefinancierd. Dit levert problemen op in de Sisa-verantwoording.

Programmalijn 3: Duurzame economie.

- ▶ € 500.000 overhevelen naar programmalijn 1 leefbare samenleving. De reden hiervoor is dat er voor innovatieve woningbouw extra middelen zijn ontvangen (woondeal) die bijdragen aan de beschreven aanpak en resultaten en we bij publieke mobiliteit meer kunnen doen/de kosten hebben onderschat. Maar ook dat er binnen de springplank Gezondheid Voorop kansen liggen om een programma met projecten in te richten voor een veerkrachtige samenleving.

Programmalijn 4: Monitoring en sociale innovatie.

- ▶ € 115.250 voor sociale innovatie overhevelen naar programmalijn 1 leefbare samenleving.

Ook zijn er technische wijzigingen nodig vanwege verschuiving van de BTW-voorheffing tussen programmalijnen.

6. Concept bespreekpunten voor Rijk Regio- overleg d.d. 13 november 2026

- ▶ Concrete bespreekpunten op inhoud of aanpak waar we tegen aanlopen.
- ▶ Commitment krijgen op bijsturing inhoudelijke resultaten (zie bijlage 3).
- ▶ Aanpassen beschikking ivm financiële herverdeling.
- ▶ Looptijd verlengen?

Bijlage 1: Drie interviews lerende aanpak

Van Slimme naar Publieke Mobiliteit: hoe de Regio Deal heeft geholpen

Door: Sam Lubbers

Met het sluiten van de Regio Deal Achterhoek II heeft de Achterhoek ervoor gekozen om tranche vijf wederom onder te brengen bij Achterhoek Ambassadeurs. Maar, wat is er geleerd uit die eerste periode? En hoe zien we dit geleerde terug binnen de nieuwe projecten? Oud-procesbegeleider Slimme Mobiliteit Jurgen Rutgers en programmamanager Publieke Mobiliteit Harm Wevers geloven in de kracht van het samen doen. 'Het feit dat wij samenwerken in de Achterhoek klinkt heel simpel, maar dat zie je in andere regio's gewoon niet,' aldus Jurgen.

'Bij een bijeenkomst in Mariënveld in 2019 zei voorzitter van de Achterhoek Board Mark Boumans dat er honderd deelauto's zouden komen in de Achterhoek. Voor mij klonk dit ambitieus, maar er werd wel een eerste stip gezet,' vertelt Jurgen Rutgers wanneer hij terugblijkt op de start van het programma Slimme Mobiliteit. 'Op dat moment kwamen er meerdere dingen samen. Naast de uitspraak van de voorzitter keken we met de thematafel Mobiliteit & Bereikbaarheid naar fijnmazige bereikbaarheid, kwamen de energievoerders met een wens in elektrisch deelvervoer, was Achterhoek Toerisme bezig met deelfietsen en zocht Saxion Hogeschool een experimenteerregio voor hun project Netmobiel. Al deze initiatieven samen leidde tot het programma Slimme Mobiliteit. Geen plan van bovenaf, maar juist energie vanuit het netwerk zelf.'

'Het plan Publieke Mobiliteit is dus ontstaan vanuit Slimme Mobiliteit. Maar, tussendoor heb ik wel bijgestuurd. Zo merkte ik door meerdere redenen al snel dat ik er niet zou komen met enkel het onderwerp deelvervoer en ben ik gaan zoeken naar een driehoek samen met het WMO- en het openbaar vervoer. Tijdens deze zoektocht kwam ik via mijn netwerk in contact met Caspar de Jonge, programmamanager Mobiliteit & Transitie bij het Ministerie. Mede dankzij hem heeft het plan echt een plek in de regio gekregen én zijn we zelfs als koploperregio benoemd,' aldus Jurgen. 'Dat predicaat willen we natuurlijk ook blijven houden,' benoemt programmamanager Harm Wevers. 'We willen dat mobiliteit de toegankelijkheid voor iedereen vergroot. Daarvoor is de driehoek die vanuit het programma van de eerste Regio Dealperiode is ontstaan belangrijk, maar er zijn zeker nog verbeteringen te maken. Daarover zijn we in gesprek.'

Samenwerking is een hoofdonderdeel van het plan Publieke Mobiliteit in de regio. 'Alle betrokken partijen zijn anders georganiseerd,' licht Harm toe. 'De Provincie is verantwoordelijk voor het OV, gemeenten voor het doelgroepenvervoer en voor het deelvervoer is dit onduidelijk. Toch willen we af van het feit dat je ergens verantwoordelijk voor wordt gehouden, maar moet de insteek zijn dat je het samen doet. Willen we het OV betaalbaar krijgen en houden, dan is deze samenwerking gewoon nodig. Die kaders proberen we in deze Regio Dealperiode goed neer te zetten.' Jurgen: 'Het feit dat wij samenwerken in de Achterhoek klinkt heel simpel, maar dat zie je in andere regio's gewoon niet. Dat we met bijna alle gemeenten het WMO-vervoer bij één gemeente hebben ondergebracht, is heel uniek. De basisvoorwaarde dat we elkaar spreken, leeft hier al. We proberen, ondanks de eigen verantwoordelijkheden, al samen dingen te doen. Juist dat helpt ontzettend om een plan als Publieke Mobiliteit van de grond te krijgen.'

'Je zag binnen Publieke Mobiliteit, BV Nederland, dat er een algemeen platform werd opgericht van allerlei mobiliteitsaanbieders bij elkaar. Eigenlijk werd er één groot monster aan initiatieven gecreëerd en is de integratie hiervan nooit gelukt. Binnen ons programma kijken we specifiek naar de regio Achterhoek, ik denk dat daar de kracht ligt. Eerst

kijken wat er in de regio werkt en vervolgens zorgen dat dat schaalbaar is. Dat leerpunt zou ik andere regio's echt mee willen geven. Het Rijk geeft ons de kans dit te onderzoeken, maar het Rijk wil er ook iets voor terug. Die schaalbaarheid is wat we teruggeven. En zo kunnen we als BV Nederland juist van elkaar leren,' antwoord Harm wanneer hij nadenkt over wat andere regio's van hiervan kunnen leren. 'Ik heb me daarbij ook afgevraagd waarom je naar één systeem wil? Ja, voor de reiziger is het overzichtelijk, maar als je naar het vliegveld gaat, komen alle vliegmaatschappijen ook samen in één systeem als je gaat boarden. We moeten gewoon anders kijken met elkaar,' vult Jurgen aan.

Door de Regio Deal heeft het programma Slimme Mobiliteit zich ontwikkeld tot het plan van aanpak Publieke Mobiliteit. Beide heren zijn zich bewust dat het zonder deze gelden moeilijk of zelfs niet tot stand was gekomen. Dat de Achterhoek hierin als koploper is benoemd, zien ze dan ook als trots, maar het belang van de uitvoering stellen ze voorop. 'Je merkt dat alle regio's in beweging zijn,' laat Harm weten. 'Het lijkt soms alsof andere regio's sneller gaan, maar misschien moeten wij als regio meer naar voren treden en onszelf laten zien.' Jurgen: 'Ja, we mogen als regio wat minder bescheiden zijn, maar we moeten vooral ook lekker blijven doen wat we doen. Stap voor stap (of met één van de honderd deelauto's) en met een nuchtere houding vooruit.'

Hoe het accepteren van onwetendheid heeft geleid tot een Leven Lang Ontwikkelde regio

Door: Sam Lubbers

Een leven lang ontwikkelen, dat is wat 8RHK Ambassadeurs de mensen uit de regio gunt. Dit start niet bij de loopbaan, maar juist al bij de vierjarige inwoners die hun eerste stap in de basisschool zetten. Maar, hoe zorg je ervoor dat inwoners zich willen blijven ontwikkelen? Daarvoor is het programma Leven Lang Ontwikkelen (LLO) opgestart. Een programma dat, mede dankzij de Arbeidsmarktregio en het talentenfonds Opijver, de inwoner stimuleert om te blijven leren. Wie er ook blijven leren, zijn programmaregisseur Onderwijs en Arbeidsmarkt Caroline Termaat en projectmanager Opijver Henk Korten. Zij blikken terug op de lerende aanpak binnen de Regio Deal.

'Het programma Leven Lang Ontwikkelen is een programma dat toewerkt naar een leercultuur op de werkvloer voor organisaties en inwoners in de regio Achterhoek,' verduidelijkt Caroline Termaat. 'Tussen de eerste Regio Dealperiode en de huidige periode hebben we onderzoek gedaan naar hoe het er met de regio voorstond in het kader van leven lang ontwikkelen. Er waren verschillende initiatieven in de regio, zowel met als zonder Regio Dealmiddelen opgezet, die in de basis al goed waren. Deze initiatieven werden alleen niet altijd gevonden. Hiervan hebben we geleerd om deze initiatieven te bundelen: een krachtige bundeling helpt om de juiste mensen te vinden. Van daaruit is in 2025 het strategisch programma LLO opgezet met een bijpassende uitvoeringsagenda wat nu gaat draaien.'

De uitvoeringsagenda heeft zeven projectlijnen waaraan gewerkt wordt. Dit loopt van de Achterhoekse beroepenradar tot een digitaal vaardige Achterhoek. Binnen de Regio Deal Achterhoek II ligt de focus op drie projectlijnen. Een heel groot en belangrijk project is het talentenfonds Opijver. 'Ik weet nog als de dag van gisteren dat ik samen met Edwin van der Vliet aan tafel zat. We bespraken zeven jaar geleden het idee van een scholingsfonds om de wervingsproblemen die er toen waren, op te vullen door arbeidspotentieel de kans te geven zich te laten omscholen. We zagen dit als een kans voor de regio. Toen we in de krant lazen over de Regio Deal, heb ik een businessplan geschreven en konden we halverwege 2020 van start,' blikt projectleider Henk Korten terug. Nu, zes jaar later, blijkt het idee dat aan tafel is ontstaan erg succesvol. Met een gemiddelde klanttevredenheidsscore van een 9,4 en al 2700 mensen die het talentenfonds hebben benut om zich te laten omscholen tot een kansrijk beroep.

Het talentenfonds Opijver is niet onopgemerkt gebleven in Nederland. Verschillende regio's bekijken de mogelijkheden om zelf ook een talentenfonds op te zetten. Ook de provincie Gelderland is bezig om het initiatief provinciaal uit te werken. Al gebeurde dat niet zomaar. 'Opijver is van het begin af aan succesvol geweest, dat heeft mij geholpen met het verspreiden van het verhaal,' verklaart Henk. 'Ik heb op allerlei plekken presentaties gegeven. Onder meer bij de VNG, bij het ministerie van SZW en leden van de Tweede Kamer. Daarnaast heeft Opijver drie keer een bijdrage mogen leveren aan het Lentefestival, het jaarlijkse event dat de Achterhoek in Den Haag organiseert voor Kamerleden. Die bekendheid is belangrijk. Dit kan zeker nog beter, maar dat heeft tijd nodig.' Caroline: 'Naast die bekendheid, is vertrouwen ook van belang. Zo waren er medewerkers binnen het ministerie die als bestuurder in het onderwijs gezeten hadden, zij geloofden in Henks aanpak. Dat heeft er ook voor gezorgd dat Opijver een extra dimensie op het gebied van bekendheid heeft gekregen. De investering in het netwerk en in de relatie is substantieel om überhaupt zaken te regelen met elkaar. Ja, dat is een stukje Achterhoeks DNA, maar om dat vertrouwen te behouden, moet je samen in gesprek blijven.' Daarnaast benadrukt de programmaregisseur het belang van de structurele gelden voor het regionale opleidingsfonds. 'Zonder de structurele gelden kan het talentenfonds Opijver niet blijven bestaan, terwijl dit een essentieel onderdeel is voor het Leven Lang Ontwikkelen binnen de regio, maar eigenlijk binnen heel Nederland.'

Tijdens de uitvoering van het project is er ook bijgestuurd. Zo was er voordat Opijver van start ging de aanname dat Nederland geen leercultuur had, mensen niet wilden leren, maar juist comfortabel zaten bij hun huidige werkgever. 'Opijver is een white label,' legt Caroline uit, 'aan de buitenkant kun je niet zien welke organisatie in de lead staat. Die neutrale kleur is heel belangrijk geweest om mensen te werven. We hebben juist gezien dat mensen wel willen leren, maar de weg naar een opleidingsfonds niet konden vinden of dat de inkomensval een probleem was. We hebben hier nog altijd geen klip en klaar antwoord op, maar we kijken juist naar waar het probleem zich bevindt. Zit dit in middelen of in structuren die we in Nederland ingeregeld hebben?'

Naast deze bewustwording binnen het project Opijver zelf, is ook de bewustwording bij de werkgever van belang. 'In ons klanttevredenheidsonderzoek geeft het overgrote deel van de mensen aan niet te zijn begonnen met de opleiding wanneer zij geen voucher hadden gekregen. Voor het verkrijgen van die voucher is ook de werkgever belangrijk. We kijken namelijk of zij ook een deel kunnen bijdragen,' licht Henk toe. Een nadeel daarvan is dat de werkgever Opijver niet altijd op het vizier heeft staan. 'Eigenlijk is er geen weerstand tegen het bevorderen van de leercultuur, dat blijkt uit een onderzoek van Ipsos waarin meer dan 80 procent van de werkgevers in de Achterhoek het belang van scholing van medewerkers inziet. Dat is heel prettig, maar die bekendheid onder werkgevers kan nog beter, daarover voeren we nu gesprekken,' aldus Caroline.

Opijver is niet enkel de aanjager van werknemers om te blijven ontwikkelen, maar ook een aanjager van het onderwijs in de regio. 'We richten ons niet alleen op het reguliere onderwijs, maar betrekken eveneens de private partijen. Zo kennen we Anton Tijdink Techniekopleidingen in de Achterhoek: een opleiding waarin leren en werken binnen de techniek centraal staat. De enige eisen die wij stellen is dat de opleiding erkend moet zijn en het gericht is op een kansrijk beroep. Is dat het geval, dan kunnen we een voucher volstrekken,' verklaart Henk. Naast AT Techniekopleidingen, stimuleert Opijver ook het Grensland College. 'Uit de cijfers van de Achterhoek Monitor bleek dat we een tekort aan hbo'ers hadden in de regio. Met dat in ons achterhoofd is het Grensland College opgezet: meerdere AD-opleidingen die passen bij de regionale behoefte. Een aantal van deze opleidingen loopt goed, een aantal minder. De studenten worden er ieder jaar meer, maar het zijn er nog niet genoeg. We moeten in ons drie-O verband kijken of we samen garant gaan staan voor het behoud van HBO in de Achterhoek,' licht de programmaregisseur toe. Samen benadrukken ze hierin de langetermijnvisie: misschien kun je als werkgever nu de handjes binnen je bedrijf niet missen, maar als je niet investeert in de toekomst van je werknemers, heb je straks geen handen meer om te missen.

Dat Leven Lang Ontwikkelen en Opijver van belang zijn voor de regio, dat blijkt wel uit de cijfers. In vijf jaar tijd zijn er vijfduizend mensen via Opijver en het Werkcentrum bereikt met een leervraag. Opijver is succesvoller dan gedacht. Wat andere regio's kunnen leren? Dat is, volgens Caroline, precies de insteek. Niet vertellen hoe regio's het moeten doen, maar juist wat wij als Achterhoek hebben geleerd. Henk: 'Wij hebben samen met onze partners geaccepteerd dat we gingen werken vanuit het onwetende, maar met vertrouwen in ons idee en passend bij het lerend ecosysteem in de Achterhoek. En ondanks ons succes, hebben we nog stappen te maken. Zo vinden we opleidingsniveau één en twee ondervertegenwoordigd binnen Opijver. Dat wordt ons aandachtspunt de komende tijd. Maar wil je als regio ook deze successen behalen? Blijf dan een open gesprek aangaan, kijk naar de mogelijkheden die er wél zijn en heb vertrouwen in elkaar én in de toekomst van de regio.'

Het open innovatiesysteem staat: tijd om de grenzen te verleggen

Door: Sam Lubbers

Het open innovatiesysteem, wat is dat nu precies? Daarvoor spreken we met Gerben Peet, oprichter van SmartHub Incubator Industry (SHII), en Harold Vulink, RCT-makelaar (Regionaal Centrum voor Technologie) én kernteamlid van Achterhoek Verbindt.

'Ik kan me niet herinneren dat we aan de start van SHII, in 2018, al spraken over een open innovatiesysteem. Al was dat wel heel duidelijk ons doel: een systeem creëren waarbij startende ondernemers aan bestaande ondernemers of mensen met kennis gekoppeld konden worden om samen de innovatie vorm te geven en van elkaar te leren,' blikt Gerben terug. 'Met verschillende ondernemers uit de regio keken we al jaren hoe we ervoor konden zorgen dat (jong) ondernemend, technisch talent de regio niet zou verlaten. Want voor de toekomst hebben we mensen in onze bedrijven nodig, maar ook mensen met nieuwe ideeën vóór de bedrijven én nieuwe bedrijven. Zo sloten we samen een intentieovereenkomst met de 3 O's, waar de gemeente Oude IJsselstreek vanuit de lokale overheden een drijvende kracht achter was. Zij ondersteunden ons en boden een plek aan waar we ons toen konden vestigen: het Frank-Daamen-gebouw in Ulft. Momenteel zitten we meer tussen de bedrijvigheid zelf, in o.a. het CIVON in Ulft.'

Naast de energie op het innovatiesysteem vanuit de ondernemers, zet de thematafel Smart Werken en Innovatie zich ook al jaren in voor het vormgeven van het Achterhoekse Open Innovatiesysteem. De gedachte is hetzelfde: een passende plek waar iedere ondernemer op elk gewenst moment zijn innovatievraag kwijt kan. Niet zomaar een plek, maar bij één van de vier innovatiecentra uit de regio. De Marke rondom vragen voor de agrarische sector, SHII en CIVON voor de maakindustrie en de Steck voor zakelijke dienstverlening. Sinds september 2025 werken de vier innovatiecentra samen om het peloton in de Achterhoek nog beter en intensiever te bereiken.

'Als SHII zijn we er voor de startups binnen de regio. Al is dat direct onze grootste uitdaging: het vinden van starters. Onze focus ligt namelijk op jonge ondernemers, niet qua leeftijd, maar wat betreft ondernemerservaring. Via onderwijsinstellingen of personen in ons netwerk komen veel ideeën naar ons toe, maar we willen juist ook de starters bereiken die op hun zolderkamer met een prachtig idee bezig zijn. We proberen dus op alle evenementen in de regio aanwezig te zijn, denk aan de Techniekdagen of open dagen binnen het onderwijs. Daarnaast dragen we ons uit bij de bedrijven en industriekringen. De belangrijkste uitingen zijn uiteraard de successen van starters waaraan we met het SHII-ecosysteem hebben bijgedragen. Zodra mensen weten wat we doen, kunnen zij ons verhaal verder vertellen en de kracht van SHII aan starters uitdragen zodat de link gelegd wordt,' aldus Gerben.

‘Het leuke aan het innovatiesysteem is dat er telkens verrassende verbindingen tot stand komen en de samenwerking gezocht wordt. Zo was er een traject waarvoor een eerste prototype gebouwd moest worden. Door een samenwerking met SHII, CIVON, RCT en Pak An werd dit in een middag geregeld terwijl formele partijen het risico niet in hun boeken kwijt konden. Er komt continu verbinding tot stand in een zone waarin je samenwerkt met elkaar. Ook dat is de kracht van het netwerk. Met onze aanpak hebben we een lerend en uitdragend effect. Zo is de voucherregeling (nu via OostNL) eigenlijk tot stand gekomen bij RCT en CIVON. De provincie vond het belangrijk om dit op Gelderse schaal op te pakken, maar het idee kwam vanuit de Achterhoek. Gelukkig weet de Achterhoek die vouchers nog steeds goed te vinden en is er uiteindelijk ook een specifieke voucher voor starters tot stand gekomen,’ verklaart Harold Vulink.

Het innovatiesysteem is er niet alleen voor starters, maar juist voor het hele MKB-brede peloton. De Achterhoek was één van de regio’s die deelnam aan de pilot Actieagenda MKB-dienstverlening vanuit EZ. Van daaruit is in 2025 het Regio Deal project Achterhoek Verbindt ontstaan. Achterhoek Verbindt werkt aan het toekomstbestendig maken van MKB-ondernemers door sectoroverstijgend van en met elkaar te leren. Geen dubbelingen in aanbod, maar juist samen aan de slag. Daarvoor zijn aanspreekpunten aangesteld, Harold Vulink is zo’n aanspreekpunt voor de maakindustrie. Hij komt bij de ondernemers over de vloer, haalt de thema’s die in het veld spelen op en vertegenwoordigt zijn achterban. Verder kent het project aanspreekpunten uit de sectoren retail, zakelijke dienstverlening/ICT, zorg, agro, bouw en infra, gastvrij en de logistiek. Door middel van bijeenkomsten, leerkringen en de AI-bot Tessa Verbindt wordt kennis en informatie met elkaar ontsloten en wordt er samen geleerd. Want wat in de ene sector werkt, werkt in de andere misschien ook?

Eén van de belangrijkste voorwaarden voor het open innovatiesysteem is het netwerk. ‘In onze eerste gedachte wilden we ruimtes in het gebouw verhuren, maar al snel kwamen we erachter dat we dat niet moesten doen. Zodra je een ruimte aan een starter verhuurt, wil je diegene zo lang mogelijk behouden. Terwijl het juist om de ontmoeting gaat en de starter helpt op de plek waar dat de grootste impact maakt. De focus vanuit ons ligt op de mentoren en ons netwerk effectief inzetten,’ verklaart Gerben. ‘Tijdens pitchavonden pitchen starters hun idee aan ervaren ondernemers, specialisten en organisaties uit de regio. Wij dachten dat deze avonden enkel voor de startende ondernemers waardevol waren, maar dit werd juist ook een moment van treffen en verbinding tussen de ondernemers. Zo kwamen er óók nieuwe ideeën en samenwerkingen voor de regio uit, enkel doordat gelijkgestemde ondernemers elkaar in de kracht zetten door samen te investeren en innoveren.’

‘Zowel binnen Achterhoek Verbindt als binnen het open innovatiesysteem zijn MKB-ondernemers nauw verbonden en bereid tot samenwerken met elkaar. Het open innovatiesysteem in de Achterhoek is de optelsom van alle industriekringen, businessclubs, branche of sectorspecifieke organisaties, maar ook de sportverenigingen, kerkgenootschappen, bloemencorso’s etc. bij elkaar. Dat is verbazingwekkend krachtig en proberen we uit te breiden. Al blijft het voor de Achterhoek belangrijk te beseffen dat we net als onze jeugd verder dan de regio te kijken,’ deelt Harold. ‘Op dit moment vindt de ontwikkeling plaats dat de holdings in de Achterhoek een dominante kracht krijgen. Hierdoor zijn bedrijven meer afhankelijk en georiënteerd op de eigen (internationale) holding en minder op het Achterhoekse innovatiesysteem. Dit gaat effect hebben op de arbeidsmarkt in de Achterhoek. We moeten inzien dat de krachtenvelden om ons heen bepalender zijn dan wij als regio en welke afhankelijkheid er voor de ondernemers is. Het wordt tijd om over de grenzen heen te kijken en aan te haken op omliggende regio’s en ook Duitsland, zodat we een Europees schild kunnen vormen. Dit gaan we bijvoorbeeld doen samen met Tech. Land. Alleen dan blijven we als regio groot genoeg en kan onze innovatie blijven bestaan.’

Bijlage 2: Projectenoverzicht t/m maart 2026

LEEFBARE GEMEENSCHAPPEN

Zorg voor Mekaar

Met het project Zorg voor Mekaar bouwen zes VVT-organisaties samen aan een toekomstbestendige zorgstructuur in de Achterhoek. Niet alleen door samen te werken op het gebied van werving, opleidingen en HR, maar ook door het potentieel van vrijwilligers, mantelzorgers en zij-instromers optimaal te benutten. De focus ligt op het duurzaam inzetten van zorgverleners én het versterken van informele zorgnetwerken in de regio. Met Zorg voor Mekaar creëren we een stevige basis waarin die mensen hun plek kunnen vinden – op een manier die past bij hun wensen en mogelijkheden.

Zorgcorporatie Mariëvelde

Zorgcorporatie Mariëvelde is een lokaal initiatief dat draait om verbondenheid, zelfredzaamheid en samenwerking. Opgericht in 2013 als onderdeel van de Brede Maatschappelijke Voorziening (BMV), biedt de zorgcorporatie inwoners van Mariëvelde passende ondersteuning, waardoor zij langer zelfstandig en prettig in hun vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen en leven. Dit gebeurt met inzet van hun eigen talenten en de kracht van de gemeenschap. Gericht op wat inwoners wél kunnen. Door hun talenten en sociale netwerk actief in te zetten, stimuleren we eigen regie en versterken we de informele zorg, altijd in combinatie met professionele ondersteuning waar nodig. [Zorgcorporatie mariëvelde](#).

Noabercirkel Welzijn Montferland

Noabercirkel Welzijn Montferland is een initiatief dat zich richt op het opzetten en begeleiden van noabercirkels binnen de gemeente Montferland. Een noabercirkel bestaat uit een groep buurtbewoners die bij elkaar in de buurt wonen en bereid zijn elkaar te ondersteunen met informele hulp en onderling contact. Met dit project wordt een gestructureerde aanpak ingericht voor informele ondersteuning binnen buurten. Door bewoners actief met elkaar te verbinden en daarbij begeleiding te bieden, ontstaat een georganiseerd netwerk waarin ondersteuning onderling wordt afgestemd.

MFA de Kiem: een broedplaats voor cultuur, geloof, onderwijs en muziek

MFA de Kiem is een initiatief waarin sociaal-maatschappelijke en culturele organisaties samenwerken om hun activiteiten in Dinxperlo vanuit één locatie voort te zetten. De organisaties zijn verenigd in Stichting MFA De Kiem en richten zich op activiteiten op het gebied van cultuur, geloof, onderwijs en muziek. Door deze bundeling ontstaat een samenhangend aanbod dat bijdraagt aan ontmoeting, sociale participatie en het behoud van de sociale basis in de kern. Het doel van het project is het realiseren van een duurzame huisvestingsoplossing voor deze organisaties, zodat zij hun sociaal-maatschappelijke en culturele activiteiten kunnen blijven uitvoeren. Daarbij is aandacht voor het tegengaan van eenzaamheid en het bevorderen van sociaal contact, onder andere doordat gepensioneerde ouderen actief betrokken zijn bij het techniekonderwijs.

Zorg-preventie app kernen Berkelland: Veur Mekare en Met Mekare

Met Veur Mekare en Met Mekare ontwikkelt de gemeente Berkelland in alle kernen een lokale dorpsapp. Het initiatief richt zich op het versterken van onderlinge verbondenheid en leefbaarheid, en op het laagdrempelig delen van informatie, activiteiten en hulpvragen binnen de gemeenschap. Per kern wordt één digitaal platform ingericht. De dorpsapp is bedoeld voor inwoners van alle leeftijden en ondersteunt burenhulp en informele zorg. Door lichte hulpvragen vaker binnen het eigen netwerk zichtbaar te maken, wordt ingezet op ondersteuning dichtbij huis. De app wordt ontwikkeld in samenwerking met zorg- en welzijnsorganisaties, dorpsraden en andere lokale partijen, zodat deze aansluit bij de situatie en behoeften in de verschillende kernen.

Regionale Bewegmakelaar Jeugd

De Regionale Bewegmakelaar Jeugd richt zich op het ondersteunen van kinderen en jongeren van 4 tot 18 jaar die gezien zijn in het Slingeland Ziekenhuis in Doetinchem. Zij worden geholpen bij het vinden van passend sport- en beweegaanbod en bij het volhouden van een actieve en gezond leefstijl. De bewegmakelaar jeugd vervult een verbindende rol tussen kinderen en jongeren, ouders, scholen, zorg- en welzijnsorganisaties en sport- en beweegaanbieders. De functie is bedoeld om overzicht te bieden in het bestaande aanbod en om kinderen en jongeren te begeleiden bij het zetten van stappen richting deelname aan sport en bewegen.

Noaberschap Nabij, leefbaarheid in Bekveld

Noaberschap Nabij is een initiatief in Bekveld dat zich richt op het versterken van sociale samenhang en leefbaarheid in de buurt. Centraal in het project staat de herontwikkeling van een leegstaand schoolgebouw tot een ontmoetingsplek voor inwoners. De ontmoetingsplek biedt ruimte aan sociaal-culturele activiteiten en aan zorg- en ondersteuningsprofessionals op dagdeelbasis. Vanuit deze locatie wordt gewerkt aan ontmoeting en ondersteuning in de buurt, met aandacht voor samenwerking tussen inwoners en professionele partijen. De bestaande sociale cohesie in Bekveld vormt hierbij het uitgangspunt.

De Lichtenberg (Ontmoeten – Verbinden – Samen zijn)

De Lichtenberg is een bestaande ontmoetingsplek in Silvolde, gelegen in een woonwijk, waar inwoners activiteiten organiseren en waar organisaties en professionals aanwezig zijn. Het initiatief wordt uitgevoerd in samenwerking met zorgaanbieder Bloezem en andere betrokken partijen. In de wijk wonen relatief veel oudere inwoners en mensen met verschillende culturele achtergronden. De Lichtenberg fungeert als een plek waar inwoners elkaar ontmoeten en waar ruimte is voor activiteiten en ondersteuning die aansluiten bij de wijk. Binnen het project wordt gewerkt aan de verdere doorontwikkeling van De Lichtenberg als ontmoetingsplek. Daarbij wordt ingezet op het versterken van samenwerking tussen inwoners, vrijwilligers, maatschappelijke organisaties en professionals.

Vervanging skatebaan Eelinkstraat – Winterswijk

De vervanging van de skatebaan aan de Eelinkstraat in Winterswijk is een initiatief van de gemeente Winterswijk. Het project richt zich op het realiseren van een nieuw skatepark ter vervanging van de bestaande skatevoorziening. Binnen het project wordt samen met inwoners, jongeren en omwonenden gewerkt aan een plan voor het nieuwe skatepark. Hiervoor wordt een participatietraject georganiseerd waarin lokale skaters, jongeren, buurtbewoners en andere belanghebbenden actief worden betrokken. Via participatiebijeenkomsten en online peilingen worden wensen en aandachtspunten opgehaald. Op basis daarvan wordt een plan van aanpak opgesteld dat rekening houdt met zowel het gebruik van het skatepark als de leefbaarheid in de omgeving.

Publieke Mobiliteit Achterhoek

Met Publieke Mobiliteit verbinden we het bestaande OV, aanvullend OV (zoals haltetaxiRRReis), doelgroepenvervoer en deelvervoer onder de vlag van Gaon. Zo verkleinen we witte vlekken op de kaart en zorgen we dat je ook zonder eigen auto makkelijk van A naar B komt. We brengen bus, trein, haltetaxi, ZOOV en deelvervoer dicht bij elkaar. De reiziger hoeft straks niet meer te puzzelen: één systeem, één manier van plannen en (later) betalen. We zetten in op flexibele haltes en vraaggestuurde oplossingen, een netwerk van deelauto's en deelfietsen, Mobiliteitshubs en Fietsnetwerken.

Realisatie Publieke Mobiliteitshub Varsseveld en aansluitende (fiets)infrastructuur

In Varsseveld wordt gewerkt aan de realisatie van een publieke mobiliteitshub bij het station, in combinatie met verbeteringen aan de aansluitende fiets- en weginfrastructuur. De hub speelt in op veranderingen in het openbaar vervoer, waaronder de komst van een hoogwaardig openbaarvervoerverbinding tussen Varsseveld en Enschede. De mobiliteitshub is bedoeld als een plek waar verschillende vormen van vervoer logisch samenkomen en waar overstappen eenvoudiger wordt. Daarmee krijgt Varsseveld een versterkte rol binnen het regionale vervoersnetwerk.

AI als versneller in de bouw

Dit project onderzoekt hoe kunstmatige intelligentie gemeenten en bouwbedrijven kan helpen om sneller, slimmer en foutloos te werken. Van automatische toetsing van bouwplannen tot efficiëntere vergunningverlening en betere projectplanning. We testen minimaal drie concrete AI-toepassingen in de praktijk. De nadruk ligt op versnellen, kosten verlagen, kwaliteit verhogen en regels beter toepassen.

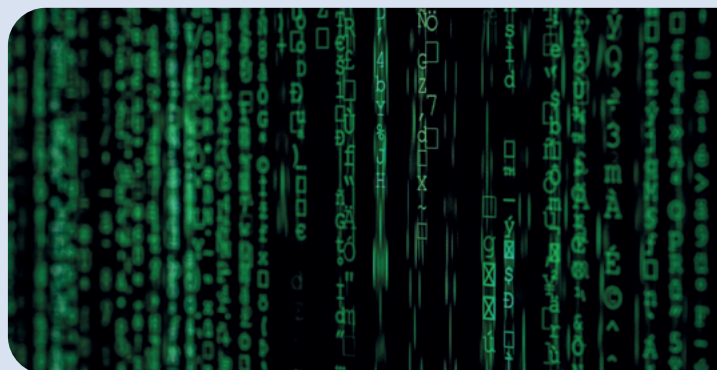
Datagedreven Woningbouw

Een slim, actueel sturingsmodel dat woningbouw beter voorspelt en aanstuurt. Met een regionaal en gemeentelijk dashboard krijgen bestuurders inzicht in hoeveel woningen er nodig zijn, waar de vraag groeit en welke keuzes daarbij horen. Zo wordt woningbouw minder afhankelijk van aannames en meer gestuurd op feiten.

Programma Datagedreven Achterhoek

Met het programma Datagedreven Achterhoek werkt de regio aan het beter benutten van bestaande data bij beleid en besluitvorming. Het programma richt zich op het toegankelijk maken, combineren en toepassen van data, zodat overheden en samenwerkingspartners beter onderbouwde keuzes kunnen maken. Daarbij gaat het niet alleen om techniek, maar ook om samenwerking, vaardigheden en afspraken over gebruik en verantwoordelijkheid.

TOEKOMSTIGE ARBEIDSMARKT

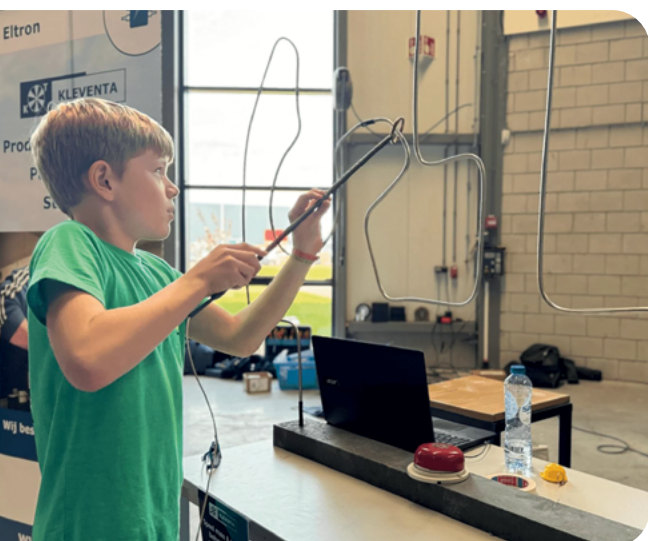

Grensland College 2.0

Het Grensland College is een hbo-aanbieder in de Achterhoek, gericht op Associate Degree-opleidingen en Leven Lang Ontwikkelen (LLO). Samen met partners uit het onderwijs, bedrijfsleven en overheid bouwen we aan een stevige, duurzame onderwijsstructuur in de regio. Niet als tijdelijke projectorganisatie, maar als blijvende kracht in het onderwijslandschap van Oost-Nederland. Met het Grensland College bieden we inwoners van de Achterhoek – jong én oud – de kans om zich te blijven ontwikkelen, dichtbij huis en in nauwe verbinding met de praktijk. [Grensland College](#).

Achterhoeks Talentenfonds Opijver

Opijver levert een bijdrage aan de aanpak van de mismatch tussen vraag en aanbod op de regionale arbeidsmarkt, het geven van een impuls aan Leven Lang Ontwikkelen bij inwoners en werkgevers en het behouden van vakbekwaam personeel voor de regio. Sinds de start van Opijver hebben 4.500 inwoners één of meer gesprekken gevoerd met adviseurs over hun persoonlijke ontwikkeling en wens tot om- of bijscholing. Daarnaast zijn gesprekken gevoerd met 550 werkgevers over de ontwikkeling van medewerkers. De jaren 2026 en 2027 worden gezien als transitiejaren, waarin duidelijkheid ontstaat over de gezamenlijke aanpak van Leven Lang Ontwikkelen en de positie van Opijver na 2027. In dezelfde periode wordt ook duidelijk welke Europese subsidies beschikbaar komen voor de aanpak van vraagstukken op de (regionale) arbeidsmarkt. [Opijver](#).

Techniekdag Achterhoek

De Techniekdag Achterhoek is een regionaal evenement dat kinderen van 8 tot 14 jaar op een speelse manier laat kennismaken met techniek. Via interactieve doe-activiteiten ontdekken zij hoe breed techniek is, van zorg en bouw tot installatie, programmeren en innovatieve technologieën. Met dit project wordt de Techniekdag verder ontwikkeld en toekomstbestendig gemaakt. De basis van het evenement blijft gelijk, maar er wordt ingezet op vernieuwing en professionalisering. Zo worden digitale middelen en moderne technologieën ingezet om de beleving te versterken en wordt de organisatie van het evenement verbeterd, onder meer in de ondersteuning van deelnemende bedrijven en scholen. [Techniekdag Achterhoek](#).

Inclusieve Technologie Achterhoek (TINT)

TINT Achterhoek helpt werkgevers om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt duurzaam inzetbaar te maken met slimme technologie. Denk aan hulpmiddelen die fysiek werk lichter maken, digitale ondersteuning voor structuur en communicatie, of tools die drempels in het werkproces verlagen. Zo krijgen meer mensen de kans om succesvol mee te draaien en helpt technologie om arbeidsmarktkrapte tegen te gaan. TINT laat zien dat kleine aanpassingen grote impact hebben: voor werkgevers, voor medewerkers én voor de regionale arbeidsmarkt. [Tint-achterhoek](#).

DUURZAME ECONOMIE

Achterhoek Verbindt

Achterhoek Verbindt versterkt de mkb-dienstverlening in de Achterhoek. Het project bouwt voort op de landelijke Actieagenda MKB-dienstverlening en richt zich op een meer vraaggestuurde, toegankelijke en samenhangende ondersteuning van ondernemers. Via sectorverbinders en ondernemerscommunities worden vragen, thema's en behoeften van mkb-ondernemers opgehaald en aangescherpt. Vervolgens worden ondernemers gericht verbonden aan de juiste persoon, organisatie, community of ondersteuningsroute. De kracht van Achterhoek Verbindt zit niet in het creëren van extra aanbod, maar in het beter benutten en verbinden van wat er al is. Zo wordt het bestaande netwerk overzichtelijker, toegankelijker en effectiever voor ondernemers. Een belangrijk onderdeel is Tessa Verbindt, een AI-medewerker die ondernemers helpt hun vraag helder te formuleren en deze snel doorzet naar de passende sectorverbinder. Daarmee krijgen ondernemers sneller passende ondersteuning, ontstaat beter zicht op wat er speelt in verschillende sectoren en kan de regio leren van de vragen die ondernemers stellen. Zo draagt Achterhoek Verbindt bij aan betere vraagarticulatie, minder versnippering, sterker bereik van het brede mkb en een lerend ondernemersdienstverleningssysteem in de Achterhoek. [Achterhoek verbindt](#).

Samenwerking Innovatiecentra Achterhoek

De vier Achterhoekse innovatiecentra — CIVON, De Steck, De Marke en SHII — bundelen hun krachten om innovatie in de regio sneller en beter van de grond te krijgen. Door structureel samen te werken, kennis te delen en ondernemers gezamenlijk te ondersteunen, ontstaat één sterk en goed bereikbaar innovatienetwerk voor het mkb. Het resultaat: meer ondernemers die hun weg vinden naar innovatie, een sterker regionaal ecosysteem en een hogere snelheid waarmee kansrijke ideeën uitgroeien tot echte toepassingen. [Civon](#).

Regiocoördinator TECH.LAND

TECH.LAND is een grensoverschrijdend technologie-systeem tussen Nederland en Duitsland gericht op sleuteltechnologieën als waterstof, robotica, circulaire economie, batterij- en medische technologie. Het doel van dit project is om de Achterhoek te laten profiteren van dit netwerk. De regiocoördinator TECH.LAND speelt hierin een verbindende rol. De focus ligt op het vergroten van instroom, behoud en doorstroom van technisch talent, zowel bij jongeren als bij zij-instromers en werkenden. De regiocoördinator zorgt voor samenhang tussen initiatieven en ondersteunt samenwerking in de regio. [Tech.land](https://www.tech.land).

Agro Innovatiemakelaar

De Agro Innovatiemakelaar helpt agrariërs en mkb'ers in de agrofoodsector om hun vernieuwende ideeën van de grond te krijgen. Denk aan ondersteuning bij het vinden van kennis, geld en partners om concrete innovaties te realiseren – op het erf, in de schuur en op het land. Het gaat om:

- Directe ondersteuning en activering van vernieuwers
- Inspireren en activeren van een bredere groep
- Versterken van het netwerk

Smart Energie Hub Winterswijk

De Smart Energie Hub Winterswijk helpt bedrijven om lokale energie slimmer op te wekken, te delen en het net beter te benutten. Op de bedrijventerreinen in Winterswijk werken ondernemers, OWIN en de gemeente samen aan een slimme energiehub. Met als doel de bestaande netcapaciteit beter benutten, meer lokale duurzame energie opwekken en onderling kunnen uitwisselen. Zo ontstaat een toekomstbestendig bedrijventerrein dat zelf regie neemt over zijn energievoorziening.

Achterhoek Monitor 2026–2028

De Achterhoek Monitor is een dashboard en publicatie waarin relevante data over de Achterhoek op een eenduidige manier worden ontsloten en geïdentificeerd. Sinds de eerste lancering in 2020 wordt de monitor jaarlijks geactualiseerd met nieuwe data. En een congres georganiseerd. Het doel van de Achterhoek Monitor is om een informatiebron te zijn voor iedereen die in de Achterhoek werkt, onderneemt en woont, en voor volgers van de ontwikkelingen in de regio. De cijfers vormen de basis voor het gesprek over hoe de Achterhoek ervoor staat, wat goed gaat, wat niet goed gaat en waar bijsturing nodig is. [Achterhoek monitor](https://www.achterhoekmonitor.nl).

Bijlage 3: Bijsturen op inhoud convenant

Springplank Gezondheid voorop

Resultaat 3 wordt:

Het ondersteunen van concrete initiatieven voor projecten gericht op positieve gezondheid, preventie, leefstijl en sociale cohesie.

Springplank Bouwen naar Achterhoekse Identiteit

De aanpak wordt:

Er wordt gezamenlijk gewerkt aan het ontwikkelen en realiseren van een reeks kleinschalige projecten die zichtbaar bijdragen aan de kwaliteit van leven. Deze projecten versterken niet alleen de fysieke leefomgeving, maar bevorderen ook sociale verbondenheid, ontmoeting en onderlinge steun tussen inwoners.

De projecten worden niet als losse initiatieven benaderd: zij vormen samen een lerende praktijk. Door ervaringen, inzichten en werkende principes actief met elkaar te delen, ontstaat een aanpak die steeds effectiever wordt en die nieuwe projecten stimuleert. De samenwerking richt zich daarmee zowel op concrete resultaten in de uitvoering als op het opbouwen van een gedeelde kennisbasis die toekomstige initiatieven versterkt.

De resultaten worden:

- **Initiatieven die bijdragen aan leefbaarheid**

In acht kleine kernen worden kleinschalige projecten ontwikkeld en gerealiseerd die zichtbaar bijdragen aan de kwaliteit van leven. Het gaat om initiatieven die passen bij de lokale behoefte en die de sociale basis, ontmoeting en betrokkenheid van inwoners versterken.

- **Nieuwe of verbeterde voorzieningen voor ontmoeting en samenleven**

In alle deelnemende kernen ontstaat een voorziening of functie die ontmoeting, activiteiten en onderlinge steun faciliteert. Dit kan variëren van een dorpskamer tot een multifunctionele ruimte, een gedeelde huiskamer of een vernieuwde maatschappelijke voorziening.

- **Ruimte voor passende woonoplossingen in kleine kernen**

Waar lokaal gewenst en haalbaar worden projecten gekoppeld aan het realiseren van passende woonplekken voor inwoners die in hun dorp willen blijven wonen, zoals jongeren, ouderen of kleine huishoudens. Dit kan gaan om nieuwbouw, herbestemming of kleinschalige woonvormen die bijdragen aan vitaliteit en doorstroming.

- **Een lerende praktijk die toekomstige initiatieven versterkt**

De acht projecten vormen samen een lerende praktijk. Gemeenten, initiatiefnemers en partners delen actief ervaringen, werkende principes en procesaanpakken. Dit leidt tot een herkenbare, herhaalbare werkwijze die nieuwe initiatieven versnelt en de regionale uitvoeringskracht vergroot.

Springplank Innovatieve woningbouw

Bullet 2 in de aanpak wordt:

Vanuit dit innovatiecentrum wordt gekeken hoe projecten met andere materialen kunnen worden gerealiseerd en hoe innovatieve concepten kunnen bijdragen aan het terugdringen van de installatie(capaciteit).

Er wordt een 4de bullet bij aanpak toegevoegd:

Harmonisatie van procedures binnen de Omgevingswet. Waar mogelijk en gewenst harmoniseren van gemeentelijke procedures en instrumenten onder de Omgevingswet, gericht op meer eenduidigheid, voorspelbaarheid en versnelling van woningbouwprojecten in de regio. Hierbij wordt ruimte gelaten voor lokale maatwerkafwegingen, maar wordt actief ingezet op gezamenlijke standaarden, procesafspraken en uitwisseling van werkwijzen.

De resultaten worden:

- **Regionale structuur voor innovatie en kennisdeling ingericht**

Er is een regionaal functionerende structuur ingericht waarin kennisontwikkeling, experimenten en samenwerking rondom innovatieve woningbouw duurzaam zijn geborgd en toegankelijk zijn voor publieke en private partijen in de regio.

- **Ontwikkeling, toepassing en opschaling van innovatieve en toekomstbestendige bouw- en ontwikkelmethoden in gebiedsontwikkelingen**

In de regio worden innovatieve en toekomstbestendige bouw- en ontwikkelmethoden verkend, toegepast en verder ontwikkeld in concrete projecten. Hierbij wordt actief geleerd van ervaringen in andere regio's en kennisnetwerken, en wordt gewerkt aan het ontwikkelen en opschalen van passende product-markt-combinaties (PMC's), met aandacht voor circulariteit, betaalbaarheid, schaalbaarheid, uitvoerbaarheid en levensduurkosten.

- **Versterkt en vernieuwd opdrachtgeverschap in gebiedsontwikkeling**

De regio past vernieuwde vormen van opdrachtgeverschap toe, waarbij publieke en private partijen effectiever samenwerken en projecten sneller en met meer maatschappelijke waarde tot stand komen.

- **Harmonisatie en optimalisatie van gemeentelijke procedures en instrumenten binnen de Omgevingswet**

Binnen de regio worden gemeentelijke procedures en instrumenten onder de Omgevingswet waar mogelijk en gewenst geharmoniseerd en vereenvoudigd, met als doel meer voorspelbaarheid, snelheid en consistentie in plan- en vergunningverlening voor woningbouwprojecten.

Biobased Achterhoek

Aan de aanpak toevoegen:

Vanuit een Uitvoeringsagenda CE door ontwikkelen van een projectmatige aanpak in de afgelopen jaren naar een regionaal programma om te investeren in een stevige basis voor circulaire economie, met aandacht voor kennisontwikkeling, governance, vraagcreatie (onder andere via circulair opdrachtgeverschap) en regionale samenwerking. Vanuit deze basis kan de Biobased Achterhoek en verduurzaming op andere terreinen (zoals landbouw/voedsel) vervolgens effectiever opschalen en landen, waardoor initiatieven minder projectmatig blijven en daadwerkelijk bijdragen aan structurele verandering en economisch verdienvermogen, conform de ambities van de Regio Deal.

Met betrekking tot de resultaten wordt een vezelketen met 500 ha vezelteelt niet op korte termijn gerealiseerd.

De overige resultaten worden alsnog verwacht als gevolg van het nieuwe CE uitvoeringsprogramma.

Toekomstige landbouw en duurzame voedselsystemen

De aanpak wijzigen in:

- Een ketengerichte benadering, waarin productie, verwerking, logistiek, afzet en consumptie regionaal met elkaar worden verbonden. De ketengerichte benadering wordt landelijk, beleidsmatig steeds meer erkend, maar operationalisering moet regionaal plaats vinden. Er zijn diverse regionale initiatieven maar opschalen van projecten in combinatie met een regionale ketenbenadering en aandacht voor uitvoering en regionale (ontschot) instrumentarium is nu nodig.
- Een gebiedsgerichte benadering, waarin landbouw onderdeel is van een bredere transitie in het landelijk gebied, samen met opgaven rond water, klimaat, biodiversiteit en leefbaarheid. Voor de gebiedsgerichte benadering loopt, in relatie tot de droogteproblematiek in de Achterhoek, een verkenning voor een gebiedsgericht initiatief. Deze verkenning sluit inhoudelijk nauw aan bij de recente inzichten van WUR over de stikstofproblematiek. Het vormt een belangrijke basis voor toekomstige experimenten en proeftuinen, in lijn met de huidige ambities uit de Regio Deal.

Monitoring en verankeren sociale innovatie

Bullet 3 bij aanpak vervalt.

Bullet 2 bij resultaten vervalt.

Vergadering d.d.	: 1 juli 2026
Agendapunt	: 8
Onderwerp	: Jaarstukken 2025
Portefeuillehouder	: De heer M. Boumans

Voorstel

1. instemmen met de jaarstukken 2025;
2. instemmen met de het toevoegen van € 151.253 aan het investeringsfonds, € 150.000 bestemmen voor een extra impuls op lobby en marketing en het restant € 88.417 uitkeren aan de gemeenten in de verhouding van het aantal inwoners.
3. het accountantsverslag voor kennisgeving aan te nemen.

Toelichting

Bijgaand treft u het de jaarstukken aan, met in de bijlage de reacties van de gemeenten in een tabel.

In de op 14 april 2026 toegestuurde stukken vindt u het jaarverslag met de programmaverantwoording waarin de resultaten van de programma's Smart Governance, Smart Economy, Smart Living en Bedrijfsvoering en rente zijn weergegeven en de paragrafen waarin wij kort een beeld schetsen van de financiële positie en de risico's van de Regio Achterhoek. Ook zijn in de jaarstukken opgenomen de jaarrekening en de uiteenzetting van de financiële positie.

De jaarrekening 2025 sluit met een voordelig saldo van € 389.670.

De accountant heeft voor de jaarrekening 2025 een goedkeurende controleverklaring afgegeven. Dit getrouwheidsoordeel ziet ook toe op de rechtmatigheidsverantwoording van het dagelijks bestuur. Het accountantsverslag treft u bijgaand aan.

Voorgesteld wordt om van het voordelige saldo € 151.253 (€ 0,50 per inwoner) toe te voegen aan het investeringsfonds, zoals opgenomen in de verordening financieel beleid, beheer en organisatie Regio Achterhoek 2025. Voor de cofinanciering van de Regiodeal is het belangrijk om het investeringsfonds te (blijven) voeden. Daarnaast wordt voorgesteld om € 150.000 te bestemmen voor een extra impuls op lobby en marketing. Dit om de visie 2050 en lobbyagenda te vertalen naar concrete en begrijpelijke boodschappen en aantrekkelijke campagnes om de regio scherp op de kaart te zetten. Het restant uitkeren aan de gemeenten in de verhouding van het aantal inwoners.

Er zijn geen zienswijzen ingediend (zie bijgevoegde bijlage reacties gemeenten).

Procedure:	Vervolgactie:	Bijlagen:	Consequenties:
DB d.d.: 1-4-2026	communicatie:	Meegezonden:	Financieel: nee
Achterhoek Board	Mededeling beslissing	Jaarstukken	Personeel: nee
d.d.:	aan:	Reacties gemeenten	
		Accountantsverslag	
		Ter inzage:	

		Plaats van inzage:	
Nadere informatie bij: Esther van Zuuk		Tel.nr.: (06) 380 665 24	

Overzicht zienswijzen Jaarrekening 2025 Raden

Stand van zaken d.d. 17 juni 2026

<i>Gemeente</i>	<i>Behandeling Raad</i>	<i>Advies/besluit</i>
Aalten	7 juli	College akkoord
Berkelland	7 juli	Voorstel college: instemmen en geen opmerkingen maken.
Bronckhorst	9 juli	Voorstel: Geen zienswijze
Doetinchem	21 mei (raadsmededeling)	Geen zienswijze
Montferland	25 juni	Auditcommissie advies: geen zienswijze indienen.
Oost Gelre	7 juli (raadsmededeling)	College akkoord, geen standpunten.
Oude IJsselstreek	11 juni	Geen zienswijze
Winterswijk	28 mei	Geen zienswijze

The left side of the page is dominated by a large, abstract graphic design. It consists of several overlapping, rounded shapes in various colors: a large green circle at the top, a dark green shape below it, a bright pink shape to the right, and a white shape at the bottom. The overall effect is a vibrant, modern, and organic composition.

Jaarstukken 2025

Inhoudsopgave

Bestuurlijk voorwoord en leeswijzer	1	Jaarstukken	
Jaarverslag		Deel III: Jaarrekening	46
Deel I: Programmaverantwoording		Balans (inclusief toelichting)	47
Programma 1 Smart Governance (incl. Begroting Regio Achterhoek)	5	Niet uit de balans blijvende verplichtingen	54
Programma 2 Smart Economy	13	Gebeurtenissen na balansdatum	54
2.1 Smart werken en innovatie	14	Overzicht van baten en lasten	55
2.2 Onderwijs en arbeidsmarkt	17	Publicatie WNT	57
2.3 Mobiliteit en bereikbaarheid	20	SiSa verantwoordingsinformatie	59
Programma 3 Smart Living	22	Verzamelstaat afrekening gemeenten	61
3.1 Wonen en vastgoed	23	Rechtmatigheidsverklaring	62
3.2 Circulaire economie en energietransitie	26	Controleverklaring accountant	63
3.3 Gezondste Regio	29	Bijlagen	
3.4 Ruimtelijke opgaven Achterhoek	32	Deel IV: Uiteenzetting financiële positie	69
Programma 4 Bedrijfsvoering en Rente	33	Algemene financiële beschouwing	70
Deel II: Paragrafen		Taakvelden per programma	72
Paragraaf 1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	35	Verzamelstaat bijdrage gemeenten	73
Paragraaf 2 Financiering	38		
Paragraaf 3 Bedrijfsvoering	40		
Paragraaf 4 Subsidies	43		

Bestuurlijk voorwoord

Voor u liggen de jaarstukken van 2025. Een jaar waarin werd gestart met het formuleren van een nieuwe inhoudelijke agenda voor de Achterhoek. Het komen tot een breed gedragen visie 2050 met nieuwe accenten, focus en een meer integrale manier van werken, leverde veel gesprekken en inzichten op. Leden van de Achterhoek Raad, de Board, het bestuur en deelnemers van de thematafels hebben op verschillende momenten hun kennis en adviezen ingebracht. Dit leidde tot door de Achterhoek Raad breed gedragen uitgangspunten en een inhoudelijke perspectief. Een mooie basis voor de in 2026 te presenteren visie 2050 en passende netwerksamenwerking.

In 2025 werd ook het 'Toekomstverhaal Achterhoek 2100' als Regionaal Perspectief Achterhoek (RPA) gepresenteerd en vastgesteld. Het RPA schetst een wenkend perspectief op basis van ruimtelijke, maatschappelijke en economische ontwikkelingen voor de Achterhoek op weg naar 2100. De richtinggevende uitgangspunten vormen bouwstenen voor regionale inbreng in Rijks- en provinciale processen waar keuzes worden voorbereid voor de toekomstige ruimtelijke inrichting van Nederland, Gelderland en de Achterhoek. Daarmee is het RPA een ruimtelijke inspiratiebron en een belangrijke onderlegger voor de nieuwe Achterhoek Visie 2050.

Als erkenning van onze gezamenlijke samenwerking en lobby inzet werd de Achterhoek geselecteerd als één van de elf regio's voor het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR). Dit biedt ons een structurele positie aan tafel bij het Rijk als één van de landelijke voorbeeldgebieden waarmee het Rijk werkt aan een nieuwe manier van gebiedssamenwerking buiten de Randstad. Daarmee is het NPVR voor de komende jaren één van de belangrijkste pijlers onder onze regionale ontwikkeling én gezamenlijke lobby. We maken een Regioplan dat samenhangt met de nieuwe visie 2050, de lessen uit de Regio Deal, het RPA en andere relevante onderwerpen voor de Achterhoek. Zo ontstaat één consistent geheel: één verhaal, één set opgaven, met meerdere instrumenten die elkaar versterken.

Deze 3 trajecten vonden plaats tegen de achtergrond van diverse wisselingen in het algemeen en dagelijks bestuur, en ook binnen de organisatie van 8RHK ambassadeurs. Toch bleef de winkel open voor alle taken en werkzaamheden waarvoor 8RHK is opgericht; het aanjagen en realiseren van projecten en regionale koersbepaling op verschillende beleidsagenda's, lobby en communicatie om de Achterhoek op de kaart te zetten en extra subsidies te verwerven, de organisatie van bestuurlijke overleggen, evenementen, en werkbezoeken. Dit alles binnen de kaders van een sluitende meerjarenbegroting.

We zijn ervan overtuigd dat al deze werkzaamheden een solide basis bieden voor een volgende stap in een versterkte en toekomstgerichte Achterhoek samenwerking.

Leeswijzer

Het jaarverslag wordt gevormd door de programmaverantwoording in deel I, en de paragrafen in deel II. In het verslag vindt u de structuur van onze regionale 3-O samenwerking terug. Deel III is de jaarrekening en deel IV bevat de uiteenzetting van de financiële positie.

In de 'Achterhoek Visie 2030 Ruimte voor innovatie, groeien in kwaliteit' staan onze doelen op het gebied van Smart Governance, Smart Economy en Smart Living beschreven. De programmaverantwoording heeft dezelfde indeling. De programmaverantwoording is qua inhoud breder dan de financiële verantwoording. Zo willen we zichtbaar maken wat er buiten onze eigen (Regio Achterhoek) organisatie gedaan wordt door de partijen die samen Achterhoek ambassadeurs vormen.

NB In de jaarstukken hanteren we de officiële naam van de samenwerking: Regio Achterhoek. Voor de 3O-samenwerking gebruiken wij de naam Achterhoek ambassadeurs; 8RHK.

Opbouw programma's

De programmarekening van Regio Achterhoek bestaat uit 4 programma's; Smart Governance, Smart Economy, Smart Living en Bedrijfsvoering en Rente.

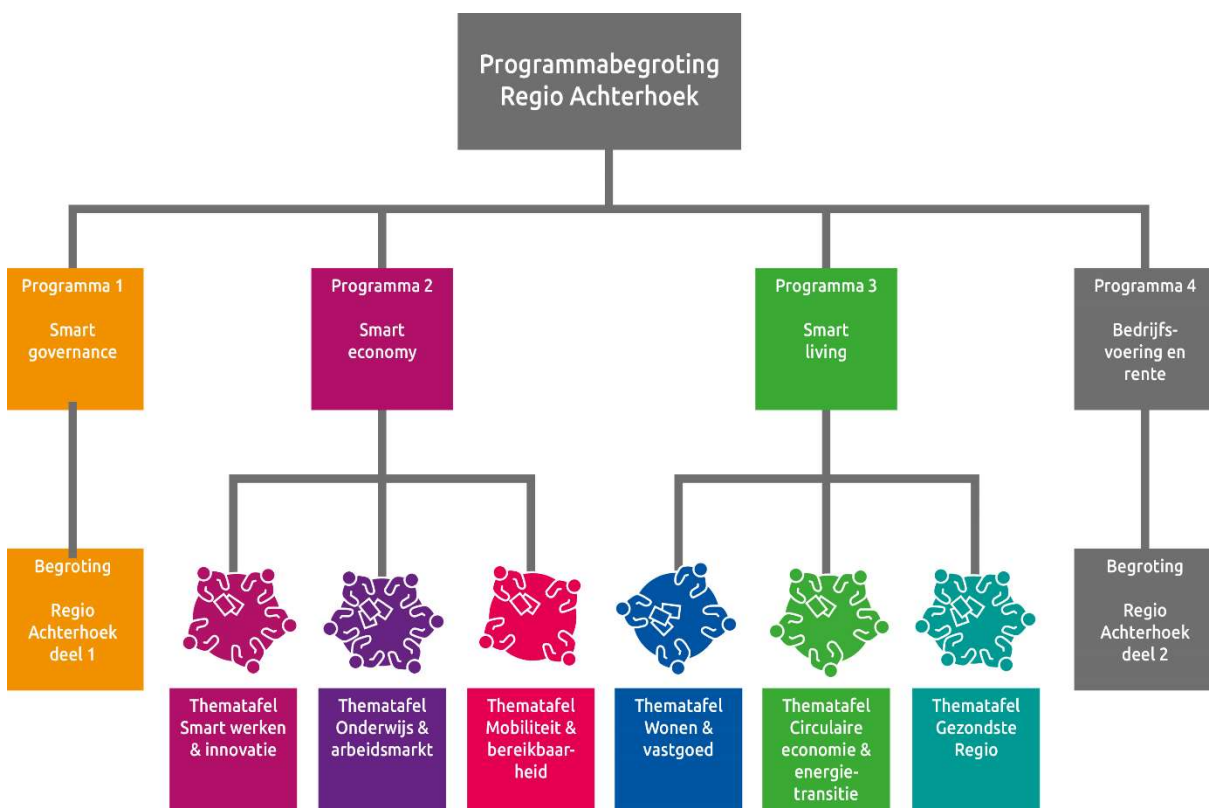
De organisatie van de Achterhoek ambassadeurs (Regio Achterhoek) is de basis en motor voor het programma Smart Governance. De activiteiten, begroting en de financiële verantwoording van Achterhoek ambassadeurs zijn in dit onderdeel te vinden. Hieraan is ook de inwonerbijdrage voor de organisatiekosten vanuit gemeenten gekoppeld.

De programma's Smart Economy en Smart Living geven inzicht in de doelen, activiteiten en lopende projecten per thema. Dit wordt, onder regie van de Achterhoek Board, door zes thematafels vormgegeven en in gang gezet. Deze thematafels hebben een belangrijke rol in het realiseren van de Achterhoek Visie 2030 en het vertalen van de ambities in concrete projecten.

De werkzaamheden voor de grensoverschrijdende samenwerking zijn niet terug te vinden als een apart thema, maar gaat door alle thema's heen.

Met deze begrotingsvorm maken we de doelstellingen van de Achterhoekse samenwerking zichtbaar en controleerbaar.

Het projectenoverzicht dat per thematafel is bijgevoegd is niet uitputtend, want er zijn steeds projecten in ontwikkeling en ook buiten ons zichtveld lopen projecten die bijdragen aan de doelen. Voor de opgenomen projecten geldt dat er vanuit Achterhoek ambassadeurs een bijdrage beschikbaar is gesteld. Programma 2 en 3 van de begroting zijn dan ook bedoeld ter informatie. De projecten van deze programma's worden voor het grootste deel uitgevoerd door de initiatiefnemers en maken geen onderdeel uit van de begroting van Regio Achterhoek.

Samenvatting financiële jaarstukken

Het jaar is afgesloten met een positief saldo. Het voordeel is vooral ontstaan door overschotten op de personele kosten (vacatures en opleidingskosten) verminderd met extra inzet voor inhuur derden en door rentebaten over het banksaldo bij het Rijk (schatkistbankieren).

Jaarresultaat

	Totaal
Smart Governance	317.000
Bedrijfsvoering en Rente	<u>73.000</u>
Jaarresultaat positief	390.000

Bestemming resultaat 2025

Voorgesteld wordt om het voordelige saldo ad € 389.670 (€ 1,29 per inwoner) als volgt te bestemmen:

- € 151.253 toevoegen aan het investeringsfonds, zoals opgenomen in de verordening financieel beleid, beheer en organisatie Regio Achterhoek 2025. Hierin staat dat een eventueel overschot van het jaarresultaat wordt toegevoegd aan het investeringsfonds tot een maximum van € 0,50 per inwoner (in 2025: € 151.253). Het investeringsfonds dient als cofinanciering voor de Regiodeal, maar kan ook als cofinanciering dienen voor nog aan te trekken gelden. Hierdoor is het essentieel het investeringsfonds te blijven voeden.
- € 150.000 bestemmen voor extra impuls op lobby en marketing. Dit om de visie 2050 en lobbyagenda te vertalen naar concrete en begrijpelijke boodschappen, en aantrekkelijke campagnes om de regio scherp op de kaart te zetten.
- € 88.470 uitkeren aan de gemeenten in de verhouding van het aantal inwoners.

Controleverklaring

RA12 Registeraccountants B.V. heeft voor 2025 een controleverklaring opgesteld ten aanzien van de financiële administratie en het beheer. Dit getrouwheidsoordeel ziet ook toe op de rechtmatigheidsverantwoording. De controleverklaring voor de jaarrekening 2025 is in het boekwerk opgenomen.

Besluitvormingsproces jaarstukken

1 april 2026	Behandeling concept jaarstukken door het dagelijks bestuur De jaarrekening, het jaarverslag, de paragrafen en bijlagen worden in de vergadering van het dagelijks bestuur behandeld.
15 april 2026	Verzenden jaarstukken naar gemeenten Na ontvangst van de controleverklaring worden de stukken aan de deelnemende gemeenten gezonden.
Tot 16 juni 2026	Mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen Mogelijkheid voor gemeenten om gemeentelijke standpunten over de jaarstukken schriftelijk kenbaar te maken bij Regio Achterhoek.
1 juli 2026	Besluitvorming door het algemeen bestuur

Doetinchem, 14 april 2026
Dagelijks bestuur Regio Achterhoek

Deel I

Programmaverantwoording

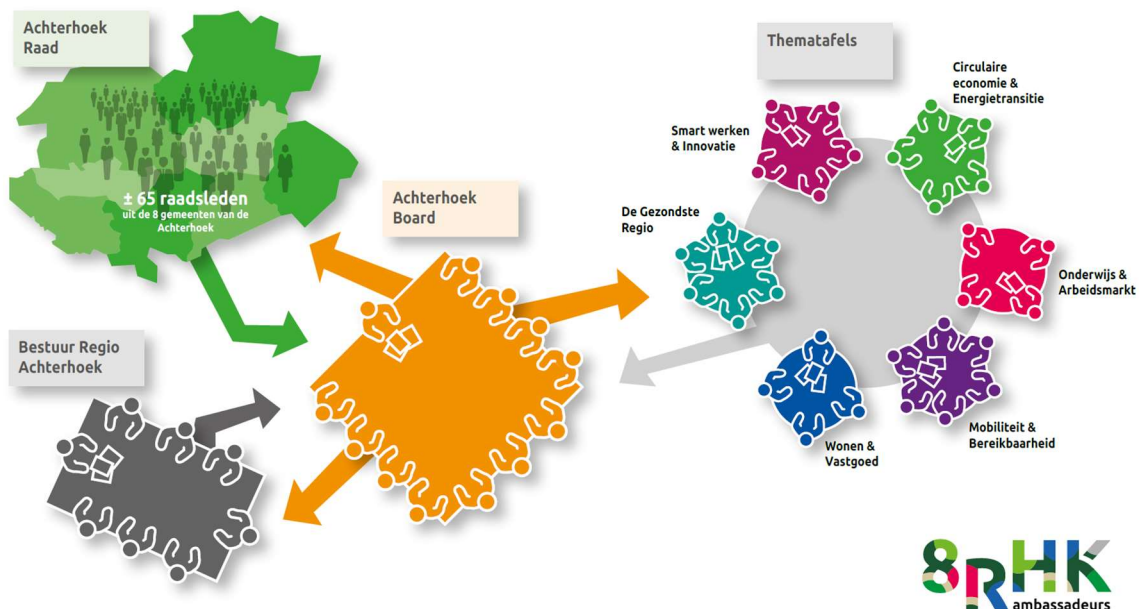
Programma 1

Smart Governance

Smart Governance

Sinds 2018 is de Governance 30 (ondernemers, maatschappelijke organisaties en overheden) ingericht met een Achterhoek Raad, Achterhoek Board en Thematafels. In onderstaande afbeelding is het organogram van de samenwerking opgenomen.

Achterhoekse samenwerking

Regio Achterhoek vormt de juridische entiteit, daarom zijn de taken en de begroting van Regio Achterhoek in dit onderdeel opgenomen. Hieraan is ook de bijdrage in de organisatiekosten van Regio Achterhoek van de gemeenten en provincie gekoppeld. Dit programma en programma 4 Bedrijfsvoering en rente liggen dan ook ter besluitvorming voor aan de gemeenten. De programma's 2 en 3 zijn opgenomen om zicht te geven op de inhoud van de Achterhoekse samenwerking, deze programma's zijn informierend.

Wat hebben we gedaan en bereikt?

Te bereiken maatschappelijk effect Regio Achterhoek

De samenwerking in de Achterhoek richt zich op de ruimtelijk-economische agenda. De Visie 2030 is daarvoor het kompas. Kern van de Visie 2030 is:

In 2030 heeft de Achterhoek een sterke bloeiende en innovatieve economie, uitgaande van eigen kracht met een aantrekkelijke arbeidsmarkt. Er is een duurzaam werk-, leer-, woon- en leefklimaat. Met gezonde inwoners en met oog voor de brede welvaart van de inwoners.

Vanuit deze kern zijn zes ambities voor 2030 geformuleerd die gekoppeld zijn aan zes Thematafels:

- Breed gekwalificeerde regio: vraag en aanbod op de arbeidsmarkt zijn in evenwicht.
- Slimme productieve regio: verhogen van de arbeidsproductiviteit in de maakindustrie en agrosector.
- Goed bereikbare regio: duurzaam, betrouwbaar en toegankelijk vervoer voor iedereen.
- Duurzaam schone regio: overschakelen naar hernieuwbare energie, minder gebruik primaire grondstoffen, verminderen emissies en toename biodiversiteit.
- Aantrekkelijke woonregio: de woningmarkt is kwalitatief en kwantitatief toekomstbestendig en in evenwicht.
- Leven lang gezondste regio: samen langer gelukkig en gezond.

Gezamenlijk nemen we verantwoordelijkheid voor een integrale aanpak binnen en tussen de thema's. Daarnaast hebben we als eerste SDG-regio van Nederland de verbinding gelegd met de Sustainable Development Goals. Vanuit de regionale samenwerking leggen we de focus op en geven we invulling aan vijf overkoepelende SDG's. Naast deze vijf overkoepelde SDG's hebben enkele Thematafels nog specifieke SDG's waar aan ze werken. Tot slot is in de Visie 2030 de gebiedsgerichte aanpak voor ruimtelijke opgaven als overkoepelende thema opgenomen, gezien de urgentie in het landelijk gebied. Hieraan is SDG 15 gekoppeld.

Doelen en activiteiten Regio Achterhoek

Doelen	Activiteiten Regio Achterhoek
Raadsleden in positie brengen bij regionale samenwerking	<ul style="list-style-type: none"> • Adviseren en faciliteren Achterhoek Raad
Slagkracht in de bestuurlijke besluitvorming en adequate uitvoeringskracht	<ul style="list-style-type: none"> • Adviseren en faciliteren Achterhoek Board • Regisseren en faciliteren thematafels • Adviseren en faciliteren algemeen en dagelijks bestuur • Subsidiewerkzaamheden • Monitoring • Lobbywerkzaamheden • Communicatiewerkzaamheden en Regiomarketing

Raadsleden in positie brengen bij regionale samenwerking.

De Achterhoek Raad is drie keer bijeengekomen, in maart, september en december.

Inhoudelijk zijn er 3 grote onderwerpen besproken in 2025.

- Werksessie over de regionale wonen-, welzijn- en zorgvisie (september)
- De inhoudelijke agenda en doorontwikkeling van de Regio richting nieuwe Visie 2050 en het NPVR (september)
- Het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek, vastgesteld in de Raad van december.

In december is er een “markt” gehouden waarin raadsleden in gesprek konden met en over lopende Regio Deal Projecten.

De benoeming van de leden van de Achterhoek Board is voorbehouden aan de Achterhoek Raad. Eind maart zijn dhr. O. van Dijk en dhr. G. Visser benoemd als nieuwe leden van de Achterhoek Board. In september is mw. I. Rensink benoemd als secretaris van de Achterhoek Board.

In 2024 is er een licht evaluatie gehouden over de samenwerking binnen Achterhoek Ambassadeurs. Naar aanleiding van deze -overwegend positieve evaluatie- heeft de Board 10 actiepunten benoemd. Deze zijn in maart besproken in de Achterhoek Raad. Samen met de commissie werkwijze is actiepunt 5 opgepakt; het gesprek voeren over de inrichting, de rol en het mandaat van de Achterhoek Raad en het samenspel tussen Achterhoek Raad en de Board. In juni is daarvoor een interactieve bijeenkomst gehouden met leden van de Achterhoek Raad aan de hand van 3 gespreksonderwerpen. De algehele conclusie is dat positief gekeken wordt naar het gremium Achterhoek Raad, en dat er groot draagvlak is om dit voort te zetten. De leden van de Achterhoek Raad vinden de netwerkfunctie van grote waarde en zijn betrokken bij de resultaten en uitvoering van regionale projecten. De Raad staat open voor aanpassingen, zoals meer inhoudelijke betrokkenheid bij de projecten en verbinding met de andere 2-O's. De omvang en inrichting van de Achterhoek Raad blijven hetzelfde, waarbij 3 bijeenkomsten per jaar als voldoende werden ervaren.

Slagkracht in de bestuurlijke besluitvorming en adequate uitvoeringskracht

Personele en bestuurlijke ontwikkelingen

Het algemeen bestuur is met de burgemeesterswisselingen flink gewijzigd. Dit geldt ook voor het dagelijks bestuur. Dhr. P. van Domburg (gemeente Bronckhorst), mw. L. Werger (gemeente Oude IJsselstreek), mw. A. Fellinger (gemeente Montferland) en A. Jetten (gemeente Winterswijk) zijn toegetreden tot het algemeen bestuur.

Mw. A. Bronsvort (gemeente Oost Gelre) is -na het vertrek van dhr. H. de Vries (gemeente Montferland)- toegetreden tot het dagelijks bestuur. Voor de opvolging van dhr. J. Bengevoord (Winterswijk) is mw. L. Werger aangewezen. In het voorjaar 2026 neemt mw. A. Bronsvort afscheid. Dat is een nieuw moment om naar de invulling van het dagelijks bestuur te kijken.

Op 1 juni is mw. I. Rensink begonnen als de nieuwe secretaris directeur. Zij volgde de interim secretaris-directeur mw. L. Dennenberg op. Ook op andere functies zijn wisselingen geweest. Dit geldt met name voor het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek, de thematafel Wonen en Vastgoed, team lobby en communicatie, en in de ondersteuning. In juni nam de lobbyist afscheid. Deze positie werd in 2025 nog niet ingevuld, ondanks een vacaturetraject. Voor het NPVR werd in oktober de nieuwe functie van programmamanager ingevuld. Tot slot besloot het algemeen bestuur om een kwartiermaker Kunst, Cultuur en Erfgoed te stationeren bij 8RHK Ambassadeurs. Deze wordt gefinancierd door de 8 gemeenten en is 1 oktober begonnen voor een periode van 2 jaar.

Lichte evaluatie en reflectie op inhoudelijke regio-agenda

Naar aanleiding van de lichte evaluatie heeft de Board 10 actiepunten geformuleerd. Die zijn in het algemeen bestuur, thematafels en Achterhoek Raad besproken en onderschreven.

Meest belangrijk en urgent is om te reflecteren op en keuzes te maken in de inhoudelijke agenda van de Achterhoek en rolname van de Regio. En vandaaruit te werken aan een nieuwe Visie 2050.

Vanuit de organisatie is er in het voorjaar een bespreekstuk gemaakt over de inhoudelijke agenda en de rol van Achterhoek Ambassadeurs daarin. Ook is hierin een gedachte opgenomen over de doorontwikkeling van de samenwerking/Governance en de inrichting van de organisatie.

Doel van het bespreekstuk was om enerzijds input te geven voor een nieuwe inhoudelijke Visie en anderzijds om een volgende stap te zetten in de samenwerking.

Dit bespreekpunt is 22 mei jl. met de Thematafels, Achterhoek Board en het algemeen bestuur besproken. Dat heeft - samen met de sessie met de Achterhoek Raad op 23 juni - input opgeleverd voor aanscherping en volgende stappen die op 4 september jl. in de Board zijn besproken.

In september zijn Achterhoek Raad, Thematafels en algemeen bestuur opnieuw meegenomen in de inhoudelijke agenda en doorontwikkeling. Dit was géén eindbeeld, maar de start van een gezamenlijk gesprek om te komen tot een heldere en gedragen visie op de toekomst van de Achterhoek en de rol van 8RHK Ambassadeurs daarin. Gedeelde hoofdlijnen zijn:

De voornaamste redenen om de doorontwikkeling in te zetten zijn:

1. Een integrale benadering van complexere maatschappelijke opgaven
2. Regionale regie op transities
3. De behoefte aan meer inhoudelijke focus
4. Een duidelijkere rolnemning van de 8RHK ambassadeurs organisatie
5. Breder eigenaarschap over de visie en uitvoering

Uitgangspunten voor de inhoudelijke ambitie zijn

1. Een toekomstbestendige economie (pijler 1)
2. Een levendige regio (pijler 2)
3. De Achterhoek opent zijn eigen deuren en deuren van anderen
4. De Achterhoek verhoudt zich tot maatschappelijke transitie

Vertrekpunten voor de doorontwikkeling van de Governance zijn:

1. 3-O samenwerking is leidend
2. Draagvlak en bereik vergroten
3. Strategische versterking
4. Flexibiliteit en integraal werken
5. Van start-up naar scale-up
6. We gaan aan de slag met een iconoproject voor de Achterhoek

Het inhoudelijk perspectief is samen met het RPA (zie par 3.4) input voor de nieuwe Achterhoek Visie 2050 (actiepunt 2 uit de evaluatie) en daarmee ook een bouwsteen voor het Regioplan NPVR. Beide worden in 2026 gepresenteerd.

Regio Deal

De uitvoering van de Regio Deal kwam op stoom. Er werden 13 projecten goedgekeurd in 2025. Voor een aantal springplanken gold dat er nog onvoldoende projecten waren ingediend. Zo is er voor de springplanken rondom wonen veel energie naar de Woondeal gegaan en daardoor was er minder focus op ontwikkeling van projecten voor de Regio Deal. Rondom de doelen van de springplank innovatieve landbouw kwam er extra geld beschikbaar onder meer voor de experimenteer regio, waardoor er minder projecten voor financiering binnen de Regio Deal werden ontwikkeld.

Er is gestart met gerichte communicatie richting doelgroepen over de mogelijkheden binnen specifieke springplanken van de Regio Deal. In oktober werd de stand van zaken rondom de uitvoering besproken in het Rijk-Regio overleg, waarbij ook het NPVR is meegenomen. Aansluitend is er een bezoek gebracht aan het Regio Deal project Zorgcorporatie Mariënelde.

Nationaal Programma Vitale Regio's

De Achterhoek is als enige Gelderse regio aangewezen als regio in het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR) dat in 2025 is gestart. Voor een periode van 20 jaar gaat de regio met rijk, provincie en de gemeenten aan de slag met een adaptieve en langjarige investeringsagenda in de regio. Daarbij hanteert het Rijk drie overkoepelende doelstellingen:

- Vitale en leefbare regio's
- Duurzaam en bereikbaar voorzieningenniveau
- Gezonde en kansrijke toekomst voor inwoners in de regio

De Achterhoek en het Rijk bepalen samen in hoeverre aan deze doelstellingen wordt gewerkt en waar de zwaartepunten liggen in het Regioplan voor de Achterhoek.

De Achterhoek is in eerste instantie -naast het ministerie van BZK- aan het ministerie van I&W gekoppeld. Hiervoor heeft Directeur-Generaal dhr. K. van den Burg in juni een werkbezoek gebracht. Om het NPVR uit te voeren stelt het Rijk per regio voor de komende 3 jaar (2025-2027) € 350.000 per jaar beschikbaar aan procesmiddelen, met de intentie om deze middelen te verlengen. Deze middelen worden onder meer ingezet voor het aantrekken van een programmamanager en ondersteuning.

In oktober is de programmamanager gestart. Voor het Regioplan NPVR is een belofte opgesteld die in december aan de Achterhoek Raad is gepresenteerd. In 2026 wordt het Regioplan verder ingevuld, in nauwe verbinding met de Visie 2050.

Lobby Werkbezoeken en bijeenkomsten

- In maart is een werkbezoek aan Brussel gebracht waar ambtelijk én bestuurlijk (dhr. J. Bengevoord) met verschillende parlementariërs is gesproken over thema's uit de impactscan die Publyon voor ons had gemaakt. En ter voorbereiding op de EWRC in oktober.
- Op woensdag 11 juni vond het jaarlijkse lobbyevenement van de regio plaats, het Lentefestival in Nieuwspoor Den Haag met als titel "Achterhoek United". Er was een goede opkomst van Tweede Kamerleden en rijksambtenaren
- Bestuurlijk én ambtelijk waren we aanwezig bij het bij het Aspergediner van de provincie Limburg in Den Haag.
- DG I&W, dhr. K. van den Burg is in juni op werkbezoek geweest in het kader van het NPVR. Er is een bezoek gebracht aan de spoorzone in Doetinchem en de Heuvelstraat in Silvolde.
- Dhr. M. Visser (ministerie van BZK) is in september op werkbezoek geweest in het kader van de Regio Deal. Er is een bezoek gebracht aan Civon en er zijn gesprekken gevoerd over de samenwerking tussen Rijk en regio.
- In aanloop naar de Tweede Kamer verkiezingen is op initiatief van de gemeente Doetinchem een succesvol Regiodebat georganiseerd.
- In oktober vond het Rijk-Regio overleg plaats over de Regio Deal waarin ook het NPVR is besproken. Zowel dhr. K. van den Burg, M. Visser als gedeputeerde H. Witjes waren aanwezig. Aan sluitend met het Regio Deal project zorgcorporatie Mariënveld bezocht.
- In oktober was de Achterhoek volop en actief aanwezig op de EWRC in Brussel. Er werd een gezamenlijk diner met de Stedendriehoek gehouden, eigen sessies georganiseerd en actief gecommuniceerd via LinkedIn.
- Samen met de andere NPVR Regio's is richting (nieuwe) Tweede Kamerleden meermaals aandacht gevraagd voor structurele aandacht en middelen voor de regio's.
- In 2025 is er een pilot gehouden rondom de Lobby in Brussel. Dit door extra -tijdelijke- personele inzet en samenwerking met Publyon. In december zijn de resultaten in het algemeen bestuur besproken: De pilot Lobby Brussel heeft het belang aangetoond van een structurelere Europese aanpak. Voor 2026 kiest de regio bewust voor focus, het verankeren van Brussel in de Visie 2050, een scherpere lobbyagenda en het verkennen van mogelijke samenwerkingsverbanden.

Jaarrekening 2024 en Begroting 2026

De jaarstukken 2024 werden vastgesteld. Op de begroting 2026 is één zienswijze binnengekomen, vanuit de gemeente Bronckhorst. Deze heeft niet geleid tot een wijziging van de begroting die vervolgens in september werd vastgesteld.

Financiën, projecten en ontwikkelingen

De volgende middelen zijn binnengehaald mede dankzij de lobby vanuit 8RHK Ambassadeurs.:

- € 412.500 van de provincie voor de Woondeal
- € 225.250 van de provincie voor het Programma Slimme en Schone Mobiliteit 2025
- € 1.050.000 van het Rijk voor het programma Vitale Regio's (NVPR)
- € 5.000.000 van het Rijk voor Experimenteer gebied voor de landbouw (samen met Twente)
- € 960.000 subsidie van ZonMW voor de doorontwikkeling van de samenwerkingsstructuur Regioplan Gezondste Regio voor de periode van 2025/2026.
- 15,6 miljoen voor de uitvoering van het transformatieplan 'mentaal gezond' onderdeel van het Regioplan Gezondste Regio. Uitvoering door zorgpartners.

Met deze extra middelen kunnen we tijdelijk extra uitvoeringscapaciteit aantrekken of projecten financieren. Vaak zijn wij penvoerder. Dit betekent dan ook extra belasting voor administratie en verantwoording.

De voortgangsrapportages over 2024 voor de gebiedsagenda middelen (provincie) en Regio Deal (Rijk) zijn ingediend.

Communicatie en marketing

Ook in 2025 werden regelmatig nieuwsbrieven uitgebracht; een wekelijkse algemene nieuwsbrief en van de zes afzonderlijke thematafels ongeveer vijf keer per jaar. Deze worden bovengemiddeld goed gelezen. Ook op de sociale media kanalen hebben we veel (actieve) volgers op het al langer ingezette LinkedIn. Instagram hebben we verlaten, dit bleek niet de goede doelgroep.

Grotere events en bijbehorende communicatie waren er rondom de lancering van de vijfde Achterhoek Monitor, verschillende bijeenkomsten om woningbouw te versnellen, meerdere bijeenkomsten in het kader van het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek en diverse werkbezoeken. Naast de nodige free publicity vanuit onze persberichten, zijn meerdere verdiepende artikelen aangeleverd voor betaalde redactie in Achterhoek Nieuws en MIJNmagazine.

In het najaar is een eigen eerste podcast live gegaan, in een reeks van zes, onder de titel 'de Achtercast' om initiatieven, ontstaan uit de kracht van onze samenwerking breder bekend te maken en verdiepend toe te kunnen lichten.

Onder de vlag van Onverwachte Hoek zijn diverse activiteiten georganiseerd ter versterking van de regionale samenwerking en profilering. Met als flinke uitpakker in externe zichtbaarheid de stand 'Bestemming Onverwacht' op de Zwarte Cross, als herhaald succes na de primeur in 2024. Met Onverwachte Hoek zijn we een samenwerking aangegaan met De Graafschap, Graafschap vrouwen en Orion. In dat kader worden samen diverse events voor de betrokken partners georganiseerd. Tijdens het bestuurdersdiner in maart is gesproken over AI, de arbeidsmarkt en Achterhoek Toerisme. Vanwege de beperkte herkenbaarheid is in de zomer de campagne Onverwachte Hoek op een laag pitje gezet. De Achterhoekse partners die verbonden waren aan de campagne worden als warm netwerk aangehouden onder de werktitel 'Achterhoek Partners' om kennis en kunde over de regio en de arbeidsmarkt te blijven delen. Daarnaast is binnen Achterhoek Partners een werkgroep gevormd die zich richt op de ontwikkeling van een gezamenlijk project, waarmee het partnernetwerk concrete impact wil maken voor de regio.

Voor de profilering is gestart met een uniforme regio brede profilering, in samenwerking met Achterhoek Toerisme (AT). In november is het gezamenlijke merkverhaal vastgesteld. In 2026 volgt het verder uitwerken van de visuele identiteit: huisstijlgids AT en 8RHK ambassadeurs en de introductie binnen regio.

Smart Governance

In totaal waren er eind 2025 4 projecten in uitvoering op dit onderdeel. In 2025 is er geen nieuw project gestart.

Projecten	Looptijd	
Kosten organisatie en uitvoering Regio Deal 2019 - 2025	15-07-2019	31-12-2025
Kosten organisatie en uitvoering Regio Deal 2024 - 2028	01-10-2024	31-12-2028
Achterhoek Monitor 2023 t/m 2025	31-12-2022	31-12-2025
Onverwachte hoek 2.0	01-01-2024	31-12-2026

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	2.506.504	0	75.000	2.581.504

Wat heeft het gekost?

Programma 1: Smart Governance	R 2024	B 2025 primair	B 2025 gewijzigd	R 2025
Lasten (A)	4.567.000	4.342.000	5.477.000	4.951.000
Baten derden (B)	2.051.000	1.258.000	2.268.000	1.910.000
Sub-totaal (B-A)	-2.516.000	-3.084.000	-3.209.000	-3.041.000
Bijdragen gemeenten (C)	2.421.000	2.422.000	2.422.000	2.422.000
Saldo van baten en lasten (B-A+C)	-95.000	-662.000	-787.000	-619.000
Onttrekkingen reserves	1.014.000	813.000	1.512.000	1.512.000
Toevoegingen reserves	-913.000	-151.000	-725.000	-576.000
Gerealiseerd resultaat	6.000	0	0	317.000

Onder dit programma vallen Achterhoek Visie 2030 en monitoring, Lobby en communicatie, Coördineren van subsidies en projecten, Advisering algemeen en dagelijks bestuur, Achterhoek Board, Achterhoek Raad en thematafels, Uitgaven en inkomsten Investeringsfonds en Onvoorzien.

Het voordelige verschil in de bijdrage gemeenten op dit programma is € 317.000. Het voordeel is vooral ontstaan door overschotten op de personele kosten (vacatures en opleidingskosten) o.a. vanwege het niet vervullen van de vacature sr. Lobbyist gedurende een half jaar en het niet volledig invullen van de tijdelijke vacatures lobby-ist en regisseur in 2025, verminderd met extra inzet voor inhuur derden. Een nadere onderbouwing van baten en lasten is op de volgende bladzijde. opgenomen.

De specificatie van de mutatie reserves voor dit programma (€ 936.000 onttrekking) is als volgt:

Mutatie reserves:	raming gewijzigd	werkelijk
Onttrekking investeringsfonds (werkbudgetten)	225.000	185.000
Onttrekking investeringsfonds (projecten derden)	287.000	287.000
Onttrekking investeringsfonds (eigen projecten)	312.000	352.000
Onttrekking reserve toekomstbestendige organisatie	688.000	688.000
Sub-totaal onttrekkingen	1.512.000	1.512.000
Toevoeging investeringsfonds	-525.000	-376.000
Toevoeging algemene reserve	-100.000	-100.000
Toevoeging egalisatiereserve rente	-100.000	-100.000
Sub-totaal toevoegingen	-725.000	-576.000
Per saldo onttrekking reserves programma 1	787.000	936.000

Specificatie van baten en lasten

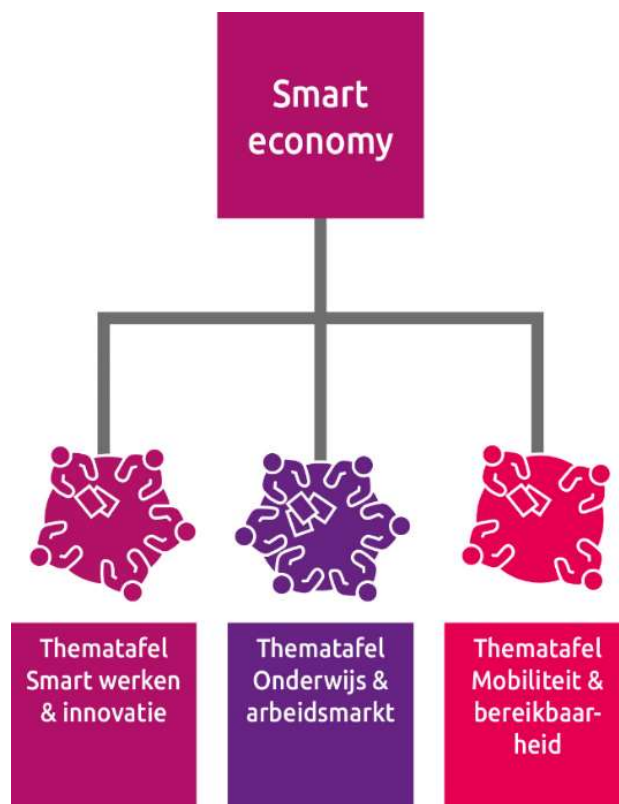
Specificatie baten derden	R2024	B 2025 primair	B 2025 gewijzigd	R 2025
Bijdrage investeringsfonds gemeenten (en overig)	75.000	151.000	225.000	76.000
Diverse opbrengsten (inclusief projecten)	1.417.000	749.000	1.685.000	1.476.000
Bijdrage uit voorziening wachtgelden	-	-	-	-
Ontvangen rente en doorbelaste kapitaallasten	639.000	373.000	573.000	612.000
Interne doorbelasting	978.000	736.000	736.000	736.000
Sub-totaal baten begroting	3.109.000	2.009.000	3.219.000	2.900.000
Af: programma 4 (Bedrijfsvoering en rente)	-1.058.000	-751.000	-951.000	-990.000
Totaal baten programma 1	2.051.000	1.258.000	2.268.000	1.910.000

Specificatie Lasten	R2024	B 2025 primair	B 2025 gewijzigd	R 2025
Personeel loonsom	1.846.000	2.442.000	2.243.000	1.921.000
Overige personele kosten	50.000	83.000	83.000	60.000
Inhuur derden	182.000	30.000	259.000	291.000
Kantoorkosten (huur, ICT, telefonie, etc.)	191.000	203.000	203.000	194.000
Bestuur	15.000	19.000	19.000	9.000
Lobby, communicatie, strategische focus	116.000	122.000	122.000	127.000
Uitgaven investeringsfonds (excl. eigen projecten)	480.000	350.000	512.000	472.000
Werkbudget grensoverschrijdende samenwerking	44.000	-	46.000	39.000
Projectkosten eigen projecten	1.544.000	1.037.000	1.746.000	1.568.000
Onvoorzien	98.000	8.000	196.000	196.000
Transparante btw-voorheffing	55.000	53.000	53.000	52.000
Rente en afschrijving	4.000	15.000	15.000	3.000
Sub-totaal exploitatie	4.625.000	4.362.000	5.497.000	4.932.000
Bij: Interne doorbelasting	978.000	736.000	736.000	736.000
Sub-totaal lasten begroting	5.603.000	5.098.000	6.233.000	5.668.000
Af: programma 4 (Bedrijfsvoering en rente)	-1.036.000	-756.000	-756.000	-717.000
Totaal lasten programma 1 Smart Governance	4.567.000	4.342.000	5.477.000	4.951.000

Programma 2

Smart Economy

In deze paragraaf worden de doelen en projecten van de thematafels weergegeven die vallen onder Smart Economy. Dit zijn Smart werken en innovatie, Onderwijs en arbeidsmarkt en Mobiliteit en bereikbaarheid. Per thematafel wordt weergegeven wat men wil bereiken (doelen in visie 2030) en wat bereikt is. Hierbij zijn ook projectenoverzichten opgenomen. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is informerend en niet ter vaststelling.

2.1 Smart werken en innovatie

Wat willen we bereiken?

We willen met innovatie waarde creëren. Technologische ontwikkelingen vragen om nieuwe organisatie- en verdienmodellen. Om de Achterhoek verder tot bloei te brengen, zijn innovatieve oplossingen en smart toepassingen nodig die in economisch, sociaal en ecologisch opzicht waarde realiseren.

Daarnaast willen we de arbeidsproductiviteit verhogen, zodat ondernemingen en organisaties in staat zijn om met minder personeel eenzelfde resultaat te behalen. De Achterhoekse arbeidsmarkt is daarom zeer gebaat bij (sociale) innovatie en smart werken. Een innovatieve ondernemer heeft een sterke uitstraling en daarmee een grotere aantrekkingskracht voor nieuw personeel. Ook willen we innoveren met een maatschappelijke missie. We willen dat versnellen door samen te werken in een open innovatiesysteem van overheden, ondernemers en onderzoeks- en onderwijsinstellingen. Om nieuwe medewerkers te binden, willen we bovendien dé stage- en afstudeerregio van Nederland zijn.

Te bereiken maatschappelijk effect

Wat hebben we gedaan en bereikt?

In de visie 2030 zijn de doelen en streefwaarden opgenomen. Onderstaand is per doel het resultaat voor 2025 weergegeven.

Productie van de toekomst door technologische innovatie
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel De uitdaging is om met de innovatieve en leidende koplopers én de hoge organisatiegraad van bedrijven als basis, ook in het peloton van mkb-bedrijven te komen tot innovatie en transitie. Dit doen we door het implementeren van sleuteltechnologieën, waaronder Artificial Intelligence, te stimuleren.
Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken <ul style="list-style-type: none">
• Het project 3D metaalpoeder zeven is afgerond en de machine is geplaatst bij AT Techniekopleidingen. Voor 3D metaal printen is er een uitwisseling met studenten van de Fachhochschule Bocholt geweest, een lesprogramma ontwikkeld en 3D printen is toegankelijk gemaakt voor de studenten.
• Er is een sectoroverstijgend AI- overleg waaraan sectorverbinders uit Achterhoek Verbindt deelnemen en kennis uitwisselen. Ook zijn er diverse AI-kampvuren georganiseerd om over AI in relatie tot ethiek te spreken.
• Er is een Regio Deal aanvraag voor het AI- programma Samen Slim 2030 voor de komende drie jaar ontwikkeld. In dit programma staat de kennisoverdracht rondom AI naar verschillende sectoren en het breed mkb centraal. Binnen dit programma wordt geleerd van de 'leerkring- aanpak' vanuit de maakindustrie. Hiervoor wordt een AI- makelaar ingezet. In 2026 wordt over deze aanvraag een besluit genomen.
Oplossen maatschappelijke vraagstukken door innovatie en sociale innovatie
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel De Achterhoek beschikt over een innovatief sterk en diepgeworteld mkb dat een grote bijdrage kan leveren aan het oplossen van maatschappelijke uitdagingen. We willen dit versnellen door verbindingen te leggen tussen overheden, ondernemers en maatschappelijke instellingen. We richten ons op vernieuwende proposities, bijvoorbeeld samenwerkingsvormen die meer ondernemerschap en minder bureaucratie beogen, om tot maatschappelijke meerwaarde te komen. En op nieuwe ideeën, praktijken en strategieën die gericht zijn op het verbeteren van sociale structuren en medewerkers van de toekomst.

Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken

- De projecten Ishare, Startup in Residence, SmartHub Young Talent, Incubator Industrie en Development zijn volop in de uitvoering. Er zijn nieuwe bedrijven verbonden, lesopdrachten ontwikkelt, challenges uitgezet, netwerken gestart en workshops gehouden. Studenten, bedrijven en overheden werken in verschillende allianties binnen de projecten samen.
- De Regio Deal aanvraag voor het programma op Datagedreven Werken in de Achterhoek is voorbereid en goedgekeurd. DataLab GO gaat de komende drie jaar uitvoering geven aan dit programma en zet een regionaal datagedreven ecosysteem op dat als spil fungeert bij het verzamelen, ontsluiten, analyseren en toepassen van data in 30 verband om vraagstukken in de Achterhoek aan te pakken.

Open innovatiesysteem**Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel**

In de Achterhoek is een sterk open innovatiesysteem actief tussen de mkb-bedrijven. Binnen dit systeem wordt samen geleerd, kennis gedeeld en geïnnoveerd. Tot nu toe zijn vooral de koploperbedrijven aangesloten. De aanpak is erop gericht om ook het breed mkb (organisaties van 2 tot 200 medewerkers) hieraan te verbinden, zodat ook zij meer kunnen innoveren.

Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken

- De samenwerking tussen de vier innovatiecentra (de Marke, SHII, CIVON en de Steck) is geïntensiveerd. Er is een gezamenlijke aanpak geschreven, waarvoor middelen uit de Regio Deal beschikbaar zijn gesteld.
- Het project Achterhoek Verbindt, als opvolger van het landelijk programma actieagenda MKB-dienstverlening, is van start. Binnen het project worden verbinders, mensen die in verbinding staan met het (breed) Achterhoekse mkb in beeld gebracht en met hun profiel in AI-tool Tessa Verbindt geborgd. Dit met als doel om ondernemers efficiënt en effectief te kunnen doorverwijzen naar de betreffende verbinder/verbindende partij die kan ondersteunen in de ondernemersbehoefte.
- Om als Achterhoek goed aan te sluiten bij Tech.Land is geld beschikbaar gekomen vanuit de Regio Deal. Gemeente Winterswijk is penvoerder hiervan en werft namens de Achterhoek een regio coördinator om de kansen binnen het programma te verzilveren.
- In samenwerking met de thematafel Wonen & Vastgoed zijn de opties voor een hotspot in de bouw verkend ter versterking van het open innovatiesysteem.

Stage- en afstudeerregio**Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel**

Met SmartHub 2.0 vergroten we de aantrekkelijkheid van de Achterhoek als economische- en arbeidsregio, met name voor arbeidspotentieel tussen de 18 en 45 jaar. SmartHub 2.0 is een kapstok (stichting), die de krachten bundelt en een logische samenhang aanbrengt tussen initiatieven. Het project SmartHub Young Talent richt zich primair op stagiaires en afstudeerders.

Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken

Vanuit Smarthub Young Talent zijn de volgende resultaten bereikt voor de kerndoelgroep (18-25 jaar):

- Gerichte marketingcampagnes voor stage-, afstudeerplekken en startersbanen resulterend in een online bereik van ruim 3 miljoen studenten en 217 nieuwe stage- en startersvacatures en in totaal ruim 300 vacatures op het platform.
- Intensief relatiebeheer met Achterhoekse werkgevers, gericht op het verbeteren van stagebegeleiding en werkgeverschap voor jongeren.
- Onderzoek hoe studenten de stages ervaren bij onze werkgevers.
- Actieve samenwerking met onderwijsinstellingen (VO, MBO, HBO en WO) via stagemarkten, gastlessen, diploma-uitreikingen en inspiratiesessies.
- Er zijn ruim 200 Achterhoekse werkgevers aangesloten bij Young Talent.

Daarnaast is verkend hoe ook (young) professionals tot 45 jaar sterker aan de Achterhoek kunnen worden verbonden, met focus op leven lang leren, wonen, werken en blijvend vestigen in de regio.

Het integreren en versterken van huidige en toekomstige initiatieven binnen Stichting Smarthub en daarmee ontdebellen van werkzaamheden per initiatief en centraliseren in één samenhangend ecosysteem zal in 2026 verder doorontwikkeld worden zodat het huidige orgaan nog krachtiger en als eenheid naar buiten kan treden, zodat werkgevers zich gezamenlijk kunnen presenteren én (young) professionals op één plek kunnen landen voor de arbeidsmarktkansen in de Achterhoek.

Projecten Smart werken en innovatie

In totaal waren er eind 2025 9 projecten in uitvoering bij deze thematafel:

Projecten	Looptijd	
	Start	Eind
3D metaalpoeder zeven	01-01-2024	31-12-2025
Actieagenda MKB dienstverlening	01-11-2024	31-12-2025
Uitbouwen ecosysteem Achterhoek	01-04-2022	31-03-2025
iShare	01-12-2023	30-11-2025
Startup in Residence Achterhoek	01-09-2022	31-12-2025
SHII 2.0 Werkend ecosysteem toekomstbestendig maken	19-04-2023	19-04-2026
Smarthub Young Talent	01-12-2021	31-12-2025
MKB Dienstverlening – Achterhoek Verbindt	01-07-2025	31-12-2028
Samenwerking Innovatiecentrum Achterhoek	01-11-2025	30-11-2028

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	3.134.771	236.845	1.875.040	5.246.656

2.2 Onderwijs en arbeidsmarkt

Wat willen we bereiken?

We willen de tekorten op de arbeidsmarkt aanpakken. Volgens de prognoses kampt de Achterhoek met een jaarlijks tekort van 1.500 - 2.000 arbeidskrachten. De Arbeidskracht Analyse Achterhoek laat zien dat het hierbij vooral gaat om het hogere mbo-niveau en het hbo. Daarnaast is er behoefte aan ongeschoolde arbeidskrachten. De banengroei is omvangrijk genoeg om de werkloosheid te laten dalen. Tegelijkertijd zien we dat er nog altijd kandidaten zijn die lastig werk kunnen krijgen of behouden. We hebben in de Achterhoek te maken met ongeveer 14.000 mensen die we tot het 'ongekend talent' mogen rekenen. Dit zijn werklozen, semi-werklozen en mensen die (ongewenst) in deeltijd werken.

Het tekort kunnen we niet alleen opvangen met mensen uit de eigen regio. De aandacht gaat uit naar het aantrekken, binden en boeien van nieuwe en huidige arbeidskrachten. We positioneren onszelf als een sterke, innovatieve regio om te werken en te ontwikkelen.

We werken aan kansengelijkheid en een inclusieve arbeidsmarkt. In de Achterhoek kan iedereen die wil werken, waardig en passend werk doen. Bij het verkleinen van de mismatch kiezen we de komende jaren expliciet voor de sectoren Techniek, Zorg en Onderwijs. Het moet eenvoudiger worden om te kunnen om-, her-, en bijscholen binnen en tussen deze sectoren. We willen dat er, wat betreft de dienstverlening op het vlak van loopbaanvraagstukken gewerkt wordt vanuit een ontschotte dienstverlening. De vraag staat centraal, niet het systeem.

Te bereiken maatschappelijk effect

Wat hebben we gedaan en bereikt?

In de visie 2030 zijn de doelen en streefwaarden opgenomen. Onderstaand is per doel het resultaat voor 2025 weergegeven.

De tekorten op de arbeidsmarkt zijn teruggedrongen
<p>Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel</p> <p>De grote lijn is de positionering van de Achterhoekse arbeidsmarkt. Hoe zorgen we dat we een aantrekkelijke arbeidsmarkt zijn en blijven. Vanuit strategie naar aanpak; hoe en welke invloed kunnen we hebben op het regionale vraagstuk van werkgevers als werven, binden en boeien van medewerkers voor met name de sectoren Techniek, Zorg en Onderwijs.</p>
<p>Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken</p> <ul style="list-style-type: none">
• De programmalijn Leven Lang Ontwikkelen is uitgewerkt en ligt begin 2026 ter besluitvorming voor.
• Er is een sterke lobby geweest op belemmerende wet- en regelgeving en structurele financiering voor scholingsvouchers. De lobbyboodschap is op verschillende momenten gedeeld, zoals bij het Lentefestival, bij de VNG, bij het project snelle start asielzoekers en bij de pilot inkomensval vanuit Opijver.
• Het project Zorg voor mekaar is van start gegaan in samenwerking met de thematafel De Gezondste Regio.
• Samen met een 5-tal zorgorganisaties is een Innovatiehub voor de Zorg opgezet. Hier werken studenten van diverse opleidingen interdisciplinair aan vraagstukken van de zorg.

<p>Talenten zijn benut</p>
<p>Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel</p> <p>We stimuleren, faciliteren en ondersteunen een Leven Lang Ontwikkelen en Duurzame Inzetbaarheid van medewerkers, rekening houdend met kansgelijkheid. Enerzijds ligt hier een rol voor de werkgevers door in te zetten op een leercultuur in bedrijven en tussen sectoren. Anderzijds is het belangrijk dat werknemers proactief zijn in hun professionele ontwikkeling en de kansen pakken om flexibel te blijven en mee te kunnen bewegen met ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Tevens is er aandacht voor Loopbaan en Beroep binnen het VO om leerlingen kennis te laten maken met de kansen in onze regionale arbeidsmarkt.</p>
<p>Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken</p> <p>Stand van zaken projecten en activiteiten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het project Opijver loopt goed. Er is nog geen structurele -landelijke- financiering. Daarom is besloten om het project voorlopig te blijven financieren vanuit de Regio Deal. • Het is gelukt om voldoende studenten te vinden voor de AD engineering binnen het Grensland College. • Het implementatieplan van het Regionaal Werkcentrum loopt volgens plan. Het werkcentrum is operationeel er wordt gekeken of het SPT (Service Punt techniek) geborgd kan worden onder het RWC. • Het project pilot inkomstental van werk naar werk loopt. Inmiddels zijn er 5 kandidaten op weg geholpen met deze aanpak. • Zowel de Techniekdag als de week van de techniek waren succesvol. Vanuit de Regio Deal is een bijdrage beschikbaar gesteld om de Techniekdag verder te professionaliseren. Ook wat betreft het genereren van data t.b.v. follow-up van activiteiten in de rest van het jaar. • Het project Achterhoek Traineeship is voorbereid en ligt begin 2026 voor ter besluitvorming. Het plan voorziet in een uniek traineeship wat de vraag van de kandidaat leidend laat zijn en niet het aanbod.
<p>Een inclusieve arbeidsmarkt</p>
<p>Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel</p> <p>We maken ons sterk voor iedereen die ondersteuning nodig heeft bij het vinden van een plek op de arbeidsmarkt.</p> <p>We werken vanuit de strategische agenda inclusieve arbeidsmarkt Achterhoek langs vier lijnen. We brengen het onbenut arbeidspotentieel, dat momenteel geschat wordt op ongeveer 14.000 personen, in beeld. We zetten in op het vergroten van de digitale vaardigheden van inwoners zodat zij kunnen participeren op de werkvloer en in de samenleving, we bestrijden de laaggeletterdheid en we zetten in op het voorkomen van schooluitval onder jongeren.</p>
<p>Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken</p> <ul style="list-style-type: none"> • De projecten TINT Achterhoek, Femme Tech Achterhoek en Kleurrijke zorgverleners lopen. De deelname aan TINT blijft wat achter vanwege terughoudendheid bij bedrijven. • Er is een Regio Deal aanvraag voor Digivaardigheid voor basisvaardigheden in ontwikkeling. Daarnaast is de eerste aanzet gemaakt voor verkenning bij digivaardigheid voor werkgevers, te beginnen bij de zorg. • Het project Snelle start asielzoekers loopt tegen belemmerende wet- en regelgeving aan. In september heeft de staatssecretaris een bezoek gebracht aan Fijnder, waarbij gesproken is over de belemmeringen. Het gesprek met Den Haag wordt hierover gevoerd. Wel zijn er eerste plaatsingen geweest.
<p>Grensoverschrijdende en bovenregionale samenwerking</p>
<p>Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel</p> <p>We zetten in op het pakken van kansen die er zijn om via grensoverschrijdende en bovenregionale samenwerking de uitdagingen binnen onderwijs en arbeidsmarkt te realiseren. Dit door in gezamenlijkheid projecten en initiatieven van de grond te tillen.</p>
<p>Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het project De Euregionale Doorlopende Leerlijn (EDL) loopt goed. • Om als Achterhoek goed aan te sluiten bij Tech.Land is geld beschikbaar gekomen vanuit de Regio Deal. Gemeente Winterswijk is penvoerder hiervan.

Projecten Smart Onderwijs en Arbeidsmarkt

In totaal waren er eind 2025 7 projecten in uitvoering bij deze thematafel:

Projecten	Looptijd	
Achterhoeks Fonds voor talent (Opijver)	15-03-2024	31-01-2026
Europese doorlopende leerlijn (EDL)	01-01-2023	31-12-2026
Femme Tech	01-01-2024	31-12-2026
Grensland College 2.0	01-07-2025	31-12-2026
Inclusieve Technologie Achterhoek	15-09-2024	31-12-2026
Kleurrijke zorgverleners	01-01-2024	31-12-2026
Servicepunt Techniek Achterhoek/Liemers (SPT)	01-01-2025	31-12-2026

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	4.953.621	1.056.421	1.606.861	7.616.903

2.3 Mobiliteit en bereikbaarheid

Wat willen we bereiken?

Een goede bereikbaarheid voor de Achterhoek, omdat dit een essentiële voorwaarde is om een aantrekkelijke (werk)regio te zijn voor werknemers, studenten, inwoners en toeristen. Maar ook om economisch te kunnen groeien en voor de leefbaarheid. Verder willen we goede (OV) verbindingen met Duitsland en duurzaam vervoer.

Te bereiken maatschappelijk effect

Wat hebben we gedaan en bereikt?

In de visie 2030 zijn de doelen en streefwaarden opgenomen. Onderstaand is per doel het resultaat voor 2025 weergegeven.

De infrastructuur is robuust en toegankelijk
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel We zetten in op een robuust en goede toegankelijke infrastructuur. Dit betekent dat we ons inzetten voor een verkeersveilige en goed doorstromende N18, snelle (interregionale) fietsverbindingen en een goede bereikbaarheid van de A12 tussen Arnhem en de Duitse grens.
Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken <ul style="list-style-type: none">
• Het project voor diverse infrastructurele aanpassingen voor de fiets en de auto op een deel van de N18 ter hoogte van de Radstake/Kruispunt Lichtenvoordseweg en daarnaast het opwaarderen van het treinstation Varsseveld naar een volwaardige Mobiliteitshub is geaccordeerd.
• De gebiedsinvesteringsagenda N18 is klaar en besproken in de thematafel M&B van november. Hierin zijn de korte en middellange termijn opgaven in deze corridor geconcretiseerd. Dit helpt om tot goede projecten te komen.
• Samen met de Stedendriehoek is een lobbynotitie opgesteld en verstuurd richting de provincie voor de doorkoppeling van de spoorlijn Winterswijk-Zutphen-Apeldoorn. Het doel is om de doorkoppeling van deze spoorlijn geprioriteerd terug te zien in het Toekomstbeeld OV 2040 (TBOV2040) van provincie Gelderland.
• De gemeente Aalten bereid momenteel een Regio Deal projectaanvraag voor waar de “missing link” van een stuk fietsverbinding aan de Nederlandse en de Duitse grens moet worden aangelegd.
• De gemeente Montferland bereid momenteel een Regio Deal projectaanvraag voor, voor de fietsverbinding Doetinchem-Didam-Zevenaar. Dit doet de gemeente op basis van een onderzoek dat eind 2025 moet worden gefinaliseerd.
• In 2026 vinden er verschillende grote en impactvolle werkzaamheden op de A12 plaats. Dit heeft enorme gevolgen voor de doorstroming van de A12 in die periode. Hiervoor zijn diverse gedragsaanpakken en acties voor alternatief vervoer voorbereid en georganiseerd.
De CO2 uitstoot van het verkeer en vervoer is verminderd
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel We stimuleren duurzaam woon-werkverkeer en werkverkeer. Hierbij hoort ook een robuuste en goed dekkende laadinfrastructuur om de verduurzaming te faciliteren. De grote lijn is om de modal shift en de bijbehorende gedragsverandering te stimuleren.

Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken

- Er is tot en met Q1 2026 een makelaar voor deelvervoer actief die het gebruik en de beschikbaarheid van deelvervoer bij ondernemers, organisaties en overheden in kaart brengt en aanbieders stimuleert deze voor publiek gebruik beschikbaar te maken. Er is een plan van aanpak gemaakt om in 2026 doelgericht acties op te zetten die passend zijn bij het overkoepelende programma Publieke Mobiliteit. In 2026 moet worden besloten welke vervolgacties, passend binnen het programma Publieke Mobiliteit, hierop worden ondernomen en in welke vorm.
- De mobiliteitsmakelaar stimuleert het verduurzamen van woon- en werkverkeer. Hiervoor is een plan van aanpak opgesteld. In 2026 moet worden besloten welke vervolgacties, passend binnen het programma Publieke Mobiliteit, hierop worden ondernomen en in welke vorm.
- De Logistiek makelaar ondersteunt bedrijven met de verduurzaming van de mobiliteit, en is vooral actief geweest rondom de A12 vanwege de grote en impactvolle werkzaamheden op de A12. Ook werkt de logistiek makelaar in samenwerking met A12 Slim Reizen om de hinderaanpak in 2026 voort te zetten.
- De procesbegeleider duurzame mobiliteit heeft een evaluatie geschreven van de werkzaamheden. Hieruit komt naar voren dat het wenselijk is en blijft om op regionaal niveau samen te blijven werken op de onderwerpen duurzame mobiliteit, met provincie, overige overheden, bedrijfsleven en uitvoerders. Het voorzitterschap van de werkgroep wordt overgenomen door de gemeenten Montferland en Bronckhorst.

Slimme vervoersvoorzieningen

Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel

We zetten ons hard in voor een goed dekkend Openbaar Vervoer-netwerk dat goed aansluit op andere (publieke) modaliteiten en faciliteiten. Hiermee proberen we een nieuwe vorm van Publieke Mobiliteit te creëren, waar alle vormen van (deel)vervoer en OV effectief en efficiënt op elkaar zijn aangesloten. Een stevige ruggengraat van trein en Hoogwaardige buslijnen is een voorwaarde om tot een dekkend netwerk zonder witte vlekken te komen. Het realiseren van een dergelijk goed samenhangend systeem is pionierswerk. Wij zitten als Achterhoek in de landelijke koploper groep om dit met het Rijk en de provincie Gelderland de komende jaren verder uit te rollen en mee te experimenteren.

Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken

- Het plan van aanpak Publieke Mobiliteit is vastgesteld en de Regio Deal aanvraag van dit programma (het niet-infrastructurele deel) is goedgekeurd. Winterswijk is penvoerder van dit programma en heeft een programmamanager aangesteld voor de uitvoering. De programmamanager komt formeel bij de gemeente Winterswijk in dienst, maar voert werkzaamheden voor de hele regio uit voor Publieke Mobiliteit.
- In een consortium van regio Achterhoek, provincie Gelderland, Zoov en Arriva hebben we subsidie ontvangen voor de pilot "Bus Agile". Hiermee gaan we tot eind 2028 experimenteren met het integreren van diverse soorten vervoer en het uitrollen van flexibele lijnen, en leren we van de horden die bij deze implementatie horen.
- Het vervolgonderzoek om de fysieke en ervaren veiligheid van scholieren en studenten in het verkeer en in het ov beter te duiden loopt nog en wordt begin 2026 afgerond.
- De projectaanvraag mobiliteitshub in Varsseveld is samen met Oude IJsselstreek voorbereid en goedgekeurd. Dit geeft een enorme impuls aan de stationsomgeving.

Projecten Mobiliteit en bereikbaarheid

In totaal waren er eind 2025 4 projecten in uitvoering bij deze thematafel:

Projecten	Looptijd	
Uitvoering Programma Publieke Mobiliteit Achterhoek	01-09-2025	31-12-2028
Invulling taken ADC door ZOOV 2022-2024	01-01-2022	30-06-2026
Gebiedsgerichte corridoruitwerking N18	16-09-2024	31-01-2025
Procesbegeleiding Achterhoekse MaaS-aanpak 2023-2025	31-12-2022	31-05-2025

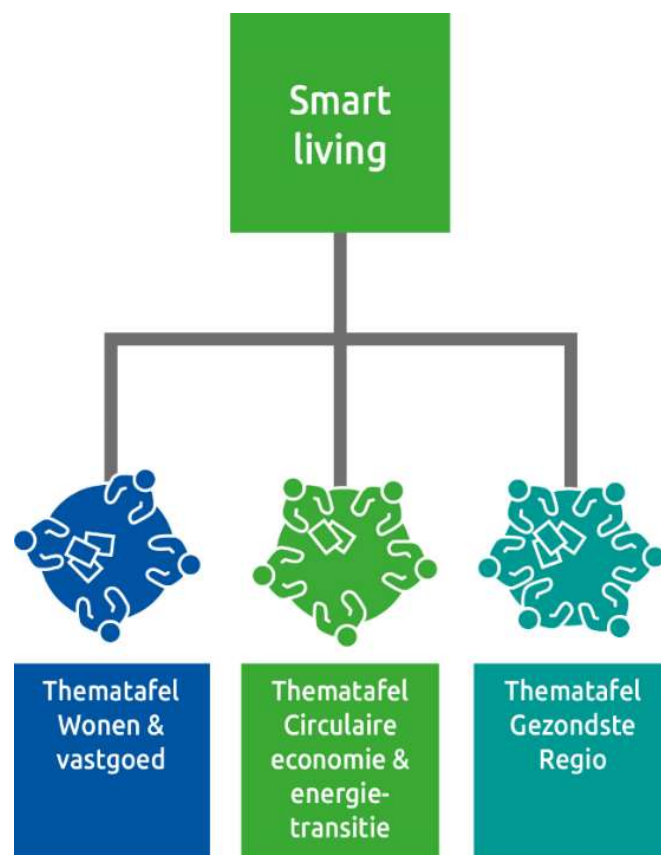
Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	3.352.210	0	344.000	3.696.210

Programma 3

Smart Living

In deze paragraaf worden de doelen en projecten van de thematafels weergegeven die vallen onder Smart Living. Dit zijn Wonen en vastgoed, Circulaire economie en energietransitie en de Gezondste Regio. Per thematafel wordt weergegeven wat men wil bereiken (doelen in visie 2030) en wat bereikt is. Hierbij zijn ook projectenoverzichten opgenomen. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is informierend en niet ter vaststelling.

3.1 Wonen en vastgoed

Wat willen we bereiken?

We willen een gezonde woningmarkt met een normale spanning: dus met voldoende toegankelijkheid voor alle doelgroepen en een gedifferentieerd aanbod, passend bij de vraag. Dat betekent dat er in voldoende mate betaalbare woningen zijn en voldoende woon-zorgvoorzieningen die nodig zijn voor de sterk groeiende groep senioren. Bij de ontwikkeling van woningen worden verschillende innovatie woonvormen en bouwaanpakken toegepast. Leegstand is alleen nog maar in de vorm van frictieleegstand aan de orde. De woningvoorraad die bij een dergelijke markt past, is toekomstbestendig. Dit houdt in dat deze in aanzienlijke mate energiezuiniger is gemaakt. Daar waar mogelijk zijn woningen meer levensloopbestendig gemaakt.

Wonen staat niet op zich maar kent een interactie met de directe omgeving. Daarom is het van belang wonen te verbinden met voorzieningen, bijvoorbeeld op het gebied van werk, mobiliteit, landschap, maatschappelijke voorzieningen en recreatie. Bij de ontwikkeling en herstructurering van woonfuncties is aandacht voor leefbaarheidsfactoren als veiligheid en sociale cohesie binnen wijken. Daarnaast zal de bebouwde omgeving meer klimaatadaptief en volgens de principes van circulariteit ingevuld moeten worden.

Te bereiken maatschappelijk effect

Wat hebben we gedaan en bereikt?

In de visie 2030 zijn de doelen en streefwaarden opgenomen. Onderstaand is per doel het resultaat voor 2025 weergegeven.

Voldoende nieuwe betaalbare woningen
<p>Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel</p> <p>In de Regionale Woonagenda en de Woondeal hebben we duidelijke afspraken gemaakt over het aandeel betaalbare woningen. We stimuleren conceptuele woningbouw voor de realisatie hiervan, alsmede grondpolitiek en gerichte handhaving en beleid om betaalbare woningen ook in de toekomst betaalbaar te houden.</p>
<p>Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken</p> <ul style="list-style-type: none">
• Er is gestart met het opstellen van de regionale huisvestingsverordening en het voorbereiden van de implementatie.
• De indexatie voor betaalbaar bouwen is vastgesteld en er is gewerkt aan de realisatie van de 10% betaalbare woningen (tot 260.000 euro). Gemeenten zijn gefaciliteerd met o.a. voorbeelden van conceptwoningen en het creëren van draagvlak.
• De Woondeal is herzien en vastgesteld in het besluitvormend overleg met de Minister van VRO. Deze Woondeal loopt tot en met 2035. De cijfers van gemeente Montferland zijn toegevoegd.

De bestaande woningvoorraad is toekomstbestendig

Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel

Terwijl de woningcorporaties hun eigen duurzaamheidsplannen uitvoeren, richten wij ons vooral op de grote particuliere woningmarkt. Met Energieloket Achterhoek zetten we ons in om particulieren te activeren en te helpen hun woning te verduurzamen. Dit geven we onder meer vorm in de aanpak One Stop Shop, waarmee wordt toegewerkt naar een integrale ontzorgaanpak voor woningeigenaren bij het verduurzamen van hun woning. Daarnaast werken we aan een visie op wonen, welzijn en zorg. Deze geeft richting aan de stappen die we willen zetten om te zorgen dat we in de Achterhoek passende woningen kunnen bieden in de gezonde en vitale leefomgeving met de nodige zorg en ondersteuning

Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken

- Het verduurzamen van de woningvoorraad loopt via het energieloket. Met een vaste ontvangstlocatie in Wehl en per toerbeurt fysieke inloopsprekuren in alle gemeenten en aan huis. Er is een verdubbeling van het aantal bewonerscontacten t.o.v. vorig jaar. De Wet natuurbescherming heeft tot vertraging geleid. Inmiddels is duidelijk wat wel kan. Er zijn nieuwe subsidies ontwikkeld die aangeboden worden aan huishoudens.
- Deze zomer kon ook gevierd worden dat 2.500 huishoudens met Energie-armoede geholpen zijn met een coaching traject, hulp bij maatregelen en soms ook witgoed.
- De aanpak in het lopende project One Stop Shop loopt landelijk voorop in de doorontwikkeling naar het Energiehuis.
- De regionale visie op wonen, welzijn en zorg is vastgesteld. In 2026 moet dit leiden tot concrete uitvoering in gezamenlijke met alle benodigde partijen.

Versnelling woningbouw

Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel

In de Regionale Woonagenda is een tienpuntenplan gepresenteerd gebaseerd op de aanpak 'Van dromen naar Doen'. Belangrijke onderdelen hiervan zijn het aanpakken van de capaciteitsproblemen, versnellen en vereenvoudigen van procedures en het verbeteren van het netwerk van bouwers en ambtenaren in de regio.

Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken

- We hebben twee keer een bijeenkomst over 'Samen sneller bouwen in de Achterhoek' georganiseerd. De opkomst was hoog (ruim 100 personen) en de reacties positief. De bijeenkomsten hebben geresulteerd in meer begrip voor de verschillende posities en belangen waardoor er een betere basis is voor samenwerking en daarmee versnelling, vooral in de initiatieffase van projecten.
- Bouwend Nederland heeft de knelpunten en kansen voor het versnellen van de woningbouw in beeld gebracht. Via interviews met gemeenten is in beeld gebracht hoe bouwers en ontwikkelaars kunnen helpen te versnellen.
- Vanuit Aalten zijn twee Regio Deal projecten gestart: AI als versneller in de woningbouw en datagedreven woningbouw.
- De opzet voor de flexpool is onderzocht door HR experts van enkele gemeenten en middels een externe projectleider is een eerste opzet gemaakt. In ieder geval 4 gemeenten gaan hier in 2026 mee aan de slag.

Ontwikkelen en realiseren duurzame manieren van bouwen

Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel

We richten ons op toekomstbestendig bouwen. Dit door Biobased Bouwen en innovatieve woningbouw te stimuleren.

Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken

- Vanuit het Graafschap College is een start gemaakt om samen met Bouwers, Installatietechniek en ondernemers een Regio Deal aanvraag voor een innovatiecentrum in de bouw voor te bereiden.
- Het uitvoeringsplan voor Toekomstbestendig Bouwen is voorbereid. Hiervoor zijn regionale activiteiten/bijeenkomsten georganiseerd met de verschillende actoren om te onderzoeken wat zij nodig hebben. Geconcludeerd is dat de aanpak het best in samenhang met sneller en betaalbaar bouwen kan worden opgepakt. Hiervoor wordt in 2026 een geïntegreerde aanpak ontwikkeld met name gericht op een nieuwe manier van (zo uniform mogelijke) gebiedsontwikkeling.
- Het project Samen Biobased Bouwen is afgerond. De ontwikkeling van biobased bouwen in de regio gaat verder, mede gefinancierd door de provincie en het landelijke netwerk Building Balance.

Projecten Wonen en vastgoed

In totaal waren er eind 2025 9 projecten in uitvoering bij deze thematafel.

Projecten	Looptijd	
Projecten Steengoed Benutten	15-07-2019	31-12-2025
Flexwonen in de Achterhoek	01-01-2022	31-12-2026
AI als versneller	01-11-2025	31-10-2027
Centrumvisie Dinxperlo	18-03-2021	31-12-2026
Dorpshart Wehl	06-03-2021	31-12-2026
Datagedreven woningbouw	01-11-2025	31-10-2027
Groenlo, een vitaal centrum voor onze inwoners	01-10-2021	31-12-2025
Gebiedsontwikkeling Gendringen	01-09-2022	31-12-2026
One Stop Shop Achterhoek	01-01-2022	31-12-2025

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	7.865.592	134.947	807.400	8.807.939

3.2 Circulaire economie & energietransitie

Wat willen we bereiken?

Circulariteit heeft een belangrijke plek gekregen in de Achterhoek. Essentieel is de transitie naar hernieuwbare grondstoffen, biomassa wordt in de kringlooplandbouw, in het voedselsysteem en voor bouw en infra optimaal benut. Uiterlijk in 2050 is de regio energieneutraal. We maken de Achterhoek klaar voor een duurzame toekomst en groeien uit tot de schoonste regio van het land. In de transitie naar een duurzaam schone regio worden hernieuwbare grondstoffen gebruikt, (bouw)materialen hergebruikt en door minder emissies kan de biodiversiteit herstellen. We willen in 2030 een reductie van 50% van de primaire grondstoffen realiseren t.o.v. 2010. We willen koploper blijven in het realiseren van een kringlooplandbouw, en werken aan de transitie in de hele keten om te komen tot een duurzaam voedselsysteem. Door hoogwaardig benutten van grondstoffen en recycling van reststromen zijn er minder emissies en creëren we ruimte voor meer biodiversiteit.

Te bereiken maatschappelijk effect

Wat hebben we gedaan en bereikt?

In de visie 2030 zijn de doelen en streefwaarden opgenomen. Onderstaand is per doel het resultaat voor 2025 weergegeven.

Oplossingen voor energiebesparing, duurzame opwekking en zelfvoorzienend zijn
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel We spelen in op de verschuiving in de energievoorziening, onder andere door duurzaam opwekken van energie en oplossingen te zoeken voor netcongestie. Hiervoor werken we aan bewustwording, brengen we onderdelen van het energiesysteem in kaart en ontwikkelen we oplossingsrichtingen waaronder nieuwe samenwerkingsvormen, (decentrale) technische oplossingen en nieuwe verdienmodellen.
Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken <ul style="list-style-type: none">
• Het Duurzaam Ondernemerscentrum Achterhoek (DOA) heeft een verkenning uitgevoerd naar kansen voor energiegemeenschappen op bedrijventerreinen voor de verduurzaming van het energiesysteem.
• In Winterswijk is een eerste Regio Deal project rondom een Smart Energy Hub gestart.
• Ook op andere bedrijventerreinen zijn initiatieven gestart, waaronder in Doetinchem, Laarberg/Groenlo en Aalten.
• Samen met onder meer Stichting Biomassa, LTO, AGEM, De Innovatie Coöperatie, Petawatts en ForFarmers worden boeren benaderd om opwek van hernieuwbare energie op het eigen erf te realiseren (zon, wind, opslag), met aandacht voor netcongestie.
• Er is een start gemaakt met het opstellen van een strategisch kader vanuit onder meer AGEM en SIKa. Dit wordt gebruikt in selectie en beoordeling van Regio Deal projecten op dit gebied.
Agrofood is koploper kringlooplandbouw
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel We werken aan toekomstbestendige landbouw en een duurzaam voedselsysteem in de Achterhoek. We hanteren een integrale benadering van bedrijfssystemen voor kringlooplandbouw voor (melk)veehouderij en akkerbouw. Europese en nationale doelen op gebied van water, natuur en klimaat leiden tot veranderingen in het landelijk gebied. Daarom wordt gewerkt op bedrijfs-, bedrijfssysteem- en gebiedsniveau met een grote en diverse groep boeren, regionale boerenorganisaties en andere stakeholders. Een belangrijke lijn is <i>experimenteerregio Achterhoek</i> ; een werkwijze om innovatiegericht én met boeren van 'onderop' samen te werken, om praktijkgerichte kennis en ervaring in te zetten voor (nieuw) beleid en wet- en regelgeving.

Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken

- Vier boerenorganisaties hebben hun intentie voor meer samenwerking omgezet in een nieuwe stichting Agrarisch Netwerk Achterhoek (ANA). Het gaat om VALA, VK-Oost, De Innovatie Coöperatie en Stichting Biomassa.
- In de Experimenteerregio Achterhoek werken VALA (Vereniging Agrarisch Landschap Achterhoek), De Innovatie Coöperatie, Stichting Biomassa en VK-Oost (Vruchtbare Kringloop Oost) intensief samen aan de transitie naar een toekomstbestendige, natuur inclusieve en kringloopgerichte landbouw. Afgelopen periode werd onder meer een leergroep opgezet rondom biobased vezelgewassen.
- Het Fieldlab Achterhoek-project (met subsidie van LNV) is verlengd tot medio 2025. Dit project is met gezamenlijke partijen afgerond. Een van de opbrengsten van het project is een wenkend perspectief, waarover de nieuwe stichting ANA dit najaar regionaal met allerlei partijen in gesprek gaat.
- De aanvraag voor Experimenteerlocatie Oost is door het ministerie van LNV goedgekeurd. Hiermee is de Achterhoek i.s.m. Twente en de WUR één van de drie locaties die met subsidie (5 miljoen) van het Rijk aan de slag gaan. Aangezien de transitie van de landbouw niet alleen een verantwoordelijkheid is van de boeren, richt de Experimenteerlocatie zich ook op samenwerking met betrokken stakeholders zoals overheden, maatschappelijke organisaties, onderwijs en bedrijfsleven.
- Een aantal projecten rondom mineralenmanagement en water zijn afgerond, waaronder Klimaatbestendige Melkveehouderij Achterhoek (Klimea). Dit geldt ook voor het landelijke project Pavex: de GLB-pilot 'Samenwerking tussen veehouderij en akkerbouw in de Achterhoek'.
- Stichting Biomassa, VK-Oost en WUR/proefboerderij De Marke hebben een strategische notitie voor kringloopsluiting van mest opgesteld. Gezamenlijk is lobby in Den Haag gevoerd voor onder andere evenwichtsbemesting en toepassing van Renure (gerecyclede stikstof uit dierlijke mest).
- Het project De Innovatie Coöperatie heeft een bijdrage uit de Regio Deal ontvangen voor de inzet van agro innovatiemakelaars. De inzet ondersteunt agrariërs en mkb'ers in de agrofoodsector om hun vernieuwende ideeën van de grond te krijgen.

Gebruik (hernieuwbare) grondstoffen in bouw en infra & efficiënter gebruik van (primaire) grondstoffen

Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel

We willen in aansluiting op de Rijksdoelen in 2030 het gebruik van eindige grondstoffen halveren. Hiervoor zetten we in op het stimuleren van circulair werken door vergroten van de bewustwording en kennisontwikkeling, kennisuitwisseling en het stimuleren van circulariteit door toepassen van nieuwe werkwijzen. We werken aan het monitoren van de voortgang van de transitie naar een circulaire economie in de Achterhoek. We zetten in op het verminderen van het gebruik van primaire grondstoffen door minder en andere (hernieuwbare) grondstoffen te gebruiken en hergebruik van materialen en producten in onder andere de bouw en infra.

Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken

- Er zijn een aantal workshops georganiseerd met gemeenten, provincie en woningbouwcorporaties in het kader van Circulair Werken. De aanpak is vooral gericht op onderlinge uitwisseling van kennis en ervaringen en stimuleren draagvlak voor verandering in organisaties om meer circulair te werken.
- Er is een 2-pager opgesteld over circulaire economie. Hierin zijn de hoofdlijnen voor de regionale koers beschreven. Waarin we aanhaken op landelijk ontwikkelingen.
- Het uitvoeringsplan voor Toekomstbestendig Bouwen is voorbereid, samen met de thematafel Wonen & Vastgoed. Hiervoor zijn regionale activiteiten/bijeenkomsten georganiseerd met de verschillende actoren om te onderzoeken wat zij nodig hebben.
- Het project Samen Biobased Bouwen is afgerond. De ontwikkeling van biobased bouwen in de regio gaat verder, mede gefinancierd door de provincie en het landelijke netwerk Building Balance.
- Er is verkend hoe het MBO de modules over biobased (ver)bouwen, die ontwikkeld zijn in Noord Nederland, kan inzetten en aanvullen voor bijvoorbeeld groen onderwijs.
- Voor de verkenning rondom duurzame infra hebben we gewerkt met drie kennistafels voor respectievelijk: Grondstoffen, Inkoop en Proeftuin & Innovaties. De status van elke kennistafel verschilt nog per thema.

Reductie CO2 en stikstof en toename biodiversiteit
<p>Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel</p> <p>We richten ons op bewustwording, kennisuitwisseling, aanjagen en versnellen van emissiereductie door innovaties en toepassen van nieuwe producten, processen en technieken. We stimuleren circulair werken waardoor (CO2-)uitstoot wordt gereduceerd. Afname van emissies draagt bij aan herstel biodiversiteit. Er zijn verkennende werksessies circulair werken met gemeenten, corporaties en waterschap gehouden. Dit om de behoefte aan kennis te inventariseren en voor uitwisseling van verschillende aanpakken.</p>
<p>Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken</p> <ul style="list-style-type: none"> Er is een Brede werksessie 'Biodiversiteit 'Achterhoek komt tot bloei' georganiseerd. De uitkomsten hiervan worden aan de hand van meerdere vervolgsessies in kleiner verband vertaald naar een uitvoeringsplan. Hiermee is de eerste fase van de verkenning afgerond.

Projecten Circulaire economie en energietransitie

In totaal waren er eind 2025 5 projecten in uitvoering bij deze thematafel.

Projecten	Looptijd	
Agro Innovatiemakelaar 2025-2027	01-01-2025	31-12-2027
Smart Energy Hub Winterswijk – Ontwikkelfase	01-08-2025	01-03-2027
Ontwikkeling concept halvering stikstofemissie melkstal	01-06-2022	31-12-2025
Stimuleren energietransitie agrarisch Achterhoek	01-09-2022	31-12-2025
Achterhoek Groen, Natuurlijk!	01-10-2024	30-06-2025

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	1.787.054	0	251.256	2.038.310

3.3 Gezondste regio

Wat willen we bereiken?

We richten ons op vernieuwing en verbetering binnen de gezondheidszorg en welzijnsector, zodat de gezondheid van de Achterhoekse inwoners waar mogelijk kan toenemen. We streven ernaar dat mensen zo lang mogelijk zelf regie kunnen voeren over hun eigen gezondheid en zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen. We hanteren twee pijlers: preventie en zorginnovatie. Door te investeren in preventie worden we in de Achterhoek gezonder en kunnen we de belasting op de zorg verminderen. Door een gezonde leefstijl zal op de lange termijn minder zorg nodig zijn. Daarnaast biedt zorginnovatie de mogelijkheid voor slimme oplossingen zodat alle inwoners van de Achterhoek goede, toegankelijke en betaalbare zorg kunnen blijven ontvangen, ook in 2030. We willen werken vanuit een nieuwe visie op anders oud(er) worden in relatie tot wonen en daarmee ook een andere kijk op de rol van het bestaande zorgaanbod in combinatie met wonen. Daarnaast werken we aan innovatie van het gezondheidssysteem, onder de noemer Achterhoek Gezond. We zetten samen met onze partners in op de filosofie van 'positieve gezondheid', met andere woorden het vermogen van mensen zich aan te passen en zelf regie te voeren en om te voorkomen dat mensen ziek worden en zorg nodig hebben. Door op alle niveaus te investeren in leefstijl, preventie, gezondheid en gedrag kan een deel van de ziekte- en behandelkosten vermeden worden. Door het stimuleren van een gezonde leefstijl hopen we het ziekteverzuim terug te dringen en daarmee de arbeidsparticipatie te verhogen.

Te bereiken maatschappelijk effect

Wat hebben we gedaan en bereikt?

In de visie 2030 zijn de doelen en streefwaarden opgenomen. Onderstaand is per doel het resultaat voor 2025 weergegeven.

Betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorgdiensten

Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel

De regionale ambities vanuit De Gezondste Regio vallen voor een belangrijk deel samen in de regionale uitwerking van het Integraal Zorgakkoord (IZA). Hiervoor is in 2023 het regioplan De Gezondste Regio vastgesteld. Het regioplan bevat prioritaire opgaven en is te beschouwen als het gezamenlijke kader. Vanuit dit plan werken we nu aan concrete transformaties, plannen en projecten voor de regio. In 2024 is veel aandacht besteed aan het opzetten van de samenwerkingsstructuur en de uitwerking van het regioplan De Gezondste Regio.

Thematisch is het regioplan De Gezondste Regio opgedeeld in vier hoofdthema's. Vanuit deze thema's werken we in de regio samen aan een betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorgdiensten. De thema's in de Achterhoek zijn (1) Gezond Leven en Preventie, (2) Veerkrachtig Ouder Worden, (3) Mentaal Gezond en (4) Prettig Werken in Zorg en Welzijn. Daarnaast zijn er drie dwarsverbanden die binnen alle thema's hun uitwerking hebben: (1) Digitalisering en Technologie, (2) Toekomstbesteding Zorglandschap en (3) Samenwerking.

Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken

- De focus lag/licht op de coördinatie van de uitvoering van het Regioplan De Gezondste Regio.
- Er zijn transformatieplannen ontwikkeld voor de pijlers 'veerkrachtig ouder worden' en 'mentaal gezond'. Het plan voor 'mentaal gezond' is inmiddels goedgekeurd. Met steun van zorgverzekeraar Menzis gaan gemeenten, huisartsen, ggz-instellingen, welzijnsorganisaties en inwoners in de Achterhoek samen aan de slag om de mentale gezondheid in de regio duurzaam te versterken. Het gaat om een bedrag van 15,6 miljoen euro. Het plan voor Veerkrachtig Ouder Worden is ingediend, maar niet goedgekeurd door een tekort aan landelijke middelen. We onderzoeken nu hoe we met eigen budgetten het plan alsnog kunnen realiseren.
- Er is een subsidie binnengehaald (via ZonMw) voor de doorontwikkeling van de samenwerkingsstructuur in de Achterhoek voor de periode van 2025/2026. Het gaat om ongeveer 960.000 euro.
- Het Regio Deal project 'Zorg voor Mekaar' is gestart Dit project heeft als doel om zorgverleners te behouden voor de sector, het potentieel van zorgverleners op de arbeidsmarkt optimaal te benutten en het verloop van personeel binnen de Achterhoek terug te dringen.
- De regionale uitvoering en profilering rondom de arbeidsmarkt voor zorg en welzijn heeft het afgelopen jaar een grote impuls gekregen (via Prettig Werken in Zorg en Welzijn). Een van de activiteiten om jong talent te bereiken was de inzet van een Zorgtruck, die vijf middelbare scholen in de regio heeft bezocht. Hierdoor konden leerlingen uit het voortgezet onderwijs laagdrempelig kennismaken met werken in de zorg. Daarnaast is er gestart met de opzet van een Innovatiehub voor de Zorg in samenwerking met vijf zorgorganisaties. Binnen deze hub werken studenten van verschillende opleidingen interdisciplinair aan actuele vraagstukken uit de praktijk.

De gezondste regio door preventie en innovatie

Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel

Preventie en innovatie zijn belangrijk om ervoor te zorgen dat we in de Achterhoek onze centrale ambitie halen: Wij willen dat Achterhoekers gezond zijn en daarover zelf de regie hebben. Gezondheid, preventie en leefstijl zijn leidend, niet ziekte en behandeling. Daarom stimuleren we projecten die gericht zijn op preventie en innovatie. In de regionale uitwerking van het IZA is dit enerzijds ondergebracht in het hoofdthema 'Gezond Leven en Preventie' en anderzijds in het dwarsverband "Digitalisering en Technologie".

Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken

- Preventie en innovatie zijn cruciale onderliggende thema's binnen het Regioplan. De uitvoering van deze plannen vindt momenteel plaats binnen de bestaande structuur van het Regioplan, wat betekent dat ze worden opgepakt door het netwerk van samenwerkingspartners.
- Binnen de regio zijn diverse regionale projecten ontwikkeld die in 2026 ter besluitvorming worden voorgelegd. Zo is er een projectaanvraag uitgewerkt voor KER, een platform op het gebied van digitalisering en technologie dat inwoners helpt bij het vinden en organiseren van de juiste hulp. Daarnaast is het project leefbaar thuis opgezet om bewoners te ondersteunen die hun woonsituatie door financiële beperkingen niet zelf kunnen verbeteren.

Achterhoekers zijn zelf langer verantwoordelijk voor hun gezondheid

Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel

Het zelf langer verantwoordelijk zijn voor je gezondheid gaat om het versterken van de eigen regie van de Achterhoekers. Die eigen regie komt terug in de eerste 3 thema's van de regionale uitwerking van het IZA. Gezond Leven en Preventie, Veerkrachtig Ouder Worden en Mentaal Gezond. Dit door in te zetten op eigen verantwoordelijkheid en daar de Achterhoekers in te begeleiden.

Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken

- Praat vandaag over morgen is verder opgeschaald. Dit project, dat het gesprek tussen zorg, welzijn en de samenleving over de voorbereiding op het ouder worden stimuleert, is nu naar de hele regio uitgebreid.
- Zorgcorporatie Mariënvelde is een nieuw en belangrijk project binnen de Regio Deal, waarbij regionaal leren een belangrijk doel is.
- In alle gemeenten is een lokaal initiatief uitgewerkt voor ondersteuning vanuit de Regio Deal; deze projecten starten op 1 januari 2026. Projecten gaan over innovatie, preventie en/of ondersteuning van lokale initiatieven op gebied van zorg en welzijn.
- De regionale visie op wonen, welzijn en zorg is officieel vastgesteld. In 2026 moet dit leiden tot een concrete uitvoering, in gezamenlijkheid met alle betrokken partijen.

Projecten Gezondste regio

Eind 2025 waren er 5 projecten in uitvoering bij deze thematafel.

Projecten	Looptijd	
Praat vandaag mee over morgen	01-05-2024	30-12-2025
Fit veur altied	01-03-2021	31-03-2026
Zorgcorporatie Mariënelde	01-04-2025	31-03-2028
Zorg-preventie app kernen Berkelland – Veur Mekare en Met Mekare	01-11-2025	31-10-2028
Zorg voor Mekaar	01-01-2025	31-12-2027

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	1.752.604	1.082.797	9.075	2.844.476

3.4 Ruimtelijke opgaven Achterhoek

In de visie 2030 is de gebiedsgerichte aanpak voor ruimtelijke opgaven opgenomen als overkoepelend thema. Met name gericht op het verbinden van de opgaven in het landelijke gebied met de ruimtelijk economische agenda.

Regisseren ruimtelijke opgaven
<p>Langs welke grote lijnen werken we hier aan</p> <ul style="list-style-type: none">
• Werken aan het Ruimtelijk Perspectief, ontwikkelpad vormgeven en uitvoeren.
• Inbreng in de cyclische integrale processen, zoals het Ruimtelijk Arrangement, provinciale omgevingsvisie en Nota Ruimte. In het Ruimtelijk Arrangement maakt GS afspraken met het Rijk over de ruimtelijke inrichting van Gelderland en daarmee ook van de Achterhoek.
<p>Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken</p> <ul style="list-style-type: none">
• Het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek is opgesteld en na een intensief traject heeft de Achterhoek Raad in december het perspectief vastgesteld.
• Er is input geleverd voor het ruimtelijk arrangement. In het ruimtelijk arrangement staan de langjarige afspraken tussen rijk en provincie. Het eerste ruimtelijke arrangement is in juni vastgesteld door de minister en GS. De Achterhoek wordt net als andere regio's betrokken bij de uitvoering van het ruimtelijk arrangement.
• De provincie werkt aan een beleidskader land- en tuinbouw Gelderland. Het streven is voor 2040 een landbouw die in balans is met wat de samenleving vraagt. In 2025 is ambtelijk en bestuurlijk deelgenomen aan verschillende bijeenkomsten gedurende het participatieproces. Het beleidskader is nog niet vastgesteld door Provinciale Staten.
• Eind 2025 heeft het kabinet de Ontwerp Nota Ruimte gepubliceerd. Op basis van het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek is een regionale zienswijze opgesteld en ingediend bij het Rijk.

Programma 4

Bedrijfsvoering en Rente

Wat willen we bereiken?

Strategische doelstelling

Wij willen begrotingsevenwicht binnen de bij andere programma's nagestreefde doelstellingen en met een minimale bijdrage van de gemeenten een maximaal resultaat behalen. De kosten en opbrengsten moeten elkaar, gezien de beperkte financiële armslag, zoveel mogelijk in evenwicht houden.

Wat hebben we gedaan en bereikt?

De volgende werkzaamheden zijn verricht in 2025:

Activiteit	Prestatie-/resultaatafspraak
Incidentele financiering	Realiseren van begrotingsevenwicht.
Algemeen financieel beleid	<ul style="list-style-type: none"> • Voldoen aan wettelijke kaders (rechtmatigheid); • Continu verbeteren van de beleidscyclus; • Adequate bedrijfsvoering; • Uitvoeren van interne controles conform intern controleplan; • Verantwoording van de uitgaven.
Treasury	Beheren van de financiële middelen.

Algemeen financieel beleid

Het voldoen aan wettelijke kaders en de daarop betrekking hebbende verordeningen vraagt continu de aandacht. Vanaf boekjaar 2023 wordt een rechtmatigheidsverantwoording van het bestuur opgenomen in de jaarrekening. Hiervoor is een intern controleplan opgesteld waarin is aangegeven hoe de interne controle wordt vormgegeven. De interne controlewerkzaamheden zijn gedurende het boekjaar volgens het controleplan uitgevoerd. Bij de controle zijn geen noemenswaardige afwijkingen van de regelgeving geconstateerd. Voor een nadere toelichting op de interne controle wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering.

We controleren steeds op de naleving en relevantie van geldende regelgeving. Naar aanleiding van een wijziging in BADO is de controleverordening in 2025 geactualiseerd en vastgesteld.

Tot slot hebben in 2025 werkzaamheden plaatsgevonden voor het verkrijgen en verantwoorden van subsidies vanuit diverse regelingen (o.a. Leader, Volkshuisvestingsfonds, Woondeal, MKB-deal, Interreg, gebiedsopgave Provincie en Regio Deal).

Treasury

Op het gebied van Treasury zijn in 2025 met name de Regio Deal middelen van belang. Er is vanuit Regio Deal I € 19 mln. (exclusief btw) in beheer bij Regio Achterhoek ten behoeve van de financiering van projecten. Hiervan is eind 2025 € 16 mln. besteed. Eind 2022 zijn alle middelen beschikbaar aan projecten. Er waren in 2025 nog wel projecten (deels) in uitvoering. In 2024 is een nieuwe Regio Deal gesloten van € 24 mln. (exclusief btw). Dit bedrag is volledig ontvangen. Hiervan is eind 2025 € 1 mln. besteed.

Wat heeft het gekost?

Programma 4: Bedrijfsvoering en Rente	R 2024	B 2025 primair	B 2025 gewijzigd	R 2025
Lasten (A)	1.036.000	756.000	756.000	717.000
Baten derden (B)	1.058.000	751.000	951.000	990.000
Sub-totaal (B-A)	22.000	-5.000	195.000	273.000
Bijdrage gemeenten (C)	-	-	-	-
Saldo van baten en lasten (B-A+C)	22.000	-5.000	195.000	273.000
Onttrekkingen reserves	-	5.000	5.000	-
Toevoegingen reserves	-	-	-200.000	-200.000
Gerealiseerd resultaat	22.000	0	0	73.000

Het voordelige verschil in de bijdrage gemeenten op dit programma is € 73.000. Het voordeel is vooral ontstaan door een voordeel op de personeelskosten (€ 12.000), kantoorkosten (€ 8.000) en door rentebaten over het banksaldo bij het Rijk (€ 51.000).

Voor een nadere onderbouwing van de baten en lasten wordt verwezen naar programma 1.

De specificatie van de mutatie reserves voor dit programma is als volgt:

Mutatie reserves:	Raming gewijzigd	Werkelijk
Onttrekking reserve onderhoud huisvesting	5.000	-
Toevoeging egalisatiereserve rente	-200.000	-200.000
Per saldo toevoeging reserves programma 4	-195.000	-200.000

1 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen van de Regio is het vermogen om (incidentele) financiële tegenvallers te kunnen opvangen om taken te kunnen voortzetten. Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de beschikbare middelen om niet begrote kosten te dekken) en de risico's (waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen voor zijn afgesloten). Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de Regio.

1.1 Beleid

In de nota "reserves en voorzieningen" van juli 2024 zijn kaders gegeven hoe met het vermogen van de Regio kan en mag worden omgegaan. Door het algemeen bestuur is besloten (AB 17 december 2021) dat het maximaal te reserveren bedrag voor weerstandsvermogen wordt berekend op basis van een weerstandsratio van 1,4 * de benodigde weerstandscapaciteit. De maximale omvang van het weerstandsvermogen bedraagt op basis van de primaire begroting 2025 € 478.000.

Bij de begroting 2026 is het risicoprofiel verhoogd en is het maximale weerstandsvermogen verhoogd tot € 691.000. Vanwege het hogere risicoprofiel is de algemene reserve in 2025 eenmalig verhoogd met € 100.000.

Een surplus wordt uitbetaald als de beschikbare weerstandscapaciteit boven dit maximale bedrag uitkomt. Dit surplus wordt jaarlijks bepaald bij het vaststellen van de begroting en wordt bepaald op basis van het laatste jaar van het meerjarenbeeld, rekening houdend met de effecten van inmiddels genomen bestuursbesluiten met financiële gevolgen voor volgende jaren.

1.2 Weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit het vrij besteedbaar deel van de algemene reserve vermeerderd met stille reserves en met onvoorziene posten.

	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening	Afwijking (R-B)
<i>Per 31 december</i>				
Vrij besteedbaar deel algemene reserve	392.000	492.000	492.000	-
Onvoorzien	8.000	196.000	196.000	-
Weerstandscapaciteit 31-12-2025	400.000	688.000	688.000	-

De omvang van het vrij besteedbare deel van de algemene reserve bedraagt eind 2025 € 492.000 en de weerstandscapaciteit bedraagt € 688.000. De weerstandscapaciteit ligt onder het geformuleerde plafond in de begroting 2026. Bij de begroting wordt een eventueel surplus bepaald.

1.3 Risico's

Door middel van sessies met de medewerkers zijn de risico's bij de Regio in kaart gebracht. Er is een inschatting gemaakt van de kans dat de gebeurtenis daadwerkelijk plaatsvindt en de (financiële) impact daarvan. De 5 meest belangrijke risico's staan hieronder benoemd.

Risico	Kans	Impact (€) per jaar	Beheersmaatregelen
Inzetten van incidenteel beschikbare middelen voor projecten (bijv. subsidies); risico's zijn geen politieke keuzes durven maken, tegenstrijdige belangen en vinden van cofinanciering.	Hoog	Reputatieschade Geen impact in € voor Regio Achterhoek.	Structuur met Achterhoek Raad, Board en thematafels met 3-O samenwerking voor besluitvorming over projecten.
Als gevolg van een slechtere financiële situatie bij gemeenten bestaat de kans dat Regio Achterhoek een bezuinigings-taakstelling opgelegd krijgt.	Laag	Financiële impact bij een taakstelling van 10% is € 242.000 per jaar.	Bij een bezuinigings-taakstelling zullen structureel maatregelen in gang gezet moeten worden met kans op gevolgen voor wachtgeld.
De gevolgen van de CAO onderhandelingen en premiestijgingen leiden tot hogere personeelskosten dan de door gemeenten gehanteerde systematiek voor gemeenschappelijke regelingen.	Laag	Financiële impact bij 1% afwijking in de uitgangspunten is € 24.000 per jaar (gebaseerd op primaire begroting).	In 2021 hebben gemeenten ingestemd met een gewijzigde systematiek voor indexering van loon- en prijsstijgingen.
Bij eigen projecten; projecten zijn niet op tijd af of gemaakte kosten voldoen niet aan subsidievoorwaarden door bijvoorbeeld inkoop-eisen of verantwoordingseisen.	Laag	Reputatieschade en evt. financiële schade. Bij afkeuring 2% van de projectkosten is het € 31.000 (gebaseerd op werkelijke kosten projecten).	Subsidievoorwaarden vooraf duidelijk in beeld hebben. Strenge interne controle op van de stukken volgens de eisen uit de subsidievoorwaarden.
Risico's rondom personeel; langdurige ziekte of ontslag werknemer.	Middel	Eén zieke of boventallige medewerker kost gemiddeld € 114.000 per jaar	Continue aandacht hiervoor vanuit personeelsbeleid.
Beëindiging project met structurele projectformatie	Laag	Eén medewerker is gemiddeld 0,85 fte en kost € 108.000 per jaar.	Tijdig op sturen bij naderen einde projecttermijn.

In het verslagjaar speelde één van bovenstaande financiële risico's. Naar aanleiding van de begroting 2025 is voor de begroting 2026 gekeken naar mogelijke besparingen. Dit in verband met het ravijnjaar 2026 voor de gemeenten. Er is een structureel sluitende begroting voor 2026 vastgesteld.

Voor het overige geldt:

1. De loonontwikkelingen voor 2025 konden binnen de bestaande budgetten worden opgevangen.
2. Er was geen sprake van een langdurig zieke.
3. Wat betreft projectsubsidies hebben zich geen tekorten voorgedaan in 2025.

Overige risico's

Hypotheekverstrekking aan personeelsleden

De mogelijkheid van hypotheekverstrekking is wettelijk verboden sinds 2009. De hypotheek, inclusief die voor personeelsleden van uitgetreden organisatieonderdelen, zijn bevroren. In 2025 is een extra aflossing gedaan. Eind 2025 bedraagt de hypotheekverstrekking nog € 357.000. De restschuld per 31 december 2025 van de hypotheek afgezet tegen de taxatiewaarde van de woningen bij aankoop bedraagt 40%. Hierbij laten we de waardestijgingen van de woningen vanaf het moment van aankoop tot nu buiten beschouwing. Deze restschuld is aanzienlijk lager dan een eventuele executiewaarde bij gedwongen verkoop (uitgaande van een executieopbrengst van 75%).

Schadeclaim Moram

De zaak Moram betreft een brand bij Moram in 's-Heerenberg in maart 2001. In 2004 heeft het dagelijks bestuur besloten dat dit aspect buiten de opschaling van de brandweertaak blijft en voor rekening van de Regio Achterhoek is. In 2006 is een hoofdprocedure John Deere-Moram gestart met een vrijwaringsprocedure richting de Regio. Deze procedure is in 2016 afgerond en hiermee krijgt de vrijwaringsprocedure tussen Regio en Moram geen vervolg. In 2008 is een tweede claim in de hoofdprocedure Bosman-Moram neergelegd bij de Regio Achterhoek. De vrijwaringsprocedure van Moram richting Regio krijgt geen vervolg (schikking in hoofdprocedure). Er loopt formeel echter nog wel steeds een procedure bij het Gerechtshof in deze zaak, waardoor de zaak op enig moment weer zou kunnen worden gaan leven. De verwachting dat dit gebeurt, is klein. In 2025 zijn er geen nieuwe ontwikkelingen geweest.

1.4 Financiële kengetallen

In de BBV voorgeschreven dat in deze paragraaf de verplichte financiële kengetallen opgenomen moet worden voorzien van een toelichting.

Kengetallen:	Rekening 2024	Begroting 2025 primair	Begroting 2025 bijgesteld	Rekening 2025
netto schuldquote	-109%	-122%	-126%	-115%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-122%	-138%	-136%	-120%
Solvabiliteitsratio	23%	26%	23%	17%
structurele exploitatieruimte	0,24%	0%	0%	6,35%
grondexploitatie	nvt	nvt	nvt	nvt
belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt	nvt

De netto schuld geeft het niveau aan van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Om inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Een negatieve schuldquote geeft aan dat er sprake is van een overschot aan middelen, dit is bij de Regio het geval. Het overschot ligt lager dan de bijgestelde begroting aangezien we in 2025 uitgaven hebben gedaan uit de door derden beklemde middelen. Hiermee is bij het opstellen van de begroting geen rekening gehouden.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de Regio in staat is aan haar financiële verplichting te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Hoe hoger de solvabiliteit, hoe gezonder het bedrijf. De Regio zal nooit meer eigen vermogen opbouwen, bedragen boven het maximale weerstandsvermogen worden uitgekeerd aan de gemeenten. De solvabiliteitsratio is afgenomen. Er is een voorschot ontvangen aan rijksmiddelen voor de Regiodeal (door derden beklemde middelen) en daarmee zijn er meer nieuwe middelen binnengekomen dan het afgelopen jaar uitgegeven aan projecten.

De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Dit jaar is het kengetal iets hoger vanwege (incidentele) vacatureruimte in structurele begrotingsposten.

1.5 Conclusie weerstandsvermogen

De werkelijke weerstandscapaciteit per 31 december 2025 (€ 688.000) is gelijk aan het niveau van de begrote weerstandscapaciteit per 31 december 2025 (€ 688.000). De weerstandscapaciteit ligt onder het geformuleerde plafond van € 691.000 in de begroting van 2026. Bij de begroting wordt een eventueel surplus bepaald.

De Regio heeft geen risicodossiers die niet onder de normale bedrijfsrisico's vallen waarvoor de weerstandscapaciteit aanwezig is.

2 Paragraaf financiering

In deze paragraaf (ook wel treasuryparagraaf) geven we inzicht in het financieringsbeleid van de Regio. Achtereenvolgens komen aan de orde treasurybeheer en financiering.

De beleidskaders voor de uitvoering van de treasuryfunctie voor de Regio zijn vastgelegd in:

- Financiële verordening Regio Achterhoek (2025)
- Treasurystatuut Regio Achterhoek (2011)
- Nota reserves en voorzieningen Regio Achterhoek (2024)

2.1 Treasurybeheer

Het treasurybeheer is (beleids)uitvoering van de treasuryfunctie, binnen de kaders van het huidige financieringsstatuut. De treasuryfunctie omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, financiële geldstromen, de financiële posities en hieraan verbonden risico's. Tot treasury-risico's behoren renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's. Deze risico's vloeien voort uit de transacties binnen de treasuryfunctie. De wet Fido en het hierop gebaseerde treasurystatuut geven de speelruimte waarbinnen de treasuryactiviteiten moeten plaatsvinden. Leningen of garanties mogen alleen uit hoofde van de publieke taak worden verstrekt. Met de komst van het Schatkist-bankieren is het uitzetten van overtollige middelen bij financiële instellingen niet meer mogelijk.

2.1.1 Krediet- en liquiditeitsrisico's

Vanaf 10 december 2013 is het Schatkistbankieren ingevoerd en worden alle overtollige middelen aangehouden in de schatkist. Gelden tegen gunstige rentetarieven uitzetten op spaarrekeningen of deposito's bij andere instellingen is met de invoering van Schatkistbankieren niet meer toegestaan.

2.1.2 Renterisico

Het renterisicobeheer heeft als doelstelling het beperken van de invloed van mogelijke rentewijzigingen op de financiële positie van de organisatie. De wet Fido geeft twee concrete richtlijnen (de renterisiconorm en de kasgeldlimiet) voor het beheersen van renterisico's.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een instrument voor de beheersing van het renterisico bij herfinanciering. Om dit risico te beperken mag de jaarlijkse verplichte aflossing en renteherziening niet meer dan 20% van het begrotingstotaal per 1 januari bedragen (rente-risiconorm). De Regio heeft geen geldleningen. Derhalve is er geen renterisico.

Kasgeldlimiet

Om de rentegevoeligheid te beperken is de kasgeldlimiet ingesteld. De kasgeldlimiet stelt een maximum aan de omvang van de netto vlottende schuld (kort geld). De zogenaamde netto vlottende schuld mag maximaal 8,2% bedragen van het begrotingstotaal. Daarboven moet lang geld worden aangetrokken.

De kasgeldlimiet voor de Regio Achterhoek bedraagt voor 2025 € 418.000 (8,2% * € 5.098.000 op basis van primaire begroting). De Regio heeft gemiddeld een overschot aan middelen (vlottende middelen > vlottende schuld) en blijft daarmee binnen de limiet.

Renteschema

	Begroting 2025	Werkelijk 2025
Externe rentelasten over korte en lange financiering	15.000	3.000
Externe rentebaten	-573.000	-612.000
Saldo rentelasten en rentebaten	-558.000	-609.000
Rentelasten projecten (-/-)	0	0
Rentebaten projecten (+)	0	0
	0	0
Rente over eigen vermogen	0	0
Rente over voorzieningen	0	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	0	0
Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	0	0
Renteresultaat op taakveld Treasury	-558.000	-609.000
Inzet rente op basis van AB-besluiten	558.000	558.000
Positief renteresultaat op taakveld Treasury	0	51.000

In 2025 is € 358.000 gebruikt als dekking voor structurele kosten en is € 200.000 toegevoegd aan een egalisatiereserve rente.

2.2 Financiering

De aanwezig activa worden eerst met eigen vermogen (algemene en bestemmingsreserves) en vervolgens met vreemd vermogen (voorzieningen en langlopende schulden) gefinancierd. In navolgende tabel wordt het jaarlijkse financieringstekort c.q. -overschot op de bestaande vaste activa en passiva geschetst.

Stand 1/1 (x € 1.000)	31-12-2025 begroot primair	31-12-2025 begroot bijgesteld	31-12-2025 werkelijk
Ambtenarenhypotheken	455	455	283
Lening project LEADER Achterhoek	237	-	-
Activa (A)	692	455	283
Reserves	6.095	6.041	6.390
Voorzieningen	0	0	17
Geldleningen	0	0	0
Passiva (B)	6.095	6.041	6.407
Financieringstekort (A-B)	-	-	-
Financieringsoverschot (B-A)	5.403	5.586	6.124

Uit de liquiditeitsstaat blijkt dat eind 2025 de activa uit ambtenarenhypotheken bestaat. Vanaf januari 2009 zijn geen nieuwe ambtenarenhypotheken meer mogelijk, bestaande hypotheken lopen door tot einde contractduur. De substantiële middelen in de reserves omvatten voornamelijk het investeringsfonds. Deze middelen worden met name gebruikt als cofinanciering voor projecten en als cofinanciering van (nieuw) te genereren externe gelden.

De maximale omvang van de aan te trekken geldleningen is gerelateerd aan de uitstaande personeelshypotheken, omdat de personeelshypotheken niet direct contant kunnen worden gemaakt (bestuursbesluit van 11 november 2002). De maximale financieringsbehoefte zou € 283.000 bedragen. Op dit moment zijn geen geldleningen afgesloten.

2.3 Conclusie

Bij ongewijzigde voortzetting van het beleid loopt de Regio geen risico. Door de vele aflossingen op de hypotheken de afgelopen jaren, wordt het te financieren bedrag steeds lager (eind 2025 maximaal € 283.000).

3 Paragraaf bedrijfsvoering

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rond de bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren. Hierbij staat het belang van een rechtmatig, doelmatig en doeltreffend beleid en beheer voor op. De organisatie is voortdurend in verandering door de dynamiek in het openbaar bestuur en de ontwikkelingen in de samenleving. Dat vraagt een organisatie die daarmee om kan gaan en kwaliteit blijft leveren. Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor een adequate bedrijfsvoering. Het algemeen bestuur heeft een hierbij een kaderstellende en controlerende taak.

3.1 Bedrijfsvoering

Planning & control en administratie

De financiële werkzaamheden bestaan uit het opstellen en bewaken van begroting, jaarrekening, (bestuurs-)rapportages, interne controle, verordeningen, externe contacten, inbreng van financiële expertise bij projecten, verantwoordingen opstellen voor subsidies en het voeren van de financiële administratie.

Personeelszaken en automatisering

Voor de salarisadministratie is een contract afgesloten met gemeente Doetinchem en voor personeelsbeleid met de gemeente Winterswijk. Voor de automatisering is eveneens een contract afgesloten met gemeente Doetinchem voor het gebruik van netwerkfaciliteiten, ondersteuning en voor de basis hardware (computer inclusief toebehoren). De kosten voor speciale software (financieel pakket, etc.) komen voor rekening van Regio Achterhoek.

Secretariaat

Het secretariaat verzorgt de correspondentie en agendabeheer voor het bestuur, de secretaris en de programmaonderdelen.

Archief

De archiefwerkzaamheden bestaan uit het duurzaam bewaren, ontsluiten en beschikbaar stellen van archiefstukken. Er wordt gewerkt met een digitaal archief in OneGov. De aangewezen medewerkers zijn daarbij verantwoordelijke voor een juiste en volledige archivering. Technische ondersteuning wordt vanuit de gemeente Doetinchem gegeven. In 2025 zijn diverse beleidsstukken (o.a. Calamiteitenplan, Kwaliteitssysteem Informatiebeheer en Informatiebeveiligingsbeleid) afgerond en vastgesteld.

3.2 Doelmatig en doeltreffend beleid

In de verordening "onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid Regio Achterhoek 2023" is opgenomen dat het dagelijks bestuur aan de hand van door hen onderzochte risico's in de bedrijfsvoering bij de begroting jaarlijks aangeeft of er onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het dagelijks bestuur gevoerde bestuur zal worden gedaan. Het dagelijks bestuur bepaalt welke organisatieonderdelen, taken of projecten dit zullen zijn. In 2025 waren er geen risico's in beeld die aanleiding gaven voor een onderzoek.

3.3 Rechtmatigheid

Het dagelijks bestuur stelt een rechtmatigheidsverantwoording op, die opgenomen wordt in de jaarrekening. De rechtmatigheidsverantwoording heeft betrekking op drie criteria: Begrotingscriterium, Voorwaarden-criterium en het Misbruik en oneigenlijk gebruik.

Om als bestuur verantwoording te kunnen afleggen is een intern controleplan opgesteld en vastgesteld (AB 10 maart 2021). Het interne controleplan maakt inzichtelijk welke processen onderdeel uitmaken van de interne controle en wat de diepgang van de interne controlewerkzaamheden is.

Rechtmatigheidsfouten en onduidelijkheden moeten in de verantwoording worden opgenomen als zij boven het door het algemeen bestuur vastgestelde verantwoordingsgrens uitkomen (2% van de totale lasten exclusief de dotaties aan de reserves). De verantwoordingsgrens in 2025 bedraagt € 113.000.

Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium heeft betrekking op het handelen binnen het kader van de geautoriseerde begroting, bij Regio Achterhoek op programmaniveau. Met betrekking tot de jaarrekening 2025 zijn de volgende over- en onderschrijdingen in de uitgaven op programmaniveau te constateren:

LASTEN	Begroting	Werkelijk	Vershil
Smart Governance	5.477.000	4.951.000	-526.000
Bedrijfsvoering en rente	756.000	717.000	-39.000
Totaal	6.233.000	5.668.000	-565.000

Er is in het boekjaar geen sprake van overschrijdingen van de lasten op programmaniveau.

BATEN	Begroting	Werkelijk	Vershil
Smart Governance	4.690.000	4.332.000	-358.000
Bedrijfsvoering en rente	951.000	990.000	39.000
Totaal	5.641.000	5.322.000	-319.000

Er is in het boekjaar sprake van een onderschrijding van de baten op het programma Smart Governance van € 358.000. Bij de burap in november waren de verwachte baten al naar beneden bijgesteld en in de 3^e wijziging in december nogmaals. De lagere baten worden met name veroorzaakt bij de meerjarige projecten (€ 218.000 lager). Omdat in het boekjaar minder kosten zijn gemaakt voor de projecten worden de (subsidie-) inkomsten doorgeschoven naar het volgende boekjaar. Het bestuur is hierover geïnformeerd bij de burap. Ook is er in de begroting een opbrengst van de gemeenten geraamd vanwege de begrote toevoeging die gemeenten doen aan het investeringsfonds (in 2025 begroot € 151.000). Dit wordt conform vastgesteld beleid (artikel 7 financiële verordening) pas toegevoegd bij de resultaatbestemming bij de jaarstukken. Er is geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheersmaatregelen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving, zowel intern als extern. Met onze interne controles sluiten we aan bij de goedkeurings- en rapporteringstolerantie die de accountant hanteert. In nauwe samenspraak met de accountant hebben we de omvang van de steekproeven en de uit te voeren controles bepaald.

Controles zijn uitgevoerd op de volgende significante processen: Inkoop en betalen, aanbestedingen, personeel en salarisadministratie, subsidieverstrekking en inkomende gelden. Uit de controles zijn geen onvolkomenheden gekomen. Er is geen sprake van een onrechtmatige financiële beheershandeling als gevolg van het niet voldoen aan het voorwaardencriterium.

M&O-criterium

Naast misbruik en oneigenlijk gebruik kan er sprake zijn van fraude. Op advies van de handreiking Invoering Rechtmatigheidsverantwoording van VNG en IPO hebben we, aanvullend op bovenstaande werkzaamheden, in 2024 de notitie Fraude Risico geactualiseerd. Daarnaast hebben we in overleg met onze accountant bekeken welke data-analyses zinvol kunnen zijn omdat ze een effect hebben op de kwaliteit van de bedrijfsvoering en ten goede komen aan rechtmatig handelen. Deze analyses hebben we in 2025 uitgevoerd. Hieruit zijn geen onvolkomenheden gekomen.

3.4 Nadere toelichting kosten bedrijfsvoering en formatie

Volgens de richtlijnen in de financiële verordening worden onderstaande kosten in de paragraaf opgenomen.

	Begroting (na wijziging)	Werkelijk
Inhuur derden	259.000	291.000
Huisvestingskosten	53.000	53.000
Automatiseringskosten	74.000	69.000
Budgetten voor bestuur (incl. bijeenkomsten colleges en raden)	19.000	9.000
Accountantskosten	13.000	14.000

Nadere toelichting personeelskosten in fte's en in geld:

Beleidsproduct	Werkelijke formatie eind 2024	Geraamde Formatie 2025	Werkelijke formatie eind 2025	Loonsom begroting na wijziging	Loonsom werkelijk
Smart Governance	12,42	18,00	13,83	1.907.000	1.604.000
Ondersteuning	3,51	3,75	3,62	336.000	317.000
Totaal loonsom excl. projecten	15,93	21,75	17,45	2.243.000	1.921.000
Loonsom projectmedewerkers	4,83	1,67	1,78	155.000	155.000

De geraamde loonsom in de primaire begroting 2025 bedroeg € 2.442.000 en na wijzigingen € 2.243.000 (exclusief projecten). In verband met invulling van vacature-ruimte met tijdelijke inhuur is er € 229.000 budget verschoven van loonkosten naar inhuur derden.

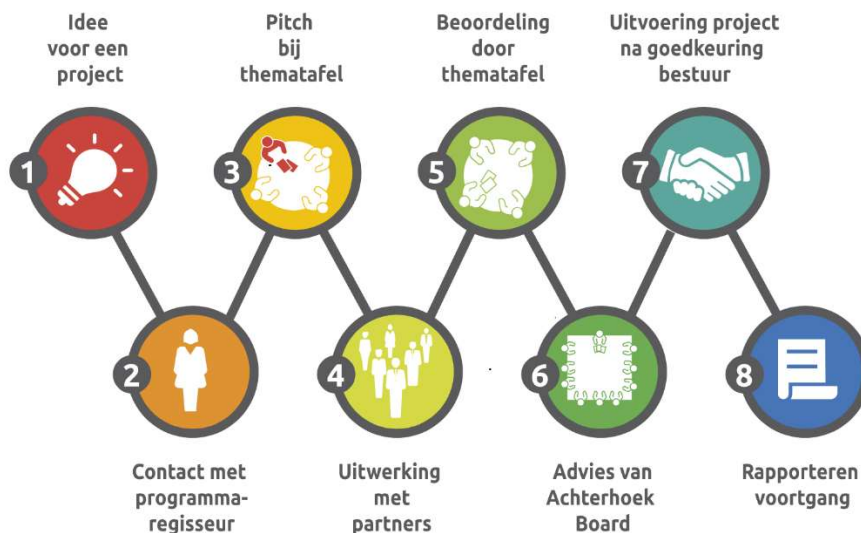
In totaal is er sprake van een positief saldo van € 322.000. Dit is als volgt te verklaren:

Kosten in €	Totaal
Vacatures	-321.000
Uitkering UWV	-9.000
Vergoeding stagairs	8.000
Totaal voordeel	-322.000

4 Paragraaf subsidies

4.1 Subsidiemogelijkheden voor projecten

Voor projecten die in de Achterhoek worden uitgevoerd bestaan er verschillende subsidiestromen bij verschillende organisaties. In deze paragraaf wordt ter informatie aangegeven welke mogelijkheden er zoal zijn gebruikt voor subsidies in 2025.

Verloop projectvoorstel

Op het moment dat een projectidee ontstaat wordt dat via een Thematafel begeleid tot een volwaardig projectvoorstel met ook een financieringsvoorstel. Hierin is opgenomen welke bijdragen de partners (3 O's) voor hun rekening nemen en voor welk deel een subsidiebijdrage wordt gevraagd. De Thematafel leidt bij positief advies het projectvoorstel door naar de Achterhoek Board. Hierin wordt ook aangegeven op welke subsidiemogelijkheden een beroep wordt gedaan. Is de Achterhoek Board positief, dan wordt het voorstel voorgelegd aan het dagelijks bestuur. Indien er middelen gevraagd worden uit het investeringsfonds dan is het aan het algemeen bestuur om hier een besluit over te nemen.

Voor de cofinanciering van de overheid zijn er verschillende fondsen/subsidies. Projecten worden uitgevoerd in wisselende samenstelling met wisselende projecttrekkers. De uitvoerende partner zorgt zelf voor aanvullende financiering. Verantwoording vindt door de uitvoerende partner plaats op basis van de afgegeven subsidiebeschikking. Projecten worden gemonitord op hun bijdrage aan de gewenste doelen en op de bijdragen door de 3 O's. Niet alle uitgaven lopen via de begroting/jaarrekening van Regio Achterhoek.

4.2 Gebiedsopgave Provincie Gelderland

De provincie heeft middelen beschikbaar gesteld vanuit de gebiedsopgave Achterhoek. Door middel van een bulkbeschikking (2021) heeft de Provincie 7,2 miljoen euro aan de Achterhoek beschikt. Deze middelen moeten uiterlijk 31 december 2026 zijn ingezet. De middelen vanuit de Gebiedsopgave worden ingezet als cofinanciering voor projecten. Daarnaast heeft de provincie 2 miljoen euro aan de Achterhoek beschikt (2024) als cofinanciering voor de Regio Deal Achterhoek II.

In 2025 is vanuit de provincie € 1.081.060 vanuit de gebiedsopgave en cofinanciering Regio Deal toegekend aan projecten en daarnaast nog € 1.986.250 aan sectorale gelden. De projecten staan in de hoofdstukken Smart Economy en Smart Living bij de thematafels.

4.3 Investeringsfonds

Het investeringsfonds is hoofdzakelijk gevoed met beschikbare incidentele middelen. Ook droeg de provincie vanuit de gebiedsopgave middelen bij aan het investeringsfonds van 8RHK ambassadeurs. Deze afspraken liepen tot en met 2023. Tot slot wordt het fonds – zoals afgesproken in de Achterhoek Werkt Door 2.0 en vastgelegd in de verordening financieel beleid, beheer en organisatie Regio Achterhoek 2023– zo mogelijk gevoed uit een voordelig jaarsaldo van Regio Achterhoek. Dit is maximaal 0,50 per inwoner per jaar (circa € 150.000).

Van het investeringsfonds wordt jaarlijks € 250.000 ingezet als werkbudget voor de Board en de thematafels. Daarnaast is € 100.000 beschikbaar als jaarlijks budget om kleinschalige initiatieven te ondersteunen. De overige middelen worden ingezet als (co-) financiering) voor projecten.

Ontwikkeling investeringsfonds:	2025
Stand 1 januari (na resultaatbestemming)	5.482.000
bij: vrijval (projecten)	376.000
af: inzet eigen projecten	-352.000
af: inzet projecten derden	-287.000
af: kosten werkbudgetten Board, thematafels en initiatieven	-185.000
Stand 31 december	5.034.000

Vorbereiding op investeringen voor de langere termijn

We gaan steeds op zoek naar nieuwe financiële middelen om de doelen uit onze Visie te realiseren. Het investeringsfonds is daarbij van grote waarde om voldoende cofinanciering te kunnen leveren.

4.4 Regio Deal

De Regio Deal middelen zijn een Rijksbijdrage. Voor Regiodeal I is vanuit het Rijk 20 miljoen beschikbaar gesteld. In 2025 waren er geen middelen meer beschikbaar vanuit de Regio Deal I voor nieuwe projecten. Er waren in 2025 nog wel projecten (deels) in uitvoering.

Begin 2024 is een nieuwe Regio Deal aanvraag toegekend voor 25 miljoen; Regio Deal Achterhoek II. In 2025 is vanuit deze middelen € 5.428.118 beschikbaar gesteld aan projecten. Projecten voor Regio Deal II moeten voor 1 januari 2029 uitgevoerd zijn.

4.5 Interreg

Met INTERREG worden samenwerkingsprojecten langs de Europese grenzen financieel ondersteund. Voor de Nederlands-Duitse grensregio staat in de periode 2021-2027 een bedrag van ca. 465 miljoen euro ter beschikking. De doelstellingen die met deze middelen moeten worden bereikt staan beschreven in het samenwerkingsprogramma “INTERREG Deutschland-Nederland”.

Aanvragen kunnen bij Interreg worden ingediend door publieke of private rechtspersonen (organisaties of bedrijven). Uitsluitend projecten waarbij Nederlandse en Duitse partners met elkaar samenwerken worden gesubsidieerd. De financiering van projecten bestaat altijd uit een eigen bijdrage van de partners, EU-subsidiemiddelen en vaak ook uit nationale en regionale subsidiemiddelen (bijvoorbeeld van ministeries of provincies). De aanvragen worden beoordeeld door Interreg en bij een positief besluit wordt een beschikking afgegeven door Interreg.

De zeven gemeentelijke Duitslandcoördinatoren hebben hierin een belangrijke rol. Zij acteren tussen de Euregio en de Thematafels om zo te komen tot nieuwe projecten die we in willen dienen.

Er loopt op dit moment is één project (EDL zie thematafel onderwijs en arbeidsmarkt).

4.6 LEADER (pop-gelden)

LEADER Achterhoek is bestemd voor de gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Lochem (nieuw in periode 2023-2027), Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk. Regio Achterhoek is eindverantwoordelijk voor de besteding van de LEADER-gelden. Hiervoor is een LEADER-coördinator aangesteld. Om voor subsidie in aanmerking te komen is een eigen bijdrage van 50% nodig. De aanvragen worden beoordeeld door de LAG en de provincie. Bij een positief besluit wordt een beschikking afgegeven door de provincie. Regio Achterhoek is penvoerder voor de overheadkosten.

Voor de periode 2016-2024 was er een budget beschikbaar van € 6,2 mln. voor projecten. Deze periode is nu afgewikkeld en in 2025 is de subsidie voor de beheerkosten van Regio Achterhoek vastgesteld.

In 2024 is geld voor de Leader periode van 2023-2027 toegekend aan de Achterhoek. De Achterhoek krijgt hiermee € 1.028.190 EU middelen en € 153.461 provinciale middelen ter beschikking. Vorige periode was de Achterhoek het enige Leader-gebied in Gelderland, de huidige periode zijn er 6 gebieden. Voor de nieuwe periode zijn in 2025 vier projecten gestart.

Financiering projecten LEADER 2023-2027

Hieronder staat de totaalfinanciering van alle LEADER projecten die toegekend zijn.

	LEADER (POP)	Gemeenten	Provincie	Cofinanciering	Totaal
Totaal financiering	144.000	144.000	21.000	384.000	693.000

4.7 Volkshuisvestingsfonds

Het volkshuisvestingsfonds is een Rijksbijdrage van € 5,1 mln. Het betreft een specifieke uitkering. De looptijd is 8 juli 2021 tot en met 31 december 2031. Deze uitkering is toegekend voor de herstructurering van woningen en leefomgeving in de gemeenten Berkelland, Bronckhorst en Doetinchem. Met deze middelen wordt de financiële slagkracht van gemeenten versterkt waardoor ze met een gezamenlijke aanpak de negatieve spiraal in kwetsbare gebieden kunnen doorbreken. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het verbeteren van de woonkwaliteit en leefbaarheid in een duurzame en veilige woonomgeving middels fysieke ingrepen. Het gehele bedrag is doorbeschikt aan de drie genoemde gemeenten.

Deel III

Jaarrekening

BALANS PER 31 DECEMBER 2025

(bedragen x € 1.000,--)	Ultimo 2025		Ultimo 2024	
ACTIVA				
Vaste activa				
<i>Materiële vaste activa</i>		-		-
- Investerings met een economisch nut	-		-	
<i>Financiële vaste activa</i>		283		684
- Leningen aan:				
- Personeelshypotheek	283		460	
- Projecten Leader Achterhoek	-		224	
Totaal vaste activa		283		684
Vlottende activa				
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>		37.715		26.931
- Rekening-courantverhouding met Rijk	37.264		26.507	
- kortlopende deel personeelshypotheek	74		5	
- Overige vorderingen	377		419	
<i>Liquide middelen</i>		60		253
- Bank- en giroaldi	60		253	
<i>Overlopende activa</i>		460		1.146
Totaal vlottende activa		38.235		28.330
Totaal-generaal		38.518		29.014

BALANS PER 31 DECEMBER 2025

(bedragen x € 1.000,--) PASSIVA	Ultimo 2025		Ultimo 2024	
Vaste passiva				
<i>Eigen vermogen</i>		6.390		6.736
- Algemene reserve	492		392	
- Bestemming reserves (overige bestemmingsreserves)	5.508		6.316	
- Gerealiseerd resultaat nog te bestemmen	390		28	
<i>Voorzieningen</i>		17		-
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	17		-	
Totaal vaste passiva		6.407		6.736
Vlottende passiva				
<i>Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar</i>		351		154
- Kasgeldleningen				
- Bank- en giroaldi				
- Overige schulden	351		154	
<i>Overlopende passiva</i>		31.760		22.124
Totaal vlottende passiva		32.111		22.278
Totaal-generaal		38.518		29.014

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Grondslagen activa en passiva

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs. De activa met relatief geringe betekenis (aanschafwaarde < € 2.000) worden in het jaar van aanschaf direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Afschrijving van de activa (op lineaire en annuïteiten basis) vindt plaats vanaf het moment dat het object voor gebruik beschikbaar is en met inachtneming van de verwachte gebruiks- en nuttigheidsduur. Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

Bij de doorberekeningen van de kapitaallasten over de vermeerderingen gedurende het boekjaar is uitgegaan van het hele jaar.

De waardering van de overige activa en passiva geschiedt in het algemeen tegen nominale waarden. Wanneer hiervan wordt afgeweken, is dit in de toelichting bij de desbetreffende post vermeld.

Grondslagen resultaat

De baten en lasten zijn verantwoord in het jaar waarop ze betrekking hebben.

Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet.
- De financiële rechtmatigheid het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
  - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 6 juli 2025 door het algemeen bestuur is vastgesteld.
  - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderschrijdingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan het algemeen bestuur zijn gemeld.
  - Ten aanzien van het M&O criterium geldt dat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid. Eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) zijn opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
  - Een verantwoordingsgrens van 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan reserves (zijnde € 113.000) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen.
  - Een rapporteringstolerantie van € 5.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Toelichting op de balans per 31 december 2025

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa	€	0
Boekwaarde per 1 januari 2025	€	0
Bij: Investerings 2025		0
Af : Afschrijvingen over 2025		0
Af: Desinvesteringen 2025		0
Boekwaarde per 31 december 2025	€	<u>0</u>

Verzekerde waarden

Onder de materiële vaste activa zijn de investeringen verantwoord voor huisvesting en inventaris.

Verzekerde waarde per balansdatum: 32.600

Financiële vaste activa	€	283.000
--------------------------------	---	----------------

Verstrekte hypotheek ambtenaren

Boekwaarde per 1 januari 2025	€	465.000
Af : Aflossingen 2025		<u>-108.000</u>
	€	357.000
Af : kortlopend deel personeelshypotheek (aflossingsdeel 2026)		<u>-74.000</u>
Boekwaarde per 31 december 2025	€	<u>283.000</u>

Met ingang van 1 januari 2009 is de gewijzigde wet Fido in werking getreden en kwam er op die datum van rechtswege een einde aan de Hypotheekregeling van de Regio Achterhoek. Lopende hypotheek blijven gelden. In 2025 is er één extra aflossing geweest.

Verstrekte lening inzake projecten Leader

Stand per 1 januari 2025	€	224.000
Af: afgeloste leningen 2025	€	<u>-224.000</u>
Stand per 31 december 2025	€	<u>0</u>

VLOTTENDE ACTIVA

Uiteenzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	€	37.715.000
---	---	-------------------

Rekening-courantverhouding met het Rijk	<i>Stand per</i>	<i>Mutaties</i>	<i>Stand per</i>
	<i>01-01-2025</i>	<i>2025</i>	<i>31-12-2025</i>
BZK Schatkistbankieren	26.507.000	10.757.000	€ 37.264.000
Kortlopend deel personeelshypotheek (aflossingsdeel 2026)			€ 74.000
Overige vorderingen		Debiteuren	€ 417.000
Voorziening Dubieuze debiteuren			-40.000

Specificatie van deze vorderingen naar ouderdom is als volgt: 2025 417.000

Van de debiteuren is eind februari 2026 een bedrag van € 46.353 nog te ontvangen.

Liquide middelen € **60.000**

Bank- en girosaldo

	<i>Stand per</i> 01-01-2025	<i>Mutaties</i> 2025	<i>Stand per</i> 31-12-2025
Bank Nederlandse Gemeenten	251.000	-192.000 €	59.000
ABN-AMRO	2.000	-1.000 €	1.000
	253.000	-193.000 €	<u>60.000</u>

Overlopende activa € **460.000**

Nog te ontvangen voorschotbedragen overheidslichamen	€	304.000
Overige vooruitbetaalde kosten	€	8.000
Overige nog te ontvangen inkomsten	€	148.000
	€	<u>460.000</u>

Specificatie nog te ontvangen voorschotbedragen overheidslichamen

	<i>1-1-2025</i>	<i>Toevoeging</i>	<i>Ontvangen</i>	<i>31-12-2025</i>
te ontvangen Provincie	663.000	908.000	1.285.000	286.000
te ontvangen Rijk/RVO/Interreg	319.000	58.000	359.000	18.000
	<u>982.000</u>	<u>966.000</u>	<u>1.644.000</u>	<u>304.000</u>

PASSIVA

VASTE PASSIVA

EIGEN VERMOGEN

Reserves / Bestemmingsreserves € **6.390.000**

Algemene reserve

Saldo per 1 januari 2025	€	392.000
Bij: Toevoeging rente 2025		0
Bij: Overige toevoegingen 2025		100.000
Af: Onttrekkingen 2025		0
Saldo per 31 december 2025	€	<u>492.000</u>

Tot de algemene reserve worden gerekend alle reserves, waar geen bestemming is gegeven (vrij besteedbaar).

De algemene reserve dient vooral voor het opvangen van tegenvallers in het jaarresultaat.

Op 31 december 2025 bedraagt het saldo € 492.000.

Bestemmingsreserve

Saldo per 1 januari 2025		6.316.000
Bij: bestemming resultaat 2024		28.000
Bij: Overige toevoegingen 2025		676.000
Af: Onttrekkingen 2025		-1.512.000
Saldo per 31 december 2025	€	<u>5.508.000</u>

	<i>specificatie:</i>				
	<i>investerings- fonds</i>	<i>toekomst bestendige organisatie</i>	<i>onderhoud huisvesting</i>	<i>Egalisatie reserve rente</i>	
Saldo per 1 januari 2025	5.454.000	838.000	24.000	0	6.316.000
Bij: bestemming resultaat 2024	28.000	0	0	0	28.000
Bij: Overige toevoegingen 2025	376.000	0	0	300.000	676.000
Af: Onttrekkingen 2025	-824.000	-688.000	0	0	-1.512.000
Saldo per 31 december 2025	<u>5.034.000</u>	<u>150.000</u>	<u>24.000</u>	<u>300.000</u>	<u>5.508.000</u>

Het investeringsfonds is een bestemmingsreserve die voor een groot deel is gevuld met destijds beschikbare incidentele middelen. Daarnaast wordt een toevoeging gedaan van max € 0,50 per inwoner door gemeenten. Voor de gemeenten is dit het voordelig jaarresultaat met een maximum van € 0,50 per inwoner (in 2025 max € 151.253). Een klein deel wordt ingezet voor werkbudgetten voor Board en thematafels (in 2025 € 185.000). De overige inzet is bedoeld voor projecten (in 2025 € 352.000 eigen projecten en € 287.000 projecten derden).

In 2025 was er sprake van vrijval van cofinanciering van projecten voor een bedrag van € 76.000.

De reserve onderhoud huisvesting is voor onvoorziene incidentele huisvestingskosten de komende jaren in het pand Raadhuisstraat.

De reserve toekomstbestendige organisatie is gevormd voor het opvangen van negatieve financiële effecten als gevolg van organisatieontwikkelingen en mogelijke frictiekosten.

De Egalisatiereserve rente is gevormd voor het opvangen van eventuele toekomstige rentedalingen.

Resultaat bestemming huidig jaar

Exploitatieresultaat 2025 € 390.000

Resultaat bestemming voorgaand jaar

Het exploitatieresultaat 2024 ad. € 28.000 is toegevoegd aan het investeringsfonds.

VOORZIENINGEN € **17.000**

Voorzieningen geven een schatting van de voorzienbare lasten in verband risico's en verplichtingen, maar waarvan de omvang en/of het tijdstip van optreden min of meer onzeker zijn.

De voorzieningen dienen naar beste schatting dekkend te zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's.

	<i>Verlofsparen</i>	
Saldo per 1 januari 2025	0 €	0
Bij: Toevoeging rente 2025	0	0
Bij: Overige toevoegingen 2025	17.000	17.000
Af: Onttrekkingen 2025	0	0
Saldo per 31 december 2025	<u>17.000</u> €	<u>17.000</u>

De Voorziening Verlofsparen is opgericht omdat hier sprake is van een spaarsaldo dat in de tijd, naar verwachting, niet van gelijke omvang zal zijn wat betreft toevoegingen en opnamen van spaarverlof.

VLOTTENDE PASSIVA

Overige schulden		€	351.000
kortlopende schulden	Crediteuren	351.000	

Van de crediteuren is eind februari 2026 een bedrag van € 10.565 nog te betalen.

OVERLOPENDE PASSIVA

Door derden beklemde middelen	€	31.144.000
Nog te betalen bedragen	€	616.000
	€	<u>31.760.000</u>

Specificatie door derden beklemde middelen

	<i>Stand</i>			<i>Stand</i>
	<i>01-01-2025</i>	<i>Toevoeging</i>	<i>Vrijval</i>	<i>31-12-2025</i>
Subsidie uitvoeringsagenda fase 2	31.000	0	31.000	0
Subsidie uitvoeringsagenda fase 3	1.925.000	0	885.000	1.040.000
Cofinanciering Regiodeal II (bulk 4)	0	800.000	143.000	657.000
Decentralisatie uitkering Regiodeal	16.758.000	11.733.000	2.166.000	26.325.000
Volkshuisvestingsfonds	827.000	100.000	0	927.000
ZonMW 2025-2026	0	770.000	0	770.000
Cofinanciering div. kleine projecten	1.288.000	472.000	494.000	1.266.000
Cofinanciering Leader Achterhoek	677.000	118.000	636.000	159.000
	<u>21.506.000</u>	<u>13.993.000</u>	<u>4.355.000</u>	<u>31.144.000</u>

specificatie nog te betalen kosten:

Uitgaven inhuur derden	133.000
Saldo Bulk 2 nog te bestemmen	134.000
Uitgaven thematafels en board	7.000
Accountantskosten jaarstukken	9.000
Accountantskosten controleverklaringen woondeal	9.000
Uitgaven thuiswerken	8.000
Project EDL	11.000
Project Achterhoek monitor	27.000
Project Invulling Zoov ADC	7.000
Project Praat vandaag over morgen	56.000
Project AI als dataversneller	11.000
Project Datagedreven woningbouw	14.000
Project Publieke mobiliteit	147.000
Project Achterhoek Verbindt	9.000
Gemeente Doetinchem salaris adm. afrekening	2.000
Belastingdienst btw kw 4/2025	23.000
Premie reparatie uitkering 3e ww jaar	5.000
Overig	4.000
	<u>616.000</u>

Niet uit balans blijvende verplichtingen

Automatisering

De Regio Achterhoek heeft geen eigen netwerk/systeembeheerders in dienst. Om de continuïteit en ondersteuning op het terrein van de automatisering te waarborgen is er voor het ICT-beheer een overeenkomst gesloten met de gemeente Doetinchem. De overeenkomst is aangegaan voor een jaar en wordt telkens stilzwijgend met een jaar verlengd met een opzegtermijn van drie maanden.

Personeelsinformatiesysteem

Met het oog op kostenreductie en continuïteit is voor de salarisadministratie samenwerking gezocht met de gemeente Doetinchem. De overeenkomst is aangegaan voor een jaar en wordt telkens stilzwijgend met een jaar verlengd met een opzegtermijn van zes maanden.

Voor personeelszaken is er een samenwerking met de gemeente Winterswijk, deze overeenkomst is aangegaan voor onbepaalde tijd.

Huurovereenkomsten

Er is een huurovereenkomst afgesloten met derden voor de huur van kantoorruimte aan de Raadhuisstraat 25 in Doetinchem. De huurovereenkomst is aangegaan per 1 april 2019 tot en met maart 2022 en wordt telkens voortgezet voor een periode van één jaar met een opzegtermijn van drie maanden. De huur per jaar bedraagt € 23.000.

Onderhoudscontracten huisvesting

Er is een meerjarige overeenkomsten afgesloten voor de huur van een kopieerapparaat. De huurovereenkomst is aangegaan voor de periode van 1 jaar. De kosten per jaar bedragen € 1.500.

Contracten Personeelszaken

Ten behoeve van	Contracttermijn	Einddatum	Kosten per jaar
Terwerkstelling arbeidskrachten		Opzegtermijn 1 jaar	Afhankelijk van aantal detacheringen
Bedrijfszorgpakket	1 jaar	Opzegtermijn 2 maanden	Afhankelijk van aantal medewerkers
Bedrijfsarts	1 jaar	Opzegtermijn 3 maanden	Afhankelijk van inzet uren
Dienstverlening uitvoering bovenwettelijke uitkeringen	Onbepaalde tijd	Opzegtermijn 3 maanden	Afhankelijk van aantal uitkeringsgerechtigden

Gebeurtenissen na balansdatum

Moram

De zaak Moram betreft een brand bij Moram in 's-Heerenberg in maart 2001. In 2004 heeft het dagelijks bestuur besloten dat dit aspect buiten de opschaling van de brandweertaak blijft en voor rekening van de Regio Achterhoek is. In 2006 is een hoofdprocedure John Deere-Moram gestart met een vrijwaringsprocedure richting de Regio. Deze procedure is in 2016 afgerond en hiermee krijgt de vrijwaringsprocedure tussen Regio en Moram geen vervolg. In 2008 is een tweede claim in de hoofdprocedure Bosman-Moram neergelegd bij de Regio Achterhoek. De vrijwaringsprocedure van Moram richting Regio krijgt geen vervolg (schikking in hoofdprocedure). Er loopt formeel echter nog wel steeds een procedure bij het Gerechtshof in deze zaak, waardoor de zaak op enig moment weer zou kunnen gaan leven. De verwachting dat dit gebeurt, is klein. In januari 2026 heeft de Regio opnieuw een stuitingsbrief ontvangen van de verzekeraar van John Deere. Hiermee wordt de verjaring van de (eventuele) vorderingen van John Deere en haar verzekeraars op de Regio wederom gestuit.

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING

Programma	(a) Werkelijke Lasten	(b) Werkelijke Baten	(c) Werkelijke Saldo (a-b)	(d) Begrote Lasten	(e) Begrote Baten	(f) Begrote Saldo (d-e)	(g) Verschil Lasten (a-d)	(h) Verschil Baten (b-e)	(i) Verschil Saldo (g-h)
Smart Governance	4.951.000	1.910.000	3.041.000	5.477.000	2.268.000	3.209.000	-526.000	-358.000	-168.000
Bedrijfsvoering en rente									
- resultaat bedrijfsvoering	356.000	377.000	-21.000	383.000	378.000	5.000	-27.000	-1.000	-26.000
- renteresultaat	361.000	613.000	-252.000	373.000	573.000	-200.000	-12.000	40.000	-52.000
Subtotaal programma's	5.668.000	2.900.000	2.768.000	6.233.000	3.219.000	3.014.000	-565.000	-319.000	-246.000
Bijdrage deelnemende gemeenten			2.422.000			2.422.000			0
Resultaat voor bestemming (- = tekort)			-346.000			-592.000			246.000
Toevoegingen / ontrekkingen reserves : (+ = onttrekking / - = toevoeging)									
Smart Governance			936.000			787.000			149.000
Overige uitgaven en inkomsten			0			5.000			-5.000
- resultaat kostenplaatsen			-200.000			-200.000			0
- renteresultaat			736.000			592.000			144.000
Subtotaal mutatie reserves									
Resultaat na bestemming			390.000			0			390.000
Waarvan:									
- Incidentele baten en lasten			52.000						
- Structureel saldo			338.000						

Toelichting overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Smart Governance

Het voordelige verschil in de bijdrage gemeenten op dit programma is € 317.000. Het voordeel is vooral ontstaan door overschotten op de personele kosten (vacatures en opleidingskosten) verminderd met extra inzet voor inhuur derden.

De specificatie van de mutatie reserves voor dit programma (€ 936.000 onttrekking) is als volgt:

Mutatie reserves:	raming gewijzigd	werkelijk
Onttrekking investeringsfonds (werkbudgetten)	225.000	185.000
Onttrekking investeringsfonds (projecten derden)	287.000	287.000
Onttrekking investeringsfonds (eigen projecten)	312.000	352.000
Onttrekking reserve toekomstbestendige organisatie	688.000	688.000
Sub-totaal onttrekkingen	1.512.000	1.512.000
Toevoeging investeringsfonds	-525.000	-376.000
Toevoeging algemene reserve	-100.000	-100.000
Toevoeging egalisatiereserve rente	-100.000	-100.000
Sub-totaal toevoegingen	-725.000	-576.000
Per saldo onttrekking reserves programma 1	787.000	936.000

Bedrijfsvoering en rente

Het voordelige verschil in de bijdrage gemeenten op dit programma is € 73.000. Het voordeel is vooral ontstaan door een voordeel op de personeelskosten (€ 12.000), kantoorkosten (€ 8.000) en door rentebaten over het banksaldo bij het Rijk (€ 51.000).

De specificatie van de mutatie reserves voor dit programma is als volgt:

Mutatie reserves:	Raming gewijzigd	Werkelijk
Onttrekking reserve onderhoud huisvesting	5.000	-
Toevoeging egalisatiereserve rente	-200.000	-200.000
Per saldo toevoeging reserves programma 4	-195.000	-200.000

Onvoorzien en overhead

De kosten voor onvoorzien zijn € 196.000 (begroot € 196.000). De overhead 2025 bedraagt € 373.000. Zie specificatie van de overhead per programma in het taakveldenoverzicht in deel IV onderdeel 2.

Bezoldiging topfunctionarissen

Gegevens 2025 Leidinggevende topfunctionaris zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12	L.Dennenberg	
Functiegegevens	Interim secretaris-directeur	
Kalenderjaar	2025	2024
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang-einde)	1-1 t/m 31-5	1-8 t/m 31/12
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	5	5
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	510	525
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 235	€ 221
Maxima op basis van normbedragen per maand	€ 132.300	€ 154.000
Individueel toepasselijk maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 235.875	
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)		
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 71.400	€ 73.500
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 144.900	
(-/-) Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedrag	€ 0	
Totale bezoldiging, exclusief btw	€ 144.900	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	

Gegevens 2025 Leidinggevende topfunctionaris met dienstbetrekking	I. Rensink	
Functiegegevens	secretaris/directeur	
Kalenderjaar	2025	2024
Aanvang en einde functievervulling in 2025	01/06 t/m 31/12	N.v.t.
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	N.v.t.
Dienstbetrekking?	ja	N.v.t.
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	68.520	N.v.t.
Beloningen betaalbaar op termijn	15.456	N.v.t.
<i>Subtotaal</i>	<i>83.976</i>	N.v.t.
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	143.500	N.v.t.
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	83.976	N.v.t.
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 2.100 of minder

Gegevens 2025	
Naam topfunctionaris	Functie
M. Boumans	Voorzitter algemeen bestuur/voorzitter dagelijks bestuur
J. Bengevoord	Lid algemeen bestuur/lid dagelijks bestuur, vice voorzitter tot 1 september
A. Jetten	Lid algemeen bestuur vanaf 1 september
H. de Vries	Lid algemeen bestuur /lid dagelijks bestuur tot 22 mei
A. Fellingier	Lid algemeen bestuur vanaf 22 mei
M. Maasdam	Lid algemeen bestuur tot 20 juni
L. Werger	Lid algemeen bestuur vanaf 20 juni / vanaf 17 december lid dagelijks bestuur
A. Bronsvort	Lid algemeen bestuur / vanaf 28 mei ook lid dagelijks bestuur
A. Stapelkamp	Lid algemeen bestuur
P. van Domburg	Lid algemeen bestuur
J. van Oostrum	Lid algemeen bestuur

SiSa verantwoordingsinformatie 2025

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking siSa - d.d. 07-01-2025							
Verstrekker	Uitgangscodes	Specifieke uitkering	Juridische grondslag	Ontvanger	Indicator	Indicator	
EZ	F51	Eenmalige specifieke uitkering in verband met de uitvoering van ontwikkelplannen (pilots) ten behoeve van Actieagenda MKB-clienstverlening Gemeenten	Aard controle R Indicator: J4/01	Totale cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aard controle n.v.t. Indicator: F51/02	Correctie indicator jaar T- 1 ten laste van regionale financiering per actiejn/ programmaaljn /pijler.	
							Indicator
VRO	J4	Regioledeals 5a tranche	Aard controle n.v.t. Indicator: J4/01	Naam actiejn/ programmaaljn/ pijler	Besteding per actiejn/ programmaaljn/ pijler (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Correctie indicator jaar T- 1 ten laste van regionale financiering per actiejn/ programmaaljn /pijler.	
				€ 128.362	€ 137.675	€ 0	
				1 Leefbare gemeenschappen	€ 134.307	€ 182.035	€ 0
				2 Toekomstbestendige arbeidsmarkt	€ 134.351	€ 182.035	€ 0
				3 Duurzame economie	€ 255.631	€ 1.247.507	
				4 Monitoring en verankering sociale innovatie	€ 0		
				5 Uitvoeringskosten (VAT)	€ 198.573	€ 0	
				6			
				7			
				8			
				9			
				10			
				11			
				12			
				13			
				14			
				15			
		Kopie Naam actiejn/ programmaaljn/ pijler	Aard controle n.v.t. Indicator: J4/06	Totale cumulatieve besteding per actiejn/ programmaaljn/ pijler (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Totale cumulatieve besteding regionale financiering (t/m jaar T) per actiejn/ programmaaljn/ pijler. Inclusief uitvoering door derden	Toelichting	
				€ 134.307	€ 134.351	€ 0	
				1 Leefbare gemeenschappen	€ 134.307	€ 182.035	€ 0
				2 Toekomstbestendige arbeidsmarkt	€ 134.351	€ 182.035	€ 0
				3 Duurzame economie	€ 255.631	€ 1.247.507	
				4 Monitoring en verankering sociale innovatie	€ 0		
				5 Uitvoeringskosten (VAT)	€ 244.768	€ 0	
				6			
				7			
				8			
				9			
				10			
				11			
				12			
				13			
				14			
				15			
		Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Aard controle n.v.t. Indicator: J4/10	Totale compensabele BTW (t/m jaar T) deel rijksbijdrage	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
				€ 1.460	€ 1.460	Nee	

VRO	J47	Volkshuisvesting	Deeplijnaam	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is in (jaar T)	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is (t/m jaar T)	Aantal volledig gerealiseerde geherstructureerde woningen (inclusief labelstappen) (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) - per deelplan	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per deelplan - inclusief uitvoering door derden vanaf sisa 2022
		Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: J47/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J47/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J47/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J47/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J47/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J47/06
		1) Deelplan 1: Bertelland	17	45	28	€ 122.808	€ 255.648	
		2) Deelplan 2: Bronckhorst	5	67	69	€ 289.785	€ 571.578	
		16) Deelplan Doelichem	2	12	12	€ 12.045	€ 123.367	
		Kopie deelplannaam	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) per deelplan					
		Aard controle n.v.t. Indicator: J47/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J47/08					
		1) Deelplan 1: Bertelland	€ 76.719					
		2) Deelplan 2: Bronckhorst	€ 171.474					
		16) Deelplan Doelichem	€ 114.330					
		Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)					
		Aard controle n.v.t. Indicator: J47/09	Aard controle n.v.t. Indicator: J47/10					
VRO	J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat in (jaar T) is geholpen met middelen	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Sisa tussen medeoverheden	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/06
		1) 030005 Provincie Gelderland	€ 251.784	€ 1.784	€ 1.784	19	2.369	Ja
		2)						
		3)						
		4)						
		5)						

VERZAMELSTAAT AFREKENING GEMEENTEN

Programma	(a) Lasten	(b) Baten	(c) Saldo (b-a)	(d) Mutatie reserve	(e) Overschot bijdrage (c+d) inwonerbijdrage	(f) Ontvangen voorschot	(g) Bijdrage overschot	(h) Afrekening inwoner- bijdrage (f-g)
Smart Governance	4.951.000	4.332.000	-619.000	936.000	317.000	2.422.000	317.000	2.105.000
Bedrijfsvoering en rente	356.000	377.000	21.000	0	21.000	0	21.000	-21.000
- resultaat bedrijfsvoering	361.000	613.000	252.000	-200.000	52.000	0	52.000	-52.000
- renteresultaat								
Totaal	5.668.000	5.322.000	-346.000	736.000	390.000	2.422.000	390.000	2.032.000

(- = tekort) onttrekking) = overschot)

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de programmabladen van de programmaverantwoording.

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid dagelijks bestuur

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door algemeen bestuur op 6 juli 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 113.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025.

De rapporteringstolerantie voor het toelichten van geconstateerde onrechtmatigheden in de paragraaf bedrijfsvoering is door het algemeen bestuur bepaald op € 5.000.

Bevinding

Het dagelijks bestuur stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 0 bedraagt. Dit is lager dan de daarvoor gestelde grens van € 113.000. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties is volgens het dagelijks bestuur overigens een bedrag van € 0 acceptabel op basis van door het algemeen bestuur vastgestelde afspraken.

Er zijn geen afwijkingen geconstateerd.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het algemeen bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het dagelijks bestuur ook beschreven welke acties worden ondernomen om vermeldde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het algemeen bestuur van Regio Achterhoek

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2025

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2025 van Regio Achterhoek te Doetinchem gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2025 en van het vermogen van Regio Achterhoek op 31 december 2025 alsmede van de financiële rechtmatigheid over 2025 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), de begroting en de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder de eigen verordeningen, opgenomen bepalingen zoals opgenomen in het normenkader dat bij besluit van 2 juli 2025 door het Algemeen Bestuur is vastgesteld.

De jaarrekening bestaat uit:

- het overzicht van baten en lasten over 2025;
- de balans per 31 december 2025;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
- de rechtmatigheidsverantwoording over 2025;
- de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
- de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 2 juli 2025 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2025 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Regio Achterhoek zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 113.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt 2% van de totale lasten exclusief de toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 en 3 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2025. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 5.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2025 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6 sub a WNT en artikel 5 lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet, die uit hoofde van artikel 35 lid 7 Wet gemeenschappelijke regelingen van toepassing is, hebben wij onderzocht of de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 Financiële-verhoudingswet (hierna: de specifieke uitkeringen) rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de jaarrekening is verantwoordingsinformatie opgenomen over deze specifieke uitkeringen (de SiSa-bijlage).

Naar ons oordeel zijn de baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2025 met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - Regeling Informatieverstrekking SiSa.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen, in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - de Regeling Informatieverstrekking SiSa. In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het is onze verantwoordelijkheid een redelijke mate van zekerheid te krijgen voor ons oordeel Ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet, die uit hoofde van artikel 35 lid 7 Wet gemeenschappelijke regelingen van toepassing is. Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2025, zoals opgenomen in de Nota procedure aanlevering SiSa-verantwoordingsinformatie 2025 in bijlage 2 van de Regeling Informatieverstrekking SiSa. Wij hebben bij de controle van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren of de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening en getrouw weergeven van de grootte en samenstelling van de baten en lasten over 2025 en van het vermogen op 31 december 2025 alsmede de financiële rechtmatigheid over 2025 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder de eigen verordeningen, opgenomen bepalingen zoals opgenomen in het normenkader dat bij besluit van 2 juli 2025 door het Algemeen Bestuur is vastgesteld.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeenschappelijke regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 2 juli 2025, het Controleprotocol WNT 2025, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij zijn verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de beoordeling van de controlewerkzaamheden die in het kader van de controle van de jaarrekening van de gemeente zijn uitgevoerd. Wij dragen de volledige verantwoordelijkheid voor onze controleverklaring

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Veenendaal,

RA12 Veenendaal B.V.

J. van der Borg RA

Deel IV

Uiteenzetting financiële positie

1 Algemene financiële beschouwing

In deze bijlage wordt een toelichting gegeven op de exploitatierekening 2025 van de Regio Achterhoek.

1.1 Algemene financiële beschouwing

Het boekjaar hebben wij afgesloten met een voordelig jaarsaldo van € 390.000 (€ 1,29 per inwoner). De ontwikkeling van de inwonerbijdrage is als volgt te schetsen:

Omschrijving	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening	Saldo
Programma Smart Governance	8,01	8,01	6,96	1,05
Programma Bedrijfsvoering en rente	0,00	0,00	-0,24	0,24
Totaal bijdrage gemeenten	8,01	8,01	6,72	1,29

Gemeenten betalen € 8,01 per inwoner op begrotingsbasis. Voorgesteld van het voordelige saldo ad € 389.670 (€ 1,29 per inwoner) € 151.253 toevoegen aan het investeringsfonds, zoals opgenomen in de verordening financieel beleid, beheer en organisatie Regio Achterhoek 2025, € 150.000 bestemmen voor extra impuls op lobby en marketing om de visie 2050 en lobbyagenda te vertalen naar concrete en begrijpelijke boodschappen, en aantrekkelijke campagnes om de regio scherp op de kaart te zetten en € 88.470 uit te keren aan de gemeenten in de verhouding van het aantal inwoners.

Het voordeel is vooral ontstaan door overschotten op de personele kosten (vacatures en opleidingskosten) verminderd met extra inzet voor inhuur derden en door rentebaten over het banksaldo bij het Rijk (schatkistbankieren).

1.2 Mutaties van de reserves en voorzieningen

Voor de dekking van alle uitgaven van de Regio onttrekken wij ook middelen aan de reserves. Dit moeten wij volgens voorschriften Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) afzonderlijk zichtbaar maken in de rekening.

De ontwikkeling van de onttrekkingen (-) en toevoegingen (+) aan reserves is als volgt te schetsen:

Omschrijving	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening
Programma Smart Governance:			
Toevoegingen	151.000	725.000	576.000
Onttrekkingen	-813.000	-1.512.000	-1.512.000
Sub-totaal Smart Governance	-662.000	-787.000	-936.000
Programma Bedrijfsvoering en rente:			
Toevoegingen	-	200.000	200.000
Onttrekkingen	-5.000	-5.000	-
Sub-totaal Bedrijfsvoering en rente	-5.000	195.000	200.000
Totaal	-667.000	-592.000	-736.000

Op rekening basis zijn de onttrekkingen bij Smart Governance conform het begrote bedrag. De toevoeging is iets lager dan begroot. Bij de overige uitgaven en inkomsten is de onttrekking uit de reserve onderhoud huisvesting lager dan begroot. In de begroting is de toevoeging van het jaarresultaat tot een maximum van € 151.000 al opgenomen, terwijl dit op rekeningbasis bij de resultaatbestemming zal plaatsvinden.

De ontwikkeling van de onttrekkingen (-) en toevoegingen (+) aan voorzieningen is als volgt te schetsen:

Omschrijving	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening
Programma Smart Governance:			
Toevoegingen	0	0	17.000
Onttrekkingen	0	0	0
Totaal	0	0	17.000

De toevoeging betreft de vorming van een voorziening verlofsparen.

1.3 Investerings

In 2025 zijn geen nieuwe investeringen gedaan.

1.4 Incidentele baten en lasten

Volgens de BBV is het verplicht om een overzicht te presenteren van de incidentele baten en lasten inclusief de mutaties in de reserves.

	Saldo
Incidentele baten	1.543.000
Incidentele lasten	-2.227.000
Totaal	-684.000
Mutatie reserve (onttrekking)	736.000
Saldo incidenteel (voordelig)	52.000

2. OVERZICHT TAAKVELDEN 2025

Taakveld	Lasten	Baten	Saldo
Bestuur			
0.1 Bestuur (inc. Regionale samenwerking)	4.935.745	4.072.451	-863.293
0.4 Ondersteuning organisatie (overhead)	372.811	0	-372.811
0.5 Treasury	3.381	612.509	609.128
0.8 Overige baten en lasten	0	259.877	259.877
Interne doorboeking kostenplaatsen	356.341	377.499	21.158
	5.668.278	5.322.336	-345.942
0.10 Mutatie reserves	276.833	1.012.445	735.612
Saldo van baten en lasten	5.945.111	6.334.781	389.670

3. VERZAMELSTAAT BIJDRAGE PER GEMEENTE 2025

Naam gemeente	Aantal inwoners per 1-1-2024	Programma Smart Governance	Programma Bedrijfsvoering	Programma Rente resultaat	Werkelijke totaal ongewijzigd beleid	Totaal per inwoner werkelijk	Totaal begroot primair	Afrekening verslagjaar
Aalten	27.319	190.037	-1.911	-4.617	183.509	6,72	218.700	-35.191
Berkelland	43.928	305.573	-3.072	-7.424	295.076	6,72	351.662	-56.585
Bronckhorst	36.124	251.287	-2.527	-6.105	242.655	6,72	289.188	-46.533
Doetinchem	59.648	414.925	-4.172	-10.081	400.672	6,72	477.507	-76.835
Montferland	36.879	256.539	-2.579	-6.233	247.726	6,72	295.232	-47.505
Oost Gelre	29.972	208.492	-2.096	-5.066	201.330	6,72	239.938	-38.608
Oude IJsselstreek	39.394	274.034	-2.755	-6.658	264.620	6,72	315.365	-50.745
Winterswijk	29.242	203.414	-2.045	-4.942	196.427	6,72	234.094	-37.668
Totalen	302.506	2.104.302	-21.158	-51.128	2.032.016		2.421.686	-389.670
Bijdrage per inwoner gemeenten (incl btw)		6,96	-0,07	-0,17		6,72	8,01	1,29

RAI

Accountantsverslag 2025

Regio Achterhoek

Aan het algemeen bestuur

0 7 - 0 4 - 2 0 2 6

Registeraccountants

Persoonlijk/ vertrouwelijk behandelen.

Geacht bestuur,

Wij hebben de jaarrekening 2025 van Regio Achterhoek gecontroleerd. Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging, ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2025. In dit verslag hebben we een aantal onderwerpen opgenomen zoals weergegeven in de inhoudsopgave.

**Betreft: Accountantsverslag
2025**

Met dit verslag willen wij u zo goed mogelijk informeren. De onderwerpen, die in dit verslag aan de orde komen, hebben onderdeel uitgemaakt van onze overwegingen bij de bepaling van de aard, het tijdstip van uitvoering en de diepgang van de controlemaatregelen die zijn toegepast bij de uitvoering van de controle van de jaarrekening. De in dit verslag opgenomen bevindingen doen geen afbreuk aan ons oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening 2025, tenzij dit specifiek is aangegeven.

Aan het Algemeen Bestuur
van de Regio Achterhoek

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de verantwoordelijke medewerker.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van de organisatie bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle.

Wij hopen u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Met vriendelijke groet,
RA12 Veenendaal B.V.
namens deze,

J. van der Borg RA MSc

RA12 Veenendaal B.V.

Traverse 1, 3905 NL, Veenendaal
info@RA12.nl

Registeraccountants

Uw contactpersonen bij RA12

Registeraccountants zijn:

Partner

J. (Jim) van der Borg RA

Jim@ra12.nl

06 – 83 98 91 42

Manager

A.H.J. (Alex) van den Heuvel RA

Alex@ra12.nl

06 – 34 79 81 95

Leeswijzer

In deze verticale balk wordt op elke pagina een samenvatting gegeven van de analyses en conclusies die rechts staan beschreven. Wij willen op deze wijze de leesbaarheid bevorderen.

Inhoudsopgave

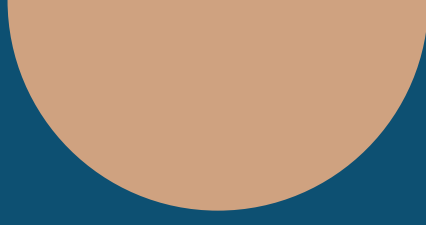
1. Accountantscontrole 2025
2. Analyse van de financiële gegevens
3. Bevindingen naar aanleiding van de controle
4. Administratie beheersing en interne organisatie

Registeraccountants

1 Accountantscontrole 2025

Registeraccountants

Hoofdpunten

1. Accountantscontrole 2025

Controleaanpak, reikwijdte en diepgang

Controleverklaring

Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2025 van Regio Achterhoek een goedkeurende controleverklaring af te geven met betrekking tot de getrouwheid.

Getrouwheidsoordeel

Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid betekent dat de jaarrekening 2025 een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2025 als van de activa en passiva per 31 december 2025 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor Provincies en Gemeenten. Het getrouwheidsoordeel omvat ook de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening.

SiSa

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2025. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

Het Jaarverslag

Wij hebben als controlerend accountant getoetst of:
het jaarverslag voldoet aan de relevante wet- en regelgeving (onderdeel I);
het verenigbaar is met de jaarrekening (onderdeel II);
geen materiele onjuistheden in het jaarverslag zijn gebleken in het licht van de tijdens de controle van de jaarrekening verkregen kennis en begrip omtrent de gemeenschappelijke regio en zijn omgeving (onderdeel III).
Op basis van de door ons verrichte werkzaamheden hebben wij geen bevindingen op deze aspecten m.b.t. het jaarverslag.

De jaarrekening geeft een getrouw beeld

=

Registeraccountants

1. Accountantscontrole 2025

Controleaanpak, reikwijdte en diepgang

Hoofdpunten

Materialiteit € 113.000
Rapportagetolerantie
€ 5.000

Wij zijn onafhankelijk van
Regio Achterhoek

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door het bestuur vastgestelde toleranties gehanteerd. Het bestuur heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie.

Op basis van het Besluit Decentrale Overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 113.000. De materialiteit is gebaseerd op 2% van de totale lasten, exclusief mutaties reserves. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. De materialiteit voor de WNT is afwijkend, hiervoor worden de toleranties toegepast zoals deze zijn opgenomen in het controleprotocol.

Als rapportagetolerantie zijn wij € 5.000 overeengekomen middels het Controleprotocol 2025 van de Regio Achterhoek.

Onafhankelijkheid

Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), vereisen dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controle cliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen.

Wij bevestigen dat we geen giften > € 100 hebben gegeven aan dan wel aangenomen van de Regio Achterhoek of haar personeel. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden.

Registeraccountants

1. Accountantscontrole 2025

Controleaanpak, reikwijdte en diepgang

Hoofdpunten

Geen aanwijzingen voor fraude en non-compliance

Geautomatiseerde gegevensverwerking in voldoende mate geborgd.

Fraude en non-compliance

Onze controle is niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden voor de jaarrekeningcontrole houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie.

Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties op verschillende niveaus binnen de Regio Achterhoek. Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico's en de mogelijke fraudesituaties besproken met o.a. de financieel adviseur. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen aanwijzingen voor materiële fraude opgeleverd.

Bij de beoordeling van het risico omtrent corruptie hebben wij gekeken naar specifieke omstandigheden zoals de geografische plaats van de activiteiten, hebben we gekeken naar de sectoren waar corruptie meer dan gemiddeld voorkomt en hebben we beoordeeld in hoeverre buitenlandse wetgeving als de UK Bribery Act en de US Foreign Corrupt Practices Act van invloed kunnen zijn.

Wij hebben aandacht besteed aan de compliance met de voor u van toepassing zijnde wet- en regelgeving en overige bepalingen voorzover wij die van belang achten in het kader van onze controle van de jaarrekening. Bij die werkzaamheden hebben wij geen materiële non-compliance geconstateerd.

Geautomatiseerde gegevensverwerking en beveiliging persoonsgegevens

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, aandacht te besteden aan de bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan.

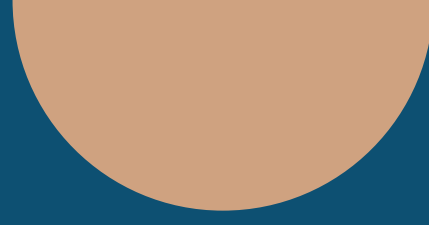
Tijdens de interim-controle hebben wij de relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst, waar nodig brengen wij verslag uit over tekortkomingen. Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de Regio Achterhoek uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld. Uit hoofde van deze controle hebben wij geen issues geconstateerd die verstoringen in de geautomatiseerde gegevensverwerking kunnen veroorzaken.

Registeraccountants

2 Analyse van de financiële gegevens

---

2. Analyse van de financiële gegevens

Staat van baten en lasten

Het resultaat van het Regio Achterhoek over het jaar 2025 ten opzichte van de begroting bedraagt € 390.000 voordelig en dit is ten opzichte van voorgaand jaar € 362.000 voordelig. In het onderstaand overzicht is het resultaat in het kort weergegeven

Overzicht van baten en lasten	2025 (x € 1.000)	Begroting (x €1.000)	2024 (x €1.000)	Vershil t.o.v. begroting	In % t.o.v. begroting
Baten	5.322	5.641	5.530	-319	-6%
Lasten	5.668	6.233	5.603	-565	-9%
Mutatie reserve	736	592	101	144	24%
Resultaat	390	-	28	390	100%

Op basis van de gegevens in de jaarrekening blijkt dat de begroting ten aanzien van de gemeentelijke bijdragen een hoog voorspellend karakter hebben. Echter doordat Regio Achterhoek ook te maken heeft met veel werkzaamheden op project basis en de bijbehorende subsidies die gedurende het jaar worden verkregen is het vrijwel niet mogelijk om in de initiële begroting een sluitende verwachting te creëren. Middels begrotingswijzigingen is het mogelijk om het AB en DB op de hoogte te houden van deze ontwikkelingen en de gewijzigde begroting beter in lijn te krijgen met de realisatie. In 2025 zien de belangrijkste afwijkingen toe op de baten en lasten uit de bedrijfsvoering (smart governance).

Weerstandscapaciteit

De Regio Achterhoek is een gemeenschappelijke regeling en moet op grond van regelgeving (BBV) een relatie leggen tussen de financiële risico's waaraan de organisatie blootstaat en de weerstandscapaciteit van de organisatie. De Regio Achterhoek heeft in Deel 2 van de programmabegroting 2026 de paragraaf "1. Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing" voor de hoogte van het weerstandsvermogen opgenomen en de risico's benoemd. In de jaarrekening is dit eveneens toegelicht in Programma 4 in paragraaf de paragraaf "1. Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing".

Uit de meest recente berekening bij de nota reserves en voorzieningen 2025 blijkt dat het weerstandsvermogen maximaal 1,4 maal de benodigde weerstandscapaciteit bedraagt. Voor 2026 wordt een weerstandscapaciteit noodzakelijk geacht van € 494.000. De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 400.000. In de jaarrekening zijn de risico's op gelijke hoogte gewaardeerd, waardoor de capaciteit onvoldoende is voor de aanwezige risico's. Als gevolg hiervan is in 2025 besloten om eenmalig een storting te doen ter grootte van € 100.000 in de algemene reserve om voldoende weerstandscapaciteit op te bouwen. Dit is reeds verwerkt in de jaarrekening waardoor Regio Achterhoek voldoende weerstandsvermogen heeft om de geïdentificeerde risico's op te vangen binnen de huidige middelen. In de nota "reserves en voorzieningen" zijn de kaders aangegeven en is berekend dat de toegestane weerstandsvermogen rond de €691.000 mag liggen. Op basis van de huidige gegevens zien wij dit als een goed streefbedrag en zijn er geen acute maatregelen benodigd om het weerstandsvermogen naar een hoger niveau te krijgen.

Staat van baten en lasten

Weerstandscapaciteit

Registeraccountants

3 Bevindingen naar aanleiding van de controle

---

3. Bevindingen naar aanleiding van de controle

Controlebevindingen

Naar aanleiding van de door ons uitgevoerde werkzaamheden zijn geen correcties doorgevoerd.

Kasbladen

De organisatie maakt gebruik van kasgelden. Uit onze controle is gebleken dat kasbladen niet worden ondertekend. Het niet ondertekenen van de kasbladen en het zichtbaar uitvoeren van kastellingen a.d.h.v. een vierogenprincipe biedt de gelegenheid tot een verhoogd frauderisico. Wij adviseren u om de maandelijks door middel van vierogenprincipe te tellen en de kasbladen zichtbaar te ondertekenen zodat herleidbaar is dat en door welke functionarissen de kastellingen zijn uitgevoerd.

WNT

Een gemeenschappelijke regeling valt onder de Wet Normering Topinkomens. De (interim-) secretaris directeur en de leden van het Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur worden aangemerkt als topfunctionarissen. Wij hebben de controle van de WNT uitgevoerd waarbij wij zijn nagegaan of de bedragen juist en volledig zijn opgenomen.

De leden van het Algemeen en Dagelijks Bestuur ontvangen geen bezoldiging. Wij hebben vastgesteld dat de bedragen van de secretaris directeur aansluiten op de salarisadministratie. Daarnaast hebben wij vastgesteld dat de bedragen van de interim secretaris directeur aansluiten op de onderliggende facturen. Uit de controle zijn dan ook geen aanpassingen gebleken.

3. Bevindingen naar aanleiding van de controle

Rechtmatigheidsverantwoording

In de jaarrekening heeft het dagelijks bestuur de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen. Het dagelijks bestuur concludeert dat er geen fouten en onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens aanwezig zijn. In het jaarverslag (Paragraaf 3 -Bedrijfsvoering en rente) wordt een nadere toelichting gegeven op de totstandkoming van de rechtmatigheidsverantwoording.

Op basis van onze werkzaamheden kunnen wij instemmen met de conclusie van het dagelijks bestuur en constateren wij dat de rechtmatigheidsverantwoording een getrouwe weergave biedt. In dit hoofdstuk geven wij een nadere toelichting voor de relevante onderdelen.

Definitie rechtmatigheid

Het juridische begrip rechtmatigheid heeft betrekking op alle geldende wet- en regelgeving. Rechtmatigheid is dan het handelen in overeenstemming met de wet- en regelgeving. Het begrip rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording is een minder omvattend begrip. Hierbij bestaat er een duidelijke relatie met het financieel beheer. Er moet immers worden verantwoord dat baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Het gaat om de financiële beheershandelingen.

Verantwoordings- en rapportagegrens

We hebben vastgesteld dat in het controleprotocol de verantwoordingsgrens is opgenomen ter hoogte van 2% van de totale lasten, exclusief toevoegingen aan de reserves. In het controleprotocol is € 5.000 gehanteerd als rapporteringgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen. Het besluit accountantscontrole decentrale overheden hanteert een percentage van 2% voor fouten of onzekerheden, deze wordt enkel gehanteerd voor getrouwheidsfouten.

Normen en toetsingskader

Het normenkader voor de rechtmatigheidsverantwoording betreft uw inventarisatie van de voor de verantwoording relevante wet- en regelgeving. Het normenkader heeft u geactualiseerd op basis van wijzigingen in wet- en regelgeving en is vastgesteld op 2 juli 2025. Uw inventarisatie van regelgeving bestaat uit externe- en eigen regelgeving. We constateren dat u de actualisatie nauwkeurig heeft uitgevoerd en dat het normenkader aansluit op de geldende externe- en eigen regelgeving. Het operationaliseren van het normenkader is een taak van het dagelijks bestuur en wordt vastgelegd in een toetsingskader. In het toetsingskader is per wet/regeling/verordening vastgelegd welke artikelen relevant zijn voor de toetsing. Uw organisatie heeft ervoor gekozen een toetsingskader vast te stellen, waardoor de operationalisatie van het normenkader inzichtelijk is gemaakt voor het bestuur.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

De uitgevoerde werkzaamheden geven geen indicatie tot een rechtmatigheidsfout. Ook uit onze werkzaamheden ten aanzien van de getrouwheid blijken geen bevindingen die indicatie geven tot een fout in het kader van het M&O criterium.

3. Bevindingen naar aanleiding van de controle

Begrotingscriterium

Bij de rechtmatigheidsverantwoording vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Financiële beheershandelingen die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). Uitgangspunt is het niveau waarop de het bestuur de budgetten in de begroting en bij investeringen geautoriseerd heeft, in lijn met de door u vastgestelde financiële verordening. In de begroting zijn de bedragen voor de lasten en baten vermeld die door het bestuur zijn vastgesteld. De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn op hoofdlijnen door de wetgever bepaald (artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet) en heeft het bestuur nader ingevuld en geconcretiseerd in de financiële verordening.

Begrotingscriterium

Begrotingsrechtmatigheid

– programma's

Voorwaardecriterium -

Aanbestedingswet

Uw dagelijks bestuur heeft het begrotingscriterium geconcretiseerd door:

- over- en onderschrijvingen op programmaniveau te beoordelen;
- verschuiving tussen jaarschrijven in een investeringskrediet toe te staan;
- overschrijvingen van lasten ten opzichte van de begroting als acceptabel aan te merken als hier direct gerelateerde inkomsten tegenover staan of als deze geautoriseerd zijn door middel van vaststelling van een tussentijdse rapportage.

Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de juiste investering, het toereikend zijn van het begrotingsbedrag en het begrotingsjaar van belang zijn. Als blijkt dat de gerealiseerde bedragen hoger zijn dan de, ook na de laatste begrotingswijziging, geraamde bedragen dan kan er sprake zijn van onrechtmatige uitgaven (begrotingsonrechtmatigheid). Deze lasten zijn dan namelijk buiten het budgetrecht van het bestuur tot stand gekomen.

Het bestuur bepaalt zelf op welk niveau de budgetten in de begroting en investeringen worden geautoriseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting, conform artikel 212 van de Gemeentewet.

Begrotingsrechtmatigheid –programma's

Uit de werkzaamheden uitgevoerd door ons om de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording te toetsen zijn we niet tot een ander oordeel gekomen dan het dagelijks bestuur. De afweging heeft het dagelijks bestuur uitgevoerd in lijn met de criteria vastgesteld in financiële verordening.

Voorwaardecriterium – Aanbestedingswet

Het voorwaarde criterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur. In de hierna volgende paragrafen worden de voorwaarde met de hoogste impact / risico binnen de jaarrekening nader toegelicht. Wij merken een toenemende aandacht die de organisatie heeft voor het naleven van de Europese aanbestedingsregels. Er zijn in 2025 geen onrechtmatigheden geconstateerd.

3. Bevindingen naar aanleiding van de controle

SiSa

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. De Regio Achterhoek heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst.

Doel	Oordeel
Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring)	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening	Goedkeurend

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen in het kader van SiSa worden verantwoord. Wij doen dit middels een tabel, die ook moet worden opgenomen als geen fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Per regeling wordt aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Deze tabel is hieronder weergegeven.

Nr.	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout / onzekerheid
F51	Eenmalige specifieke uitkering in verband met de uitvoering van ontwikkelplannen (pilots) ten behoeve van Actieagenda MKB-dienstverlening	Geen		
J4	Regiodeals 5e tranche	Geen		
J47	Volkshuisvesting	Geen		
J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Geen		

Registeraccountants

4. Administratieve beheersing en Interne organisatie

---

4. Administratieve organisatie en interne beheersing

4.1. Details per bevinding

Inlog BNG	Prioriteit	Middel
 <p>Bevindingen +</p> <p>Wij hebben tijdens onze werkzaamheden vastgesteld dat binnen Regio Achterhoek gebruik gemaakt wordt van gedeelde inloggegevens binnen de bankapplicatie, ondanks dat er sprake is van persoonsgebonden rechten.</p>	 <p>Risico</p>	 <p>Aanbevelingen</p> <p>Wij adviseren u de geïmplementeerde interne beheersingsmaatregelen te bewaken en onderling geen inloggegevens te delen.</p>
<p>Dit verhoogt het risico op het doorbreken van de ingestelde interne beheersing en tevens is het bij afwijkingen niet meer te traceren door welk handelen dit is ontstaan.</p> <p>Wij hebben vastgesteld dat in 2025 alle gebruikers over een eigen account beschikken. De bevinding komt daarmee komend jaar te vervallen.</p>	 <p>Reactie management</p>	<p>In de vakantieperiode van de administratief medewerker is de bankpas, met toestemming, gebruikt door de andere administratief medewerker. Hiermee kunnen geen betalingen gefiatteerd worden.</p> <p>Fiatting wordt altijd aanvullend gedaan door 2 andere medewerkers. Het risico op onterechte onttrekking van middelen is daarmee ingedekt.</p> <p>Inmiddels is een extra bankpas geregeld.</p>

4. Administratieve organisatie en interne beheersing

4.1. Details per bevinding

Autorisatie memoriaalboekingen	Prioriteit	Laag
<p>Bevindingen +</p> <p>Wij hebben vastgesteld dat de autorisatie van memoriaalboekingen niet wordt afgedwongen voordat de boeking daadwerkelijk in de financiële administratie wordt verwerkt. De autorisatie vindt plaats in PDF en los van de verwerking in AFAS. Tevens bestaat hierdoor de mogelijkheid dat de werkelijke boeking afwijkt van de geaccordeerde boeking. De organisatie heeft daarmee een control geïmplementeerd, maar geen monitoring control die ook waarborgt dat het proces altijd op eenzelfde wijze verloopt.</p>	<p>Risico</p> 	<p>Aanbevelingen</p> <p>Wij adviseren u de accordering van de memoriaalboekingen af te dwingen binnen AFAS.</p>
<p>Reactie management</p> <p>De werkspraak is de memoriaalboekingen alleen mogen worden gemaakt op basis van een geautoriseerde pdf. Hiermee is het risico dat ongeautoriseerde memoriaalboekingen worden geboekt naar onze mening voldoende ingedekt.</p>	<p>Reactie management</p> 	<p>De suggesties om het af te dwingen in AFAS, met een workflow, gaan we komende periode oppakken.</p>
<p>Hierdoor bestaat het risico dat onjuiste journaalposten in het memoriaal worden verantwoord en daarmee een onjuist beeld in de administratie wordt weergegeven</p>		
<p>Wij hebben begrepen dat de organisatie in de zomer van 2025 heeft afgedwongen dat er een autorisatie plaats moet vinden op memoriaalboekingen.</p>		

4. Administratieve organisatie en interne beheersing

4.1. Details per bevinding

Kasgelden	Prioriteit	Laag
 <p>Bevindingen +</p> <p>Wij hebben vastgesteld dat de kasbladen die maandelijks worden gemaakt niet worden ondertekend. Hierdoor is er niet zichtbaar sprake van een vierogenprincipe bij de het tellen van de kas. Het risico is dat middelen ongeautoriseerd uit de organisatie onttrokken worden.</p>	 <p>Risico</p>	 <p>Aanbevelingen</p> <p>Wij adviseren de kas maandelijks te tellen a.d.h.v. een vierogenprincipe en de kasbladen door beide personen te laten ondertekenen.</p>
 <p>Reactie management</p> <p>Wij zullen de periodieke telling per kwartaal plaats laten vinden, vanwege het beperkt aantal mutaties gedurende het jaar. Dit hebben wij ook met RA12 op deze wijze afgestemd.</p>		

Contactgegevens

RA12 Veenendaal B.V.

Traverse 1

3905 NL Veenendaal

info@RA12.nl

+31 (0)85 130 54 24

ALGEMEEN BESTUUR

Vergadering d.d.	: 1 juli 2026
Agendapunt	: 9
Onderwerp	: Controleprotocol 2026
Portefeuillehouder	: De heer M. Boumans

Voorstel

Instemmen met het controleprotocol en daarmee met de ondergenoemde beslispunten.

Controleprotocol

Ter voorbereiding en ondersteuning van de uitvoering van de accountantscontrole moet het algemeen bestuur een aantal zaken nader regelen, hetgeen middels dit controleprotocol plaats vindt. Dit controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties (programma van eisen) voor de controle van de jaarrekening.

Beslispunten controleprotocol:

- Vaststellen normenkader 2026 (bijlage 1).
- Vaststellen van de goedkeuringstolerantie op de minimeisen van het BADO, ofwel 2% van de omvangbasis voor fouten en onzekerheden en de rapporteringsnorm voor elke fout of onzekerheid boven € 5.000.
- Gelijk stellen van de verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording aan de goedkeuringstolerantie van de accountant: maximaal 2% van de totale lasten, exclusief toevoegingen aan de reserves.
- Instemmen met, behalve reguliere verbijzonderde interne controles door de eigen organisatie, geen specifieke controles te laten uitvoeren door de accountant.
- Instemmen met overlegmomenten en -structuur als genoemd in bijlage 2.

Procedure:	Vervolgactie:	Bijlagen:	Consequenties:
DB d.d.:	communicatie:	Meegezonden:	Financieel: nee
Achterhoek Board	Mededeling	Controleprotocol	Personeel: nee
d.d.: -	beslissing aan:	Ter inzage:	
		Toetsingskader	
		Plaats van inzage:	

Nadere informatie bij: Esther van Zuuk

Tel.nr.: (06) 380 665 24

Controleprotocol 2026

1. Algemeen

1.1 Inleiding

Het algemeen bestuur van Regio Achterhoek geeft opdracht om de accountantscontrole zoals bedoeld in art. 213 Gemeentewet (GW) uit te voeren.

Ter voorbereiding en ondersteuning van de uitvoering van de accountantscontrole moet het algemeen bestuur een aantal zaken nader regelen, hetgeen middels dit controleprotocol plaatsvindt.

Het Dagelijks Bestuur van Regio Achterhoek legt verantwoording af aan het Algemeen Bestuur over de rechtmatigheid van de financiële beheershandelingen (wet 'versterking decentrale rekenkamers'). In de jaarrekening wordt dit nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. De accountant geeft een oordeel over de getrouwheid, waaronder begrepen de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording.

Object van controle is de jaarrekening 2026 van de Regio Achterhoek en eventuele specifieke deelverantwoordingen.

1.2 Doelstelling

Dit controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan:

- Het dagelijks bestuur over de te hanteren verantwoordingsgrens en rapportagegrens ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording en de daarvoor geldende normstellingen;
- De accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties (programma van eisen) voor de controle van de jaarrekening 2026 van de Regio Achterhoek.
- Tot slot wordt kort ingegaan op de overlegstructuur en de rapportering over de accountantscontrole.

1.3 Wettelijke kader

De gemeentewet (GW), artikel 213, schrijft voor dat het algemeen bestuur één of meer accountants aanwijst als bedoeld om artikel 393 eerste lid Boek 2 Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in artikel 197 GW bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen.

Het algemeen bestuur heeft op 19 april 2023 de verordening ex artikel 213 GW voor de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële administratie van de Regio Achterhoek vastgesteld (de 'Controleverordening'). In het kader van de opdrachtverstrekking aan de accountant geeft het algemeen bestuur nadere aanwijzingen voor de jaarlijkse accountantscontrole door middel van het opstellen van een controleprotocol (artikel 2 lid 3 controleverordening).

RA12 Registeraccountants B.V. voert voor de jaren 2025 – 2026 deze controles uit met een mogelijkheid tot verlenging met nogmaals twee jaar (AB 18 december 2024).

Algemene uitgangspunten voor de controle (getrouwheid en rechtmatigheid)

Op grond van artikel 213 Gemeentewet (GW) moet de controle van de jaarrekening door de accountant gericht zijn op het afgeven van een oordeel over:

- De getrouwe weergave in de jaarrekening van de gepresenteerde baten en lasten en de grootte en samenstelling van het vermogen;
- De baten en lasten, alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen;
- De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels, bedoeld in artikel 186;
- Het jaarverslag met de jaarrekening verenigbaar is.

Bij de controle zullen de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden gesteld op grond van artikel 213, lid 6 GW en het besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) alsmede de voor accountants geldende controle- en overige standaarden bepalend zijn voor de door de accountant uit te voeren werkzaamheden.

3. Goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de accountantscontrole

De accountant accepteert in de controle bepaalde toleranties en richt de controle daarop in. De accountant controleert niet ieder document of iedere financiële handeling, maar richt de controle zodanig in dat voldoende zekerheid wordt verkregen over het getrouwe beeld van de jaarrekening en de rechtmatigheid van de verantwoorde baten en lasten en balansmutaties. De accountant richt de controle in op het ontdekken van belangrijke fouten en baseert zich daarbij op risicoanalyse, vastgestelde toleranties, statische deelwaarnemingen en extrapolaties.

In het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden zijn minimumeisen voor de in de controle te hanteren goedkeuringstoleranties voorgeschreven.

De gehanteerde toleranties zijn conform de in maart 2025 gewijzigde regelgeving. De in het protocol gehanteerde goedkeuringstolerantie sluit aan op het op 21 maart 2025 gewijzigde Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO). In dit besluit is opgenomen dat voor de controle van de jaarrekening een standaard goedkeuringstolerantie geldt van 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves. Het algemeen bestuur kan eventueel kiezen voor een lagere tolerantie. De goedkeuringstolerantie is de som van de afwijkingen in de jaarrekening en onzekerheden in de uitvoering van de controle.

De *rapporteringstolerantie* is een bedrag gelijk aan of lager dan de bedragen voortvloeiend uit de goedkeuringstolerantie. Bij overschrijding van dit bedrag vindt rapportering plaats in het verslag van bevindingen. Een lagere rapporteringstolerantie leidt in beginsel niet tot aanvullende controlewerkzaamheden, maar wel tot een uitgebreidere rapportage van bevindingen. Aan het algemeen bestuur wordt voorgesteld om voor de rapporteringstolerantie vast te stellen op € 5.000.

4. Verantwoordings- en rapportagegrens voor de rechtmatigheidsverantwoording door het dagelijks bestuur

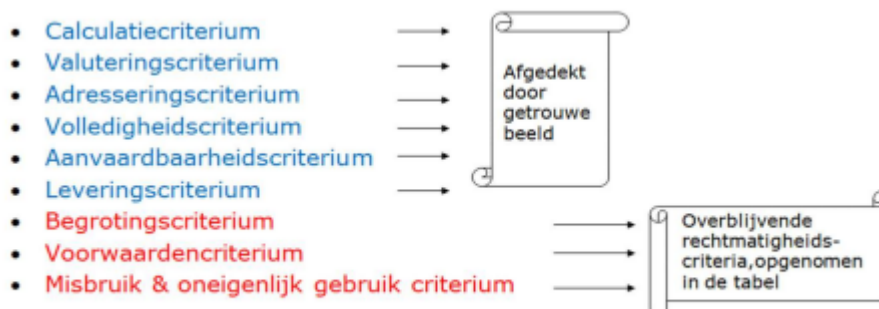
Het dagelijks bestuur stelt jaarlijks de jaarstukken op voor het algemeen bestuur. De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag, de paragrafen en de jaarrekening. Hiermee verantwoordt het dagelijks bestuur zich op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording over de transactiestromen en gebeurtenissen, rekeningsaldi en toelichtingen. Het dagelijks bestuur is daarnaast verantwoordelijk voor de rechtmatigheid van het gevoerde bestuur binnen de gemeenschappelijke regeling en de daaraan ten grondslag liggende beheershandelingen. Het moet daarover zelfstandig verantwoording afleggen aan het algemeen bestuur middels de rechtmatigheidsverantwoording. Het is verplicht om in de jaarrekening een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen en daarin fouten en onduidelijkheden toe te lichten. De verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording wordt in de BBV gelijkgesteld aan de goedkeuringstolerantie van de accountant: maximaal 2% van de totale lasten, exclusief toevoegingen aan de reserves. Bij overschrijding van deze grens, moeten de afwijkingen expliciet worden vermeld, conform artikel 10 lid 2 verordening financieel beleid, beheer en organisatie Regio Achterhoek 2025. In de paragraaf bedrijfsvoering worden de geconstateerde afwijkingen (fouten of onduidelijkheden) groter dan € 5.000 nader toegelicht (artikel 10 lid 3). De accountant controleert vervolgens de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording, als onderdeel van de jaarrekening, op basis van de controle-toleranties zoals beschreven in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO). In het accountantsverslag geeft de accountant zijn bevindingen aan.

5. Rechtmatigheid

De commissie BBV geeft via de kadernota rechtmatigheid haar visie over de invulling van het begrip rechtmatigheid in de rechtmatigheidsverantwoording van de decentrale overheden conform artikel 75, lid 2 BBV. De kadernota rechtmatigheid wordt door de commissie BBV geactualiseerd als de ontwikkelingen daar aanleiding toe geven.

Het begrip rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording wordt gedefinieerd als “het in overeenstemming met de begroting en met van toepassing zijnde wettelijke regelingen (waaronder verordeningen) tot stand komen van baten en lasten alsmede balansmutaties”. De controle op rechtmatigheid is gericht op de naleving van externe en interne regelgeving, zoals die opgenomen zijn in het normenkader. Indien er (wets-)wijzigingen plaatsvinden wordt het normenkader geactualiseerd. De controle op rechtmatigheid is (vooralsnog) van toepassing voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen. Dit is conform niveau 1 zoals geschetst in de 'Notitie Rechtmatigheidsverantwoording' van de commissie BADO. De tekst uit de kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV wordt opgenomen in de jaarrekening.

In het kader van de rechtmatigheidscontrole kunnen negen rechtmatigheidscriteria worden onderkent. Deze criteria zijn vermeld in onderstaand figuur.

In het kader van het getrouwheidsonderzoek door de accountant wordt al aandacht besteed aan de eerste zes (blauwe) criteria. Deze worden afgedekt door balans en overzicht van baten en lasten. De

laatste drie criteria: begrotingscriterium, voorwaardencriterium en misbruik & oneigenlijk gebruik komen expliciet tot uitdrukking in de rechtmatigheidsverantwoording zoals opgesteld door het dagelijks bestuur.

Begrotingscriterium

De begrotingscriterium wordt als volgt gedefinieerd: "Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door het Algemeen Bestuur zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, alsmede het begrotingsjaar van belang zijn."

Via de door het algemeen bestuur vastgestelde financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet is nader uitgewerkt hoe moet worden bepaald of de lasten binnen de omschrijving van de activiteiten en het bijbehorende bedrag van het programma passen (artikel 12). Volgens de verordening wordt de begrotingsrechtmatigheid beoordeeld op het niveau waarop de begroting door het algemeen bestuur is geautoriseerd (programmaniveau). Verschuiving van investeringen tussen jaarschijven in een investeringskrediet is toegestaan. En ook overschrijdingen van lasten ten opzichte van de begroting zijn toegestaan als hier direct gerelateerde inkomsten tegenover staan of als deze zijn geautoriseerd door middel van vaststelling van een tussentijdse rapportage.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Onder misbruik wordt verstaan: het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen, dan met het doel om voor een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen. Misbruik van overheidsmiddelen kan gelijk worden gesteld met het plegen van fraude, om zich onrechtmatig overheidsmiddelen toe te eigenen. Bij fraude passen beheersmaatregelen zoals fraudepreventie, handhaving, fraudeopsporing en sancties.

Onder oneigenlijk gebruik wordt verstaan: het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving maar in strijd met het doel en de strekking daarvan (de 'geest van de wet'). De beheersmaatregelen die daarbij passen zijn: handhaving, voorlichting, analyse toepassing en actualisering wet- en regelgeving. Ook dit kan tot een onrechtmatigheid leiden.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De voorwaarden zijn afkomstig uit de regelgeving en hebben betrekking op aspecten zoals: doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur. De overdrachten van onder andere subsidies en uitkeringen zijn bijvoorbeeld aan bepaalde voorwaarden verbonden. Het niet in acht nemen van deze voorwaarden kan leiden tot een onrechtmatigheid. Ten aanzien van het voorwaardencriterium vindt voor de interne regelgeving uitsluitend een toets plaats naar de hoogte, duur en doelgroep/object van financiële beheershandelingen, tenzij jegens derden (bijvoorbeeld in toekenningsbeschikkingen) aanvullende voorwaarden met directe financiële consequenties zijn opgenomen. Het normenkader is opgenomen in bijlage 1. Mocht tijdens de toetsing toch blijken dat het normenkader niet juist of compleet is en dit consequenties heeft gehad voor de controles, dan geeft het dagelijks bestuur in de bedrijfsvoeringsparagraaf in de jaarstukken aan welke regels het betreft. De accountant moet dit in zijn verslag bevestigen.

6. Aanvullende (tussentijdse) controles

Het algemeen bestuur kan de accountant vragen om aanvullende (tussentijdse) controles uit te voeren. Het algemeen bestuur wordt voorgesteld voor 2026 geen specifieke controles door de accountant te laten uitvoeren gezien de beperkte omvang van de organisatie. Wel worden, naast de reguliere interne controles, eigen specifieke onderzoeken in het kader van de interne controle uitgevoerd zoals uitgewerkt in het interne controleplan (AB 10 maart 2021). De interne controles worden zodanig ingericht, dat ze de accountant ten dienste staan bij de controle van de jaarrekening.

7. Deelverantwoordingen

Hoewel er geen punten zijn voorgesteld waaraan de accountant bij de controle specifiek aandacht moet besteden (paragraaf 6), kan er sprake zijn van specifieke accountantsverklaringen voor uitgevoerde projecten die niet onder Single information single audit (SISA) vallen (zie paragraaf 8). In 2026 lopen de volgende beschikkingen waarvoor accountantsverklaringen moeten worden opgesteld:

<i>Omschrijving</i>	<i>Subsidieverlener</i>	<i>Looptijd</i>	<i>Uiterste datum verklaring</i>
Volkshuisvestingsfonds 2021	Provincie	1-1-2023 t/m 31-12-2026	1-4-2027
Volkshuisvestingsfonds 2023	Provincie	1-1-2024 t/m 31-12-2027	31-3-2028
Bulk 3	Provincie	1-4-2024 t/m 31-12-2026	1-7-2027
Woondeal proces en beleid 26	Provincie	1-1-2026 t/m 31-12-2026	1-4-2027
Regioplan gezondste regio	Zonmw	1-7-2025 t/m 31-12-2026	1-4-2027

8. Single information single audit (SISA)

Voor specifieke uitkeringen heeft SISA tot doel de verantwoordings- en controlelasten voor gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen te verminderen. Dit gebeurt enerzijds door als Rijk per specifieke uitkering minder verantwoordingsinformatie te eisen en anderzijds door minder controle omdat de verantwoording van specifieke uitkeringen wordt geïntegreerd in de (bijlage van de) reguliere jaarrekening (incl. controle) van gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen. In 2026 lopen de volgende beschikkingen waarvoor een SISA-verantwoording moet worden opgenomen in de jaarrekening:

<i>Omschrijving</i>	<i>Subsidieverlener</i>	<i>Looptijd</i>
Regiodeal 5 ^e tranche	Rijk	25-9-2024 t/m 31-12-2028
Volkshuisvestingsfonds 2021	Rijk	8-7-2021 t/m 31-12-2028
Woondeal 2026 Uitvoering	Provincie	1-1-2026 t/m 31-12-2026

9. Overlegstructuur

In artikel 2 lid 4 en artikel 7 lid 4 van de controleverordening zijn de communicatiemomenten benoemd tussen de afvaardiging van het algemeen bestuur en de accountant. Artikel 2 betreft de communicatie voorafgaand aan de accountantscontrole van een boekjaar en artikel 7 de communicatie na afloop van de jaarrekeningcontrole. In bijlage 2 is het communicatietraject nader uitgewerkt.

Op basis van genoemde artikelen moet het algemeen bestuur voor het periodiek overleg met de accountant een vertegenwoordiging van uit het algemeen bestuur aanwijzen. Het overleg vindt plaats tussen accountant, vertegenwoordiger algemeen bestuur (portefeuillehouder financiën), secretaris en adviseur financiën.

8. Rapportering accountant

In artikel 7 van de controleverordening is de wijze van rapportering van de bevindingen van de accountant aan het algemeen en dagelijks bestuur vastgelegd.

Interimcontrole

Bij de interimcontrole wordt geen managementletter opgesteld, tenzij er zwaarwegende punten geconstateerd zijn waarvan het bestuur op de hoogte gesteld moet worden. Uiteraard worden de uitkomsten van de interimcontrole wel opgenomen in het verslag van bevindingen bij de jaarrekening.

Accountantsverslag (verslag van bevindingen)

In het verslag van bevindingen wordt gerapporteerd over de opzet en uitvoering van het financiële beheer en of de beheersorganisatie een getrouw en rechtmatig financieel beheer en een rechtmatige verantwoording daarover waarborgen. Het verslag van bevindingen wordt uitgebracht aan het algemeen bestuur en in afschrift aan het dagelijks bestuur. In het verslag worden bestuurlijk relevante zaken uit de interim-controle en de uitkomsten van de eindejaarscontrole gerapporteerd aan het algemeen bestuur.

In de controleverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven. Deze controleverklaring is bestemd voor het algemeen bestuur, zodat deze de door het dagelijks bestuur opgestelde jaarrekening kan vaststellen.

Bijlage 1: Normenkader

In deze bijlage worden de voor de Regio Achterhoek geldende wet- en regelgeving benoemd, die relevant zijn voor de rechtmatigheidcontrole (normenkader). Het onderstaande overzicht is voor wat betreft de interne regelgeving uitgewerkt in een toetsingskader. In het *toetsingskader* is per wet/regeling/verordening vastgelegd welke artikelen relevant zijn voor de toetsing.

Programma/ product	Wetgeving extern	Regelgeving intern
Algemeen bestuur en ondersteunende processen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Grondwet ▪ Burgerlijk wetboek ▪ Gemeentewet ▪ Algemene wet bestuursrecht ▪ Wet gemeenschappelijke regelingen ▪ Besluit begroting en verantwoording ▪ Besluit accountantscontrole decentrale overheden ▪ Besluit BTW compensatiefonds ▪ Wet markt en overheid ▪ Wet Normering Topinkomens (WNT) ▪ Meldplicht datalekken ▪ AGV (algemene verordening gegevensbescherming) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Samenwerkingsregeling ▪ Verordening op de ambtelijke organisatie (organisatieverordening) ▪ Regeling mandatering ▪ Algemene subsidieverordening ▪ Financiële verordening ▪ Controleverordening
Treasury	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wet financiering decentrale overheden ▪ Regeling schatkistbankieren 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Treasurystatuut
Arbeidsvoorwaarden en personeelsbeleid	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ambtenarenwet ▪ Fiscale wetgeving ▪ Sociale verzekeringswetgeving ▪ Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) ▪ Wet Normering Topinkomens (WNT) ▪ Cao samenwerkende gemeentelijke organisaties (WSGO) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Verordening hypotheken voor ambtenaren van de Regio Achterhoek 1998 ▪ Regeling mandatering ▪ Overige personeelsregelingen
Subsidies	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Regels ruimte voor Gelderland ▪ Algemene subsidieverordening Gelderland 2016 ▪ Staatssteunregels EG-verdrag 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Algemene subsidieverordening Regio Achterhoek 2024
Inkopen en contractbeheer	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aanbestedingswet ▪ Staatssteunregels EG-verdrag 	<ul style="list-style-type: none"> Regeling mandatering

Bijlage 2: Overlegmomenten

In deze bijlage is de overlegstructuur vastgelegd. Uit oogpunt van doelmatigheid heeft het de voorkeur zoveel mogelijk gesprekken te combineren.

	Aantal per jaar	Toelichting
Afvaardiging cf. art. 4 lid 3 van de controleverordening	2	De afvaardiging is namens het algemeen bestuur het aanspreekpunt voor de accountant voor de opdrachtformulering. Dit zijn de portefeuillehouder financiën, secretaris en adviseur financiën. Na afronding van de controle worden de bevindingen van de accountantscontrole besproken.
Secretaris en adviseur financiën	3	De secretaris en de adviseur financiën zijn voor de accountant belangrijke gesprekspartners binnen de organisatie. Bijeenkomsten zijn in elk geval: <ul style="list-style-type: none"> - bespreking invulling controleopdracht. - bespreking bevindingen interim-controle (indien noodzakelijk). - bespreking van de controle van de jaarstukken samen met de portefeuillehouder financiën.
Dagelijks en algemeen bestuur	PM	Op verzoek zal de accountant verschijnen in de vergaderingen van het dagelijks bestuur en algemeen bestuur.

Bijlage 3: Rapportage

De volgende standaard rapportagemomenten worden afgesproken:

Rapportage	Tijdstip	Inhoud	Gericht aan
Management-letter (alleen indien noodzakelijk)	Na afronding van de interim-controle	Melding van mogelijke risico's, verbeteren aandachtspunten betreffende de processen en procedures evenals overige van belang zijnde onderwerpen. Indien er geen zwaarwegende punten zijn wordt uit efficiencyoverweging volstaan met het bespreken van de bevindingen met de secretaris en adviseur financiën.	Algemeen bestuur (hoofdlijnen) en dagelijks bestuur
Verslag van bevindingen	Na afronding van de controle van de jaarrekening	Beantwoording vraag of de inrichting van het financiële beheer en de financiële organisatie een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken. Daarnaast melding maken van resterende fouten, onzekerheden of verbeteringen op het gebied van verslaglegging, rekening houdend met afgesproken rapportering-toleranties (relatie tussen controletolerantie ingevolge controleverordening en de feitelijke bevindingen).	Algemeen bestuur
Controle-verklaring	Na afronding van de controle van de jaarrekening	Afgeven van een oordeel over de mate waarin de regiorekening een getrouw beeld geeft in overeenstemming met verslaggeving voorschriften.	Algemeen bestuur

Bijlage 4: Model tekst van de rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid dagelijks bestuur

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het algemeen bestuur op <datum> vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € <x>. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025.

Bevinding

Het dagelijks bestuur stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € <x> bedraagt. Dit is lager/hoger dan de daarvoor gestelde grens van € <x>. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het dagelijks bestuur overigens een bedrag van € <x> acceptabel op basis van door de het algemeen bestuur vastgestelde afspraken. De geconstateerde afwijkingen betreffen:

- ...
- ...

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het algemeen bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het dagelijks bestuur ook beschreven welke acties worden ondernomen om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

ALGEMEEN BESTUUR

Vergadering d.d.	: 1 juli 2026
Agendapunt	: 10
Onderwerp	: Bestuursrapportage januari – april 2026 en 1 ^e verzamelwijziging 2026
Portefeuillehouder	: De heer M. Boumans

Voorstel

1. Kennisnemen van de bestuurs- en budgetrapportage januari tot en met april 2026.
2. In stemmen met de 1^e (budgettair neutrale) verzamelwijziging 2026.

Toelichting

Met bijgevoegde rapportage beoogt de Regio de gemeenten (colleges en raden) te informeren over de taken die de gemeenten gezamenlijk uitvoeren ten behoeve van de Achterhoek. Deze taken bestaan uit Smart Governance, Smart Economy, Smart Living en Bedrijfsvoering en rente. De rapportage bestaat uit de bestuursrapportage, de budgetrapportage en financiële bijlagen.

Resultaat

Uitgaande van de op dit moment bekende ontwikkelingen is de verwachting dat het jaarresultaat voor 2026 voor de producten ten laste van de inwonerbijdrage nihil is.

Er is renteopbrengst vanuit het Schatkistbankieren en hypotheekverstrekking. Over 2026 is dit naar verwachting € 580.000, maar dit is mede afhankelijk van de snelheid waarmee de Regiodealmiddelen worden ingezet. In de primaire begroting is € 150.000 ingezet als dekking voor organisatiekosten en is € 236.000 begroot als toevoeging aan de egalisereserve rente. Per saldo wordt een positief renteresultaat verwacht van ongeveer € 200.000. Dit is vanwege de grote onzekerheid nog niet verwerkt in het financiële overzicht.

Begrotingswijziging

In het kader van rechtmatigheid dient een begrotingswijziging te worden gemaakt voor de geconstateerde over- en onderschrijdingen. Deze (budgettair neutrale) wijzigingen zijn verwerkt in de bijgevoegde 1e verzamelwijziging 2026. De wijzigingen worden nader toegelicht op pagina 22 van de financiële verantwoording, onderdeel 2 van de rapportage. De eigen projecten van Regio Achterhoek zijn projecten waarvoor Regio Achterhoek opdrachtgever is. Deze kosten moeten worden opgenomen in de eigen exploitatie van de Regio Achterhoek.

Als in het boekjaar minder kosten worden gemaakt voor de meerjarige projecten worden de (subsidie-) inkomsten doorgeschoven naar het volgende boekjaar.

Procedure: DB d.d.:	Vervolgactie: communicatie: Mededeling beslissing aan:	Bijlagen: Meegezonden: bestuurs- en budgetrapportage Ter inzage: Plaats van inzage:	Consequenties: Financieel: neutraal Personeel: nee
-------------------------------	--	---	---

Nadere informatie bij: Esther van Zuuk

Tel.nr.: 0314-321232

**BESTUURS- EN
BUDGETRAPPORTAGE
REGIO ACHTERHOEK**

JANUARI T/M APRIL 2026

Inleiding en samenvatting

Met deze rapportage informeert de Regio de gemeenten (colleges en raden) over de werkzaamheden die wij uitvoeren. De rapportage bestaat uit een inhoudelijke verantwoording en een financiële verantwoording (incl. begrotingswijziging). Hieronder volgt een korte toelichting.

1: Inhoudelijke verantwoording

In deze rapportage vindt u de voortgang van de werkzaamheden die de Regio voor, namens en samen met de gemeenten uitvoert. Deze werkzaamheden bestaan uit Smart Governance, Smart Economy, Smart Living en Ondersteuning (bedrijfsvoering en rente). Voor een nadere inhoudelijke toelichting wordt verwezen naar onderdeel 1 van de rapportage.

2: Financiële verantwoording (inclusief begrotingswijziging)

In deze rapportage is in onderdeel 2 per programma een financieel overzicht opgenomen waarin per product de werkelijke uitgaven en inkomsten t/m april 2026 zijn afgezet tegen het budget voor dezelfde periode. Ook zijn de verwachte uitgaven en inkomsten voor het volledige jaar en het daaruit voortvloeiende te verwachten jaarsaldo opgenomen. Er is een begrotingswijziging met toelichting opgesteld. Tot slot is er een balansprognose per 1 mei 2026 opgesteld. De begrotingswijziging en het verwacht jaarsaldo worden nader toegelicht in onderdeel 2 van de rapportage (pagina 22).

Verwacht saldo inwonerbijdrage

Uitgaande van de op dit moment bekende ontwikkelingen is de verwachting dat het jaarresultaat voor 2026 voor de producten ten laste van de inwonerbijdrage nihil is.

Verwacht renteresultaat

Er is renteopbrengst vanuit het Schatkistbankieren en hypotheekverstrekking. Over 2026 is dit naar verwachting € 580.000, maar dit is mede afhankelijk van de snelheid waarmee de Regiodealmiddelen worden ingezet. In de primaire begroting is € 150.000 ingezet als dekking voor organisatiekosten en is € 236.000 begroot als toevoeging aan de egalisatiereserve rente. Per saldo wordt een positief renteresultaat verwacht van ongeveer € 200.000. Dit is vanwege de grote onzekerheid nog niet verwerkt in het financiële overzicht.

Projecten

Als in het boekjaar minder kosten worden gemaakt voor de lopende meerjarige projecten worden de (subsidie-) inkomsten doorgeschoven naar het volgende boekjaar. Zo is er in deze rapportage voor diverse projecten doorgeschoven budget uit vorig jaar opgenomen.

Begrotingswijziging

De bijgevoegde begrotingswijziging betreft een budgettair neutrale begrotingswijziging, waarbij geen sprake is van een verhoging van de inwonerbijdrage. Er is sprake van verschuiving van budgetten door o.a. inhuur i.v.m. vacatures en verschuiving van projectbudgetten van meerjarige projecten naar het volgende jaar. Er zijn twee nieuwe eigen projecten opgenomen en tien wijzigingen; hier staan (subsidie-)inkomsten tegenover. De Regio is opdrachtgever van deze projecten en daarom wordt het in de eigen exploitatie opgenomen. Er zijn twee externe projecten die een bijdrage krijgen uit het investeringsfonds. Ook is er een besluit genomen om € 1,25 mln. beschikbaar te stellen vanuit het investeringsfonds voor de ontsluiting van het Slingeland ziekenhuis (AB 13 mei 2026).

3: Ziekteverzuim

In de verslagperiode was het ziekteverzuim 2,5% ten opzichte van 4,3% over dezelfde periode vorig boekjaar. Het ziekteverzuimpercentage ligt onder het gemiddelde ziekteverzuim voor openbaar bestuur en overheidsdiensten (2025 5,8% bron CBS).

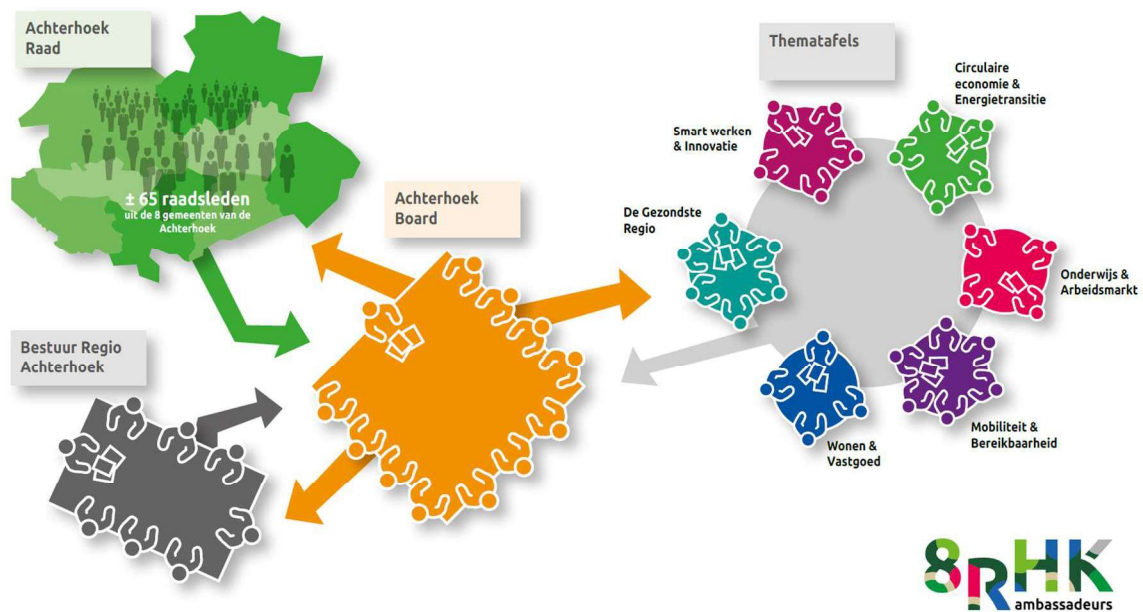
1 Bestuursrapportage

BESTUURSRAPPORTAGE JANUARI – APRIL 2026

SMART GOVERNANCE

In onderstaande afbeelding is het organogram van de samenwerking opgenomen.

Achterhoekse samenwerking

Werkzaamheden Regio Achterhoek

Regio Achterhoek is de motor in de Governance. In onderstaande tabel staan de subdoelen en activiteiten van Regio Achterhoek weergegeven:

Doelen en activiteiten Regio Achterhoek

Doelen	Activiteiten Regio Achterhoek
Raadsleden in positie brengen bij regionale samenwerking	<ul style="list-style-type: none"> • Adviseren en faciliteren Achterhoek Raad
Slagkracht in de bestuurlijke besluitvorming en adequate uitvoeringskracht	<ul style="list-style-type: none"> • Adviseren en faciliteren Achterhoek Board • Regisseren en faciliteren thematafels • Adviseren en faciliteren algemeen en dagelijks bestuur • Subsidiewerkzaamheden • Monitoring • Lobbywerkzaamheden • Communicatiewerkzaamheden en Regiomarketing

Raadsleden in positie brengen bij regionale samenwerking.

In verband met de gemeenteraadsverkiezingen in maart is de Achterhoek Raad niet bijeen geweest. Wel is er in februari een afscheid georganiseerd in Bommelwereld voor de vertrekkende Achterhoek Raad. De opkomst was groot, met een leuke rondleiding. Na de verkiezingen hebben de fracties hun afvaardiging naar de Achterhoek Raad doorgegeven. De nieuwe Achterhoek Raad bestaat uit 60 fracties en komt 13 mei voor het eerst bijeen. Eén fractie neemt niet deel aan de Achterhoek Raad.

Slagkracht in de bestuurlijke besluitvorming en adequate uitvoeringskracht

Bestuurlijke ontwikkelingen

Binnen het algemeen bestuur hebben A. Bronsvorst (burgemeester Oost Gelre) en A. Jetten (wnd burgemeester Winterswijk) afscheid genomen. G. Hofstede (Oost Gelre) en B. Dijkstra (Winterswijk) zijn als burgemeesters toetreden tot het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur moet nog een derde lid voor het dagelijks bestuur aanwijzen (naast M. Boumans en L. Werger).

Binnen de Achterhoek Board heeft M. Koster afscheid genomen. Ook H. Tappel, E. Gosselink en T. Kok nemen voor de zomer afscheid van de Achterhoek Board. In mei worden twee nieuwe Boardleden (M. Gerlagh en R. Spikker) voorgedragen in de Achterhoek Raad.

Achterhoek Visie 2050

De focus van de Achterhoek Board lag deze periode op de nieuwe Achterhoek Visie. De concept visie: 'Op weg naar 2050. Kom maar op' was eind april gereed en wordt in mei geagendeerd voor de Achterhoek Raad. De Visie 2050 is een opdracht en uitnodiging om voort te bouwen op onze succesvolle regionale samenwerking. Met onze 3-O samenwerking tussen Ondernemers, Organisaties en Overheid hebben we laten zien dat we gezamenlijk tot indrukwekkende resultaten kunnen komen en dat we een zichtbare partner zijn, zowel in de Achterhoek als daarbuiten.

Hoewel het in de basis goed gaat met de Achterhoek, staan we voor een groot aantal uitdagingen. Dat vraagt om een blik die verder reikt, meer slagkracht, vernieuwing en meer samenhang in ons handelen. Met deze concept visie, met een horizon tot 2050, anticiperen we op de toekomst, waarbij we de groeiende onderlinge samenhang tussen thema's als wonen, bereikbaarheid en economie integraal oppakken. Het stelt ons ook in staat om ons regionale verhaal steviger te positioneren richting partners zoals het Rijk, zodat we met een eenduidige stem onze ambities kracht bijzetten. Er is een stevige ambitie geformuleerd. De Achterhoek is dé demoregio van Nederland in 2050.

Om deze ambitie concreter te maken, kiezen we voor drie samenhangende ontwikkellijnen: een veerkrachtige samenleving, de economie als stuwende kracht en de ruimte in balans. Deze lijnen grijpen direct op elkaar in, en zijn de knoppen waar we aan gaan draaien om onze ambitie waar te maken.

Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR)

Nauw verbonden aan de visie 2050 is het Regioplan in het kader van het Nationaal Programma vitale Regio's (NPVR). Dit plan heeft een bredere scope. Zo komen ook thema's als veiligheid (inclusief ondermijnende criminaliteit en sociale cohesie) en Rijkswerkgelegenheid aan bod. In december 2025 is "Onze belofte" voor het Regioplan in het kader van het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR) met de Achterhoek Raad gedeeld. Vanuit deze belofte is met (rijks)partners een eerste outline van het Regioplan gemaakt. In juni is het conceptplan gereed voor bespreking met het Rijk en andere partners. Het Regioplan moet leiden tot (structurele) Rijksinvesteringen in de Achterhoek. Het NPVR is voor de komende jaren één van de belangrijkste pijlers onder onze regionale ontwikkeling én onder onze gezamenlijke lobby.

Stuurgroep Ruimtelijk Perspectief Achterhoek

In december 2025 heeft de Achterhoek Raad het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek (RPA) vastgesteld. Dit perspectief helpt enorm om vanuit de Achterhoek goed in te spelen op provinciale en landelijke ontwikkelingen. Concreet is er een gezamenlijke reactie op de werkversie van de concept provinciale omgevingsvisie ingediend. Deze is voorbereid door de stuurgroep RPA.

De provincie heeft het beleidskader land- en tuinbouw, in aanloop naar de provinciale omgevingsvisie, geactualiseerd. De stuurgroep RPA heeft dit proces op de voet gevolgd en waar mogelijk input geleverd en bevindingen gedeeld. Zo is ingesproken vanuit stuurgroep RPA om aandacht te hebben voor participatie en dynamiek van provinciale regie en gemeentelijke autonomie, o.a. in relatie tot aanwijzingen en veranderingen van functies.

De stuurgroep RPA heeft, gezien de bestuurlijke wisselingen n.a.v. gemeenteraadsverkiezingen een overdrachtsbrief opgesteld, zodat stuurgroep RPA in nieuwe samenstelling snel kan doorstarten met ontwikkeling van een ruimtelijk programma voor de Achterhoek.

Regio Deal Achterhoek II

De uitvoering van de Regio Deal loopt volop. Tot en met april 2026 zijn er 23 projecten goedgekeurd. Zie [Regio Deal projecten](#).

Ook is er -op aandringen van het Rijk- expliciet aandacht geschonken aan de lerende aanpak binnen de Regio Deal. Op een aantal springplanken is bijstelling nodig. Voor een volledig beeld van hoe de uitvoering loopt is er een concept voortgangsrapportage gemaakt. Deze rapportage wordt voor 15 juni in concept ingediend bij het Rijk. Op 1 juli ligt de rapportage voor in het algemeen bestuur.

Andere accenten

De Achterhoek Board en het algemeen bestuur hebben een intensief gesprek gehad met een aantal ondernemers rondom het thema defensie en weerbaarheid. Op basis hiervan zijn er middelen beschikbaar gesteld voor een versnellingsfase Achterhoek & Defensie.

Op verzoek van de gemeente Doetinchem is ingestemd met een regionale bijdrage aan de ontsluiting van het nieuwe Slingeland Ziekenhuis. Deze bijdrage kan worden gegeven vanwege een financiële meevaller.

De *kwartiermaker Cultuur & Erfgoed* heeft een eerste halfjaarrapportage over de periode oktober 2025–maart 2026 opgesteld. Deze rapportage is opgebouwd rond vijf ambities en afgesloten met een aantal aanbevelingen. Het betreft nadrukkelijk een advies aan de cultuur bestuurders en heeft geen formele status of besluitvormend karakter. De rapportage is nog niet besproken.

Planning en Control

De kaderbrief voor de begroting 2027 en de jaarverantwoording over 2025 zijn in april naar de gemeenten gezonden. We hebben een positief jaarresultaat, met name doordat er veel vacatures niet ingevuld waren. De meerjarenbegroting zal structureel sluitend zijn.

Lobby en werkbezoeken

Op 21 januari bracht minister F. Rijkaart een werkbezoek aan de Achterhoek. Het Regioplan NPVR vormde de rode draad tijdens het bezoek.

Samen met de Regio's Twente, Zwolle en stedendriehoek is er in januari een brief gestuurd aan de informateur mw. Letschert. In verband met de gemeenteraadsverkiezingen hebben we aan alle gemeenten een regionale inbreng voor de coalitiedossiers gestuurd.

Het jaarlijkse Lentefestival -dit jaar op 24 juni- is voorbereid. Het lentefestival staat in het teken van De Achterhoek: Nederland in het klein. En onze nationale voorhoederol als dé Demoregio van Nederland. Geheel in lijn met de nieuwe Visie 2050 en het NPVR.

Grensoverstijgende werkzaamheden

De gemeenschappelijke inzet in Brussel is in samenwerking met regio's Zwolle, Twente en Stedendriehoek verkend. Bij deze verkenning helpt een studente van Saxion Hogeschool in het kader van haar afstudeerstage. In juni is er een gezamenlijk tweedaags bezoek aan Brussel.

Een delegatie van de regio Achterhoek heeft in januari op uitnodiging van de Provincie Gelderland deelgenomen aan de Internationale Grüne Woche in Berlijn. Deze toonaangevende internationale vakbeurs op het gebied van voedsel, land- en tuinbouw, natuur en duurzaamheid geldt als een belangrijk internationaal platform voor beleidsmakers, bestuurders en marktpartijen.

Vanuit de gemeentelijke Duitslandcoördinatoren is er een Koersdocument Duitslandsamenwerking Regio Achterhoek: Eén (grens)regio, één geluid opgesteld. Dit document heeft het bestuur in april vastgesteld.

Per 1 april heeft de Regio geen expliciete capaciteit meer voor de lobby in Brussel. De Senior Strategisch Adviseur Public Affairs, die in mei begint, neemt dit (deels) over.

Communicatie, events en profilering

Op 28 januari was het zesde jaarcongres van de Achterhoek Monitor. Na de plenaire start waren er interactieve sessies om input op te halen voor de Visie 2050. Deze input is in 3 artikelen verschenen.

Samen met Achterhoek Toerisme is medio 2025 gestart met een gezamenlijke profilering. Na een aftrap van Achterhoek Toerisme in Bommelerwaard is het gezamenlijke merkverhaal ook voor Achterhoek Ambassadeurs verder uitgewerkt in onder meer een beeldmerk. De presentatie is voorafgaand aan de eerste Achterhoek Raad.

Ook dit jaar staat Achterhoek Ambassadeurs weer op de Zwarte Cross. De voorbereidingen voor de stand 'Achterhoek - Bestemming Onverwacht- zijn in volle gang.

In september is het VNG congres in de Achterhoek. Vanuit Achterhoek ambassadeurs zijn twee workshops aangedragen. Ook zal bijgedragen worden aan organiseren van activiteiten rondom het VNG congres die onze regio op de kaart zetten. Het gaat hierbij o.a. om het organiseren van een verrassende ontvangst, het maken van een passende promotiefilm, en het plaatsen van welkomstspandoeken in de regio.

SMART ECONOMY

Smart werken en Innovatie

In het uitvoeringsplan 2025/2026 is per doel (Visie 2030) opgenomen langs welke grote lijnen gewerkt wordt en welke projecten en/of activiteiten opgepakt gaan worden. Per doel geven we de stand van zaken weer.

Productie van de toekomst door technologische innovatie

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

De uitdaging is om met de innovatieve en leidende koplopers én de hoge organisatiegraad van bedrijven als basis, ook in het peloton van mkb-bedrijven te komen tot innovatie en transitie. Dit doen we door het implementeren van sleuteltechnologieën, waaronder Artificial Intelligence, te stimuleren.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Er is verder gewerkt aan de brede aanpak rond technologische innovatie en sleuteltechnologieën. De focus lag hierbij op de verdere ontwikkeling en toepassing van technologieën zoals AI, datagedreven werken en humanoids.

Via de AI-leerkringen wordt ervaring opgedaan met praktische toepassingen binnen bedrijven en sectoren. Een Regio Deal aanvraag hiervoor is voorbereid. We leggen daarbij de verbinding met het project Achterhoek Verbindt dat al eerder is gestart (zie verderop) zodat technologische ontwikkeling ook kan landen in de praktijk.

Daarnaast is de programmalijn Datagedreven Achterhoek van het betreffende Regio Deal programma verder uitgewerkt. Dit programma draagt bij aan een regionaal data-ecosysteem waarin data veilig, verantwoord en toepasbaar wordt ingezet voor maatschappelijke, economische en ecologische vraagstukken.

Er is gestart met een verkenning rond het project Humanoids, samen met bedrijven en relevante partners. Deze verkenning richt zich op de vraag hoe humanoid-technologie kan bijdragen aan productiviteit, innovatie en arbeidsbesparing in het bedrijfsleven.

De projecten rond 3D-metaalprinten en 3D-metaalpoeder-zeven zijn inhoudelijk afgerond. Begin 2026 lag de nadruk op borging van de opgedane kennis, benutting binnen onderwijs en bedrijven en het verbinden van deze ervaringen met nieuwe sleuteltechnologieën.

Ook is voor het Regioplan NPVR en de nieuwe Achterhoek Visie 2050 verkend hoe een programma op innovatie kan bijdragen aan het structureel aantrekken van middelen naar de regio. Daarmee willen we sleuteltechnologieën gericht stimuleren en de basis leggen voor verdere toepassing in de regionale economie.

Oplossen maatschappelijke vraagstukken door innovatie en sociale innovatie

Langs welke grote lijnen werken we hieraan

De Achterhoek beschikt over een innovatief sterk en diepgeworteld mkb dat een grote bijdrage kan leveren aan het oplossen van maatschappelijke uitdagingen. We willen dit versnellen door verbindingen te leggen tussen overheden, ondernemers en maatschappelijke instellingen. We richten ons op vernieuwende proposities, bijvoorbeeld samenwerkingsvormen die meer ondernemerschap en minder bureaucratie beogen, om tot maatschappelijke meerwaarde te komen. En op nieuwe ideeën, praktijken en strategieën die gericht zijn op het verbeteren van sociale structuren en medewerkers van de toekomst.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Er is verder gewerkt aan sociale innovatie als manier om maatschappelijke vraagstukken en ondernemersvragen praktischer te verbinden met bestaande kennis, netwerken en ondersteuning. De nadruk lag daarbij niet alleen op technologische vernieuwing, maar vooral op het organiseren van samenwerking: hoe zorgen we dat ondernemers, overheden, onderwijs en maatschappelijke partners elkaar sneller vinden en samen tot oplossingen komen?

Belangrijk project hiervoor is Achterhoek Verbindt. In februari was de succesvolle start bijeenkomst in Bommelwereld. Waar verbinders en ondernemers elkaar ontmoetten.

Tijdens de bijeenkomst is de AI-agent binnen Achterhoek Verbindt: Tessa Verbindt gelanceerd. Tessa helpt ondernemers laagdrempelig bij het formuleren van hun vraag en helpen bij de doorverwijzing naar de juiste verbinder, regeling, community of ondersteuning. Daarmee wordt de brug geslagen tussen technologische innovatie en sociale innovatie: technologie wordt ingezet om samenwerking, bereik en dienstverlening richting het brede mkb te verbeteren.

Voor het project Startup in Residence is het laatste jaar ingegaan. Ronde 3 van de maatschappelijke challenges aan innovatieve oplossingen vanuit startups en ondernemende partijen is gestart. Het project iSHARE is afgerond. De kern van iSHARE was dat innovatieve softwarebedrijven in de regio elkaar versterkten door kennis, capaciteit en personeel slimmer te delen, onder meer om beter om te gaan met schaarste aan technisch talent. Voortbouwend op die ervaringen wordt verkend hoe mkb-bedrijven weerbaarder kunnen worden door schaars technisch talent collectiever te organiseren. Daarbij gaat het onder meer om het samenbrengen van software engineers, het delen van kennis en capaciteit en het versterken van bedrijven die individueel onvoldoende schaal, capaciteit of specialistische kennis hebben om dit zelfstandig te organiseren. Zo wordt ook hier gezocht naar manieren om het brede mkb beter toegang te geven tot kennis, talent en innovatiekracht.

De inzet laat daarmee zien dat sociale innovatie vooral gaat over het versterken van het organiserend vermogen in de regio: beter luisteren naar ondernemersvragen, slimmer verbinden van partijen, minder versnippering in aanbod en het breder toegankelijk maken van innovatie voor het mkb.

Open innovatiesysteem

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

In de Achterhoek is een sterk open innovatiesysteem actief tussen de mkb-bedrijven. Binnen dit systeem wordt samen geleerd, kennis gedeeld en geïnnoveerd. Tot nu toe zijn vooral de koploperbedrijven aangesloten. De aanpak is erop gericht om ook het breed mkb (organisaties van 2 tot 200 medewerkers) hieraan te verbinden, zodat ook zij meer kunnen innoveren.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Er is verder gewerkt aan het versterken en verrijken van het open innovatiesysteem in de Achterhoek. De inzet richtte zich daarbij op het beter verbinden van bestaande innovatiekracht, het vergroten van het loopvermogen richting het brede mkb en het scherper positioneren van de regio binnen bovenregionale en Europese netwerken.

Een belangrijke ontwikkeling is de verdere samenwerking tussen de vier innovatiecentra: de Steck, de Marke, CIVON en SHII. Deze samenwerking moet ervoor zorgen dat ondernemersvragen sneller op de juiste plek terechtkomen, dat kennis en netwerken beter worden gedeeld en dat innovaties meer sectoroverstijgend worden opgepakt. Hiermee wordt het open innovatiesysteem niet alleen sterker voor koplopers, maar ook toegankelijk voor het brede mkb. De verbindersaanpak van Achterhoek Verbindt blijft hierbij belangrijk. De inzet is om het innovatiesysteem minder afhankelijk te maken van losse projecten en meer te ontwikkelen als een samenhangend netwerk waarin bedrijven, onderwijs, overheden en innovatiepartners elkaar structureel weten te vinden.

Voor het Regio Deal project Tech.Land is er een regiocoördinator gevonden die de Achterhoek sterker moet verbinden met het grensoverschrijdende technologie- en innovatie-ecosysteem. Daarmee ontstaan nieuwe kansen voor samenwerking met partners buiten de regio, onder meer op het gebied van sleuteltechnologieën, talent, internationalisering en Europese financiering.

Voor de nieuwe Achterhoek Visie 2050 en het Regioplan NPVR is verkend hoe het open innovatiesysteem strategischer kan bijdragen aan de positionering van de Achterhoek. Daarbij wordt nadrukkelijker gekeken naar de samenhang met arbeidsmarkt, energie, ruimte en economie. De vraag is hoe de Achterhoek zich onderscheidt ten opzichte van andere regio's en hoe de waarde van de Achterhoek binnen nationale en internationale waardeketens beter zichtbaar kan worden gemaakt.

In dat kader is verkend hoe de regio gericht kan omgaan met grote strategische bedrijven in de Achterhoek. Daarbij staat de vraag centraal wat nodig is om deze bedrijven voor de regio te behouden, hoe zij beter kunnen worden ondersteund in hun positionering en hoe de Achterhoek zich als regio sterker kan profileren als onmisbare schakel voor de Nederlandse en Europese economie.

De inzet laat zien dat het open innovatiesysteem steeds meer wordt benaderd als strategische infrastructuur voor de regio: niet alleen om innovatieprojecten uit te voeren, maar ook om de Achterhoek sterker te profileren, beter aan te sluiten op bovenregionale programma's en structureler middelen en kennis naar de regio te halen.

Stage- en afstudeerregio

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

Met SmartHub 2.0 vergroten we de aantrekkelijkheid van de Achterhoek als economische- en arbeidsregio, met name voor arbeidspotentieel tussen de 18 en 45 jaar. SmartHub 2.0 is een kapstok (stichting), die de krachten bundelt en een logische samenhang aanbrengt tussen initiatieven. Het project SmartHub Young Talent richt zich primair op stagiaires en afstudeerders.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Het project Smarthub Young Talent is gericht op het versterken van de Achterhoek als aantrekkelijke werkregio voor jong talent. Dit project is sinds 2022 ondergebracht bij de Stichting SmartHub. Tot en met 2025 ontving het project subsidie en voerde de Regio de administratie. Vanaf 1 januari 2026 heeft stichting SmartHub de administratie elders ondergebracht.

Onderwijs en Arbeidsmarkt

In het uitvoeringsplan 2025/2026 is per doel (Visie 2030) opgenomen langs welke grote lijnen gewerkt wordt en welke projecten en/of activiteiten opgepakt gaan worden.

Per doel geven we de stand van zaken weer.

De tekorten op de arbeidsmarkt zijn teruggedrongen

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

De grote lijn is de positionering van de Achterhoekse arbeidsmarkt. Hoe zorgen we dat we een aantrekkelijke arbeidsmarkt zijn en blijven. Vanuit strategie naar aanpak; hoe en welke invloed kunnen we hebben op het regionale vraagstuk van werkgevers als werven, binden en boeien van medewerkers voor met name de sectoren Techniek, Zorg en Onderwijs.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Begin 2026 is een aanvullende projectaanvraag voor Opijver goedgekeurd. Hiermee is het project in ieder geval tot eind 2028 geborgd, en is er tijd om te werken aan borging voor de lange termijn. Opijver (Achterhoekse Talentenfonds) heeft een sterke inzet op het bestrijden van de mismatch op de arbeidsmarkt en het stimuleren van instroom richting de kraptesectoren, en is daarmee van grote waarde voor de regio.

Het project Zorg voor Mekaar richt zich op het tegengaan van tekorten in de zorgsector. Door samen te werken op het gebied van werving, opleidingen en HR, maar ook door het potentieel van vrijwilligers, mantelzorgers en zij-instromers optimaal te benutten.

Ook het programma Leven Lang Ontwikkelen biedt via verschillende projecten inzet op het terugdringen van tekorten op de arbeidsmarkt. Met het vaststellen van het regionale programma en uitvoeringsagenda is begin 2026 het startschot voor deze aanpak gegeven.

Vanuit de projecten Femme Tech en Techniekdag Achterhoek wordt actief bijgedragen aan het enthousiasmeren van vrouwen en jongeren voor een loopbaan in de techniek, een van de kraptesectoren. Het project Femme Tech loopt tot eind 2026, en verkent mogelijkheden voor continuering na deze periode. De doorontwikkeling van de Techniekdag die eind 2025 als project is goedgekeurd, is inmiddels opgepakt. Op 18 april vond de succesvolle Techniekdag Achterhoek in Winterswijk plaats.

Talenten zijn benut

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We stimuleren, faciliteren en ondersteunen een Leven Lang Ontwikkelen en Duurzame Inzetbaarheid van medewerkers, rekening houdend met kansengelijkheid. Enerzijds ligt hier een rol voor de werkgevers door in te zetten op een leercultuur in bedrijven en tussen sectoren. Anderzijds is het belangrijk dat werknemers proactief zijn in hun professionele ontwikkeling en de kansen pakken om flexibel te blijven en mee te kunnen bewegen met ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Tevens is er aandacht voor Loopbaan en Beroep binnen het VO om leerlingen kennis te laten maken met de kansen in onze regionale arbeidsmarkt.

Stand van zaken projecten en activiteiten

In januari zijn het regionale programma Leven Lang Ontwikkel (LLO) en de uitvoeringsagenda LLO vastgesteld. Hiermee is er een belangrijke stap gezet is richting het benutten van talent. De verschillende projecten binnen het programma dragen bij aan het faciliteren en ondersteunen van een Leven Lang Ontwikkelen binnen de regio. De uitvoering van de eerste projecten is in voorbereiding.

De transitieperiode van het Grensland College loopt tot eind 2026. In deze periode werkt men aan een toekomstbestendig financieringsmodel om hbo-onderwijs in de Achterhoek te kunnen borgen. Ook het project Servicepunt Techniek (SPT) werkt aan duurzame borging binnen de regio. Eind 2026 is duidelijk hoe het SPT daar invulling aan geeft.

Tot slot is het Achterhoek Traineeship als project goedgekeurd en gestart. Het traineeship is een cross-sectoraal leer-werkprogramma voor recent afgestudeerden en ambitieuze 21-plussers zonder opleiding, waarbij het opleidings- en begeleidingsprogramma leidend is en de werkplek fungeert als leercontext. Hiermee wordt er een sterke bijdrage geleverd aan het bevorderen van de leercultuur van bedrijven in de regio.

Een inclusieve arbeidsmarkt

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We maken ons sterk voor iedereen die ondersteuning nodig heeft bij het vinden van een plek op de arbeidsmarkt. We werken vanuit de strategische agenda inclusieve arbeidsmarkt Achterhoek langs vier lijnen. We brengen het onbenut arbeidspotentieel, dat momenteel geschat wordt op ongeveer 14.000 personen, in beeld. We zetten in op het vergroten van de digitale vaardigheden van inwoners zodat zij kunnen participeren op de werkvloer en in de samenleving, we bestrijden de laaggeletterdheid en we zetten in op het voorkomen van schooluitval onder jongeren.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Het project Snelle Start Kansrijke Asielzoekers is van start en er worden concrete plaatsingen gedaan. Het project loopt tot eind 2026, er worden stappen gezet om het project daarna te kunnen voortzetten.

Technohub Inclusieve Technologie (TINT) zet in op het bevorderen van duurzame inzetbaarheid en arbeidsparticipatie van mensen met een afstand van de arbeidsmarkt via inclusieve technologie. Hiervoor is er een inspiratie- en kenniscentrum ingericht in Ulft en wordt er gewerkt aan een regionaal netwerk van partners en werkgevers. Om te zorgen dat de doorontwikkeling niet stopt en de implementatie bij bedrijven doorgezet kan worden, is er een aanvullende projectaanvraag gedaan waarmee extra capaciteit gerealiseerd wordt.

Grensoverschrijdende en bovenregionale samenwerking

Langs welke grote lijnen werken we hieraan

We zetten in op het pakken van kansen die er zijn om via grensoverschrijdende en bovenregionale samenwerking de uitdagingen binnen onderwijs en arbeidsmarkt te realiseren. Dit door in gezamenlijkheid projecten en initiatieven van de grond te tillen.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Het project Euregionale Doorlopende Leerlijn (EDL) levert een sterke bijdrage aan de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van onderwijs. Onderwijsinstelling in Nederland en Duitsland vinden elkaar door middel van jaarlijkse events voor studenten, netwerkbijeenkomsten voor docenten en schoolpartnerschappen die gefaciliteerd worden door EDL.

Het Gelrepact 2.0 loopt door. Hieronder vallen regionale en bovenregionale projecten.

Mobiliteit en Bereikbaarheid

In het uitvoeringsplan 2025/2026 is per doel (Visie 2030) opgenomen langs welke grote lijnen gewerkt wordt en welke projecten en/of activiteiten opgepakt gaan worden. Per doel geven we de stand van zaken weer.

De infrastructuur is robuust en toegankelijk

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We zetten in op een robuust en goede toegankelijke infrastructuur. Dit betekent dat we ons inzetten voor een verkeersveilige en goed doorstromende N18, snelle (interregionale) fietsverbindingen en een goede bereikbaarheid van de A12 tussen Arnhem en de Duitse grens.

Stand van zaken projecten en activiteiten

N18- corridor

De “Visie Multimodale Bereikbaarheid N18 Corridor” (ook wel de gebiedsinvesteringsagenda N18 genoemd) is afgerond en in november 2025 bestuurlijk vastgesteld. Er is gewerkt aan het concretiseren van de korte en middellange termijn opgaven in deze corridor. Deze concretisering zorgt ervoor dat deze visie gebruikt kan worden om kansen vanuit bijvoorbeeld de Regio Deal of overige subsidies met elkaar te verbinden en sneller te realiseren. Momenteel zijn diverse projectaanvragen in ontwikkeling die mede dankzij deze visie nader kunnen worden uitgewerkt en afgestemd met de provincie. Daarnaast heeft deze visie het belang van de gezamenlijke ontwikkeling van de N18-corridor verder verduidelijkt, waardoor de N18-corridor ook als gezamenlijke opgave in beleidsstukken van de provincie wordt genoemd.

Goede bereikbaarheid van de A12 tussen Arnhem en de Duitse grens

Er is van april tot mei 2026 grootschalig onderhoud aan de IJsselbruggen geweest. We hebben in samenwerking met Rijkswaterstaat en A12 Slim Reizen ingezet op een brede communicatiecampagne en gedragsaanpakken om alternatieve vervoersmiddelen te stimuleren. Deze inzet heeft geleid tot een significante vermindering in het aantal vervoersbewegingen over de A12, waardoor de hinder van de werkzaamheden beperkt is gebleven. Deze inzet wordt voortgezet voor de komende werkzaamheden.

Lobby doorkoppeling spoorlijn Winterswijk-Zutphen-Apeldoorn

Samen met de Stedendriehoek bereiden we het lobbyevent: “Gelders Zomerprogramma”, voor om Tweede Kamerleden mee te nemen in het belang van de doorkoppeling van de spoorlijn Winterswijk-Zutphen-Apeldoorn. De invulling van het programma wordt de komende periode uitgewerkt, en het evenement staat gepland voor juli 2026.

Snelle Fietsverbindingen

Momenteel zijn enkele Regio Deal projectaanvragen in voorbereiding om de infrastructuur van enkele verkende fietsverbindingen te verbeteren. De verwachting is dat deze projectaanvragen in Q4 van dit jaar bestuurlijk worden behandeld.

De CO2 uitstoot van het verkeer en vervoer is verminderd

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We stimuleren duurzaam woon-werkverkeer en werkverkeer. Hierbij hoort ook een robuuste en goed dekkende laadinfrastructuur om de verduurzaming te faciliteren. De grote lijn is om de modal shift en de bijbehorende gedragsverandering te stimuleren.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Werkgeversaanpak: Mobiliteitsmakelaar

Eind 2025 is de opdracht van de mobiliteitsmakelaar binnen de werkgeversaanpak afgerond. Er wordt een nieuwe aanbesteding voorbereid door de programmamanager Publieke Mobiliteit. Om de periode tot een nieuwe aanstelling te overbruggen, wordt de mobiliteitsmakelaar van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen ingezet in de Achterhoek.

Logistiek makelaar

De logistiek makelaar heeft de afgelopen periode veel aandacht besteed aan de A12 i.v.m. diverse grote en impactvolle werkzaamheden op de A12. Dit zal ook nodig zijn voor de werkzaamheden op de A12 die nog gepland staan.

Slimme vervoersvoorzieningen

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We zetten ons hard in voor een goed dekkend Openbaar Vervoer-netwerk dat goed aansluit op andere (publieke) modaliteiten en faciliteiten. Hiermee proberen we een nieuwe vorm van Publieke Mobiliteit te creëren, waar alle vormen van (deel)vervoer en OV effectief en efficiënt op elkaar zijn aangesloten. Een stevige ruggengraat van trein en hoogwaardige buslijnen is een voorwaarde om tot een dekkend netwerk zonder witte vlekken te komen. Het realiseren van een dergelijk goed samenhangend systeem is pionierswerk. Wij zitten als Achterhoek in de landelijke koploper groep om dit met het Rijk en de provincie Gelderland de komende jaren verder uit te rollen en mee te experimenteren.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Programma Publieke Mobiliteit

In november 2025 is de nieuw aangestelde programmamanager Publieke Mobiliteit gestart. Hij heeft zijn eerste periode besteed aan een evaluatie van de afgeronde en lopende activiteiten binnen het programma Publieke Mobiliteit. Hiermee wordt een bijgewerkt plan van aanpak opgesteld voor de komende jaren. De evaluatie van het programma heeft een aantal inzichten opgeleverd. Zo wordt er een nieuwe aanbesteding voor deelfietsen voorbereid waarmee er naar een effectiever netwerk toegewerkt wordt.

Verder werkt de programmamanager Publieke Mobiliteit samen met de provincie Gelderland om tot een stip op de horizon voor een eenduidig vervoerssysteem te komen, waarbij er concreet ingezet wordt op samenwerking in plaats van samenspel.

De afgelopen periode is gewerkt aan de (BO-MIRT) pilot van Arriva met provincie Gelderland en regio Achterhoek om te experimenteren met flexibele buslijnen (het "Agile" principe) waar flexibele haltes kunnen worden gevormd op reguliere lijnen, die alleen per aanvraag worden aangedaan. De verwachting is dat pas eind 2026 volledige duidelijkheid bestaat over de invulling/kaders van het experiment en pas in 2027 kan worden gestart met eventuele uitvoering. De obstakels voor invulling en uitvoering van de pilot zitten in de kaders van de OV-concessie en de beperkte inzet van personeel van de vervoerder die hiervoor kan worden vrijgemaakt.

Mobiliteitshubs

De afgelopen periode zijn er concrete stappen gezet richting het realiseren van mobiliteitshubs in de regio. Zo is in november 2025 de projectaanvraag voor de realisatie van Publieke Mobiliteitshub Varsseveld goedgekeurd, en in maart 2026 de projectaanvraag voor stationsknoop Doetinchem. De bus- en treinverbindingen in Varsseveld en Doetinchem zijn cruciale ov-verbindingen voor de regio. De projectaanvragen zorgen ervoor dat de stations de regio in de toekomst nog beter kunnen ontsluiten.

SMART LIVING

Wonen en Vastgoed

In het uitvoeringsplan 2025/2026 is per doel (Visie 2030) opgenomen langs welke grote lijnen gewerkt wordt en welke projecten en/of activiteiten opgepakt gaan worden. Per doel geven we de stand van zaken weer.

Voldoende nieuwe betaalbare woningen
Langs welke grote lijnen werken we hier aan In de Regionale Woonagenda en de Woondeal hebben we duidelijke afspraken gemaakt over het aandeel betaalbare woningen. We stimuleren conceptuele woningbouw voor de realisatie hiervan, alsmede grondpolitiek en gerichte handhaving en beleid om betaalbare woningen ook in de toekomst betaalbaar te houden.
Stand van zaken projecten en activiteiten Het project Samen bouwen we betaalbaar richt zich op het structureel realiseren van sociale koopwoningen binnen de Achterhoekse gemeenten. Voor 2026 is de ambitie aangescherpt naar het duurzaam en reproduceerbaar realiseren van sociale koopwoningen tot €269.000 VON, passend binnen de uitgangspunten van PMC2, conceptuele bouw en uniforme regionale werkwijzen. Om te komen tot uitvoerbare en breed gedragen afspraken zijn meerdere regionale werksessies georganiseerd met gemeenten en betrokken partners. Binnen meerdere gemeenten wordt nu gewerkt aan de vertaling van de regionale uitgangspunten naar woonbeleid, grondbeleid, anterieure afspraken en projectvoorwaarden. De regiogemeenten hebben in de periode 2022 tot en met 2025 hun ambities waargemaakt en gebouwd wat afgesproken is met Rijk en provincie. De komende jaren is dat niet vanzelfsprekend dus we moet alle zeilen bij zetten en met elkaar werken aan de invulling van randvoorwaarden en het versnellen van (betaalbare) woningbouw.
De bestaande woningvoorraad is toekomstbestendig
Langs welke grote lijnen werken we hier aan Terwijl de woningcorporaties hun eigen duurzaamheidsplannen uitvoeren, richten wij ons vooral op de grote particuliere woningmarkt. Met Energieloket Achterhoek zetten we ons in om particulieren te activeren en te helpen hun woning te verduurzamen. Dit geven we onder meer vorm in de aanpak One Stop Shop, waarmee wordt toegewerkt naar een integrale ontzorgaanpak voor woningeigenaren bij het verduurzamen van hun woning. Daarnaast werken we aan een visie op wonen, welzijn en zorg. Deze geeft richting aan de stappen die we willen zetten om te zorgen dat we in de Achterhoek passende woningen kunnen bieden in een gezonde en vitale leefomgeving met de nodige zorg en ondersteuning.
Stand van zaken projecten en activiteiten Deze programmalijn wordt vooral door Agem opgepakt via het Energieloket en door de woningcorporaties. De One Stop Shop is als regiodealproject met succes afgerond en doorgestart. De visie op wonen, welzijn en zorg is inmiddels vastgesteld en er is een projectleider aangesteld om van visie te komen tot een regionale aanpak.

Versnelling woningbouw
<p>Langs welke grote lijnen werken we hier aan</p> <p>In de Regionale Woonagenda is een tienpuntenplan gepresenteerd gebaseerd op de aanpak 'Van dromen naar doen'. Belangrijke onderdelen hiervan zijn het aanpakken van de capaciteitsproblemen, versnellen en vereenvoudigen van procedures en het verbeteren van het netwerk van bouwers en ambtenaren in de regio.</p>
<p>Stand van zaken projecten en activiteiten</p> <p>In maart is er weer een regiobrede sessie van Samen Sneller Bouwen georganiseerd die goed bezocht en goed beoordeeld werden. Het netwerk weet elkaar beter te vinden bij het komen tot concrete projecten en daarbuiten.</p> <p>Er is een flexpool in oprichting vooralsnog voor 4 gemeenten. Er wordt een projectleider geworven voor het ontwikkelen van een integrale aanpak voor betaalbaar, sneller en toekomstbestendig bouwen, waarbij het in de kern gaat om procesinnovatie en verbeterde regionale samenwerking op wonen en bouwen. Ook het inrichten van een versnellingstafel is hier onderdeel van.</p> <p>Er is vooralsnog geen gezamenlijk loket voor projecten op gebied van woningbouw/woningsplitsing. Hiervoor was nog onvoldoende draagvlak bij de gemeenten.</p>
Ontwikkelen en realiseren van innovatieve en duurzame manieren van bouwen
<p>Langs welke grote lijnen werken we hier aan</p> <p>We richten ons op toekomstbestendig bouwen. Dit door Biobased Bouwen en innovatieve woningbouw te stimuleren.</p>
<p>Stand van zaken projecten en activiteiten</p> <p>Er vinden bij verschillende gemeenten mooie woningbouwprojecten plaats waarin toekomstbestendig bouwen een belangrijke plaats heeft. Er is besloten tot het integreren van toekomstbestendig bouwen in het integrale plan zodat er 1 regionale aanpak komt voor sneller, betaalbaar en toekomstbestendig bouwen. Dit plan moet eind 2026 gereed zijn.</p> <p>Het project Toekomstbestendig Bouwen Achterhoek is voorbereid en goedgekeurd. Dit is een driejarig leer- en kennisprogramma voor de bouwketen. Het project wordt uitgevoerd door Stichting Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie Oost Gelderland (Graafschap College).</p>

Circulaire economie & Energietransitie

In het uitvoeringsplan 2025/2026 is per doel (Visie 2030) opgenomen langs welke grote lijnen gewerkt wordt en welke projecten en/of activiteiten opgepakt gaan worden. Per doel geven we de stand van zaken weer.

Oplossingen voor energiebesparing, duurzame opwekking en zelfvoorzienend zijn
<p>Langs welke grote lijnen werken we hier aan</p> <p>We spelen in op de verschuiving in de energievoorziening, onder andere door duurzaam opwekken van energie en oplossingen te zoeken voor netcongestie. Hiervoor werken we aan bewustwording, brengen we onderdelen van het energiesysteem in kaart en ontwikkelen we oplossingsrichtingen waaronder nieuwe samenwerkingsvormen, (decentrale) technische oplossingen en nieuwe verdienmodellen.</p>

Stand van zaken projecten en activiteiten

Vanuit de Regio Deal is een project voorbereid op twee bedrijventerreinen in Aalten en Dinxperlo. Het project ontwikkelt handelingsperspectief voor lokale ondernemers om netcongestie te overbruggen en ruimte te creëren voor groei, elektrificatie, verduurzaming en slim laden. Het onderzoekt de haalbaarheid van verschillende oplossingen en levert een roadmap op. De inzichten dragen bij aan de energietransitie door energiebesparing, lokale opwek en slim delen van netcapaciteit. De resultaten worden actief gedeeld met het Duurzaam Ondernemerscentrum Achterhoek (DOA).

Een soortgelijk project loopt al in Winterswijk. Daarin zien we dat lokale ondernemers bewust worden en inzichtelijk maken welke oplossingen met bijbehorende business case nodig om beschikbare aansluitcapaciteit te delen. Er is een inventarisatie gedaan van lopende initiatieven en er zijn meerdere initiatieven in beeld voor een soortgelijke aanpak.

Het Duurzaam Ondernemerscentrum gaat verder met twee nieuwe gezichten. De komende periode ligt de focus bij DOA op zichtbaarheid en het verder versterken van het netwerk in de regio.

Naast inventarisatie en ontwikkeling van energiegemeenschappen op bedrijventerreinen worden twee initiatieven verkend om fysiek op vernieuwende manier (duurzame), lokaal beschikbare energie te delen. Zo werken we actief aan handelingsperspectief om de gevolgen van netcongestie regionaal te beperken.

De agro foodsector is koploper in kringlooplandbouw**Langs welke grote lijnen werken we hier aan**

We werken aan toekomstbestendige landbouw en een duurzaam voedselsysteem in de Achterhoek. We hanteren een integrale benadering van bedrijfssystemen voor kringlooplandbouw voor (melk)veehouderij en akkerbouw. Europese en nationale doelen op gebied van water, natuur en klimaat leiden tot veranderingen in het landelijk gebied. Daarom wordt gewerkt op bedrijfs-, bedrijfssysteem- en gebiedsniveau met een grote en diverse groep boeren, regionale boerenorganisaties en andere stakeholders.

Een belangrijke lijn is experimenteerregio Achterhoek een werkwijze om innovatiegericht én met boeren van 'onderop' samen te werken, om praktijkgerichte kennis en ervaring in te zetten voor (nieuw) beleid en wet- en regelgeving.

Stand van zaken projecten en activiteiten

De afgelopen maanden is de samenwerking binnen Experimenteerlocatie Oost verder verdiept, waarbij Twente en de Achterhoek gezamenlijk werken aan praktijkgerichte innovaties voor een toekomstbestendige landbouw. Vanuit deze Experimenteerlocatie Oost, zijn verkennende gesprekken gevoerd om beide provincies, Gelderland en Overijssel actief te betrekken. Naast de opgave-gerichte benadering van de samenwerking heeft het leren bij boeren de aandacht.

In de Achterhoek is het agrarisch netwerk versterkt door de samenwerking tussen VALA, VK-Oost, Stichting Biomassa en De Innovatie Coöperatie, die samen een stevig fundament vormen voor boerenexperimenten en kennisdeling. Vanuit dit netwerk worden strategieën, programma's en projecten ontwikkeld die bijdragen aan het Achterhoekse wenkend perspectief, met nadruk op bodem, water, biodiversiteit, klimaat en nieuwe verdienmodellen.

Er loopt een verkenning voor een nieuwe gebiedsgerichte aanpak, waar o.a. beschikbaarheid en kwaliteit van water mede aanleiding is om te werken aan toekomstbestendige landbouw. Regionaal is het initiatief Mooi Achterhoek gestart, gebiedsgerichte aanpak waarbij lokale inwoners en partijen zelf op zoek gaan naar duurzame inrichting van eigen bedrijfsvoering in het gebied. Er worden enkele kansrijke initiatieven verkend om in kader van Regio Deal II samen uit te werken.

Gebruik (hernieuwbare) grondstoffen in bouw en infra & efficiënter gebruik van (primaire) grondstoffen

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We willen in aansluiting op de Rijksdoelen in 2030 het gebruik van eindige grondstoffen halveren. Hiervoor zetten we in op het stimuleren van circulair werken door vergroten van de bewustwording en kennisontwikkeling, kennisuitwisseling en het stimuleren van circulariteit door toepassen van nieuwe werkwijzen. We werken aan het monitoren van de voortgang van de transitie naar een circulaire economie in de Achterhoek. We zetten in op het verminderen van het gebruik van primaire grondstoffen door minder en andere (hernieuwbare) grondstoffen te gebruiken en hergebruik van materialen en producten in onder andere de bouw en infra.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Het bureau Transitiemakers is met ons aan de slag gegaan om een uitvoeringsagenda circulaire economie te ontwikkelen. Met als doel om de komende jaren gericht en stevig samen te werken een de transitie naar een circulaire economie. De provincie heeft hier ook toe opgeroepen en er is vanuit de thematafel CE&E een manifest gedeeld met alle nieuwe raden met de oproep om circulaire economie de komende 4 jaar de nodige aandacht te geven. De aanpak gaat onderdeel uitmaken van de uitwerking van de visie 2050 van de Achterhoek.

Toekomstbestendig bouwen is opgenomen in een integraal plan voor sneller, betaalbaar en toekomstbestendig bouwen. De tweede helft van 2026 zal een projectleider worden aangesteld vanuit wonen om met alle partners tot een aanpak te komen die vanaf 2027 in uitvoering moet gaan. Het plan zet in op anders werken, gelijktrekken van standaarden en borgen van meer eenduidige werkwijze in organisaties. Dit is ook van belang voor circulair werken, derhalve trekken de twee thematafels in deze nauw samen op.

Reductie CO2 en stikstof en toename biodiversiteit

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We richten ons op bewustwording, kennisuitwisseling, aanjagen en versnellen van emissiereductie door innovaties en toepassen van nieuwe producten, processen en technieken. We stimuleren circulair werken waardoor (CO₂-)uitstoot wordt gereduceerd. Afname van emissies draagt bij aan herstel biodiversiteit.

Voor biodiversiteit inventariseren en verbinden we lokale, regionale en provinciale aanpakken voor verbetering van de biodiversiteit op drie terreinen: agrarische gronden, overig buitengebied en binnen de bebouwde kom.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Er heeft kennisuitwisseling plaatsgevonden tussen de verschillende gemeenten en andere partners op gebied van biodiversiteit. Besloten is te komen tot een gezamenlijke aanpak op gebied van de bestrijding van invasieve exoten. In de praktijk werken veel partijen op eigen wijze aan bestrijding van invasieve exoten. Door met meerdere partijen, o.a, terrein beherende organisaties, gemeenten en agrarisch natuurbeheer samen op te trekken in beheer is betere beheersing en meer impact voor biodiversiteit mogelijk.

Verder is een project in voorbereiding voor de verwaarding van bermgras. Met als doel een regionale keten op te zetten voor de hoogwaardige verwaarding van berm- en slootmaaisel richting biobased toepassingen zoals isolatiemateriaal, plaatmateriaal, bermgraskarton en bodemproducten.

Gezondste Regio

In het uitvoeringsplan 2025/2026 is per doel (Visie 2030) opgenomen langs welke grote lijnen gewerkt wordt en welke projecten en/of activiteiten opgepakt gaan worden.

Per doel geven we de stand van zaken weer.

Betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorgdiensten
<p>Langs welke grote lijnen werken we hier aan</p> <p>De regionale ambities vanuit De Gezondste Regio vallen voor een belangrijk deel samen in de regionale uitwerking van het Integraal Zorgakkoord (IZA). Hiervoor is in 2023 het regioplan De Gezondste Regio vastgesteld. Het regioplan bevat prioritaire opgaven en is te beschouwen als het gezamenlijke kader. Vanuit dit plan werken we nu aan concrete transformaties, plannen en projecten voor de regio. Thematisch is het regioplan De Gezondste Regio opgedeeld in vier hoofdthema's. Vanuit deze thema's werken we in de regio samen aan een betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorgdiensten. De thema's in de Achterhoek zijn (1) Gezond Leven en Preventie, (2) Veerkrachtig Ouder Worden, (3) Mentaal Gezond en (4) Prettig Werken in Zorg en Welzijn. Daarnaast zijn er drie dwarsverbanden die binnen alle thema's hun uitwerking hebben: (1) Digitalisering en Technologie, (2) Toekomstbesteding Zorglandschap en (3) Samenwerking.</p>
<p>Stand van zaken projecten en activiteiten</p> <p>In de afgelopen periode hebben we de landelijke ontwikkelingen rondom het Integraal Zorgakkoord (IZA) nauwgezet gevolgd en vertaald naar onze regio. De transitie naar het opvolgende AZWA-akkoord is inmiddels ingezet. Dit nieuwe akkoord biedt concrete kansen voor de Achterhoek, met name voor de structurele borging van de uitvoeringssamenwerking rondom het regioplan <i>De Gezondste Regio</i>.</p> <p>Om de uitvoeringsstructuur van het regioplan stevig te borgen, hebben we een brede evaluatie uitgevoerd onder stakeholders, bestuurders en managers van zowel zorgorganisaties als gemeenten. De resultaten hiervan zijn positief: de huidige structuur bewijst haar waarde en functioneert naar tevredenheid. Als cruciale vervolgstap voor de rest van 2026 richten we ons nu op het verder bestendigen van deze organisatiekracht. Hierbij ligt de prioriteit op een betere aansluiting van de regionale structuur op de interne gemeentelijke processen.</p> <p>De uitvoering van de regionale transformatieplannen binnen de vier hoofdthema's verloopt goed. Rondom het thema <i>Mentaal Gezond</i> is het grootschalige transformatieplan inmiddels volop in uitvoering gebracht, waarmee de eerste concrete resultaten in de regio zichtbaar worden (bijvoorbeeld toename verkennende gesprekken). Daarnaast zien we een sterke toename in de ambities rondom het thema <i>Veerkrachtig Ouder Worden</i>. Deze versnelling en hernieuwde ambities brengen we momenteel actief in binnen het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR). Met het project <i>Zorg voor Mekaar</i> bouwen zes VVT-organisaties samen aan een toekomstbestendige zorgstructuur in de Achterhoek. Niet alleen door samen te werken op het gebied van werving, opleidingen en HR, maar ook door het potentieel van vrijwilligers, mantelzorgers en zij-instromers optimaal te benutten.</p>
De gezondste regio door preventie en innovatie
<p>Langs welke grote lijnen werken we hier aan</p> <p>Preventie en innovatie zijn belangrijk om er voor te zorgen dat we in de Achterhoek onze centrale ambitie halen: Wij willen dat Achterhoekers gezond zijn en daarover zelf de regie hebben. Gezondheid, preventie en leefstijl zijn leidend, niet ziekte en behandeling. Daarom stimuleren we projecten die gericht zijn op preventie en innovatie. In de regionale uitwerking van het IZA is dit enerzijds ondergebracht in het hoofdthema 'Gezond Leven en Preventie' en anderzijds in het dwarsverband "Digitalisering en Technologie".</p>

Stand van zaken projecten en activiteiten

We focussen sterker op innovatie. Deze focus kent twee hoofdcomponenten.

Technologische innovatie: In de afgelopen periode hebben we de samenwerking met sleutelpartners zoals de TZA Achterhoek en de Vereniging Digitalisering Zorg doorgezet. De programmering en ondersteuning vanuit deze netwerken zijn regulier doorgelopen. Samen met de TZA verkennen we momenteel een uitbreiding van regionale rol, specifiek gericht op het laagdrempelig en dichtbij de inwoner brengen van zorgtechnologie. In de tweede helft van 2026 zetten we hierop in met concrete vervolgstappen om de adoptie van technologie in de thuissituatie te versnellen.

Sociale innovatie: Vanuit de Regio Deal zijn in de acht Achterhoekse gemeenten lokale initiatieven succesvol van start gegaan. Hiermee is een krachtige beweging in de samenleving op gang gebracht die direct bijdraagt aan de leefbaarheid in de kernen en buurten. Nu de opstartfase van deze projecten langzamerhand is afgerond en de uitvoering stevig staat, verschuift onze focus naar de verbinding. De komende periode zetten we actief in op het onderling verbinden van deze projecten, om zo een structuur voor regionaal leren te faciliteren en succesvolle praktijken breed te verspreiden.

Achterhoekers zijn zelf langer verantwoordelijk voor hun gezondheid

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

Het zelf langer verantwoordelijk zijn voor je gezondheid gaat om het versterken van de eigen regie van de Achterhoekers. Die eigen regie komt terug in de eerste 3 thema's van de regionale uitwerking van het IZA. Gezond Leven en Preventie, Veerkrachtig Ouder Worden en Mentaal Gezond. Dit door in te zetten op eigen verantwoordelijkheid en daar de Achterhoekers in te begeleiden.

Stand van zaken projecten en activiteiten

De campagne *Praat vandaag over morgen* is in de afgelopen periode succesvol verankerd als integraal onderdeel van onze regionale beweging Veerkrachtig ouder Worden. De achterhoekbank blijft dus te zien in de regio. Een belangrijke mijlpaal t.a.v. communicatie wordt de werkconferentie op 1 juni in Theater Amphion. Tijdens deze bijeenkomst wordt een grote, diverse groep van professionals, bestuurders en inwoners vanuit De Gezondste Regio samengebracht. De komende periode gebruiken we dit momentum om de regionale communicatiestrategie verder in te kleuren, zodat we inwoners nog gericht kunnen activeren en begeleiden in het nemen van eigen regie.

BEDRIJFSVOERING EN RENTE (ONDERSTEUNING)**Financiën**

Naast het voeren van de dagelijkse financiële administratie is een groot deel van de tijd besteed aan het opstellen van de jaarrekening 2025, de programmabegroting 2027 en de budgetrapportage januari tot en met april. De jaarrekening en de budgetrapportage zijn geagendeerd voor de AB vergadering van 1 juli 2026 en de programmabegroting staat geagendeerd voor de AB vergadering van 9 september 2026. Ook is in de verslagperiode gewerkt aan financiële rapportages voor diverse eigen projecten en zijn de financiële verantwoordingen 2025 voor de projecten van de Gebiedsopgave en Regiodeal opgesteld voor de Provincie en voor het Rijk. Voor de beschikking van Woondeal 2024-2025 is de eindcontrole door de accountant gedaan en deze is inmiddels ingediend voor vaststelling. In de verslagperiode is de interne controle uitgevoerd op basis van het controle- en uitvoeringsplan. Tenslotte is tijd gestopt in de financiële beoordeling en advisering van projecten.

2 Financiële toelichting

BUDGETRAPPORTAGE JANUARI T/M APRIL 2026
Financieel overzicht

	Onschrijving		werkelijk t/m april		Saldo		budget t/m april		1e wijziging begroting		verwachting (incl 1e wijziging)		Verwachting saldo inwoner-bijdrage
	uitgaven t/m apr	inkomsten t/m apr	mutatie reserve t/m apr	werkelijk t/m apr	uitgaven t/m apr	inkomsten t/m apr	mutatie reserve t/m apr	uitgaven t/m apr	inkomsten t/m apr	uitgaven t/m december	inkomsten t/m december	mutatie reserve december	
SMART GOVERNANCE													
201	85.676	203.404	0	117.728	183.501	183.501	0	0	0	550.503	550.503	0	0
202	286.971	367.501	0	80.530	367.501	367.501	0	117.000	117.000	1.219.504	1.219.504	0	0
203	422.847	453.271	0	30.425	351.607	197.941	-153.667	1.651.000	1.924.000	2.705.822	2.517.822	-188.000	0
204	108.919	160.132	0	51.213	160.132	160.132	0	0	0	480.395	480.395	0	0
205	52.838	50.667	0	-2.172	105.000	50.667	-54.333	1.863.000	0	2.178.000	152.000	-2.026.000	0
101	0	2.667	0	2.667	2.667	2.667	0	0	0	8.000	8.000	0	0
	957.251	1.237.642	0	280.391	1.170.408	962.408	-208.000	3.631.000	2.041.000	7.142.224	4.928.224	-2.214.000	0
BEDRIJFSVOERING EN RENTE													
801	80.372	114.435	0	34.064	114.435	114.435	0	0	0	343.306	343.306	0	0
802	22.986	17.298	0	-5.687	18.965	17.298	-1.667	0	0	56.895	51.895	-5.000	0
803	424	128.588	0	128.164	55.000	133.667	78.667	0	0	165.000	401.000	236.000	0
	103.781	260.322	0	156.541	188.400	265.400	77.000	0	0	565.201	796.201	231.000	0
TOTAAL	1.061.032	1.497.963	0	436.931	1.358.808	1.227.808	-131.000	3.631.000	2.041.000	7.707.425	5.724.425	-1.983.000	0

saldo: (-) = tekort, (+) = overschot

Nadere toelichting afwijkingen budgetrapportage januari t/m april 2026

Toelichting begrotingswijziging

Programma 1: Smart Governance

<i>budget</i>	<i>toelichting</i>	<i>bedrag dekking</i>
Inhuur derden en loonkosten	Er is sprake van een verschuiving van loonkosten naar inhuur derden in verband met vacature-invulling op inhuurbasis. Dit betreft een programmaregisseur en griffier.	142.000 budgettair neutrale verschuiving
Loonkosten	De Regio heeft een kwartiermaker Cultuur in tijdelijke dienst. Daarvoor ontvangen we een aanvullende bijdrage van de gemeenten.	117.000 Inkomsten gemeenten (via Doetinchem)
Externe projecten met bijdrage uit Investeringsfonds	Er zijn in de verslagperiode 3 initiatieven die een bijdrage ontvangen uit het investeringsfonds, Datagedreven Achterhoek en Techland (conform AB besluit 11-12-2025) en voor de ontsluiting van het Slingeland ziekenhuis wordt 1.25 milj beschikbaar gesteld (conform AB besluit 13-05-2026)	1.863.000 Investeringsfonds (IF)
Projecten	zie nadere specificatie hieronder. Het betreffen 2 nieuwe projecten en 10 wijzigingen.	1.651.000 extra project-gerelateerde inkomsten

Specificatie eigen projecten Regio Achterhoek

budget wijziging 2026

Project profilering smarthub	Het project is in 2022 ondergebracht in een Stichting. Regio Achterhoek maakt in 2026 t/m juni kosten voor salarissen en ondersteuning. Deze worden doorberekend aan de Stichting.	-40.000 inkomsten uit stichting Smarthub
Project Regiodeal Overhead	Betreft een meerjarig project uit de Regiodealgebieden.	143.000 projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project Achterhoek Monitor tm 2025	Het betreft een project uit de Regiodeal. We monitoren hoe de Achterhoek ervoor staat. Doel: een informatiebron voor iedereen die in de Achterhoek werkt, onderneemt en woont. Er lopen nog wat kosten door in 2026.	5.000 onttrekking IF/ projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project Achterhoek Monitor 2026-2028	Het betreft een project uit de Regiodeal. We monitoren hoe de Achterhoek ervoor staat. Doel: een informatiebron voor iedereen die in de Achterhoek werkt, onderneemt en woont.	117.000 onttrekking IF/ projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project Uitbouwen Ecosysteem Achterhoek	Betreft een meerjarig project. Looptijd 2022-2026	33.000 onttrekking IF/ projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project onverwachte hoek	Betreft een meerjarig project. Looptijd 2024-2026.	-318.000 onttrekking IF
Project Woondeal	Betreft een meerjarig project met geld van de provincie voor de totstandkoming en realisatie van de regionale woondeals.	640.000 projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project Nationaal Programma Vitale Regio's	Het betreft een Rijksprogramma met als doel versterken van de Regio. Te zorgen voor een leefbare Regio, duurzaam en bereikbaar voorzieningsniveau en een gezonde en kansrijke toekomst voor de inwoners.	340.000 projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project MKB-dienstverlening Achterhoek verbindt 25-28	Dit project is een vervolg op MKB Dienstverlening, dit betreft een meerjarig project met een looptijd van juli 2025 tot en met 2028.	137.000 projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project Zon Mw	Dit project werkt met een breed gedragen regioplan, waarin de gezamenlijke ambitie is geformuleerd om inwoners zo gezond mogelijk te laten leven met passende zorg dichtbij huis.	490.000 projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project VNG Congres	Project t.b.v. het organiseren van het VNG congres in 2026.	50.000 Lobby budget (resultaat 2025)
Project ruimtelijk perspectief	Dit project is een vervolg op landelijk gebied, dit betreft een meerjarig project. Het project is afgerond in 2026.	54.000 onttrekking IF/ projectgerelateerde (subsidie) inkomsten

Balans per 1 mei 2026

<i>Activa</i>	<i>werkelijk</i> <i>31 dec 2025</i>	<i>begroting</i> <i>31 dec 2026</i>	<i>stand per</i> <i>1 mei 2026</i>
Materiële vaste activa	0	0	0
Investeringen	0	0	0
Financiële vaste activa	283.000	278.000	287.000
Personeelshypotheken	283.000	278.000	287.000
Projecten leader	0	0	0
Vlottende activa	38.235.000	22.855.000	35.356.000
Uiteenzettingen < 1 jaar	37.715.000	22.335.000	34.882.000
Liquide middelen	60.000	60.000	49.000
Overlopende activa	460.000	460.000	425.000
Totaal Activa	38.518.000	23.133.000	35.643.000

<i>passiva</i>	<i>werkelijk</i> <i>31 dec 2025</i>	<i>begroting</i> <i>31 dec 2026</i>	<i>stand per</i> <i>1 mei 2026</i>
Eigen vermogen	6.390.000	6.007.000	4.561.000
Algemene reserve	492.000	492.000	492.000
Bestemmingsreserves	5.508.000	5.515.000	4.069.000
Gerealiseerd resultaat te bestemmen 2025	390.000	0	0
Verwacht resultaat 2025	0	0	0
Voorzieningen	17.000	0	17.000
Voorzieningen	17.000	0	17.000
Vlottende passiva	32.111.000	17.126.000	31.065.000
Vlottende schulden < 1 jaar	351.000	351.000	424.000
Overlopende passiva	31.760.000	16.775.000	30.641.000
Totaal Passiva	38.518.000	23.133.000	35.643.000

	<i>stand 1-1-2026</i>	<i>mutatie</i>	<i>stand 1-5-2026</i>
<i>Specificatie bestemmingsreserves</i>		<i>t/m apr</i>	
Investeringsfonds	5.185.000	-1.590.000	3.595.000
Reserve toekomstbestendige organisatie	150.000	0	150.000
Onderhoud huisvesting	24.000	0	24.000
Egalisatiereserve rente	300.000	0	300.000
Totaal	5.659.000	-1.590.000	4.069.000

Begrotingswijziging

LASTEN

1e wijziging 2026

Nummer		Omschrijving Economische categorie	Bedrag van de			
Functie	Subf.		pr nr	Nieuwe of verhoging van de bestaande raming	Verlaging van de bestaande raming	Nieuwe raming van het dienstjaar
			Functie 10.1: Onvoorzien			
			Totaal functie	0	0	
			Functie 20.2: Achterhoek Visie 2030 en monitoring			
1.1	4000		Lonen en sociale lasten	117.000	95.000	1.097.373
3.4.3	4085		Inhuur derden	95.000	0	95.000
			Totaal functie	212.000	95.000	
			Functie 20.3: Coördineren van subsidies en projecten			
3.4.3	5099	100	Project profilering Smart hub		40.000	40.000
3.4.3	5099	126	Project Leader overheadkosten Nieuw			175.000
3.4.3	5099	124	Project Ruimtelijk perspectief	54.000		54.000
3.4.3	5099	125	Project EDL			64.000
3.4.3	5099	106	Project Regio Deal Overhead	143.000		204.000
3.4.3	5099	111	Project Achterhoek Monitor	5.000		5.000
3.4.3	5099	118	Project uitbouw en ecosysteem Achterhoek	33.000		33.000
3.4.3	5099	119	Project Woondeal	640.000		640.000
3.4.3	5099	113	Project onverwachte hoek (incl Achterhoek Partners)		318.000	124.000
3.4.3	5099	132	project Nationaal Programma Vitale Regio's	340.000		340.000
3.4.3	5099	133	Project Zon Mw	490.000		490.000
3.4.3	5099	134	Project MKB-dienstverlening Achterhoek verbindt 25-28	137.000		137.000
3.4.3	5099	135	Project Achterhoek Monitor 2026-2028	117.000		117.000
3.4.3	5099	136	Project VNG congres	50.000		50.000
			Totaal functie	2.009.000	358.000	
			Functie 20.4: Advisering bestuur, board, raad en thematafels			
1.1	4000		Lonen en sociale lasten		47.000	360.983
3.4.3	4085		Inhuur derden	47.000		47.000
			Totaal functie	47.000	47.000	
			Functie 20.5: Uitgaven / Inkomsten investeringsfonds			
3.4.3	4841		Uitgaven projecten investeringsfonds	1.863.000		1.863.000
			Totaal functie	1.863.000	0	
			Functie 100: Mutatie reserves			
6.2.3	6004		bijdrage functie 100 investeringsfonds	1.932.000	342.000	2.366.000
			Totaal functie	1.932.000	342.000	

Nummer		pr nr	Omschrijving Economische categorie	Bedrag van de		
Functie	Subf.			Nieuw e of verhoging van de bestaande raming	Verlaging van de bestaande raming	Nieuw e raming van het dienstjaar
			Functie 10.1: Onvoorzien			
			Totaal functie	0	0	
			Functie 20.2: Achterhoek Visie 2030 en monitoring			
3.4	8501		Opbrengsten werkzaamheden derden	117.000		176.710
	8500		Bijdrage gemeente en Provincie			
			Totaal functie	117.000	0	
			Functie 20.3: Coördineren van subsidies en projecten			
3.4	8099	100	Project profilering Smart hub		40.000	40.000
3.4	8099	126	Project Leader overheadkosten Nieuw			175.000
3.4	8099	124	Project Ruimtelijk perspectief	54.000		54.000
3.4	8099	125	Project EDL			45.000
3.4	8099	106	Project Regio Deal Overhead	143.000		204.000
3.4	8099	111	Project Achterhoek Monitor	3.000		3.000
3.4	8099	118	Project uitbouw en ecosysteem Achterhoek	17.000		17.000
3.4	8099	119	Project Woondeal	640.000		640.000
3.4	8099	113	Project onverwachte hoek (incl Achterhoek Partners)	24.000		24.000
3.4	8099	132	project Nationaal Programma Vitale Regio's	340.000		340.000
3.4	8099	133	Project Zon Mw	490.000		490.000
3.4	8099	134	Project MKB-dienstverlening Achterhoek verbindt 25-28	137.000		137.000
3.4	8099	135	Project Achterhoek Monitor 2026-2028	66.000		66.000
3.4	8099	136	Project VNG congres	50.000		50.000
6.2.3	6104		functie 100: investeringsfonds	69.000	342.000	188.000
			Totaal functie	2.033.000	382.000	
			Functie 20.4: Advisering bestuur, board, raad en thematafels			
			Totaal functie	0	0	
			Functie 20.5: Uitgaven / Inkomsten investeringsfonds			
6.2.3	6104		Verrekening met functie 100: investeringsfonds	1.863.000		1.863.000
			Totaal functie	1.863.000	0	
			Functie 100: Mutatie reserves			
6.0	6604		Beschikking over investeringsfonds	1.932.000	342.000	2.366.000
			Totaal functie	1.932.000	342.000	

ALGEMEEN BESTUUR

Vergadering d.d.	: 1 juli 2026
Agendapunt	: 11
Onderwerp	: Vervolg Achterhoek partnernetwerk en implementatie van nieuwe merkstrategie/regiomarketing
Portefeuillehouder	: De heer M. Boumans

Voorstel

1. Kennisnemen van het projectplan 'Achterhoek Partners- made by Pak An' als vervolg op het Achterhoek Partnernetwerk.
2. Onder voorbehoud van goedkeuring van de Achterhoek Board van dit plan, een bedrag van € 100.000,- te reserveren vanuit de resterende middelen van het project Onverwachte Hoek. Stichting Pak An vragen hiervoor een subsidieaanvraag te doen, ten behoeve van het neerzetten van de structuur, het netwerk, zichtbaarheid en maatschappelijke impact.
3. Akkoord te gaan met het inzetten van de resterende gelden (zijnde € 300.000,-) van het project Onverwachte Hoek 2.0, naar de nieuwe regiocampagne 'Achterhoek – hier dóen we gewoon'. Voor de periode 2026 t/m 2028.

Toelichting

In 2021 is de campagne Onverwachte Hoek gestart en in 2024 verlengd tot eind 2026. Met de start van het ontwikkelen van een nieuwe merkstrategie in de zomer van 2025 is deze campagne op een laag pitje gezet. Wel is blijvend geïnvesteerd in het partnernetwerk dat is opgebouwd vanuit Onverwachte Hoek. Hierover is het algemeen bestuur in september 2025 geïnformeerd. Bijgevoegd is het plan van aanpak om het Achterhoek Partnernetwerk te bestendigen. Hiervoor is de Stichting Pak An als partner gevonden.

Op 18 mei is de nieuwe merkstrategie 'Achterhoek – hier dóen we gewoon' gepresenteerd voorafgaand aan de Achterhoek Raad in de DRU. Samen met Achterhoek Toerisme, afzender van toeristische campagnes, zet Achterhoek Ambassadeurs onder deze nieuwe noemer in op een merkverhaal waar wonen, werken, leren en ondernemen in de Achterhoek centraal staan. Met als doel om nieuwe Achterhoekers en terugkeerders ervan te overtuigen dat de Achterhoek dé regio is voor hun toekomst; en andersom daarmee onze brede welvaart garant te stellen.

Regiomarketing is geen lege huls, het wordt gevoed door meerdere mede-afzenders uit de Achterhoek. Te beginnen met eerste partner Achterhoek Toerisme en daarna opvolging krijgend in partners zoals Achterhoek in Beweging en SmartHub Young Talent.

Activiteiten

Na de lancering 18 mei, wordt achter de schermen een start gemaakt -samen met Achterhoek Toerisme- met de uitrol en implementatie van een gezamenlijke online pagina 'www.achterhoek.nl/hierdoenwegewoon'. Dit wordt de bron om onze doelgroepen van campagnes naar de juiste achterliggende afzenders (partners) en doelen te brengen. Fysiek krijgt het merk alvast lading tijdens het Achterhoeks Lentefestival in Den Haag en binnenkort op de Zwarte Cross in de voormalige Onverwachte Hoek stand en bij het VNG congres in september.

De implementatie van de nieuwe merkstrategie richt zich op het vertalen van de 8RHK Ambassadeurs strategie naar concrete toepassingen (middelen, campagnes, proposities). Ook het ombouwen van de website van Achterhoek Ambassadeurs en onze zakelijke communicatie met het nieuwe logo behoren hiertoe. Daarnaast zullen het actief betrekken en meenemen van relevante partners, organisaties en initiatieven binnen de regio, het bewaken van de positionering en merkprincipes in uitingen, proposities en samenwerkingen (spelregels voor partners) hier onderdeel vanuit maken.

Dit jaar zal merkstrateeg Nicole van de Velde, die het merk met Achterhoek Toerisme en Achterhoek Ambassadeurs ontwikkelde, hierin nog beperkt ondersteunen. Naast haar start onder een tijdelijk jaarcontract vanaf juli 2026 een marketingspecialist sec voor Achterhoek Ambassadeurs om de eigen doelgroepen op de juiste manier te gaan bereiken (voor wonen, werken, leren en ondernemen).

Met de middelen kunnen we vanaf medio 2026 2,5 jaar vooruit. Globaal ziet de begroting er als volgt uit:

	2026	2027	2028	<i>totaal</i>
Online marketing	25.000	100.000	100.000	225.000
Jaarlijks guerilla/fysieke actie	-	25.000	25.000	50.000
Eenmalige kosten restyling	25.000	-	-	25.000
Totaal	50.000	125.000	125.000	300.000

Procedure:

DB d.d.:

Vervolgactie:

Communicatie:
Mededeling beslissing
aan:

Bijlagen:

Meegezonden:
Plan van aanpak
Partnernetwerk
Ter inzage:
Plaats van inzage:

Consequenties:

Financieel: besluit over
andere inzet bestaande
middelen
Personeel: x

Nadere informatie bij: Inez Rensink

Tel.nr.: 06-24833725

Projectplan

PAK AN - *made by Achterhoek partners* -

1. Aanleiding: de kracht van de Achterhoek

De Achterhoek is een regio die bruist van creativiteit, ondernemerschap en noaberschap. Mensen kennen elkaar, helpen elkaar en zetten ideeën om in actie. Initiatieven ontstaan hier vaak sneller en organischer dan elders, gedreven door regionale trots en betrokkenheid.

Stichting **Pak An** en **De Onverwachte Hoek** delen de overtuiging dat juist deze maatschappelijke energie de sleutel vormt tot de toekomst van de regio. Vanuit die gedeelde visie ontstaat een nieuwe samenwerking:

Achterhoek Partners — Made by Pak An.

Achterhoek Partners is geen traditionele organisatie, maar een beweging. Een netwerk dat energie uit de samenleving mobiliseert en verbindt, en deze vertaalt naar concrete maatschappelijke impact — niet top-down, maar vanuit vertrouwen, creativiteit en ondernemerschap.

---

2. Een beweging buiten vaste kaders

De opgaven waar de Achterhoek voor staat — leefbaarheid, kansengelijkheid, talentbehoud, verduurzaming en regionale trots — zijn complex en grensoverschrijdend. Gemeentegrenzen bieden hierin weinig houvast en bestuurlijke processen zijn soms te traag om in te spelen op initiatieven die nú momentum hebben.

Achterhoek Partners positioneert zich daarom bewust buiten politieke en bestuurlijke kaders. De beweging:

- werkt grensoverstijgend (binnen én buiten de regio, inclusief Duitsland),
- kan snel schakelen,
- biedt ruimte voor experiment en creativiteit,
- en haakt direct aan bij inwoners, ondernemers en makers.

Zo wordt maatschappelijke energie niet afgeremd, maar benut.

---

3. Pak An 2.0: vertrouwen als fundament

Sinds 2016 is **Stichting Pak An** actief in de Achterhoek. In zes jaar tijd heeft de stichting mensen ondersteund, ideeën verbonden en aansprekende projecten mogelijk gemaakt. Na een periode van pionieren is Pak An toe aan een volgende fase: **van pubertijd naar volwassenheid** — met als doel nog meer impact voor de regio.

Die volwassenheid zit niet in meer regels of complexere structuren, maar juist in het consequent doorontwikkelen van wat Pak An uniek maakt: **vertrouwen, eenvoud en lef**.

Waar traditionele financieringsinstrumenten vaak werken met kleine lettertjes, uitgebreid risicomanagement en zekerheden vooraf, kiest Pak An voor een andere benadering:

- geen rente,
- geen wurgcontracten,
- geen dwingende terugbetaalverplichtingen.

Initiatiefnemers krijgen ruimte en verantwoordelijkheid.

Terugbetaling van een financiële bijdrage **mag**, maar **hoeft niet**. Dit principe is gebaseerd op vertrouwen — en werkt.

Het activeert eigenaarschap, versterkt solidariteit en maakt het mogelijk dat succesvolle initiatieven weer ruimte creëren voor nieuwe ideeën.

Projecten als de **Achterhoekse vlag** en de **silo-art-tour** laten zien hoe deze werkwijze leidt tot zichtbare resultaten: meer regionale trots, versterkt toerisme en initiatieven die niet meer weg te denken zijn uit het landschap.

---

4. De rol van De Onverwachte Hoek

Binnen Achterhoek Partners brengt **De Onverwachte Hoek** een krachtig platform in. Het platform:

- bundelt verhalen uit de hele regio,
- bereikt nieuwe doelgroepen,
- inspireert mensen om in de Achterhoek te wonen, werken en ondernemen,
- en verbindt partijen uit bedrijfsleven, onderwijs, cultuur, toerisme, zorg en overheid.

De Onverwachte Hoek kijkt integraal naar de thema's **wonen, werken & leren** en **(be)leven**, en vertaalt die naar een herkenbaar en aantrekkelijk regionaal verhaal.

Binnen Achterhoek Partners vullen de rollen elkaar aan:

- **Pak An mobiliseert en faciliteert de energie,**
  - **De Onverwachte Hoek vergroot het bereik, verbindt en maakt zichtbaar.**
-

5. Organisatie: professioneel, licht en wendbaar

Achterhoek Partners is georganiseerd als een compacte, flexibele structuur met een professionele kern. Deze kern faciliteert en verbindt, maar voert projecten niet zelf uit.

De kern bestaat uit:

- **Coördinator** – gezicht naar buiten, verbinder en programmatisch leider.
- **Secretariaat & procesbewaking** – borgt structuur, continuïteit en ondersteuning.
- **Communicatie & socials** – bouwt zichtbaarheid, campagnes en community.
- **Financiën** – verantwoordelijk voor begroting, verantwoording en transparantie.

Pak An beschikt daarnaast over een bestuur, een Comité van Aanbeveling, een beoordelingscommissie, deskundige coaches en een operationeel team voor monitoring en kwaliteitsbewaking. De samenstelling is gebaseerd op deskundigheid, integriteit, diversiteit en regionale verankering. De initiatiefnemers hebben zich voor minimaal drie jaar gecommitteerd.

Projecten worden altijd uitgevoerd door **makers, ondernemers en organisaties uit de regio**. De kerngroep bepaalt — op advies van een beoordelingscommissie — welke projecten worden ondersteund en welke partners worden verbonden.

---

6. Maatschappelijke impact

Jaarlijks ondersteunt Achterhoek Partners initiatieven met inhoudelijke coaching en, waar nodig, een financiële bijdrage. De

focus ligt op ideeën die daadwerkelijk het verschil maken voor de Achterhoek.

Het beoogde maatschappelijke effect is concreet:

- groter behoud van jongeren voor het platteland,
- groei van werkgelegenheid,
- stimulering van startende ondernemingen,
- versterking van een ondernemende houding binnen de gemeenschap.

De aanpak is laagdrempelig, praktisch en diep verankerd in de cultuur van samenwerken — **noaberschap**.

---

7. Financiering en groeipad

De eerste drie jaar worden de projectkosten gefinancierd door **8RHK**.

Deze periode is bedoeld om:

- de structuur te borgen,
- het netwerk uit te bouwen,
- zichtbaarheid te creëren,
- en maatschappelijke impact aantoonbaar te maken.

Na drie jaar moet Achterhoek Partners zelfstandig gedragen worden door ondernemers, partners, fondsen en de gemeenschap.

---

8. Planning richting start

(samengevat)

De periode tot **1 september** fungeert als gefaseerde bouwperiode: financieel akkoord, teamvorming, werkgroep, regiogesprekken, contentproductie en een zichtbare aanloop naar de lancering.

1 september markeert de officiële start van **Achterhoek Partners — Made by Pak An:**

met actieve projecten, zichtbare communicatie en een beweging die in de hele Achterhoek (en over de grens) voelbaar is.

Doe je mee?

Wil jij als partner van Onverwachte Hoek meedoen in de doorontwikkeling en zie je kansen voor de regio met Pak An?

Dat kan. Graag zelfs. We zoeken partners die hun kennis, kunde, informatie en netwerk willen en kunnen inschakelen bij projecten die uit de koker van Pak An komen. Naast een geldbijdrage draag je dus als partner bij op bovenstaande gebieden zodat we samen zorgen voor een kring van partners om onze projecten heen, mede te realiseren.

We hebben voor het eerste jaar een drietal opties, naast bovenstaande uitgangspunten zijn er drie mogelijkheden om mee te doen. De hoogte van het bedrag waarvoor je je als partner meedoet is aan jou. Je doet mee voor vanaf € 2000,- tot € 11.000, - euro.

Afhankelijk van de hoogte van de bijdrage doe je mee aan events en exposure.

Inzet kennis, kunde, netwerk en begeleiding waar gevraagd door Pak An bij ideeën en projecten.

Drie netwerk (of meer) events met de partners, initiatiefnemers van projecten per jaar waarbij partners actieve rol spelen in het programma. Kijkje achter de schermen bij de feestfabriek en Grolsch. Deelname/ participatie bij regionale evenementen als partner van Pak An. Op sport, cultuur en toeristisch gebied. Genoemd als partner bij realisatie projecten (keuze optie) en op events.

Het geld gaat rechtstreeks naar projecten. Is niet voor de organisatiekosten of overhead.

ALGEMEEN BESTUUR

Vergadering d.d.	: 1 juli 2026
Agendapunt	: 12
Onderwerp	: Zes projecten Regio Deal Achterhoek II
Portefeuillehouder	: De heer M. Boumans

Voorstel:

1. Kennisnemen van het project **EnergieHub Aalten** en de voorgestelde financiering; een bijdrage van € 52.310 uit de Regio Deal II (springplank Slimme Energiegemeenschappen).
2. Kennisnemen van het project **Fit veur Altijd 2.0** en de voorgestelde financiering; een bijdrage van €442.703 uit de Regio Deal II (springplank Gezondheid Voorop)
3. Kennisnemen van het project **Leefbaar thuis** en de voorgestelde financiering; een bijdrage van €70.800,00 uit de Regio Deal II (springplank Gezondheid Voorop)
4. Kennisnemen van het project **Leerking Humanoids** en de voorgestelde financiering; een bijdrage van € 363.904 uit de Regio Deal II (springplank Verdienvermogen breed bedrijfsleven).
5. Kennisnemen van het project **Leerkring AI** en de voorgestelde financiering; een bijdrage van € 140.000,- uit de Regio Deal II (springplank Verdienvermogen breed bedrijfsleven)
6. Kennisnemen van het project **programmatische ondersteuning bij programma Leven Lang Ontwikkelen (LLO)** en de voorgestelde financiering; een bijdrage van € 216.889 uit de Regio Deal II (springplank bestrijding arbeidsmarktcrapte)

Toelichting

Inzet van het project **EnergieHub Aalten** is handelingsperspectief voor lokale ondernemers in Aalten/Dinxperlo te ontwikkelen, hoe zij netcongestie kunnen overbruggen en ruimte creëren voor groei, elektrificatie, verduurzaming en (slim) laden. Het project levert een roadmap op, na onderzoek van technische, organisatorische, juridische, economische en ruimtelijke haalbaarheid van verschillende oplossingen. Deze kennis en inzichten worden breed beschikbaar gemaakt door actieve kennisdeling met Duurzaam Ondernemerscentrum Achterhoek (DOA).

Fit Veur Altied 2.0 bouwt voort op het fundament dat is gelegd binnen Fit Veur Altied 1.0. In de eerste fase lag de nadruk vooral op inspireren en informeren, in deze fase ligt de nadruk op het activeren. Fit Veur Altied 2.0 werkt nauw samen met de uitvoeringscoalitie Gezond Leven en Preventie (uit het Regioplan De Gezondste Regio). Daarmee draagt dit project ook bij aan de ambities van deze themalijn uit het Regioplan.

Het project **Leefbaar thuis** richt zich op de koppeling tussen mensen die iets te bieden hebben en mensen die daarmee geholpen kunnen worden. Het project Leefbaar Thuis heeft de volgende doelen:

- Versterken sociale cohesie
- Versterken naoberschap
- Knelpunten in de levens van kwetsbare Achterhoekers wegnemen die niet door de officiële zorginstanties of overheden weggenomen kunnen worden.

Het project **Humanoids** richt zich op het gezamenlijk verkennen en testen van humanoidtechnologie in realistische industriële situaties. Binnen CIVON wordt een experimenteeromgeving ingericht waar bedrijven, onderwijs en kennispartners gedurende twee jaar praktijkervaring opdoen met mogelijke toepassingen van humanoids, bijvoorbeeld bij assemblage, producthandling, interne logistiek en repeterende handelingen.

Met het project **Leerkringen AI** willen we bedrijven in de Achterhoek helpen om op een praktische manier met AI aan de slag te gaan. Het gaat vooral om het brede mkb, maar ook onderwijs en overheid doen mee. Dit gebeurt via AI-leerkringen. In een leerkring werken minimaal tien deelnemers een jaar lang samen aan vragen uit hun eigen praktijk. Ze leren van elkaar, proberen dingen uit en kijken wat AI wel en niet kan betekenen voor hun bedrijf of organisatie.

In januari is het uitvoeringsprogramma LLO op hoofdlijnen vastgesteld. Voor de realisatie hiervan is in de eerste fase een goede programmatische regie en uitvoeringskracht nodig. Hierin voorziet de **programmatische ondersteuning LLO**. Het project zorgt ervoor dat de geprioriteerde projectlijnen worden vertaald naar concrete, uitvoerbare en financierbare projecten. Dit gebeurt door het ondersteunen van initiatiefnemers en partners bij het ontwikkelen, concretiseren en formaliseren van projectplannen, samenwerking en financiering. Hiermee fungeert het project als een ontwikkel- en investeringsversneller: het maakt projecten investeringsklaar en zorgt ervoor dat daadwerkelijke uitvoering van LLO-activiteiten in de regio versneld kan starten.

Advies Achterhoek Board

De projecten zijn 11 juni door de Board akkoord bevonden.

Procedure: Thematafels; mei 2026 Board: 11 juni DB 1 juli	Vervolgactie: communicatie: Mededeling beslissing aan:	Bijlagen: Meegezonden: Projectaanvragen en rapport van bevindingen	Consequenties: Financieel: Personeel:
Nadere informatie bij: Wilma Stortelder		Tel.nr.: 06 38 06 65 15	

Fantastisch dat u een project aanmeldt voor de Achterhoek Visie 2030. Om te beoordelen of het project past binnen de visie, vragen wij u dit formulier volledig in te vullen. U kunt het ingevulde formulier sturen naar de betreffende programmaregisseur, die zal daarna zo spoedig mogelijk contact met u opnemen.

Aanvraagformulier project Achterhoek Visie 2030 – deel I

Projecten dienen te voldoen aan de Nadere regels Projecten Achterhoek Visie 2030 (te vinden op www.8rhk.nl/beschikking)

1	Naam project	Haalbaarheidsonderzoek Energy Hub Aalten–Dinxperlo
2	Primaire Thematafel	Circulaire economie & energietransitie
3	Aanvrager (dit moet een rechtspersoon zijn)	Gemeente Aalten
4	Looptijd (startdatum en einddatum vermelden)	1 juli 2026 – 31 december 2027

5 Doel van het project

(Korte omschrijving van hetgeen je wilt bereiken met dit project)

Het doel van dit project is het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek naar een gezamenlijke Energy Hub voor de bedrijventerreinen in **Aalten** en **Dinxperlo**, gericht op het ontwikkelen van één **inclusieve energiecoöperatie** die beide bedrijfsclusters in de gemeente kan bedienen. Daarbij wordt ook verkend of omliggende, waaronder agrarische, bedrijven én maatschappelijke organisaties kunnen bijdragen aan een gunstigere groepssamenstelling en daarmee aan een sterker collectief energiesysteem.

Met dit project willen de betrokken partijen een besluitvormingsrijp pakket opleveren waarmee ondernemers, gemeente en partners gezamenlijk kunnen bepalen hoe zij netcongestie kunnen overbruggen en ruimte kunnen creëren voor groei, elektrificatie, verduurzaming en (slim) laden. Het project richt zich op organisatorische, juridische, economische, technische en ruimtelijke haalbaarheid, inclusief de voorbereiding en contractering van een eerste concrete uitvoeringsstap.

De lokale partijen tonen al duidelijk commitment: ondernemers hebben middelen beschikbaar gesteld om versneld te kunnen starten, de gemeente Aalten draagt financieel bij, Rabobank ondersteunt het traject en Duurzaam Ondernemerscentrum Achterhoek (DOA) wordt ingeschakeld. Tegelijkertijd is de financiële drempel voor deze partijen samen te hoog om het volledige project zonder Regio Deal-bijdrage te dragen. De Regio Deal maakt het mogelijk om deze ontwikkelfase zorgvuldig en op voldoende diepgang uit te voeren.

Daarna zijn de ondernemers opnieuw aan zet om de daadwerkelijke implementatie, waaronder de investeringen in een energiemanagementsysteem (EMS), energiehandelsplatform (EHP) en de benodigde assets voor opwek, opslag, laden en eventuele conversie, voor eigen rekening te nemen.

6 Projectbeschrijving

(Beschrijf kort welke activiteiten je tijdens dit project gaat uitvoeren. Voeg eventueel een uitgebreid projectplan als bijlage toe)

In Aalten en Dinxperlo speelt een urgente opgave rond netcongestie. De bedrijventerreinen 't Broek (Aalten) en 't Hietveld/De Rietstap (Dinxperlo) zijn in een onderzoek van Stantec op respectievelijk de eerste en derde plaats gezet qua urgentie in de regio. In Aalten speelt daarbij ook een rol dat er over een aantal jaren een flink nieuw bedrijventerrein ontwikkeld gaat worden, waar geen aansluitcapaciteit voor beschikbaar is.

Bestaande bedrijven lopen aan tegen beperkingen in hun groei en verduurzaming, terwijl ook nieuwe aansluitingen en uitbreidingen onder druk staan. Eerdere verkenningen laten zien dat een gezamenlijke aanpak kansrijk is. Daarom willen ondernemers, gemeente en partners nu de volgende stap zetten: een integraal haalbaarheidsonderzoek naar een Energy Hub voor **twee bedrijfsclusters**, met als einddoel één gezamenlijke **energiecoöperatie** die hun energetische belangen behartigt. Deze energiecoöperatie krijgt een inclusief karakter. Deelname staat open voor grote en kleine bedrijven die zelf kunnen kiezen aan welke activiteiten ze mee willen doen. De focus ligt op de congestieproblematiek van de bestaande bedrijven op de twee genoemde bedrijvenclusters, maar ook andere bestaande bedrijven, maatschappelijke organisaties en nieuwvestigings in de gemeente kunnen zich aansluiten.

Belangrijk neveneffect van het project is intensivering van de samenwerking tussen nu nog beperkt georganiseerde ondernemers (een beperkt deel is lid van het IKAD), het IKAD, de gemeente, Rabobank, de Regio Achterhoek en het regionale onderwijs.

Er is al een **voorbereidende stap** gestart. In de **voorfase** wordt met een **Quickscan Energy Hub** bepaald welke bedrijven en maatschappelijke organisaties in de hele gemeente Aalten naar verwachting de meeste impact hebben op het toekomstige collectieve energiesysteem. Deze hieruit voortkomende meest kansrijke bedrijven en maatschappelijke organisaties worden vervolgens actief benaderd om hun verbruiksdata en toekomstplannen aan te leveren.

Deze voorfase valt buiten de Regio Deal-aanvraag, maar zorgt er wel voor dat het project bij toekenning van de Regio Deal met een goed onderbouwde vliegende start kan beginnen. De aanpak en ervaringen uit deze voorfase worden expliciet opgenomen in de beoogde **blauwdruk** voor andere Achterhoekse initiatieven.

De **Regio Deal-aanvraag zelf** richt zich vervolgens op acht samenhangende activiteiten:

1. Projectstart & organisatie
2. Werving & draagvlak (deels al in de voorfase die buiten de Regio Deal valt)
3. Data-inzameling & bedrijfsprofielen (idem)
4. Simulatie & scenario's
5. Businesscases & investeringsroutes
6. Juridische vormgeving + oprichting energiecoöperatie
7. Selectie & contractering eerste concrete activiteit
8. Roadmap vervolg + eindrapportage

Stichting Energieke Regio - een onafhankelijke organisatie met zeer veel ervaring op dit werkveld en al jaren actief in Aalten - wordt hoofduitvoerder van het project, betreft daar een bekende lokale ondernemer bij om deelnemers te benaderen en trekt procesmatig samen op met DOA, dat de regionale verankering en kennisdeling borgt. Bovengenoemde activiteiten zijn verder gedetailleerd uitgewerkt in de onderliggende offerte van Stichting Energieke Regio.

Binnen de activiteiten worden onder meer de in de voorfase verzamelde energieprofielen en toekomstplannen van bedrijven geanalyseerd, scenario's doorgerekend met simulatiesoftware, businesscases uitgewerkt voor collectieve en individuele maatregelen, en de juridische en organisatorische structuur van de energiecoöperatie uitgewerkt. Bij de scenario's wordt ook onderzocht wat de impact is van windenergie als lange termijn optie (6–10 jaar), naast kansrijke alternatieven, omdat de oplossing niet afhankelijk mag zijn van het al dan niet realiseren van windenergie.

Verder wordt toegewerkt naar **contractering van het EMS en EHP**, gekoppeld aan de voorbereiding

van een eerste **groepstransportovereenkomst (GTO) met netbeheerder Liander**, inclusief een heldere businesscase. De GTO maakt het mogelijk dat organisaties onderling het flexibele deel van hun gecontracteerde capaciteit delen, waardoor zij ook ten tijde van netcongestie kunnen **blijven ondernemen, groeien en verduurzamen**. In de businesscases worden ook aanvullende opwek-, opslag- en laadfaciliteiten meegenomen.

Het project heeft nadrukkelijk ook regionale meerwaarde. De opgedane kennis wordt gedeeld met andere initiatieven in de Achterhoek. Daarbij speelt **DOA** een actieve rol als onafhankelijk regionaal kennis- en expertisecentrum. DOA neemt actief deel aan bijeenkomsten en overleggen, denkt mee over de vertaling van de werkwijze en resultaten naar andere bedrijventerreinen en bundelt de output van Stichting Energieke Regio, Zenmo, ondernemers, gemeente en andere betrokken partijen tot een **herbruikbare en breed deelbare blauwdruk**.

Die blauwdruk bevat in ieder geval de gekozen aanpak, de lessen uit de voorbereidende fase, de governance-keuzes, de opbouw van de businesscases, de scenariovergelijkingen, de keuzes rond EMS, EHP en GTO, en de belangrijkste leerpunten rond draagvlak, data en organisatie. Daarmee wordt niet alleen gewerkt aan een oplossing voor Aalten en Dinxperlo, maar ook aan een praktisch toepasbare kennisbasis voor andere bedrijventerreinen en Energy Hub-initiatieven in de Achterhoek en daarbuiten. Ook het **Graafschap College** speelt een rol in de leeropbrengst van het project.

Netbeheerder Liander en relevante stakeholders (denk aan VNO-NCW, LTO Noord, andere brancheverenigingen) worden gedurende het traject aangehaakt en betrokken. Er zal verkennend worden gekeken of ook grensoverschrijdende samenwerking met Duitse bedrijven en stakeholders toegevoegde waarde biedt en welke organisatorische en juridische consequenties dat heeft.

We verwachten het project effectief binnen 18 maanden (juli 2026 t/m december 2027) te kunnen doorlopen, waarbij in het laatste kwartaal van 2027 de afronding van de eindrapportage en roadmap, plus de presentatie daarvan centraal staan.

In de eerste 12 maanden verwachten we ca. 70% van de activiteiten uit te voeren (ter waarde van ca. €74.810 excl. btw) en in de periode daarna de resterende ca. 30% (ter waarde van €30.000).

---

7 Beoogde resultaten

(Kort en concreet vermelden, moeten meetbaar zijn)

Met dit project worden de volgende resultaten beoogd:

- een inhoudelijk en financieel goed onderbouwd haalbaarheidsonderzoek voor een gezamenlijke Energy Hub voor de bedrijventerreinen in Aalten en Dinxperlo;
- een uitgewerkt model voor één gezamenlijke **energiecoöperatie** die beide bedrijfsclusters kan bedienen, met ruimte om waar relevant omliggende bedrijven, waaronder agrarische bedrijven, te betrekken;
- een analyse van de energieprofielen, verbruiksdata, flexibiliteit en toekomstplannen van de meest relevante deelnemende bedrijven en maatschappelijke organisaties;
- doorgerekende scenario's voor netbenutting, energiedelen, opslag, sturing en aanvullende opwek, inclusief een vergelijking tussen een windscenario op langere termijn en alternatieve routes;
- uitgewerkte businesscases en investeringsroutes voor individuele en collectieve maatregelen, inclusief EMS, EHP, GTO-voorbereiding en aanvullende opwek-, opslag- en laadfaciliteiten;
- een juridisch en organisatorisch uitgewerkt en opgericht samenwerkingsmodel in de vorm van een **energiecoöperatie**, inclusief statuten en ledenafspraken;
- contractering van een eerste concrete activiteit, te weten **EMS en EHP**, gekoppeld aan de voorbereiding van een eerste **GTO**, met een heldere businesscase;
- een **roadmap** voor de vervolgfase, inclusief besluitvorming over implementatie en opschaling;

- een overdraagbare **blauwdruk** voor andere Achterhoekse initiatieven, waarin ook de lessen uit de voorfase, inclusief de Quicksan Energy Hub-aanpak en actieve ondernemersbenadering, zijn opgenomen.

Deze resultaten moeten ertoe leiden dat de betrokken ondernemers en partners na afloop van het project een goed onderbouwd besluit kunnen nemen over de verdere realisatie van de Energy Hub en de daadwerkelijke investeringen die daarvoor nodig zijn. De eerste concrete stappen zijn dan al gezet.

---

8 Bijdrage aan Achterhoek Visie 2030

- a. Aan welke doelen van de Visie 2030 levert dit project een bijdrage (zie bijlage 1)?
(betreffende doelen uit bijlage 1 vermelden!)

Dit project levert primair een bijdrage aan het thema **Circulaire economie & Energietransitie** van de Achterhoek Visie 2030, in het bijzonder aan de volgende doelstellingen:

1. **De Achterhoek ontwikkelt en implementeert oplossingen voor energiebesparing, duurzame opwekking en om zelfvoorzienend te worden.**
3. **Bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties transformeren hun (bedrijfs)processen en gaan efficiënter om met (primaire) grondstoffen.**
5. **Broeikasgasemissies CO2 en stikstof zijn gereduceerd en dragen door innovaties bij aan toename van de biodiversiteit.**

Het mogelijk maken dat bedrijven hun (vracht)vervoer verder elektrificeren draagt tevens bij aan het thema **Mobiliteit & Bereikbaarheid** van de Achterhoek Visie 2030, in het bijzonder aan de volgende doelstellingen:

1. **De CO2 uitstoot van het verkeer en vervoer is verminderd.**

Met dit project wordt voor twee bedrijfsclusters in Aalten en Dinxperlo een **concreet handelingsperspectief** ontwikkeld om netcongestie te overbruggen, energie slimmer te benutten en duurzame groei mogelijk te maken. Daarbij gaat het **niet alleen om technische oplossingen**, maar ook om voor hen nieuwe vormen van **samenwerking, organisatie en sturing**. Dat past ook bij de bredere lijn van de Achterhoek Visie 2030, waarin **innovatie, samenwerking en regionale kennisontwikkeling** centraal staan.

Een publieksversie van het eindrapport wordt breed gedeeld.

-
- b. Aan welke springplanken en resultaten van de Regio Deal Achterhoek II 'Hoger Springen, Krachtiger Landen' levert dit project een bijdrage (zie bijlage 2)?
(betreffende resultaten uit bijlage 2 vermelden!)

Dit project levert een directe bijdrage aan **10. Springplank Slimme energiegemeenschappen**, in het bijzonder aan de volgende resultaten:

- Het uitvoeren van 2 tot 4 (deel)experimenten met lokale, collectieve oplossingen;
- De samenhang en regie in de energieketen versterken bij het aanpakken van de actuele vraagstukken en daarbij actief delen van kennis;
- Het ontwikkelen van scenario's voor een integrale benadering van energiegemeenschappen, waarvan 1 tot 2 (onderdelen hiervan) daadwerkelijk worden gerealiseerd;
- Het maken van concrete handelingsperspectieven voor energiebesparing en (gezamenlijk) gebruik van lokaal opgewekte duurzame energie voor inwoners, bedrijven en bedrijvenparken.

De bijdrage van dit project zit concreet in:

- het ontwikkelen van één integrale aanpak voor twee bedrijfsclusters en andere bedrijven en maatschappelijke organisaties in de gemeente/omgeving, met als resultaat één gezamenlijke energietoöperatie;
- het doorrekenen van scenario's voor energiedelen, opslag, sturing, aanvullende opwek en de voorbereiding van een eerste GTO;
- het contracteren van een eerste concrete activiteit in de vorm van EMS en EHP, gekoppeld aan een heldere businesscase inclusief de bijbehorende assets;
- het actief opdoen, delen en borgen van de opgedane kennis via een blauwdruk, mede in samenwerking met DOA en het Graafschap College en met kennisuitwisseling richting andere initiatieven in de Achterhoek, zoals bijvoorbeeld het Energy Hub traject in Winterswijk.

Het mogelijk maken dat bedrijven en maatschappelijke organisaties kunnen blijven groeien en verduurzamen en zich zelfs nieuw kunnen vestigen draagt tevens bij aan de springplank **7. Springplank Verdienvermogen breed bedrijfsleven**, in het bijzonder aan het volgende resultaat:

- Het vestigingsklimaat in de Achterhoek is verbeterd.

---

c. Aan welke SDG's (Sustainable Development Goals) levert dit project een bijdrage (zie bijlage 3)?
(betreffende SDG's uit bijlage 3 vermelden!)

Meld je initiatief ook aan bij Social Handprint Achterhoek! Via <https://socialhandprint.com/achterhoek/>
(toelichting: zie bijlage 3).

Dit project draagt in ieder geval bij aan de volgende Sustainable Development Goals:

- **SDG 7 – Betaalbare en duurzame energie**
Door bedrijven en maatschappelijke organisaties beter in staat te stellen lokaal opgewekte duurzame energie te benutten, flexibiliteit te organiseren en netcapaciteit slimmer te gebruiken.
- **SDG 9 – Industrie, innovatie en infrastructuur**
Door innovatieve samenwerking, digitalisering, energiesturing en nieuwe infrastructuurconcepten zoals EMS, EHP en GTO-voorbereiding.
- **SDG 11 – Duurzame steden en gemeenschappen**
Door bedrijventerreinen toekomstbestendiger te maken en ruimte te creëren voor duurzame economische ontwikkeling.
- **SDG 12 – Verantwoorde consumptie en productie**
Door energie slimmer te gebruiken, pieken af te vlakken en collectieve afstemming te organiseren tussen vraag, opwek en opslag zodat er geen opgewekte energie verloren gaat / wordt afgetopt.
- **SDG 17 – Partnerschap om doelstellingen te bereiken**
Door ondernemers, overheid, onderwijs en regionale organisaties gezamenlijk te laten optrekken in een concreet uitvoeringsgericht traject.

---

d. Waaruit blijkt dat er draagvlak is bij de drie O's? Welke organisaties zijn betrokken bij het project?

Het draagvlak voor dit project blijkt uit de actieve betrokkenheid en financiële en inhoudelijke inzet van meerdere partijen uit de drie O-samenwerking:

Ondernemers

- Een **groep ondernemers uit Aalten en Dinxperlo** heeft zich actief uitgesproken voor het project en is bereid gebleken om al in een vroege fase financieel commitment te tonen.
- Vanuit de **werkgroep van actief betrokken ondernemers** is ook draagvlak voor het delen van data en kennis, het meedenken over scenario's en het toewerken naar één gezamenlijke energietoets, ook buiten hun eigen bedrijvenclusters.
- Het **IKAD** zet zich actief in om haar leden en niet-leden te informeren over nut, noodzaak en voortgang.
- Een **lokaal bekende oud-ondernemer** bezoekt bedrijven en maatschappelijke organisaties om hun interesse te peilen en stimuleren.

Overheid

- De **gemeente Aalten** treedt op als formeel aanvrager en levert een substantiële financiële bijdrage.
- De gemeente ondersteunt daarnaast de inhoudelijke en bestuurlijke voortgang van het project.

Organisaties / onderwijs

- **Rabobank** draagt financieel bij en stelt kennis en netwerk beschikbaar.
- **DOA** levert een inhoudelijke en regionale bijdrage aan netwerkontwikkeling, kennisborging en de blauwdruk.
- **Graafschap College** heeft aangegeven een rol te willen spelen in de leer- en kenniscomponent van dit project, onder meer rondom interviews, communicatie en dataverzameling.
- **Netbeheerder Liander** is al betrokken, geeft inzicht in de nettopologie en zal t.z.t. een aanbod voor een GTO en/of andere flexcontracten opstellen.
- **Stichting Energieke Regio** voert het traject inhoudelijk uit, samen met specialistische partners zoals **Zenmo** voor simulatie en scenario-analyse.

Deze combinatie van financieel commitment, bestuurlijke steun, inhoudelijke betrokkenheid en onderwijsdeelname laat zien dat er sprake is van een breed gedragen project binnen de drie O-samenwerking.

---

e. Wat is de regionale impact van dit project?

De regionale impact van dit project is groter dan alleen de ontwikkeling van een Energy Hub voor Aalten en Dinxperlo. Het project is nadrukkelijk opgezet als een **opschaalbaar en overdraagbaar voorbeeld** voor andere bedrijventerreinen in de Achterhoek.

Die regionale impact zit in het bijzonder in:

- het ontwikkelen van een aanpak voor **twee bedrijfsclusters en andere bedrijven en maatschappelijke organisaties in de omgeving in één proces**, met één gezamenlijke energietoets als organisatiemodel;
- het **combineren** van technische, organisatorische, juridische en economische uitwerking in één **integraal traject, inclusief voor grote en kleine bedrijven en maatschappelijke organisaties**;
- het expliciet meenemen van de **lessen uit de voorbereidende fase**, waaronder de **Quickscan Energy Hub** en de daaruit voortkomende **actieve benadering** van de meest kansrijke bedrijven en maatschappelijke organisaties;
- het uitwerken van scenario's die de realisatie van **de uitbreiding van een bedrijventerrein** mogelijk moet maken;
- het uitwerken van **scenario's die ook voor andere terreinen relevant zijn**, waaronder de vergelijking tussen een **windscenario** op langere termijn en **alternatieve routes**;
- het opleveren van een **blauwdruk** met methodiek, governance-keuzes, businesscase-logica en leerpunten, die **via DOA en regionale kennisdeling breder benut kan worden**.

Daarmee draagt het project niet alleen bij aan een oplossing voor Aalten en Dinxperlo, maar ook aan de verdere ontwikkeling van slimme energiegemeenschappen en collectieve netcongestie-aanpakken in de Achterhoek als geheel.

9 Kunt u de BTW op dit project verrekenen?

- Ja (dan onderstaand bij 10. de kosten excl. BTW weergeven)
 Nee (dan onderstaand bij 10. de kosten incl. BTW weergeven)
 Gedeeltelijk

10 Totale kosten en financiering

Vul het 8RHK begrotingsformat (bijlage 4, apart Excelbestand) in en voeg deze bij. Deze maakt onderdeel uit van deze aanvraag!

(Vermeld onderstaand de gegevens uit het begrotingsformat, tabblad Totaaloverzicht, groene regels)

Totale kosten (overnemen van tabblad)	€ 104.810
--	------------------

Cofinanciering vanuit aanvrager en andere O's (overnemen van tabblad)	€ 52.500	
Gevraagde subsidie (overnemen van tabblad)	€ 52.310	
Totale financiering	€ 104.810	+

11 Communicatie

Op welke wijze en welke momenten wordt over het project gecommuniceerd?

Wanneer het project van start gaat, hoort op alle communicatie-uitingen die vanuit u uitgaan (website, drukwerk, bouwborden, etc.) het logo van de provincie Gelderland en het logo van 8RHK ambassadeurs te staan. Zie daarvoor deze [toolkit](#). Voor verdere afstemming over communicatie (inhoud en momenten) neemt u contact op via communicatie@8rhk.nl.

Over dit project wordt gedurende de looptijd actief en op meerdere niveaus gecommuniceerd. De communicatie richt zich in de eerste plaats op de ondernemers en maatschappelijke organisaties in Aalten en Dinxperlo, omdat hun betrokkenheid, medewerking en besluitvorming bepalend zijn voor het slagen van het traject. Daarnaast is communicatie van belang richting gemeente, regionale partners en andere Achterhoekse initiatieven, omdat het project nadrukkelijk ook bedoeld is als leer- en voorbeeldproject.

De communicatie bestaat onder meer uit:

- ondernemersbijeenkomsten en terugkoppelmomenten op beide bedrijfsclusters, waarbij ook andere bedrijven en maatschappelijke organisaties welkom zijn;
- gerichte communicatie richting deelnemende en potentieel deelnemende bedrijven over doel, voortgang en vervolgstappen;
- bestuurlijke en ambtelijke afstemming met gemeente Aalten en relevante regionale partners;
- kennisdeling richting andere Achterhoekse initiatieven, onder meer via DOA en regionale netwerken;
- terugkoppeling van inzichten, scenario's en leerpunten als onderdeel van de beoogde blauwdruk.

Tijdens het project wordt helder gecommuniceerd over wat de Energy Hub wel en niet kan oplossen, welke keuzes nog open liggen, en welke inzet van ondernemers en partners nodig is om tot uitvoering te komen.

Wanneer het project van start gaat, worden de gebruikelijke communicatievereisten vanuit provincie Gelderland en 8RHK ambassadeurs gevolgd, waaronder het gebruik van de vereiste logo's en afstemming over publiciteit waar nodig. De communicatie is erop gericht om zowel lokaal draagvlak te versterken als regionale kennisopbouw te ondersteunen.

DOA, het Graafschap College, IKAD, Rabobank en gemeente zullen allen inhoudelijk bij de communicatie betrokken en/of richten zich via hun communicatiekanalen tot hun achterban.

---

12 Mogelijke risico's en aandachtspunten

De ontwikkeling van een Energy Hub voor twee bedrijfsclusters en andere bedrijven en maatschappelijke organisaties is inhoudelijk kansrijk, maar kent ook een aantal aandachtspunten en risico's.

Een **eerste aandachtspunt** is dat netcongestie en collectieve energieoplossingen voor veel ondernemers en maatschappelijke organisaties **geen dagelijkse materie** zijn. Daardoor kost het tijd en gerichte communicatie om voldoende inzicht, vertrouwen en bereidheid tot deelname op te bouwen. Dit risico wordt beperkt door de voorbereidende fase, waarin al gestart wordt met een Quicksan Energy Hub en een gerichte benadering van de meest impactrijke bedrijven, door een lokaal gerespecteerd oud-ondernemer.

Een **tweede risico** is dat het **delen van verbruiksdata en toekomstplannen** als **gevoelig** kan worden ervaren. Daarom wordt in het project zorgvuldig omgegaan met dataverwerking, vertrouwelijkheid en AVG. Alleen met voldoende kwaliteit en volledigheid van data kunnen de scenario's en businesscases stevig worden onderbouwd.

Een **derde aandachtspunt** is dat de ontwikkeling van een gezamenlijke energiecoöperatie en de voorbereiding van een eerste GTO, EMS en EHP **afhankelijk zijn van technische, juridische en organisatorische afstemming tussen meerdere partijen**. Dat vraagt om specialistische inzet en om realistische fasering. Juist daarom is gekozen voor een ontwikkel- en haalbaarheidsfase waarin deze zaken zorgvuldig worden uitgewerkt, door een partij die hier veel kennis over en ervaring mee heeft, voordat grotere investeringsbesluiten worden genomen.

Daarnaast is van belang dat de **uiteindelijke implementatiekosten** van EMS, EHP en eventuele aanvullende assets **niet binnen deze aanvraag** vallen, maar in een vervolgfase **door de ondernemers en andere betrokken partijen zelf moeten worden gedragen**. Het project moet daarom niet alleen haalbaarheid aantonen, maar ook een overtuigend en uitvoerbaar perspectief bieden voor de fase daarna.

Een specifiek inhoudelijk aandachtspunt is de **rol van windenergie**. De **bestuurlijke en ruimtelijke haalbaarheid daarvan is op dit moment complex**. Daarom wordt in het project niet uitgegaan van wind als harde voorwaarde of zaligmakende oplossing, maar wordt de impact van wind op langere termijn afgezet tegen kansrijke alternatieven. Dit moet leiden tot een beter onderbouwde keuzevrijheid voor de toekomst.

Tot slot is er een aandachtspunt in de **regionale voorbeeldfunctie** van dit project. Juist omdat dit project mede bedoeld is als blauwdruk voor andere Achterhoekse initiatieven, is het belangrijk om **ervaringen, keuzes en leerpunten goed vast te leggen en actief te delen**. Daarbij speelt **DOA** als onbetwiste regionale onafhankelijke kennispartij een essentiële rol.

---

13 Is een Europese aanbesteding noodzakelijk?

(zie bijlage 5)

- Ja
 Nee

---

14 Is er sprake van staatssteun?

(zie bijlage 6)

- Ja

Geef onderstaand aan op basis van welke verordening geoorloofde staatssteun mogelijk is

- AGVV, artikel:
 LVV, artikel:
 DAEB
 De-minimis *(indien van toepassing, vul dan de algemene de-minimisverklaring in (zie bijlage 6))*

- Nee

---

15. Gegevens aanvrager

S.v.p. gegevens invullen in 'Aanvraagformulier project Achterhoek Visie 2030 – deel II' (graag als apart document meesturen i.v.m. AVG regels).

Ondertekening

Aldus naar waarheid ingevuld en ondertekend.

Met de ondertekening van dit aanvraagformulier stemt u ermee in dat de informatie in dit aanvraagformulier openbaar is en dat het voor de uitvoering van onze werkzaamheden (beoordeling en besluitvorming) noodzakelijk is dat de bijlagen gedeeld worden met personen die betrokken zijn bij de beoordeling van de aanvraag. Zie ook onze [privacyverklaring](#).

Plaats: Aalten

Datum: 20-03-2026

Naam: Mart Veldhuizen

Functie: Adviseur Duurzaamheid

Paraaf:

BIJLAGEN

1. Doelen Achterhoek Visie 2030
2. Springplanken Regio Deal 'Hoger Springen, Krachtiger Landen
3. Sustainable Development Goals (SDG's)
4. 8RHK begrotingsformat (apart Excelbestand)
5. Aanbestedingschema
6. Staatssteun, vrijstellingsgronden en de-minimis

Bijlage 1

Doelen Achterhoek Visie 2030

Onderwijs & Arbeidsmarkt

1. De tekorten op de arbeidsmarkt zijn teruggedrongen.
2. Talenten van de beroepsbevolking zijn benut door betere aansluiting vervolgopleidingen op de vraag vanuit de arbeidsmarkt en door het verhogen van de flexibiliteit door een Leven Lang Ontwikkelen.
3. Een inclusieve arbeidsmarkt waarbij oog is voor de gehele beroepsbevolking en kansgelijkheid is toegenomen.
4. Grensoverschrijdende en bovenregionale samenwerking is toegenomen gericht op het oplossen van het tekort aan juist gekwalificeerde arbeidskrachten.

Smart werken & Innovatie

1. De Achterhoek ontwikkelt en implementeert de productie van de toekomst door technologische innovatie.
2. De Achterhoek beschikt over inventief vakmanschap en de werknemers van de toekomst door sociale innovatie.
3. Gezamenlijke innovatie en crossovers tussen sectoren worden bevorderd. Het netwerk buiten onze regio wordt verder ontwikkeld. De Achterhoek is hét open innovatiesysteem van Nederland.
4. De Achterhoek draagt met haar innovatief vermogen bij aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken.
5. De Achterhoek is dé stage- en afstudeerregio van Nederland.

Mobiliteit & Bereikbaarheid

1. De CO2 uitstoot van het verkeer en vervoer is verminderd.
2. De infrastructuur is robuust en toegankelijk waardoor de bereikbaarheid van en in de Achterhoek is toegenomen.
3. Door de inzet van digitalisering en deelcultuur zijn er slimme vervoersvoorzieningen.

Circulaire economie & Energietransitie

1. De Achterhoek ontwikkelt en implementeert oplossingen voor energiebesparing, duurzame opwekking en om zelfvoorzienend te worden.
2. De agro foodsector is koploper in kringlooplandbouw door hoogwaardig benutten en gebruik van (bio)grondstoffen en biomassa en recycling van reststromen.
3. Bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties transformeren hun (bedrijfs)processen en gaan efficiënter om met (primaire) grondstoffen.
4. In de gebouwde omgeving en infrastructuur zijn (hernieuwbare) grondstoffen efficiënter benut, worden hergebruikt en de levensduur verlengd.
5. Broeikasgasemissies CO2 en stikstof zijn gereduceerd en dragen door innovaties bij aan toename van de biodiversiteit.

Wonen & Vastgoed

1. De bestaande woningvoorraad is in 2030 meer toekomstbestendig (op duurzame wijze energiezuiniger gemaakt, deels afgekoppeld van gas en meer levensloopbestendig).
2. Er zijn voldoende nieuwe (betaalbare) woningen verantwoord en adaptief met zo veel mogelijk circulaire bouwmethoden toegevoegd.
3. In de periode 2023 – 2026 is een versnelling in de woningbouwproductie ingezet.
4. (Leegstaand) vastgoed is daar waar mogelijk getransformeerd naar wonen.
5. Er zijn innovatieve en duurzame manieren van wonen en bouwen ontwikkeld en gerealiseerd.

Gezondste regio

1. Er is een betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorg-, gezondheids- en ondersteuningsdiensten van hoge kwaliteit waar professionals met plezier werken.
2. De Achterhoek is de gezondste regio van Nederland door preventie en zorginnovatie, dit in samenhang met wonen, werken, leren en meedoen.
3. Achterhoekers zijn zelf (langer) verantwoordelijk voor hun gezondheid.

Bijlage 2

Springplanken Regio Deal Achterhoek II, 'Hoger Springen, Krachtiger Landen'

1.1 Springplank Gezondheid voorop

- Het ondersteunen van 2 tot 4 lokale initiatieven gericht op het van onderop anders organiseren, monitoren of financieren van ondersteuning en zorg;
- Het uitvoeren van innovatiepilots zoals 'zorg op afstand', met bijbehorende effectmeting op leefbaarheid en eigen regie;
- Het opzetten van een stimuleringsfonds voor projecten gericht op positieve gezondheid, preventie, leefstijl en sociale cohesie;
- Het inrichten van een Regionale digitale plek voor inwoners op het gebied van eigen regie en ouder worden;
- Het verder ontwikkelen van de integratie van Regionale data met een koppeling naar zorg, maatschappij en welzijn (Datagedreven Achterhoek).

1.2. Springplank Publieke mobiliteitsaanpak

- Het vormgeven en realiseren van een samenwerkingsstructuur waarin gemeenten, Regio, provincie en Rijk vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid werken aan het borgen van publieke mobiliteit;
- Integratie van vervoersvormen door bijvoorbeeld een gezamenlijke Governance, een mobiliteitscentrale en een integraal platform;
- Het verzamelen van data en deze gebruiken om te komen tot een soort dashboard/platform voor het inzichtelijk maken van verkeers- en mobiliteitsstromen (Datagedreven Achterhoek);
- Het uitbreiden van het Gaon-aanbod met 50 tot 100 deelfietsen en 10 tot 15 deelauto's;
- Het vergroten van het Gaon-netwerk met meer gebruikers en deelnemers (bedrijven en organisaties) onder meer door gedragsaanpak en marketingcampagnes;
- Het onderzoeken van een (grensoverschrijdend) MaaS-netwerk (Mobility As A Service);
- Het onderzoeken en realiseren van 2 tot 6 mobiliteitshubs;
- Het onderzoeken en realiseren van 2 tot 4 (grensoverschrijdende) fietsverbindingen.

1.3. Springplank Bouwen naar Achterhoekse identiteit

- Het starten van een Regionaal loket om bouwprojecten een eenduidige ingang te bieden en tot een snellere beoordeling van de kans te komen;
- Het verkennen van collectieve woonvormen, hiervoor start de Regio 2 tot 4 projecten op;
- Het vergunnen van 500 tot 750 woningen in kleine projecten en het versnellen van het proces hiervoor;
- Het uitbreiden van 30 tot 40 kernen met een 'kleiner' project waarin ook de leefbaarheid en sociale verbondenheid worden meegenomen.

1.4. Springplank Datagedreven Achterhoek

- Het ontwikkelen en coördineren van een 30-data ecosysteem. Hierin is data toegankelijk voor de partners in de samenwerking, met lerende doe-netwerken. Bijvoorbeeld voor de ketensamenwerking in de zorg, het verder door ontwikkelen van slimme mobiliteit en het gebruik van reststromen;
- Het experimenteren met 2 tot 4 goed evalueerbare pilots 'Self-Sovereign Identity' (SSI) waarin enkele Achterhoekse 30 partners samen hun inwoners/leden/cliënten/klanten eigen regie over hun data hebben gegeven;
- Het starten van een Europese samenwerking in EDIH-verband (European Digital Innovation Hubs)..

2.1 Springplank Inclusieve arbeidsmarkt

- Het onbenut arbeidspotentieel is in beeld en er is een programma over hoe een groot deel van deze groep te bereiken en te activeren is;
- Het begeleiden van 300 tot 400 mensen van het onbenut arbeidspotentieel naar duurzaam werk;
- Het opzetten van een kenniscentrum inclusieve technologie. Binnen dit centrum ontsluiten we kennis, advisering en dienstverlening voor en door partners binnen de Achterhoek;
- Het uitvoeren van een programma (inclusief taaltraining) om asielzoekers en statushouders sneller inzetbaar te krijgen voor de arbeidsmarkt;
- De belemmeringen en blokkades die door werkgevers en werknemers worden ervaren rondom scholing en het aangaan van een duurzame match zijn in beeld gebracht;
- Er worden ten minste twee oplossingsstrategieën uitgewerkt, de strategieën dragen bij aan het vergroten van de arbeidsproductiviteit. De strategieën worden getoetst binnen ten minste 3 bedrijven. De ervaringen worden gedeeld met partners binnen en buiten de Regio.

2.2 Springplank Bestrijding arbeidsmarktcrapte

- De aanpak om inwoners te helpen bij hun loopbaanontwikkelingsvraagstuk is verder ontwikkeld, zowel vanuit human capital als vanuit inclusiviteit binnen het toekomstig RWC;
- Er is ingezet om de leercultuur bij MKB bedrijven te bevorderen;
- Ten opzichte van de afgelopen periode worden er 20% meer opleidingsvouchers van Opijver toegekend aan deelnemers richting of voor MBO 1, MBO 2 en HBO 5 niveau, waarbij de focus ligt op de tekortsectoren;
- Het verstrekken van 1.000 opleidingsvouchers;
- Het uitvoeren van pilots gericht op het behouden van medewerkers en pilots gericht op de wendbaarheid van werknemers en werkzoekenden voor de 3 kraptesectoren;
- Het opzetten van een stimuleringsprogramma voor leerlingen, studenten en zij-instromers gericht op het kiezen voor de krapte sectoren;
- Het Grensland College is bestendig qua instroom en doorontwikkeld door het aanbieden van meer AD (Associate Degree) opleidingstrajecten;
- Er zijn verschillende sessies met Duitse partners gehouden om tot een gezamenlijke aanpak voor werken en leren aan beide zijden van de grens te verkennen.

3.1 Springplank Verdienvermogen breed bedrijfsleven

- Er is in kaart gebracht welke ondernemers behoefte hebben aan ondersteuning bij innovatie-, arbeidsmarkt- en verduurzamingsvraagstukken en hoe zij bij kunnen dragen aan maatschappelijke transitie;
- Het open innovatiesysteem is verder versterkt voor de juiste doelgroepen in het brede MKB;
- 100 tot 120 bedrijven worden gestimuleerd om sleuteltechnologieën, waaronder Artificial Intelligence verder te implementeren, rekening houdend met bestaand aanbod;
- Het organiseren van voldoende capaciteit van verbinders om samenwerking, ontwikkeling en innovatie op de transitie aan te jagen;
- Het op eigen benen laten staan van de innovatiecentra die strak aansluiten op de behoeften van de ondernemers;
- Het vestigingsklimaat in de Achterhoek is verbeterd;
- Het investeren in capaciteit (netwerkmakelaar) over de grens. Deze makelaar verbindt Nederlandse en Duitse ondernemers, organisaties en initiatieven met elkaar. Naast Kreis Bocholt is dit ook met andere Duitse grensgemeenten gedaan.

3.2 Springplank Biobased Achterhoek

- Ingezet wordt op het realiseren van een vezelketen met 500 hectare vezelteelt;
- Het ontwikkelen van kennis- en leerprogramma's met onderwijs, ondernemers en overheden die actoren stimuleren hun bestaande werkwijze, opdrachtgeverschap en bedrijfsvoering aan te passen;
- Het uitvoeren van 3 tot 6 innovatieprojecten;
- Het vergroten van bewustwording, kennis en inzicht bij particulieren, gemeenten, woningcorporaties en bedrijven door innovaties, voorbeeldprojecten, kenniskringen en publiekscampagnes;
- Het uitvoeren van een sociaaleconomische verkenning om inzicht te krijgen welke activiteiten kansrijk zijn en wat daarvoor nodig is;
- Het ontwikkelen van nieuwe bestaansmodellen, verdienmodellen en biobased (woning)bouwconcepten die middels het toepassen van kennis van nieuwe teelten die bijdragen aan biodiversiteit, groenblauwe-dooradering, natuur, klimaat en landschappelijke kwaliteit.

3.3 Springplank Innovatieve woningbouw

- Het starten van een innovatiecentrum voor innovatieve en duurzame woningbouw, waar onderwijs, de markt, corporaties en gemeenten samen de volgende stap kunnen zetten;
- 60 tot 70 Achterhoekse partijen hebben elkaar gevonden in trajecten rond het stimuleren van innovatie in de bouw;
- Het vergunnen van nieuwbouwplannen, doel is 30% innovatieve woningbouw in 2026;
- Het bouwen van 75 tot 150 woningen (in verschillende betaalbaarheidscategorieën) in voorbeeldprojecten die dienen als best practices in de woningbouw en helpen innovatie in bouw en proces te versnellen;
- Het opstarten van 6 tot 8 innovatieprojecten met kruisbestuivingen tussen verschillende sectoren.

3.4 Springplank Slimme energiegemeenschappen

- Het maken en doorvoeren van een aanpak met verduurzamingsmaatregelen voor 5 tot 10 bedrijventerreinen en 150 tot 200 bedrijven;
- Het uitvoeren van 2 tot 4 (deel)experimenten met lokale, collectieve oplossingen;
- De samenhang en regie in de energieketen versterken bij het aanpakken van de actuele vraagstukken en daarbij actief delen van kennis;
- Het ontwikkelen van scenario's voor een integrale benadering van energiegemeenschappen, waarvan 1 tot 2 (onderdelen hiervan) daadwerkelijk worden gerealiseerd. Gedacht wordt onder meer aan een energiegemeenschap met oplossingen voor delen van (virtuele) capaciteit om de onbalans in duurzame energieproductie en consumptie aan te pakken, waarvoor ruimte in regelgeving nodig is. Dit gaat om oplossingen voor 'wetcongestie';
- Het maken van concrete handelingsperspectieven voor energiebesparing en (gezamenlijk) gebruik van lokaal opgewekte duurzame energie voor inwoners, bedrijven en bedrijvenparken;
- Het verkennen van grensoverschrijdende energiegemeenschappen om opwek, opslag en gebruik over en weer te optimaliseren.

3.5 Springplank Toekomstige landbouw en duurzame voedselsystemen

- Het ondersteunen van 3-6 boerenexperimenten met kennis, waarvan resultaten benut zijn voor handelingsperspectieven en oplossingsrichtingen voor overheden, kenniskringen en onderwijs;
- Het ontwikkelen van een vernieuwend instrumentarium voor de bedrijfsvoering van de agrarische ondernemers en gebiedsgerichte aanpak;
- Het inzetten op meerdere lerende netwerken met kennissessies en praktijkbijeenkomsten (zo mogelijk in samenwerking met andere (experimenteer-)Regio's);
- Het ontwikkelen van werkbare (onderdelen van) oplossingen voor de transitie naar klimaatneutrale bedrijfsvoering melkveehouderij, door natuurinclusieve landbouw, technische oplossingen of aanpassing van dier en voeding;

- Het geven van oplossingsrichtingen voor het verduurzamen van de mineralenkringloop voor een gezonde bodem met een Achterhoeks bouwplan (zoals onderzoek nitraat, waterkwaliteit, droogte, bodemverbetering en biodiversiteit).

Bijlage 3

Sustainable Development Goals (SDG's)

Meld je initiatief ook aan bij *Social Handprint Achterhoek!* Via <https://socialhandprint.com/achterhoek/>

De *Social Handprint Achterhoek* is hét platform voor alle initiatieven in de Achterhoek op het gebied van brede welvaart en de Sustainable Development Goals (ook wel SDG's of Duurzame Ontwikkelingsdoelen genoemd). Met de *Social Handprint* kan je de positieve impact van jouw project op de samenleving zichtbaar maken en de maatschappelijke waarde die dat oplevert met betrekking tot de 17 Sustainable Development Goals.

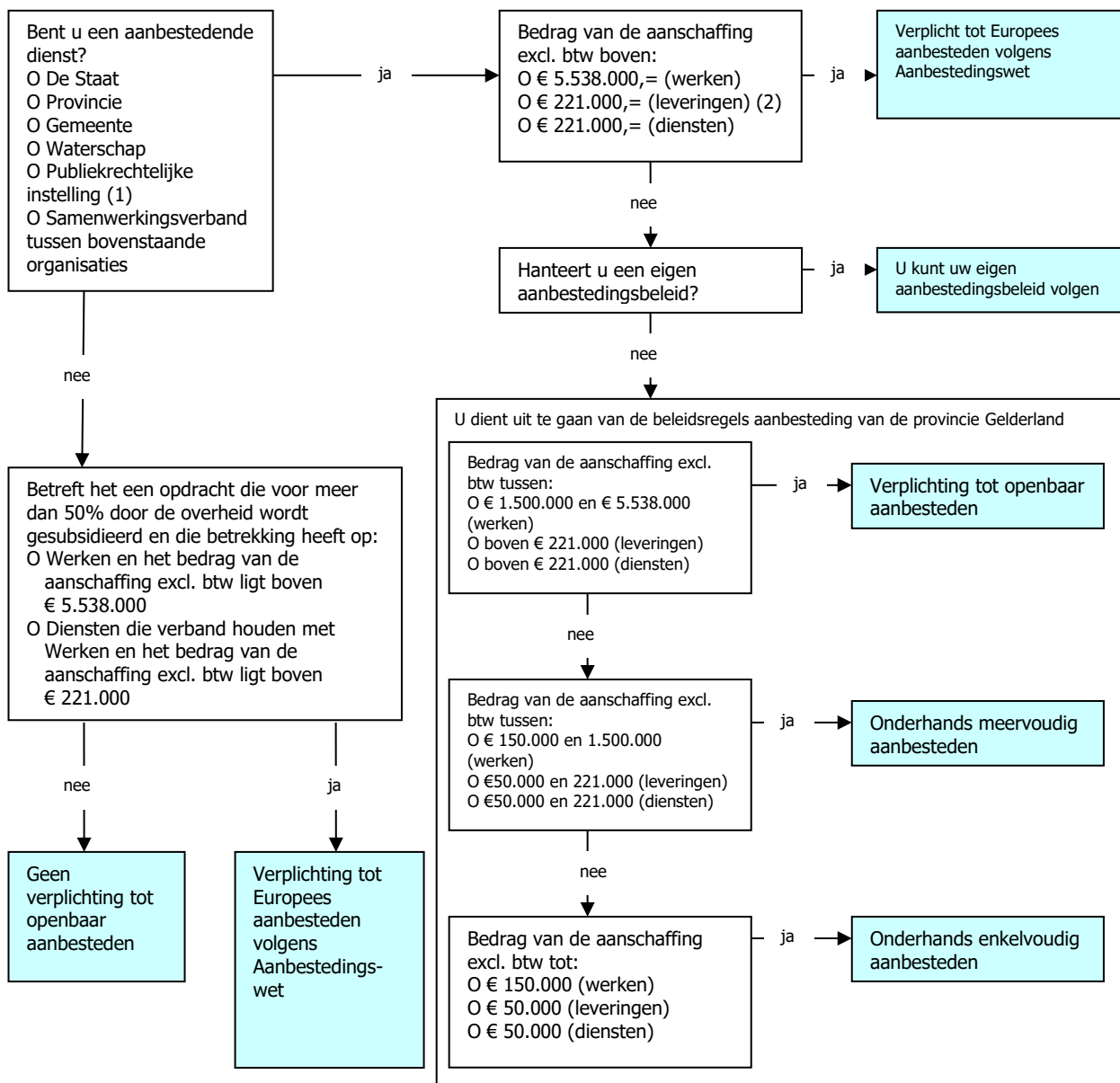
Regio Achterhoek is in 2021 aangewezen als eerste SDG-regio in Nederland. Met de *Social Handprint* stimuleert en faciliteert de Achterhoek alle initiatieven in de regio die met SDG's (willen) werken, om gebruik te maken van de *Social Handprint*. Via de door *Social Handprint* ontwikkelde tools krijgen niet alleen de initiatieven zelf, maar ook de regio als geheel een beter beeld van de maatschappelijke meerwaarde die we met elkaar in de regio bewerkstelligen. Bovendien kunnen initiatieven via de *Social Handprint* met elkaar in contact komen, van elkaar leren en ook aanspraak maken op andere impulsen die via de website in de toekomst ter beschikking worden gesteld.

In de Achterhoek Visie 2030 zijn vijf overkoepelende SDG's opgenomen en per thematafel nog specifieke SDG's. Hieronder staan de SDG's die in de Achterhoek Visie 2030 zijn opgenomen.

	Gezondheidszorg voor iedereen (Gezondste Regio)		Verminderen ongelijkheid binnen en tussen landen (Onderwijs & Arbeidsmarkt)
	Inclusief, gelijkwaardig en kwalitatief onderwijs voor iedereen (Onderwijs & Arbeidsmarkt)		Maak steden veilig, veerkrachtig en duurzaam (overkoepelend, Mobiliteit & Bereikbaarheid, Wonen & Vastgoed, Gezondste Regio)
	Toegang tot betaalbare en duurzame energie voor iedereen (Mobiliteit & Bereikbaarheid, Circulaire economie & Energietransitie, Wonen & Vastgoed)		Duurzame consumptie en productie (overkoepelend, Smart Werken & Innovatie, Circulaire economie & Energietransitie, Wonen & Vastgoed)
	Inclusieve, economische groei, werkgelegenheid en fatsoenlijk werk voor iedereen (overkoepelend, Onderwijs & Arbeidsmarkt, Smart werken & Innovatie, Gezondste Regio)		Beschermen van ecosystemen, bossen en biodiversiteit (Ruimtelijke opgave)
	Infrastructuur voor duurzame industrialisatie (overkoepelend, Smart werken & Innovatie, Mobiliteit & Bereikbaarheid, Circulaire economie & Energietransitie)		Versterken van het mondiaal partnerschap om doelen te bereiken (overkoepelend en voor alle thema's)

Bijlage 5 Aanbestedingsschema

Het onderstaande schema is bedoeld als ondersteuning en er kunnen geen rechten aan worden ontleend. De drempelbedragen kunnen jaarlijks wijzigen en er kunnen zich altijd uitzonderlijke situaties voordoen waarin dit schema niet voorziet. Voor specifieke informatie en actuele bedragen kunt u terecht op www.europadecentraal.nl.

Bijlage 6

Staatssteun, vrijstellingsgronden en de-minimis

Staatssteun en vrijstellingsgronden

Meer informatie over staatssteun is te vinden op de website van Europa Decentraal:

[Europa Decentraal - staatssteun](#)

Indien de link niet werkt, gaat u naar:

<https://europadecentraal.nl/onderwerp/staatssteun/>

De-minimis

Meer informatie over de-minimis is te vinden op de website van Europa Decentraal:

[Europa Decentraal - de-minimis](#)

Indien de link niet werkt, gaat u naar:

<https://europadecentraal.nl/onderwerp/staatssteun/vrijstellingsmogelijkheden/de-minimis/>

De algemene **de-minimisverklaring** treft u hier aan:

[Europa Decentraal - Verklaring de-minimis](#)

Indien de link niet werkt, gaat u naar:

https://europadecentraal.nl/wp-content/uploads/2024/06/78744_EZK_de-minimisverklaring_Algemeen_TG.pdf

Rapport van bevindingen Projecten Achterhoek Visie 2030

1.	Naam project:	Haalbaarheidsonderzoeks Energy Hub Aalten-Dinxperlo	
2.	Betrokken Thematafel(s):	Circulaire Economie & Energietransitie	
3.	Doel/effect van het project:	Handelingsperspectief voor lokale ondernemers in Aalten/Dinxperlo hoe zij netcongestie kunnen overbruggen en ruimte kunnen creëren voor groei, elektrificatie, verduurzaming en (slim) laden. Opleveren van een roadmap, na onderzoek van technische, organisatorische, juridische, economische en ruimtelijke haalbaarheid van verschillende oplossingen.	
4.	Looptijd van het project: <i>(start- en einddatum)</i>	01 juli 2026 – 31 december 2027	
5.	Toetsingscriteria waaraan de aanvraag moet voldoen:		
	Criterium	Voldoet	Toelichting
	Het project levert een substantiële bijdrage aan de doelstellingen van de Achterhoek Visie 2030:	Ja	Oplossingen voor energiebesparing, opwekking en gebruik duurzame energie en delen van energie(-infrastructuur). Verduurzaming bedrijfsprocessen en reductie broeikasgasemissies.
	Aan welke streefwaarden van de Achterhoek Visie 2030 wordt een bijdrage geleverd?	Duurzame Schone Regio: regionale opwekking duurzame energie en energieneutraal in 2050	
	Er is voldoende draagvlak bij de drie O's voor het project:	Ja	Directe betrokkenheid van ondernemers, gemeente en andere organisaties (waaronder Duurzaam Ondernemerscentrum Achterhoek (DOA) en Rabobank).
	Het project heeft voldoende regionale impact:	Ja	Ontwikkelen en leren voor andere initiatieven, verhogen organisatiegraad tbv bijdrage aan regionale (maatschappelijke) doelstellingen.
	De begroting is sluitend:	Ja	
6.	Wordt er een bijdrage vanuit de Regio Deal Achterhoek gevraagd?	Ja	
	Zo ja, voor welke springplank?	10. Slimme Energiegemeenschappen	
	Aan welke resultaten uit het convenant Regio Deal Achterhoek II draagt het project bij?	Het uitvoeren van (deel)experimenten met lokale, collectieve oplossingen; Samenhang en regie in energieketen versterken en actief kennis delen Ontwikkelen van scenario's voor energiegemeenschappen Handelingsperspectief voor energiebesparing en (gezamenlijk) gebruik van lokaal opgewekte duurzame energie voor/door bedrijven en bedrijvenparken.	
7.	Opmerkingen vanuit subsidieadviseur		
	<i>(evt. opmerkingen t.a.v. doelmatigheid, doeltreffendheid, looptijd, staatssteun)</i>		

8.	Afstemming met andere Thematafel(s):	Niet van toepassing
9.	Bevindingen Thematafel	
	<p>Aanvraag is akkoord voor de thematafel. Voor de uitvoering van belang om gebruik te (blijven) maken van kennis en inzichten van Smart Energy programma OostNL.</p>	

Besproken in Thematafel:	Circulaire Economie & Energietransitie
Datum:	22 april 2026

Fantastisch dat u een project aanmeldt voor de Achterhoek Visie 2030. Om te beoordelen of het project past binnen de visie, vragen wij u dit formulier volledig in te vullen. U kunt het ingevulde formulier sturen naar de betreffende programmaregisseur, die zal daarna zo spoedig mogelijk contact met u opnemen.

Aanvraagformulier project Achterhoek Visie 2030 – deel I

Projecten dienen te voldoen aan de Nadere regels Projecten Achterhoek Visie 2030 (te vinden op www.8rhk.nl/beschikking)

1	Naam project	Fit Veur Altied 2
2	Primaire Thematafel	De Gezondste Regio Arbeidsmarkt en Onderwijs
3	Aanvrager (<i>dit moet een rechtspersoon zijn</i>)	Achterhoek in Beweging
4	Looptijd (<i>startdatum en einddatum vermelden</i>)	1 april 2026 – 1 oktober 2028

5 Doel van het project

(Korte omschrijving van hetgeen je wilt bereiken met dit project)

Fit Veur Altied 2.0 markeert een volgende ontwikkelfase in het versterken van duurzame vitaliteit binnen de regio. **De beweging vertrekt vanuit een duidelijke bedoeling: het creëren van omstandigheden waarin mensen gezond, veerkrachtig en met plezier kunnen werken en leren, nu en in de toekomst.** Beweging vormt daarbij de kern, onlosmakelijk verbonden met mentale en fysieke gezondheid. Deze ambitie sluit aan bij het karakter van het **Achterhoeks werkgeverschap**: mensgericht, pragmatisch, samenwerkingsgericht en geworteld in de regio. Fit Veur Altied fungeert hierin als een herkenbare paraplu die richting geeft, verbindt en uitnodigt tot gezamenlijk leren en doen.

De beweging richt zich op een breed, maar scherp gedefinieerd ecosysteem van doelgroepen. Werkgevers en werknemers staan centraal, ieder met hun eigen perspectief, belangen en verantwoordelijkheden. Daarnaast wordt expliciet aangesloten bij het MKB, sectoren met structurele tekorten en organisaties van verschillende omvang. Ook studenten en beginnende beroepsbeoefenaars – bijvoorbeeld binnen de zorg – maken onderdeel uit van deze benadering, zodat vitaliteit niet pas begint op de werkvloer, maar al wordt meegenomen in opleiding en beroepsvorming. Door onderscheid te maken tussen voorlopers en volgers en door regionale kenmerken en sectorale verschillen serieus te nemen, ontstaat ruimte voor maatwerk zonder de gezamenlijke koers te verliezen.

Fit Veur Altied 2.0 bouwt voort op de fundamenten van Fit Veur Altied 1.0. Waar in de eerste fase de nadruk lag op informer en inspireren, verschuift het zwaartepunt nu naar activeren. Bewustwording blijft belangrijk, maar krijgt pas waarde wanneer deze leidt tot concreet handelen en duurzame verandering. Daarom wordt gewerkt met een gefaseerde en planmatige aanpak, waarin organisaties en professionals zich ontwikkelen van (on)bewust onbekwaam naar (on)bewust bekwaam. De planmatige aanpak helpt om de juiste interventies op het juiste moment in te zetten en voorkomt dat vitaliteit een los project wordt in plaats van een geïntegreerd onderdeel van het dagelijks werk en beleid.

Deze aanpak krijgt vorm via een samenhangend palet aan instrumenten en interventies. Centraal daarin staan vitaliteitsplannen die ondersteund worden door data en A.I. Deze plannen, gebaseerd op data, worden verrijkt met wetenschappelijke inzichten en op maat gemaakt door een zorgvuldige screening en analyse van de behoeften van organisaties en medewerkers. BSA-modules – zowel basis als verdieping – workshops,

gerichte interventies en opleidingsprogramma's voor leidinggevendenden bieden vervolgens een concreet handelingsperspectief. Leidinggevendenden spelen hierin een sleutelrol, met specifieke aandacht voor het tijdig herkennen van signalen op het gebied van mentale en fysieke gezondheid en het adequaat bieden of organiseren van passende ondersteuning. Doorverwijzing naar specialistische partners versterken deze aanpak.

Meten, leren en bijsturen zijn onlosmakelijk verbonden met Fit Veur Altied 2.0. Monitoring vindt plaats op meerdere niveaus: regionaal, organisatieniveau en individueel. Naast kwantitatieve indicatoren, zoals ziekteverzuim, wordt nadrukkelijk gekeken naar kwalitatieve aspecten zoals werkbeleving, beweegvaardigheden, stress, slaap en mentale veerkracht. Door nulmetingen, periodieke evaluaties en het gebruik van erkende modellen ontstaat een rijk beeld van voortgang, effect en impact. Deze inzichten maken het mogelijk om indicaties van kosten en baten inzichtelijk te maken en vormen de basis voor voortdurende verbetering en verantwoording.

De kracht en duurzaamheid van Fit Veur Altied 2.0 liggen in het partnerschap. In een (lerend) netwerk van werkgevers (en vertegenwoordigende branches), beroepsopleidingen, zorgorganisaties en gespecialiseerde partners wordt kennis gedeeld, expertise gebundeld en gezamenlijk ontwikkeld. Partners worden gekozen op basis van kwaliteit, relevantie en gedeelde waarden. Rollen en kaders zijn helder: wanneer wordt welke expertise ingezet en met welk doel. Dit netwerk fungeert niet alleen als uitvoeringsstructuur, maar ook als broedplaats voor innovatie, onder andere rondom het beroepsprofiel van de toekomst en de integratie van vitaliteit in onderwijs en organisatieontwikkeling.

Zo ontwikkelt Fit Veur Altied 2.0 zich door tot een samenhangend, lerend ecosysteem dat verder gaat dan losse interventies of tijdelijke projecten. Het verbindt visie en praktijk, beleid en dagelijks handelen, individu en organisatie met ondersteuning van AI. Door vitaliteit structureel te verankeren in werk, opleiding en regionale samenwerking draagt Fit Veur Altied bij aan duurzame inzetbaarheid, aantrekkelijk werkgeverschap en een veerkrachtige arbeidsmarkt voor de toekomst.

“Samen in beweging voor duurzame vitaliteit.”

Voor mensen, bedrijven en organisaties in de Achterhoek

- Samen → partnerschap & netwerk
- Beweging → sport, activatie, verandering
- Duurzaam → preventie, borging, lange termijn
- Vitaliteit → menselijk, maatschappelijk én economisch

---

6 Projectbeschrijving

(Beschrijf kort welke activiteiten je tijdens dit project gaat uitvoeren. Voeg eventueel een uitgebreid projectplan als bijlage toe)

Vier jaar geleden begonnen we met één missie: de Achterhoekse beroepsbevolking fitter en vitaler maken. Vanuit de **Regiodeal**, ondersteund door **provincie Gelderland** en **8RHK ambassadeurs**, werd budget beschikbaar gesteld.

Achterhoek in Beweging, Graafschap College, Werkraad en Paramedie Achterhoek (PMA) slaan de handen ineen voor een 3-jarige **regiodeal 2-aanvraag**.

Daarbij wordt het **partnernetwerk** actief betrokken en deelgenoot, mede-ontwikkelaar en uitvoerder. Deze stap zorgt voor **verduurzaming en borging NA** de looptijd van regiodeal2.

Programma voor duurzame vitaliteit, beweging en mentale gezondheid

1. Aanleiding

De arbeidsmarkt staat onder toenemende druk door vergrijzing, personeelstekorten, toenemende mentale belasting en een groeiend beroep op zorg en ondersteuning. Met name in regio's met een sterke MKB-structuur en vitale sectoren zoals zorg, techniek en dienstverlening is duurzame inzetbaarheid een

---

randvoorwaarde voor economische en maatschappelijke continuïteit. Tegelijkertijd blijkt dat bestaande initiatieven op het gebied van vitaliteit vaak versnipperd zijn, projectmatig worden ingezet en onvoldoende structureel worden geborgd.

Fit Veur Altied 2.0 speelt in op deze opgave door beweging, mentale en fysieke gezondheid integraal te verbinden aan werk, opleiding en regionale samenwerking. Het programma sluit aan bij het karakter van het Achterhoeks werkgeverschap en heeft als doel om vitaliteit duurzaam te verankeren in organisaties, opleidingen en netwerken, met aantoonbare impact op mens, organisatie en regio.

2. Doel en beoogde resultaten

Het doel van Fit Veur Altied 2.0 is het ontwikkelen en implementeren van een regionaal, schaalbaar en overdraagbaar vitaliteitsprogramma dat organisaties ondersteunt bij:

- het versterken van mentale en fysieke gezondheid van medewerkers;
- het vergroten van duurzame inzetbaarheid, werkplezier en werkvermogen;
- het verminderen van uitval en zorgkosten;
- het versterken van aantrekkelijk en toekomstgericht werkgeverschap.

Beoogde resultaten zijn onder meer:

- organisaties met een concreet en uitvoerbaar vitaliteitsplan;
- leidinggevenden die signalen van mentale en fysieke belasting tijdig herkennen en adequaat handelen;
- medewerkers die actief worden ondersteund in beweging, veerkracht en gezonde leefstijl;
- een lerend netwerk waarin kennis, data en praktijkervaring structureel worden gedeeld.

3. Doelgroepen

Fit Veur Altied 2.0 richt zich op meerdere, samenhangende doelgroepen:

- Werkgevers (met nadruk op MKB en sectoren met personeelstekorten);
- Werknemers en teams;
- Leidinggevenden en HR-professionals;
- Studenten en beginnende beroepsbeoefenaars, met speciale aandacht voor de zorgsector;
- Regionale partners zoals onderwijsinstellingen, zorgorganisaties en gespecialiseerde dienstverleners.

Binnen deze doelgroepen wordt onderscheid gemaakt tussen voorlopers en organisaties die zich nog in een verkennende of bewustwordingsfase bevinden, zodat maatwerk mogelijk is binnen een uniforme aanpak.

4. Aanpak en fasering

Fit Veur Altied 2.0 bouwt voort op de ervaringen uit Fit Veur Altied 1.0, waarin informeren en inspireren centraal stonden. In 2.0 wordt deze basis uitgebreid met activering en structurele borging. De aanpak kent een gefaseerde opbouw:

1. Bewustwording en analyse

Via screening, nulmetingen en intakegesprekken wordt inzicht verkregen in de vitaliteitsvraagstukken en behoeften van organisaties en medewerkers.

2. Ontwikkeling en activering

Op basis van deze analyse worden gerichte interventies ingezet die passen bij de ontwikkelfase van de organisatie.

3. Borging en doorontwikkeling

Vitaliteit wordt verankerd in beleid, leiderschap en dagelijkse praktijk, ondersteund door monitoring, bij voorkeur voor meerdere jaren ingezet en periodieke evaluatie.

Deze fasering sluit aan bij het ontwikkelprincipe van (on)bewust onbekwaam naar (on)bewust bekwaam en biedt organisaties een helder handelingsperspectief.

5. Producten en diensten

Het programma resulteert in een samenhangend aanbod van producten en diensten dat ook door derden kan worden ingezet of opgeschaald:

- **Vitaliteitsscan en analyse-instrumenten** (technologisch gedreven analyse - ondersteund door A.I.);
- **Vitaliteitsplannen** op organisatieniveau (in samenwerking met partnernetwerk);

- **BSA-modules** (basis en verdieping) gericht op bewegen, mentale gezondheid en veerkracht;
- **Workshops en interventies** (menukaart) afgestemd op sector, grootte en behoefte;
- **Opleidingsprogramma's voor leidinggevenden**, gericht op signalering en handelingsperspectief;
- **Ondersteuningsstructuren** binnen organisaties;
- **Monitoring- en evaluatietools** met zowel kwantitatieve als kwalitatieve indicatoren.

Deze producten en diensten worden modulair ontwikkeld, zodat ze overdraagbaar zijn naar andere regio's of doelgroepen.

6. Monitoring, evaluatie en impact

Monitoring vindt plaats op regionaal, organisatieniveau en – waar passend – individueel niveau. Naast kwantitatieve indicatoren, vanuit beschikbare data van de organisaties, wordt expliciet aandacht besteed aan kwalitatieve effecten zoals werkbeleving, beweegvaardigheden, stress, slaap en mentale veerkracht. Door een nul- en één meting en een tussentijdse evaluatie worden effecten inzichtelijk gemaakt en benut voor bijsturing en verantwoording.

7. Partnerschap en governance

Fit Veur Altied 2.0 wordt uitgevoerd binnen een lerend netwerk van werkgevers, onderwijs, zorg en gespecialiseerde partners, het partnernetwerk. Partners worden geselecteerd op basis van expertise, kwaliteit en gedeelde waarden. Rollen, verantwoordelijkheden en kaders zijn helder vastgelegd, zodat de juiste expertise op het juiste moment wordt ingezet. Het netwerk fungeert als uitvoeringsstructuur én als innovatief platform voor doorontwikkeling.

8. Duurzaamheid en opschaling

Door de combinatie van visie, gefaseerde aanpak, overdraagbare producten en een partnernetwerk is Fit Veur Altied 2.0 duurzaam en schaalbaar. Het programma is gericht op structurele inbedding in organisaties en onderwijs en kan na afloop van de subsidieperiode zelfstandig worden voortgezet en opgeschaald.

---

7 Beoogde resultaten

(Kort en concreet vermelden, moeten meetbaar zijn)

Beoogde resultaten – Fit Veur Altied 2.0 (2026 en verder)

1. Een structureel regionaal partnernetwerk voor vitaliteit

- Er is een **regionale infrastructuur** gerealiseerd rondom vitaliteit, bestaande uit vertegenwoordigers van **overheid, onderwijs, zorg, sport en bedrijfsleven**.
- Het partnernetwerk functioneert als een **lerend netwerk** waarin partners minimaal **3 keer per jaar** samenkomen om initiatieven af te stemmen, kennis te delen en gezamenlijke interventies te ontwikkelen en uit te voeren.
- Fit Veur Altied is gepositioneerd als **regisseur van het partnernetwerk** en **erkende uitvoeringspartner** binnen regionale IZA-gezondheidsnetwerk en sluit aan bij **minimaal 2 pijlers van het Integraal Zorgakkoord**. (Thematafel Gezondste Regio)
  - Pijler 1: Gezond leven en preventie
  - Pijler 3: Mentaal gezond
  - Pijler 4: Prettig werken in zorg en welzijn
- **PMA** zorgt voor de **innovatie** door als zorgpartner preventief in plaats van curatief te werk te gaan.
- **Graafschap College** zorgt voor de **innovatie** door als partner professionals van de toekomst niet alleen vakvaardigheden aan te leren, maar ook (trainen van) beweeg- en mentale vaardigheden ter voorbereiding op stage en werk.
- Het partnernetwerk bestaat uit **minimaal 5 actief bijdragende organisaties**, maar waar ruimte voor 7 bijdragende organisaties is of basis van behoefte en met complementaire expertise.

- Jaarlijks vindt **minimaal 1 verbredende netwerkbijeenkomst** plaats gericht op co-creatie, kennisdeling en doorontwikkeling.
- In co-creatie met het partnernetwerk organiseren van jaarlijks **2 inspiratiesessies** voor HR-professionals en leidinggevenden over duurzame inzetbaarheid en vitaliteit op de werkvloer.
- Met **8 gemeenten** zijn afspraken gemaakt met het Sociaal Domein, en gaan daarmee actief op zoek naar koppeling tussen fysieke en mentale weerbaarheid. Dit sluit aan bij het realiseren van doelstellingen vanuit het IZA – sociale werkomgeving.

2. Versterking van vitaal en toekomstgericht Achterhoeks werkgeverschap

- Gezamenlijk met het partnernetwerk ontwikkelde en gedragen definitie van Achterhoeks werkgeverschap.
- Naast werkgevers en werknemers ook focus op studenten en beginnende beroepsbeoefenaars door vitaliteit onderdeel te maken van beroepsopleidingen (**Thematafel Onderwijs en Arbeidsmarkt**). **3 beroepsopleidingen** integreren bewegen, mentale veerkracht en vitaliteit structureel in het curriculum.
- Inzet en toepasbaarheid van technologisch gedreven analyse, ondersteund door AI. Om deze **innovatie** vorm te geven gaan we in samenwerking met een Tech-specialist en partnernetwerk aan de slag met het ontwikkelen van een intakeformat gekoppeld aan een vitaliteitsscan/ analyse instrument, waarbij een vitaliteitsplan op organisatieniveau op maat wordt gemaakt voor betreffende bedrijf/ organisatie. Dit vitaliteitsplan is gebaseerd op zorgvuldige screening en analyse, ondersteund door data (**Thematafel Smart Werken en Innovatie**) en wetenschappelijke inzichten.
- **Minimaal 100 werkgevers** ontvangen een adviesgesprek en nulmeting gericht op vitaliteit.
- **100 door A.I. ondersteunde vitaliteitsplannen** zijn opgesteld en in gebruik bij werkgevers.

3. Activering van medewerkers en doelgroepen

- Doorontwikkeling van Beweeg- en Sport-Aanjagers (BSA's)
  - **3 verdiepende BSA-modules** zijn ontwikkeld en uitgevoerd, aansluitend op actuele thema's zoals mentale gezondheid, zware beroepen en leiderschap.
  - Jaarlijks vindt **1 terugkom- /netwerkbijeenkomst** plaats voor BSA's.
- Veelzijdig bewegen in zware beroepen: kenmerkende functiebelasting
  - Realiseren van nieuwe doelgroepen en functies (KFB en BMS-analyse).
  - Organiseren van **3 inspiratiesessies** rondom Kenmerkende Functiebelasting.
  - Ontwikkelen van training beweegvaardigheden in toekomstige functies binnen **3 beroepsopleidingen** (innovatie Thematafel Onderwijs en Arbeidsmarkten Gezondste Regio).
  - Ontwikkeling visie, training en meetbaar maken van fysieke vs. mentale wendbaarheid.
- Ontwikkelen, bijscholen en uitvoeren van workshops bij bedrijven en organisaties door Paramedie Achterhoek (PMA) (IZA-doelstelling)
- Voucher-regeling voor regionale beweeginitiatieven
  - Financieel ondersteunen van **10 regionale beweeginitiatieven** via een stimuleringsfonds, voor laagdrempelige beweeginitiatieven en challenges.

Met het uitvoeren van bovenstaande interventies is het doel:

- **Minimaal 150 Achterhoekse bedrijven** maken gebruik van interventies vanuit het partnernetwerk.
- **Minimaal 20 bedrijven per jaar** worden door een netwerkpartner begeleid bij het opstarten en implementeren van een vitaliteitsinterventie.
- **1.000 medewerkers** nemen actief deel aan sport- en beweeginventies binnen Fit Veur Altied 2.0.

4. Monitoring, leren en onderbouwing van impact (?)

- Voor deelnemende organisaties wordt gewerkt met **nul- en één meting en kwantitatieve indicatoren**, aangevuld met kwalitatieve inzichten.
- Monitoring vindt plaats op **regionaal-, organisatie- en programmaniveau**.
- In interventies wordt gebruikgemaakt van **practice based en evidence based onderbouwing**, zodat inzicht ontstaat in wat werkt, voor wie en waarom.

5. Borging en duurzaamheid

- Succesvolle interventies zijn **structureel verankerd** in organisaties, opleidingen en netwerken.
- Er is onderzoek uitgevoerd naar **structurele financiering** om het ecosysteem na afloop van de subsidieperiode te continueren.
- Fit Veur Altied 2.0 functioneert na afloop van het project als een **zelfstandig, schaalbaar en overdraagbaar model** voor andere regio's.

6. Communicatie

- Fit Veur Altied schakelt een communicatie-expert in via Seppworks. Zij dragen zorg voor communicatiestrategie, contentplanning, content via social media en via een website.
- Minimaal **10x per jaar inspirerende content** (bijvoorbeeld artikelen, webinars, podcasts over vitaliteit, bewegen en duurzame inzetbaarheid)
- Jaarlijks een pagina in Achterhoek Nieuws met inspirerende verhalen, aankondigingen en interviews.
- Via communicatie, events en partners worden **minimaal 50.000 Achterhoekers** bereikt en geïnspireerd (olievlekwerking).

Overkoepelend effect

Fit Veur Altied 2.0 resulteert in een **duurzaam, regionaal lerend netwerk** (partnernetwerk) waarin vitaliteit, beweging en mentale gezondheid structureel zijn geïntegreerd in werk, opleiding en samenwerking. Het programma versterkt duurzame inzetbaarheid, aantrekkelijk werkgeverschap en draagt bij aan een veerkrachtige arbeidsmarkt en gezonde regio.

“Samen in beweging voor duurzame vitaliteit.”

---

8 a. Bijdrage aan Achterhoek Visie 2030

Aan welke doelen van de Visie 2030 levert dit project een bijdrage (**zie bijlage 1**)?
(*betreffende doelen uit bijlage 1 vermelden!*)

Fit Veur Altied 2, het inzetten op een fittere en vitalere Achterhoekse beroepsbevolking, sluit naadloos aan bij de Achterhoek Visie 2030. Er is een cross-over tussen de thematafels Gezondste Regio, Onderwijs en Arbeidsmarkt en Smart werken en Innovatie. De strekking van de thematafel zegt hierover: door een gezonde leefstijl te stimuleren kan de arbeidsparticipatie groter worden, meer mensen behouden hun werk en het ziekteverzuim gaat omlaag.

Gezondste regio

1. De Achterhoek is de gezondste regio van Nederland door preventie en zorginnovatie, dit in samenhang met wonen, werken, leren en meedoen.
-

- *Fit Veur Altied 2 zet in op preventie en gezondheid door -via werkgevers- de inwoners, voordat ze uitvallen, werkfitter (voor taak en functie), vitaler en meer weerbaar te maken*
- *Fit Veur Altied 2 zet in op zorginnovatie door zorgpartner PMA de transformatie van curatie (zorg) naar preventie via werkgevers te laten maken.*

2. Achterhoekers zijn zelf (langer) verantwoordelijk voor hun gezondheid.

- *Fit Veur Altied 2 roept werkgevers en werknemers op zelfregie over de eigen gezondheid te nemen*

Onderwijs & Arbeidsmarkt

- *Fit Veur Altied 2 spoort werkgevers en werknemers aan in te zetten op vitaliteit, waardoor:*

1. De tekorten op de arbeidsmarkt kunnen worden teruggedrongen door in te zetten op vitaliteit en eerder te signaleren. Beoogd effect:

- Minder uitval van (zorg)personeel;
- Mensen langer vitaal te houden waardoor minder complicaties optreden, de werkdruk op langere termijn doet verlagen en gezond ouder worden.

Smart werken en innovatie

In de Achterhoek zetten we vol in op innovatie en technologie om onze regio toekomstbestendig te maken. In 2030 is de arbeidsproductiviteit in de maakindustrie flink gestegen.

Investeren in technologische en sociale innovaties: we zetten in op nieuwe sleutel technologieën zoals AI en stimuleren bedrijven om deze toe te passen. Het R&D Fieldlab verbindt ondernemers met het onderwijs, waardoor innovatie en talentontwikkeling hand in hand gaat.

Maatschappelijke innovaties: we verbinden bedrijven met overheden en maatschappelijke instellingen om innovatieve oplossingen te realiseren die bijdragen aan een sterkere regionale economie en een betere samenleving.

- *Fit Veur Altied 2 maakt werk van Technologisch gedreven analyse, ondersteund door AI. Om deze **innovatie** vorm te geven gaan we, in samenwerking met een Tech-specialist en partnernetwerk, aan de slag met het ontwikkelen van een intakeformat gekoppeld aan een vitaliteitsscan/ analyse instrument, waarbij een vitaliteitsplan op organisatieniveau op maat wordt gemaakt voor betreffende bedrijf/ organisatie. Dit vitaliteitsplan is gebaseerd op zorgvuldige screening en analyse, ondersteund door data en wetenschappelijke inzichten.*

Naast deze doelen sluiten de ambities van Fit Veur Altied naadloos aan bij:

Regioplan/ Integraal Zorgakkoord (IZA)

Pijler 1: Gezond leven en Preventie

Uitvoeringscoalitie 'Terugdringen gezondheidsachterstanden'

- *Interventies vanuit het sociaal domein ontsluiten via het bedrijvennetwerk van Fit Veur Altied*

Pijler 2: Veerkrachtig ouder worden

- *Fit Veur Altied 2 gaat aan de slag met het voorlichten van medewerkers van bedrijven en organisaties om gezond oud te worden en gezond en fit met pensioen te gaan.*

Pijler 3: Mentaal Gezond

- *Fit Veur Altied 2 Ontwikkelt een visie, training en meetbaar maken of het trainen van fysieke wendbaarheid effect heeft op mentale weer- en wendbaarheid op de werkvloer*

Pijler 4: Prettig werken in Zorg en Welzijn

- *Fit Veur Altied jaagt het Inzetten van vitaliteit binnen Mbo- en Hbo-opleidingen aan door te richten op de professional van de toekomst/ beginnende beroepsbeoefenaars door net als kennis en*

vakvaardigheden het opnemen van (trainen van) beweeg- en mentale vaardigheden ter voorbereiding op beter functioneren in stage en werk.

- *Fit Veur Altied ontwikkelt verdiepende BSA-cursus, met een link naar aanbod vanuit het Sociaal Domein en aanbod vanuit Paramedie Achterhoek*

Nb: komende maanden gaan we ook de link met Pijler 3: 'Mentaal Gezond' en Pijler 4 'Prettig werken in Zorg en Welzijn' verkennen. We signaleren overeenkomstige doelstellingen en hebben er vertrouwen in hier een deel van de ontbrekende externe cofinanciering te verkrijgen.

-
- b. Aan welke springplanken en resultaten van de Regio Deal Achterhoek II 'Hoger Springen, Krachtiger Landen' levert dit project een bijdrage (**zie bijlage 2**)?
(*betreffende resultaten uit bijlage 2 vermelden!*)

Regiodeal 2024-2028

Fit Veur Altied 2 draagt bij aan de **dikgedrukte** springplanken en resultaten van Regio II

1.1 Gezondheid voorop

- *Het ondersteunen van 2 tot 4 lokale initiatieven gericht op **het van onderop anders organiseren, monitoren of financieren van ondersteuning en zorg**. Doordat Paramedie Achterhoek zich als aanvragende zorgpartij heeft aangesloten bij Fit Veur Altied 2, kunnen zorginzichten vanuit de curatieve zorg vroegtijdig worden ingezet in preventie. Hiermee wordt de zorgtransitie van curatief naar preventief versterkt, en verschuift de focus van ziekte naar gezond gedrag. Deze aanpak sluit aan bij de principes van positieve gezondheid en bij de doelstellingen zoals beoogd binnen het Integraal Zorgakkoord.*
- *Het uitvoeren van innovatiepilots zoals 'zorg op afstand', met bijbehorende effectmeting op leefbaarheid en eigen regie;*
- *Het opzetten van een stimuleringsfonds voor projecten gericht op **positieve gezondheid, preventie, leefstijl en sociale cohesie**; Fit Veur Altied 2 start een stimuleringsfonds, die verschillende initiatiefnemers die een goed plan hebben en hetzelfde doel dienen als Fit Veur Altied de ruimte laat een aanvraag te doen. Op deze manier wordt het draagvlak en betrokkenheid van samenwerkingspartners en werkveld vergroot en gewaardeerd*
- *Het inrichten van een Regionale digitale plek voor inwoners op het gebied van eigen regie en ouder worden;*
- *Het verder ontwikkelen van de integratie van Regionale data met een koppeling naar zorg, maatschappij en welzijn (Datagedreven Achterhoek).*

2.2 Bestrijding arbeidsmarktkrapte

- *Met een meerjarige aanpak werkt de Regio integraal samen aan het oppakken van alle loopbaanvraagstukken. Hierbij staat de vraagstelling – en niet het systeem – centraal en wordt de kansengelijkheid vergroot.*
  - *Er wordt aangesloten op de landelijke ontwikkeling naar één Regionaal Werkcentrum (RWC).*
  - *De aanpak richt zich op de instroom en het behoud van (potentiële) werknemers van jong tot oud. De focus ligt op de kraptesectoren techniek, zorg en onderwijs. → Fit Veur Altied 2 richt zich in haar aanpak op taak- en functiefit zijn van de huidige Achterhoekse beroepsbevolking, maar ook op de professional van de toekomst. Door samen met de aanvragers en het partnernetwerk in te zetten op de ambitie 'Bestendigen van Vitaliteit in Achterhoeks*
-

werknemers– en werkgeverschap’ zetten we vroegtijdig, tijdens de beroepsopleiding, al in op het behouden van het arbeidspotentieel in de Achterhoek.

- *Er wordt geleerd van en/of aangesloten bij al lopende aanpakken. Fit Veur Altied 2 borduurt voort op het al gebouwde ecosysteem van haar voorganger.*
- *Door ervaring is bekend welke vervolgslagen nodig zijn om tot een toekomstbestendige leercultuur in de Achterhoek te komen. Met pilots wordt ingezet op het beter bekend maken van bestaande en op het ontwikkelen van aanvullende dienstverlening bij werkgevers, werknemers en werkzoekenden. à Fit Veur Altied 2 start in samenwerking met werkgevers, paramedie en beroepsopleidingen met onderwijsvernieuwing, waardoor werkgevers tegemoet wordt gekomen en werknemers ‘Fit for the Job’ worden afgeleverd.*
- *Ingezet wordt op het corresponderen van wederzijdse kansen en verwachtingen rondom werken en leren met de Duitse arbeidsmarkt.*

-
- c. Aan welke SDG’s (Sustainable Development Goals) levert dit project een bijdrage (zie bijlage 3)? (betreffende SDG’s uit bijlage 3 vermelden!)

Meld je initiatief ook aan bij Social Handprint Achterhoek! Via <https://socialhandprint.com/achterhoek/> (toelichting: zie bijlage 3).

Fit Veur Altied draagt bij aan de volgende Sustainable Development Goals;

3. Goede gezondheid en welzijn

4. Inclusief, gelijkwaardig en kwalitatief onderwijs

8. Eerlijk werken en economische kansen: inclusieve, economische groei, werkgelegenheid en fatsoenlijk werk voor iedereen

11. duurzame steden en gemeenschappen: maak steden veilig, veerkrachtig en duurzaam

-
- d. Waaruit blijkt dat er draagvlak is bij de drie O’s? Welke organisaties zijn betrokken bij het project?

Ondernemers

- Partners, netwerkclubs, sponsorplatformen, bedrijven en (zorg)organisaties hebben legio voordelen en hebben intrinsieke motieven om deel te nemen en een gezonde leefstijl onder medewerkers te bevorderen, gezonde leefstijl en preventie blijvend onder de aandacht te houden. Het grote aantal opgeleide BSA’s geeft aan dat er nog steeds behoefte is aan kennis en lerend netwerk.
- Zorgondernemers (Paramedie Achterhoek) zijn ingestapt in Fit Veur Altied 2. Zij zien kansen om de beweging van curatie naar preventie te maken, wat ook een ambitie vanuit IZA is.

Overheid

- Achterhoek in Beweging is partner namens de 8 Achterhoekse gemeenten. (Per 1 januari 2024 heeft ook de gemeente Lochem als 9e gemeente zich als partner aan Achterhoek in Beweging verbonden).
- Gemeenten willen werken aan vitaliteit en gezondheid van hun inwoners en eigen medewerkers. Zij hebben daarvoor onder andere Lokale Beweeg- en Sportakkoorden en het Regioplan/ uitvoeringsagenda Integraal Zorgakkoord afgesloten.

Onderwijs

- Betrokkenheid van het Graafschap College (MBO) in de projectgroep.
- Beroepsopleidingen gaan via een pilot starten binnen onderwijsmodules om fysieke belastbaarheid te trainen (o.a. bewustwording) om vakvaardigheden beter en langer zonder klachten uit te kunnen voeren. Dit komt ten goede aan een goede start op de arbeidsmarkt, de arbeidsproductiviteit en reduceert vroegtijdige uitval.

e. Wat is de regionale impact van dit project?

Het project richt zich volledig op werkgevers (bedrijven en organisaties) en haar werknemers in de Achterhoek. Het ecosysteem om te komen tot een fittere en vitalere Achterhoekse beroepsbevolking wordt uitgebouwd tot een lerend netwerk. Vormen van samenwerking en cross-overs op het gebied van Gezonde Leefstijl en Preventie jagen samenwerking tussen verschillende domeinen aan (gemeenten, zorg, onderwijs, bedrijfsleven en organisaties) en draagt eraan bij inwoners langer fit, vitaal en zelfredzaam te houden. Dit komt ten goede aan de gezondheid en arbeidsproductiviteit en dit verhoogt de kwaliteit van de leefomgeving van de Achterhoeker.

9 Kunt u de BTW op dit project verrekenen?

- Ja (dan onderstaand bij 10. de kosten excl. BTW weergeven)
 Nee (dan onderstaand bij 10. de kosten incl. BTW weergeven)
 Gedeeltelijk

10 Totale kosten en financiering

Vul het 8RHK begrotingsformat (bijlage 4, apart Excelbestand) in en voeg deze bij. Deze maakt onderdeel uit van deze aanvraag!

(Vermeld onderstaand de gegevens uit het begrotingsformat, tabblad Totaaloverzicht, groene regels)

Totale kosten (overnemen van tabblad)	901.508,-
---	-----------

Cofinanciering vanuit aanvrager en andere O's (overnemen van tabblad)	458.805,-
Gevraagde subsidie (overnemen van tabblad)	442.703,-
Totale financiering	901.508

11 Communicatie

Op welke wijze en welke momenten wordt over het project gecommuniceerd?

Wanneer het project van start gaat, hoort op alle communicatie-uitingen die vanuit u uitgaan (website, drukwerk, bouwboarden, etc.) het logo van de provincie Gelderland en het logo van 8RHK

---

ambassadeurs te staan. Zie daarvoor deze [toolkit](#). Voor verdere afstemming over communicatie (inhoud en momenten) neemt u contact op via communicatie@8rhk.nl.

Net als tijdens projectperiode van Fit Veur Altied 1 schakelen we voor de communicatie een communicatieadviseur in van projectpartner SEPPworks. We borduren voort op:

- De bestaande website www.fitveuraltied.nl en het digitale BSA-platform
- De bestaande Social Media Kanalen van Fit Veur Altied: LinkedIn, Facebook en Instagram
- Rondom de inmiddels jaarlijkse campagnes, battles, toernooien en challenges
- De aparte app-groep voor BSA's
- Lokale huis-aan-huisbladen via partner Achterhoek Nieuws
- Hand- en werkboeken
- Drukwerk

---

12 Mogelijke risico's en aandachtspunten

Afgelopen jaren heeft de praktijk uitgewezen dat er risico's kleven aan langdurige samenwerking aan een project. Enkele hieronder opgesomd:

- Onvoorziene kosten
- Veranderende, landelijke politieke wind
- Wisseling van bemensing gedurende de looptijd van het project
- Intenties om samen te werken struikelen in sommige gevallen vanwege bureaucratie of andere belangen
- Veranderende maatschappelijke ontwikkelingen en trends en de flexibiliteit van partners om daarnaar handelen
- Veranderingsprocessen en omslag van cultuur binnen bedrijven en organisaties is geen vanzelfsprekend en een proces van de lange adem
- De ervaring heeft uitgewezen dat zo goed als alle werkgevers gezonde en vitale medewerkers een belangrijk thema vinden, maar het soms lang duurt voor er trekkers gevonden worden. Het ontbreekt in sommige gevallen aan enkele van de 3 pijlers: a. (maatschappelijke) waarde, b. steun en legitimiteit c. mensen en middelen.
- Het is niet een aanbodgericht project, maar een vraaggerichte aanpak die gebruik maakt van inzet van diensten en producten. Dit vraagt aanpassingen van aanbieders van interventies en vraagt om flexibiliteit.
- Integraal samenwerken tussen verschillende domeinen is mooi, goed en moet, maar zorgt ook ervoor dat transformeren of innoveren moeilijk is, aangezien partijen in sommige gevallen aan belemmerende kaders gehouden worden.
- Onvoorziene ontwikkelingen

Daarnaast zijn er de volgende aandachtspunten:

- Structurele borging van financiën. De kans bestaat dat we van projectsubsidie in projectsubsidie rollen.
- Een 'project-motor' om de voortgang te borgen is een voorwaarde om dit project te laten slagen.
- Alle benodigde actoren uit de Achterhoek zijn betrokken
- Tussentijds blijven we evalueren met de regisseur(s) van de betrokken thematafel
- DOEN en zichtbaar zijn. Dat zijn de toverwoorden. Opstarten van concrete projecten om resultaten te laten zien dragen bij aan een olievlekwerking.
- Het vraaggerichte karakter van het project vraagt om flexibiliteit van alle projectpartners.

---

13 Is een Europese aanbesteding noodzakelijk?

(zie bijlage 5)

- Ja
 Nee

---

14 Is er sprake van staatssteun?

(zie bijlage 6)

- Ja

Geef onderstaand aan op basis van welke verordening geoorloofde staatssteun mogelijk is

- AGVV, artikel:
 LVV, artikel:
 DAEB
 De-minimis (indien van toepassing, vul dan de algemene de-minimisverklaring in (zie bijlage 6))

- Nee

---

15. Gegevens aanvrager

S.v.p. gegevens invullen in 'Aanvraagformulier project Achterhoek Visie 2030 – deel II' (graag als apart document meesturen i.v.m. AVG regels).

Ondertekening

Aldus naar waarheid ingevuld en ondertekend.

Met de ondertekening van dit aanvraagformulier stemt u ermee in dat de informatie in dit aanvraagformulier openbaar is en dat het voor de uitvoering van onze werkzaamheden (beoordeling en besluitvorming) noodzakelijk is dat de bijlagen gedeeld worden met personen die betrokken zijn bij de beoordeling van de aanvraag. Zie ook onze [privacyverklaring](#).

Plaats:

Datum:

Naam: Pascal Kamperman

Doetinchem

12-02-2026

Functie: directeur-bestuurder

,

Paraaf:

BIJLAGEN

1. Doelen Achterhoek Visie 2030
2. Springplanken Regio Deal 'Hoger Springen, Krachtiger Landen
3. Sustainable Development Goals (SDG's)
4. 8RHK begrotingsformat (apart Excelbestand)
5. Aanbestedingsschema
6. Staatssteun, vrijstellingsgronden en de-minimis

Bijlage 1

Doelen Achterhoek Visie 2030

Onderwijs & Arbeidsmarkt

2. De tekorten op de arbeidsmarkt zijn teruggedrongen.
3. Talenten van de beroepsbevolking zijn benut door betere aansluiting vervolgopleidingen op de vraag vanuit de arbeidsmarkt en door het verhogen van de flexibiliteit door een Leven Lang Ontwikkelen.
4. Een inclusieve arbeidsmarkt waarbij oog is voor de gehele beroepsbevolking en kansgelijkheid is toegenomen.
5. Grensoverschrijdende en bovenregionale samenwerking is toegenomen gericht op het oplossen van het tekort aan juist gekwalificeerde arbeidskrachten.

Smart werken & Innovatie

1. De Achterhoek ontwikkelt en implementeert de productie van de toekomst door technologische innovatie.
2. De Achterhoek beschikt over inventief vakmanschap en de werknemers van de toekomst door sociale innovatie.
3. Gezamenlijke innovatie en crossovers tussen sectoren worden bevorderd. Het netwerk buiten onze regio wordt verder ontwikkeld. De Achterhoek is hét open innovatiesysteem van Nederland.
4. De Achterhoek draagt met haar innovatief vermogen bij aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken.
5. De Achterhoek is dé stage- en afstudeerregio van Nederland.

Mobiliteit & Bereikbaarheid

1. De CO2 uitstoot van het verkeer en vervoer is verminderd.
2. De infrastructuur is robuust en toegankelijk waardoor de bereikbaarheid van en in de Achterhoek is toegenomen.
3. Door de inzet van digitalisering en deelcultuur zijn er slimme vervoersvoorzieningen.

Circulaire economie & Energietransitie

1. De Achterhoek ontwikkelt en implementeert oplossingen voor energiebesparing, duurzame opwekking en om zelfvoorzienend te worden.
2. De agro foodsector is koploper in kringlooplandbouw door hoogwaardig benutten en gebruik van (bio)grondstoffen en biomassa en recycling van reststromen.
3. Bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties transformeren hun (bedrijfs)processen en gaan efficiënter om met (primaire) grondstoffen.
4. In de gebouwde omgeving en infrastructuur zijn (hernieuwbare) grondstoffen efficiënter benut, worden hergebruikt en de levensduur verlengd.
5. Broeikasgasemissies CO2 en stikstof zijn gereduceerd en dragen door innovaties bij aan toename van de biodiversiteit.

Wonen & Vastgoed

1. De bestaande woningvoorraad is in 2030 meer toekomstbestendig (op duurzame wijze energiezuiniger gemaakt, deels afgekoppeld van gas en meer levensloopbestendig).
2. Er zijn voldoende nieuwe (betaalbare) woningen verantwoord en adaptief met zo veel mogelijk circulaire bouwmethoden toegevoegd.
3. In de periode 2023 – 2026 is een versnelling in de woningbouwproductie ingezet.
4. (Leegstaand) vastgoed is daar waar mogelijk getransformeerd naar wonen.
5. Er zijn innovatieve en duurzame manieren van wonen en bouwen ontwikkeld en gerealiseerd.

Gezondste regio

3. Er is een betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorg-, gezondheids- en ondersteuningsdiensten van hoge kwaliteit waar professionals met plezier werken.
4. De Achterhoek is de gezondste regio van Nederland door preventie en zorginnovatie, dit in samenhang met wonen, werken, leren en meedoen.
5. Achterhoekers zijn zelf (langer) verantwoordelijk voor hun gezondheid.

Bijlage 2

Springplanken Regio Deal Achterhoek II, 'Hoger Springen, Krachtiger Landen'

1.1 Springplank Gezondheid voorop

- Het ondersteunen van 2 tot 4 lokale initiatieven gericht op het van onderop anders organiseren, monitoren of financieren van ondersteuning en zorg;
- Het uitvoeren van innovatiepilots zoals 'zorg op afstand', met bijbehorende effectmeting op leefbaarheid en eigen regie;
- Het opzetten van een stimuleringsfonds voor projecten gericht op positieve gezondheid, preventie, leefstijl en sociale cohesie;
- Het inrichten van een Regionale digitale plek voor inwoners op het gebied van eigen regie en ouder worden;
- Het verder ontwikkelen van de integratie van Regionale data met een koppeling naar zorg, maatschappij en welzijn (Datagedreven Achterhoek).

1.2. Springplank Publieke mobiliteitsaanpak

- Het vormgeven en realiseren van een samenwerkingsstructuur waarin gemeenten, Regio, provincie en Rijk vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid werken aan het borgen van publieke mobiliteit;
- Integratie van vervoersvormen door bijvoorbeeld een gezamenlijke Governance, een mobiliteitscentrale en een integraal platform;
- Het verzamelen van data en deze gebruiken om te komen tot een soort dashboard/platform voor het inzichtelijk maken van verkeers- en mobiliteitsstromen (Datagedreven Achterhoek);
- Het uitbreiden van het Gaon-aanbod met 50 tot 100 deelfietsen en 10 tot 15 deelauto's;
- Het vergroten van het Gaon-netwerk met meer gebruikers en deelnemers (bedrijven en organisaties) onder meer door gedragsaanpak en marketingcampagnes;
- Het onderzoeken van een (grensoverschrijdend) MaaS-netwerk (Mobility As A Service);
- Het onderzoeken en realiseren van 2 tot 6 mobiliteitshubs;
- Het onderzoeken en realiseren van 2 tot 4 (grensoverschrijdende) fietsverbindingen.

1.3. Springplank Bouwen naar Achterhoekse identiteit

- Het starten van een Regionaal loket om bouwprojecten een eenduidige ingang te bieden en tot een snellere beoordeling van de kans te komen;
- Het verkennen van collectieve woonvormen, hiervoor start de Regio 2 tot 4 projecten op;
- Het vergunnen van 500 tot 750 woningen in kleine projecten en het versnellen van het proces hiervoor;
- Het uitbreiden van 30 tot 40 kernen met een 'kleiner' project waarin ook de leefbaarheid en sociale verbondenheid worden meegenomen.

1.4. Springplank Datagedreven Achterhoek

- Het ontwikkelen en coördineren van een 3O-data ecosysteem. Hierin is data toegankelijk voor de partners in de samenwerking, met lerende doe-netwerken. Bijvoorbeeld voor de ketensamenwerking in de zorg, het verder door ontwikkelen van slimme mobiliteit en het gebruik van reststromen;
- Het experimenteren met 2 tot 4 goed evalueerbare pilots 'Self-Sovereign Identity' (SSI) waarin enkele Achterhoekse 3O partners samen hun inwoners/leden/cliënten/klanten eigen regie over hun data hebben gegeven;
- Het starten van een Europese samenwerking in EDIH-verband (European Digital Innovation Hubs)..

2.1 Springplank Inclusieve arbeidsmarkt

- Het onbenut arbeidspotentieel is in beeld en er is een programma over hoe een groot deel van deze groep te bereiken en te activeren is;
- Het begeleiden van 300 tot 400 mensen van het onbenut arbeidspotentieel naar duurzaam werk;
- Het opzetten van een kenniscentrum inclusieve technologie. Binnen dit centrum ontsluiten we kennis, advisering en dienstverlening voor en door partners binnen de Achterhoek;
- Het uitvoeren van een programma (inclusief taaltraining) om asielzoekers en statushouders sneller inzetbaar te krijgen voor de arbeidsmarkt;
- De belemmeringen en blokkades die door werkgevers en werknemers worden ervaren rondom scholing en het aangaan van een duurzame match zijn in beeld gebracht;
- Er worden ten minste twee oplossingsstrategieën uitgewerkt, de strategieën dragen bij aan het vergroten van de arbeidsproductiviteit. De strategieën worden getoetst binnen ten minste 3 bedrijven. De ervaringen worden gedeeld met partners binnen en buiten de Regio.

2.2 Springplank Bestrijding arbeidsmarktcrapte

- De aanpak om inwoners te helpen bij hun loopbaanontwikkelingsvraagstuk is verder ontwikkeld, zowel vanuit human capital als vanuit inclusiviteit binnen het toekomstig RWC;
- Er is ingezet om de leercultuur bij MKB bedrijven te bevorderen;
- Ten opzichte van de afgelopen periode worden er 20% meer opleidingsvouchers van Opijver toegekend aan deelnemers richting of voor MBO 1, MBO 2 en HBO 5 niveau, waarbij de focus ligt op de tekortsectoren;
- Het verstrekken van 1.000 opleidingsvouchers;
- Het uitvoeren van pilots gericht op het behouden van medewerkers en pilots gericht op de wendbaarheid van werknemers en werkzoekenden voor de 3 kraptesectoren;
- Het opzetten van een stimuleringsprogramma voor leerlingen, studenten en zij-instromers gericht op het kiezen voor de krapte sectoren;
- Het Grensland College is bestendig qua instroom en doorontwikkeld door het aanbieden van meer AD (Associate Degree) opleidingstrajecten;
- Er zijn verschillende sessies met Duitse partners gehouden om tot een gezamenlijke aanpak voor werken en leren aan beide zijden van de grens te verkennen.

3.1 Springplank Verdienvermogen breed bedrijfsleven

- Er is in kaart gebracht welke ondernemers behoefte hebben aan ondersteuning bij innovatie-, arbeidsmarkt- en verduurzamingsvraagstukken en hoe zij bij kunnen dragen aan maatschappelijke transitie;
- Het open innovatiesysteem is verder versterkt voor de juiste doelgroepen in het brede MKB;
- 100 tot 120 bedrijven worden gestimuleerd om sleuteltechnologieën, waaronder Artificial Intelligence verder te implementeren, rekening houdend met bestaand aanbod;
- Het organiseren van voldoende capaciteit van verbinders om samenwerking, ontwikkeling en innovatie op de transitie aan te jagen;
- Het op eigen benen laten staan van de innovatiecentra die strak aansluiten op de behoeften van de ondernemers;
- Het vestigingsklimaat in de Achterhoek is verbeterd;
- Het investeren in capaciteit (netwerkmakelaar) over de grens. Deze makelaar verbindt Nederlandse en Duitse ondernemers, organisaties en initiatieven met elkaar. Naast Kreis Bocholt is dit ook met andere Duitse grensgemeenten gedaan.

3.2 Springplank Biobased Achterhoek

- Ingezet wordt op het realiseren van een vezelketen met 500 hectare vezelteelt;
- Het ontwikkelen van kennis- en leerprogramma's met onderwijs, ondernemers en overheden die actoren stimuleren hun bestaande werkwijze, opdrachtgeverschap en bedrijfsvoering aan te passen;
- Het uitvoeren van 3 tot 6 innovatieprojecten;

- Het vergroten van bewustwording, kennis en inzicht bij particulieren, gemeenten, woningcorporaties en bedrijven door innovaties, voorbeeldprojecten, kenniskringen en publiekscampagnes;
- Het uitvoeren van een sociaaleconomische verkenning om inzicht te krijgen welke activiteiten kansrijk zijn en wat daarvoor nodig is;
- Het ontwikkelen van nieuwe bestaansmodellen, verdienmodellen en biobased (woning)bouwconcepten die middels het toepassen van kennis van nieuwe teelten die bijdragen aan biodiversiteit, groenblauwe-dooradering, natuur, klimaat en landschappelijke kwaliteit.

3.3 Springplank Innovatieve woningbouw

- Het starten van een innovatiecentrum voor innovatieve en duurzame woningbouw, waar onderwijs, de markt, corporaties en gemeenten samen de volgende stap kunnen zetten;
- 60 tot 70 Achterhoekse partijen hebben elkaar gevonden in trajecten rond het stimuleren van innovatie in de bouw;
- Het vergunnen van nieuwbouwplannen, doel is 30% innovatieve woningbouw in 2026;
- Het bouwen van 75 tot 150 woningen (in verschillende betaalbaarheidscategorieën) in voorbeeldprojecten die dienen als best practices in de woningbouw en helpen innovatie in bouw en proces te versnellen;
- Het opstarten van 6 tot 8 innovatieprojecten met kruisbestuivingen tussen verschillende sectoren.

3.4 Springplank Slimme energiegemeenschappen

- Het maken en doorvoeren van een aanpak met verduurzamingsmaatregelen voor 5 tot 10 bedrijventerreinen en 150 tot 200 bedrijven;
- Het uitvoeren van 2 tot 4 (deel)experimenten met lokale, collectieve oplossingen;
- De samenhang en regie in de energieketen versterken bij het aanpakken van de actuele vraagstukken en daarbij actief delen van kennis;
- Het ontwikkelen van scenario's voor een integrale benadering van energiegemeenschappen, waarvan 1 tot 2 (onderdelen hiervan) daadwerkelijk worden gerealiseerd. Gedacht wordt onder meer aan een energiegemeenschap met oplossingen voor delen van (virtuele) capaciteit om de onbalans in duurzame energieproductie en consumptie aan te pakken, waarvoor ruimte in regelgeving nodig is. Dit gaat om oplossingen voor 'wetcongestie';
- Het maken van concrete handelingsperspectieven voor energiebesparing en (gezamenlijk) gebruik van lokaal opgewekte duurzame energie voor inwoners, bedrijven en bedrijvenparken;
- Het verkennen van grensoverschrijdende energiegemeenschappen om opwek, opslag en gebruik over en weer te optimaliseren.

3.5 Springplank Toekomstige landbouw en duurzame voedselsystemen

- Het ondersteunen van 3-6 boerenexperimenten met kennis, waarvan resultaten benut zijn voor handelingsperspectieven en oplossingsrichtingen voor overheden, kenniskringen en onderwijs;
- Het ontwikkelen van een vernieuwend instrumentarium voor de bedrijfsvoering van de agrarische ondernemers en gebiedsgerichte aanpak;
- Het inzetten op meerdere lerende netwerken met kennissessies en praktijkbijeenkomsten (zo mogelijk in samenwerking met andere (experimenteer-)Regio's);
- Het ontwikkelen van werkbare (onderdelen van) oplossingen voor de transitie naar klimaatneutrale bedrijfsvoering melkveehouderij, door natuurinclusieve landbouw, technische oplossingen of aanpassing van dier en voeding;
- Het geven van oplossingsrichtingen voor het verduurzamen van de mineralenkringloop voor een gezonde bodem met een Achterhoekse bouwplan (zoals onderzoek nitraat, waterkwaliteit, droogte, bodemverbetering en biodiversiteit).

Bijlage 3

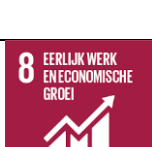

Sustainable Development Goals (SDG's)

Meld je initiatief ook aan bij *Social Handprint Achterhoek!* Via <https://socialhandprint.com/achterhoek/>

De *Social Handprint Achterhoek* is hét platform voor alle initiatieven in de Achterhoek op het gebied van brede welvaart en de Sustainable Development Goals (ook wel SDG's of Duurzame Ontwikkelingsdoelen genoemd). Met de *Social Handprint* kan je de positieve impact van jouw project op de samenleving zichtbaar maken en de maatschappelijke waarde die dat oplevert met betrekking tot de 17 Sustainable Development Goals.

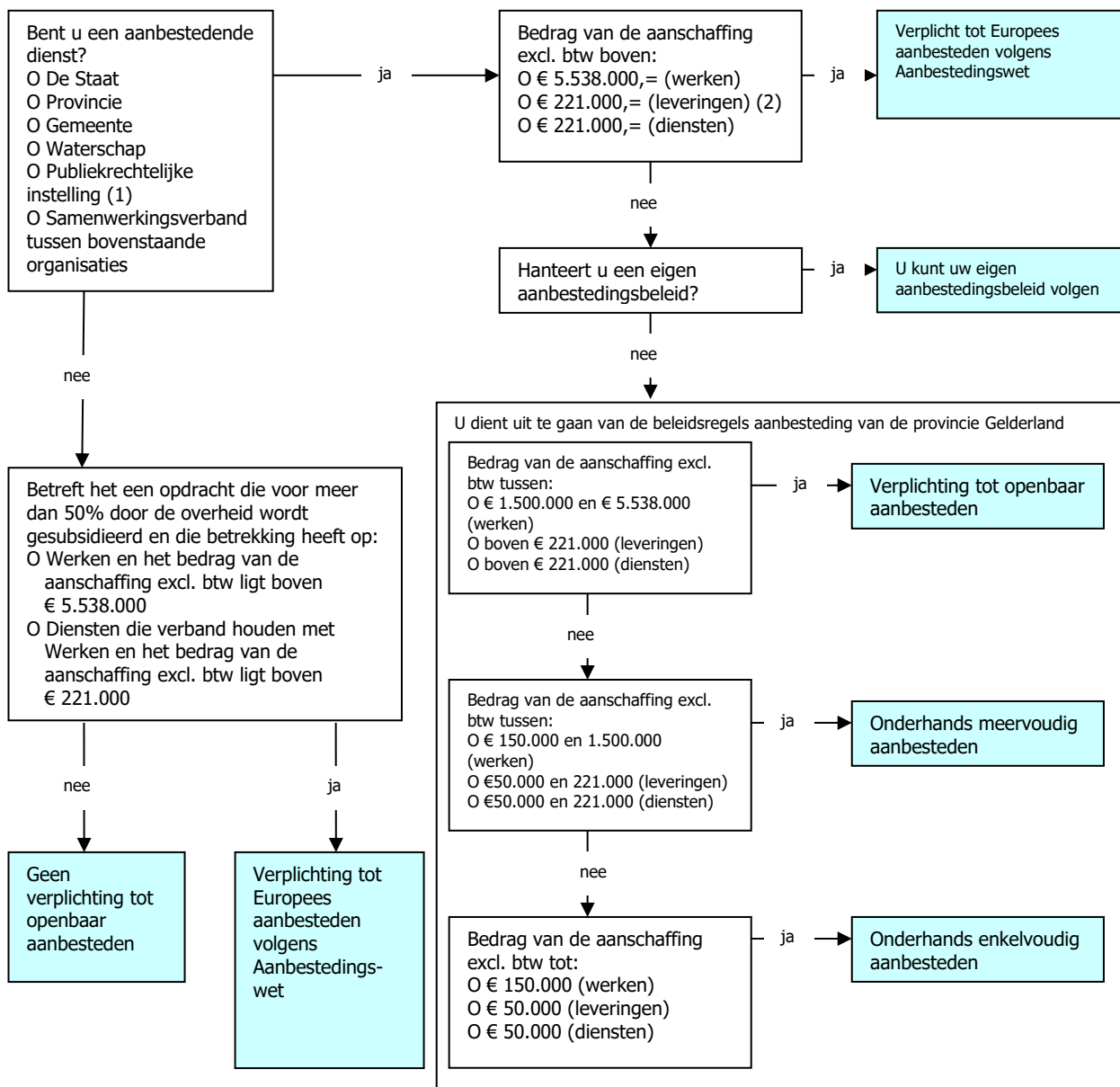
Regio Achterhoek is in 2021 aangewezen als eerste SDG-regio in Nederland. Met de *Social Handprint* stimuleert en faciliteert de Achterhoek alle initiatieven in de regio die met SDG's (willen) werken, om gebruik te maken van de *Social Handprint*. Via de door *Social Handprint* ontwikkelde tools krijgen niet alleen de initiatieven zelf, maar ook de regio als geheel een beter beeld van de maatschappelijke meerwaarde die we met elkaar in de regio bewerkstelligen. Bovendien kunnen initiatieven via de *Social Handprint* met elkaar in contact komen, van elkaar leren en ook aanspraak maken op andere impulsen die via de website in de toekomst ter beschikking worden gesteld.

In de Achterhoek Visie 2030 zijn vijf overkoepelende SDG's opgenomen en per thematafel nog specifieke SDG's. Hieronder staan de SDG's die in de Achterhoek Visie 2030 zijn opgenomen.

	Gezondheidszorg voor iedereen (Gezondste Regio)		Verminderen ongelijkheid binnen en tussen landen (Onderwijs & Arbeidsmarkt)
	Inclusief, gelijkwaardig en kwalitatief onderwijs voor iedereen (Onderwijs & Arbeidsmarkt)		Maak steden veilig, veerkrachtig en duurzaam (overkoepelend, Mobiliteit & Bereikbaarheid, Wonen & Vastgoed, Gezondste Regio)
	Toegang tot betaalbare en duurzame energie voor iedereen (Mobiliteit & Bereikbaarheid, Circulaire economie & Energietransitie, Wonen & Vastgoed)		Duurzame consumptie en productie (overkoepelend, Smart Werken & Innovatie, Circulaire economie & Energietransitie, Wonen & Vastgoed)
	Inclusieve, economische groei, werkgelegenheid en fatsoenlijk werk voor iedereen (overkoepelend, Onderwijs & Arbeidsmarkt, Smart werken & Innovatie, Gezondste Regio)		Beschermen van ecosystemen, bossen en biodiversiteit (Ruimtelijke opgave)
	Infrastructuur voor duurzame industrialisatie (overkoepelend, Smart werken & Innovatie, Mobiliteit & Bereikbaarheid, Circulaire economie & Energietransitie)		Versterken van het mondiaal partnerschap om doelen te bereiken (overkoepelend en voor alle thema's)

Bijlage 5 Aanbestedingsschema

Het onderstaande schema is bedoeld als ondersteuning en er kunnen geen rechten aan worden ontleend. De drempelbedragen kunnen jaarlijks wijzigen en er kunnen zich altijd uitzonderlijke situaties voordoen waarin dit schema niet voorziet. Voor specifieke informatie en actuele bedragen kunt u terecht op www.europadecentraal.nl.

Bijlage 6

Staatssteun, vrijstellingsgronden en de-minimis

Staatssteun en vrijstellingsgronden

Meer informatie over staatssteun is te vinden op de website van Europa Decentraal:

[Europa Decentraal - staatssteun](#)

Indien de link niet werkt, gaat u naar:

<https://europadecentraal.nl/onderwerp/staatssteun/>

De-minimis

Meer informatie over de-minimis is te vinden op de website van Europa Decentraal:

[Europa Decentraal - de-minimis](#)

Indien de link niet werkt, gaat u naar:

<https://europadecentraal.nl/onderwerp/staatssteun/vrijstellingsmogelijkheden/de-minimis/>

De algemene **de-minimisverklaring** treft u hier aan:

[Europa Decentraal - Verklaring de-minimis](#)

Indien de link niet werkt, gaat u naar:

https://europadecentraal.nl/wp-content/uploads/2024/06/78744_EZK_de-minimisverklaring_Algemeen_TG.pdf

Rapport van bevindingen Projecten Achterhoek Visie 2030

1.	Naam project:	Fit Veur Altied 2.0	
2.	Betrokken Thematafel(s):	De Gezondste Regio	
3.	Doel/effect van het project:	<p>Het doel van Fit Veur Altied 2.0 is het ontwikkelen en implementeren van een regionaal, schaalbaar en overdraagbaar vitaliteitsprogramma dat organisaties ondersteunt bij:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het versterken van mentale en fysieke gezondheid van medewerkers; • het vergroten van duurzame inzetbaarheid, werkplezier en werkvermogen; • het verminderen van uitval en zorgkosten; • het versterken van aantrekkelijk en toekomstgericht werkgeverschap. <p>Het project heeft tot doel te innoveren op de integratie van preventieve vitaliteit binnen de volledige regionale keten, van onderwijs tot werkvloer. In plaats van traditionele, losstaande interventies, creëert Fit Veur Altied 2.0 een datagedreven ecosysteem.</p>	
4.	Looptijd van het project: <i>(start- en einddatum)</i>	1 april 2026 – 1 oktober 2028	
5.	Toetsingscriteria waaraan de aanvraag moet voldoen:		
	Criterium	Voldoet	Toelichting
	Het project levert een substantiële bijdrage aan de doelstellingen van de Achterhoek Visie 2030:	Ja	<p>De Gezondste regio</p> <p>1. De Achterhoek is de gezondste regio van Nederland door preventie en zorginnovatie, dit in samenhang met wonen, werken, leren en meedoen.</p> <p>2. Achterhoekers zijn zelf (langer) verantwoordelijk voor hun gezondheid.</p> <p>Daarnaast raakt het project ook doelen vanuit de thematafel Onderwijs & Arbeidsmarkt en Smart Werken & Innovatie. Doordat er ingezet wordt op vitaliteit onder werknemers zal er minder uitval zijn van (zorg)personeel. Daarnaast wordt er gebruik gemaakt van sleuteltechnologieën en AI voor de technologisch gedreven analyse.</p>
	Aan welke streefwaarden van de Achterhoek Visie 2030 wordt een bijdrage geleverd?	<p>1. De ervaren gezondheid van de Achterhoekers is toegenomen;</p> <p>2. Achterhoekers scoren beter op de verschillende dimensies van positieve gezondheid;</p> <p>3. De veerkracht en weerbaarheid van Achterhoekers zijn toegenomen;</p> <p>5. De totale kosten van zorg-, gezondheids- en ondersteuningsdiensten stijgen minder hard dan de huidige verwachting;</p>	

		6. Het ziekteverzuim ligt in de Achterhoek lager dan bij soortgelijke bedrijven of organisaties elders	
	Er is voldoende draagvlak bij de drie O's voor het project:	Ja	Ondernemers, de acht gemeenten en het onderwijs (Graafschap College) is betrokken.
	Het project heeft voldoende regionale impact:	Ja	Het project wordt uitgebouwd tot een lerend netwerk om tot een ecosysteem van fitte en vitale Achterhoekers te komen.
	De begroting is sluitend:	Ja	Geen opmerkingen
6.	Wordt er een bijdrage vanuit de Regio Deal Achterhoek gevraagd?		
	Zo ja, voor welke springplank?	Springplank Gezondheid voorop	
	Aan welke resultaten uit het convenant Regio Deal Achterhoek II draagt het project bij?	<ul style="list-style-type: none"> - Het opzetten van een stimuleringsfonds voor projecten gericht op positieve gezondheid, preventie, leefstijl en sociale cohesie; - Innovatie 	
7.	Opmerkingen vanuit subsidieadviseur		
	N.v.t.		
8.	Afstemming met andere Thematafel(s):	Nee, project wordt later wel gedeeld met de andere tafels (Smart Werken en Onderwijs en Arbeidsmarkt)	
9.	Bevindingen Thematafel		
	De thematafel stemt positief in met het project Fit Veur Altied 2.0. Daarbij wordt de suggestie gedaan om te onderzoeken hoe het project verdere bekendheid binnen de regio kan krijgen. Haiko Vink pakt dit samen met Jordi Doornebosch op. Bijvoorbeeld door (informatie) langs de thematafel te gaan.		

Besproken in Thematafel:	De Gezondste Regio
Datum:	22 april 2026

Fantastisch dat u een project aanmeldt voor de Achterhoek Visie 2030. Om te beoordelen of het project past binnen de visie, vragen wij u dit formulier volledig in te vullen. U kunt het ingevulde formulier sturen naar de betreffende programmaregisseur, die zal daarna zo spoedig mogelijk contact met u opnemen.

Aanvraagformulier project Achterhoek Visie 2030 – deel I

Projecten dienen te voldoen aan de Nadere regels Projecten Achterhoek Visie 2030 (te vinden op www.8rhk.nl/beschikking)

1	Naam project	Leefbaar Thuis
2	Primaire Thematafel	De Gezondste Regio
3	Aanvrager (dit moet een rechtspersoon zijn)	Stichting Present Achterhoek
4	Looptijd (startdatum en einddatum vermelden)	17 maart 2026 t/m 31 december 2028

5 Doel van het project

- Versterken sociale cohesie, het overbruggen van sociale kloven in de samenleving door het persoonlijk in contact brengen van groepen Achterhoekers die elkaar doorgaans niet snel ontmoeten.
- Versterken naoberschap, ofwel het belangeloos, wederkerig omzien naar elkaar waardoor het ervaren welzijn (zingeving, sociale verbinding) in de regio wordt versterkt.
- Knelpunten in de levens van kwetsbare Achterhoekers wegnemen die niet door de officiële zorginstanties of overheden weggenomen kunnen worden. Hierdoor verbetert het welzijn en de kwaliteit van leven van de hulpontvanger en worden dikwijls toekomstige (zorg)kosten vermeden of gereduceerd.

Zie de verdere toelichting in het bijgevoegde projectplan.

6 Projectbeschrijving

Zie de verdere toelichting in het bijgevoegde projectplan.

7 Beoogde resultaten

Met het project Leefbaar Thuis wil Present in de komende drie jaar (2026–2028):

- Voor 90 gezinnen met jonge kinderen een gezonde en veilige leefomgeving creëren, zodat kinderen de optimale kans krijgen zich te ontwikkelen.
- De inzet van 450 vrijwilligers coördineren, die samen 1800 vrijwilligersuren beschikbaar stellen.

De hulpvragen komen van de zes Achterhoekse gemeenten, woningbouwverenigingen en/of zorgorganisaties waarmee Present samenwerkt. Present verzorgt vervolgens de volledige coördinatie en uitvoering van de projecten.

8 Bijdrage aan Achterhoek Visie 2030

a. Aan welke doelen van de Visie 2030 levert dit project een bijdrage (zie bijlage 1)?

Gezondste regio

1. Er is een betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorg-, gezondheids- en ondersteuningsdiensten van hoge kwaliteit waar professionals met plezier werken.
2. De Achterhoek is de gezondste regio van Nederland door preventie en zorginnovatie, dit in samenhang met wonen, werken, leren en meedoen.
3. Achterhoekers zijn zelf (langer) verantwoordelijk voor hun gezondheid.

-
- b. Aan welke springplanken en resultaten van de Regio Deal Achterhoek II 'Hoger Springen, Krachtiger Landen' levert dit project een bijdrage (**zie bijlage 2**)?
- 1.1 Springplank Gezondheid voorop
- Het opzetten van een stimuleringsfonds voor projecten gericht op positieve gezondheid, preventie, leefstijl en sociale cohesie.

-
- c. Aan welke SDG's (Sustainable Development Goals) levert dit project een bijdrage (**zie bijlage 3**)? (*betreffende SDG's uit bijlage 3 vermelden!*)
- Gezondheidszorg voor iedereen (Gezondste Regio)
  - Maak steden veilig, veerkrachtig en duurzaam (overkoepelend, Mobiliteit & Bereikbaarheid, Wonen & Vastgoed, Gezondste Regio)
  - Versterken van het mondiaal partnerschap om doelen te bereiken (overkoepelend en voor alle thema's)
- Meld je initiatief ook aan bij Social Handprint Achterhoek! Via <https://socialhandprint.com/achterhoek/> (toelichting: zie bijlage 3).**

---

d. Waaruit blijkt dat er draagvlak is bij de drie O's? Welke organisaties zijn betrokken bij het project? Het draagvlak voor het project blijkt uit de actieve betrokkenheid van de drie O's. Lokale bedrijven leveren vrijwilligers, financiële bijdragen en materialen. Maatschappelijke organisaties, gemeenten en woningbouwverenigingen dragen bij door gezinnen aan te melden en te ondersteunen bij de uitvoering van de projecten. Op deze manier werken alle betrokken partijen samen om kwetsbare gezinnen in de Achterhoek een veilige en kindvriendelijke leefomgeving te bieden.

-
- e. Wat is de regionale impact van dit project?

In 2025 heeft Rotary Winterswijk een donatie van €5.000 toegekend, waarmee leefruimtes van kinderen werden opgeknapt. Deze pilot liet duidelijk zien dat verbeteringen in de leefomgeving van kinderen een groot verschil maken voor hun welzijn en ontwikkeling. Op basis van deze positieve resultaten willen we het initiatief Achterhoekbreed opschalen, zodat meer kinderen en gezinnen kunnen profiteren van een veilige en gezonde leefomgeving. Met ondersteuning vanuit de Regiodeal kan Present het project Leefbaar Thuis uitbreiden naar de gehele regio.

Present Achterhoek is regionaal georganiseerd en bestaat uit zes stichtingen, actief in Doetinchem, Winterswijk, Bronckhorst, Aalten, Montferland en Oost Gelre. Door deze samenwerking beschikken wij over een sterk netwerk van vrijwilligers, maatschappelijke organisaties en bedrijven in bijna de hele Achterhoek. Vrijwilligers zetten zich lokaal in, waardoor de betrokkenheid in hun eigen gemeenschap wordt versterkt en gemeenschappen met elkaar worden verbonden.

Dankzij de samenwerking met professionele hulpverleners wordt de inzet van vrijwilligers gericht op de meest kwetsbare gezinnen. Tegelijkertijd stimuleren we het leren van en met elkaar: ervaringen, werkwijzen en kennis worden gedeeld, waardoor het project zich continu ontwikkelt en de impact regionaal wordt vergroot. Zo groeit een lokaal succesvol initiatief uit tot een duurzame, regionale aanpak.

Kennisdeling over vrijwilligersaanpak in de regio

De kennis en ervaring van Present Achterhoek in het aantrekken en inzetten van vrijwilligers kan breed worden gedeeld binnen andere projecten en gremia, zoals het accounthoudersoverleg. Dit kan bijvoorbeeld via korte presentaties of workshops, waarin Present praktijkvoorbeelden deelt en laat zien wat effectief is en wat minder werkt. Best practices kunnen bovendien worden vastgelegd in een kennisdocument en verspreid onder accounthouders en projectleiders.

Op deze manier wordt de expertise van Present niet alleen zichtbaar, maar kan de hele regio leren van hun aanpak rondom vrijwilligers. Dit stelt andere projecten in staat om deze inzichten direct toe te passen en zo hun vrijwilligersbeleid te versterken, wat bijdraagt aan een gezamenlijke ontwikkeling van vrijwilligersinzet in de regio.

9 Kunt u de BTW op dit project verrekenen?

- Ja (dan onderstaand bij 10. de kosten excl. BTW weergeven)
 Nee (dan onderstaand bij 10. de kosten incl. BTW weergeven)
 Gedeeltelijk

10 Totale kosten en financiering

Vul het 8RHK begrotingsformat (bijlage 4, apart Excelbestand) in en voeg deze bij. Deze maakt onderdeel uit van deze aanvraag!

(Vermeld onderstaand de gegevens uit het begrotingsformat, tabblad Totaaloverzicht, groene regels)

Totale kosten (overnemen van tabblad)	€ 141.750,-	
Cofinanciering vanuit aanvrager en andere O's (overnemen van tabblad)	€ 70.950,-	
Gevraagde subsidie (overnemen van tabblad)	€ 70.800,-	+
Totale financiering	€ 141.750,-	

11 Communicatie

Op welke wijze en welke momenten wordt over het project gecommuniceerd?

Wanneer het project van start gaat, hoort op alle communicatie-uitingen die vanuit u uitgaan (website, drukwerk, bouwborden, etc.) het logo van de provincie Gelderland en het logo van 8RHK ambassadeurs te staan. Zie daarvoor deze [toolkit](#). Voor verdere afstemming over communicatie (inhoud en momenten) neemt u contact op via communicatie@8rhk.nl.

Bij alle uitingen (sociale media, krant, website, jaarverslag etc.) zullen we vermelden dat het project tot stand is gekomen met behulp van financiering vanuit de Regiodeal Achterhoek.

12 Mogelijke risico's en aandachtspunten

- Een belangrijk aandachtspunt is het werven van genoeg vrijwilligers en het bereiken van kwetsbare gezinnen. Dit pakken we aan door gericht te communiceren en hulpvragen goed te koppelen aan de juiste vrijwilligers, zodat we de projecten succesvol kunnen uitvoeren.

13 Is een Europese aanbesteding noodzakelijk?

(zie bijlage 5)

- Ja
 Nee

---

14 Is er sprake van staatssteun?

(zie bijlage 6)

Ja

Geef onderstaand aan op basis van welke verordening geoorloofde staatssteun mogelijk is

AGVV, artikel:

LVV, artikel:

DAEB

De-minimis (indien van toepassing, vul dan de algemene de-minimisverklaring in (zie bijlage 6))

Nee

---

15. Gegevens aanvrager

S.v.p. gegevens invullen in 'Aanvraagformulier project Achterhoek Visie 2030 – deel II' (graag als apart document meesturen i.v.m. AVG regels).

Ondertekening

Aldus naar waarheid ingevuld en ondertekend.

Met de ondertekening van dit aanvraagformulier stemt u ermee in dat de informatie in dit aanvraagformulier openbaar is en dat het voor de uitvoering van onze werkzaamheden (beoordeling en besluitvorming) noodzakelijk is dat de bijlagen gedeeld worden met personen die betrokken zijn bij de beoordeling van de aanvraag. Zie ook onze [privacyverklaring](#).

Plaats: Doetinchem

Datum: 17 maart 2026

Naam: Jasmijn Wagenaar

Functie: Directeur Present Achterhoek

Paraaf:

BIJLAGEN

1. Doelen Achterhoek Visie 2030
2. Springplanken Regio Deal 'Hoger Springen, Krachtiger Landen
3. Sustainable Development Goals (SDG's)
4. 8RHK begrotingsformat (apart Excelbestand)
5. Aanbestedingsschema
6. Staatssteun, vrijstellingsgronden en de-minimis

Bijlage 1

Doelen Achterhoek Visie 2030

Onderwijs & Arbeidsmarkt

1. De tekorten op de arbeidsmarkt zijn teruggedrongen.
2. Talenten van de beroepsbevolking zijn benut door betere aansluiting vervolgopleidingen op de vraag vanuit de arbeidsmarkt en door het verhogen van de flexibiliteit door een Leven Lang Ontwikkelen.
3. Een inclusieve arbeidsmarkt waarbij oog is voor de gehele beroepsbevolking en kansgelijkheid is toegenomen.
4. Grensoverschrijdende en bovenregionale samenwerking is toegenomen gericht op het oplossen van het tekort aan juist gekwalificeerde arbeidskrachten.

Smart werken & Innovatie

1. De Achterhoek ontwikkelt en implementeert de productie van de toekomst door technologische innovatie.
2. De Achterhoek beschikt over inventief vakmanschap en de werknemers van de toekomst door sociale innovatie.
3. Gezamenlijke innovatie en crossovers tussen sectoren worden bevorderd. Het netwerk buiten onze regio wordt verder ontwikkeld. De Achterhoek is hét open innovatiesysteem van Nederland.
4. De Achterhoek draagt met haar innovatief vermogen bij aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken.
5. De Achterhoek is dé stage- en afstudeerregio van Nederland.

Mobiliteit & Bereikbaarheid

1. De CO2 uitstoot van het verkeer en vervoer is verminderd.
2. De infrastructuur is robuust en toegankelijk waardoor de bereikbaarheid van en in de Achterhoek is toegenomen.
3. Door de inzet van digitalisering en deelcultuur zijn er slimme vervoersvoorzieningen.

Circulaire economie & Energietransitie

1. De Achterhoek ontwikkelt en implementeert oplossingen voor energiebesparing, duurzame opwekking en om zelfvoorzienend te worden.
2. De agro foodsector is koploper in kringlooplandbouw door hoogwaardig benutten en gebruik van (bio)grondstoffen en biomassa en recycling van reststromen.
3. Bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties transformeren hun (bedrijfs)processen en gaan efficiënter om met (primaire) grondstoffen.
4. In de gebouwde omgeving en infrastructuur zijn (hernieuwbare) grondstoffen efficiënter benut, worden hergebruikt en de levensduur verlengd.
5. Broeikasgasemissies CO2 en stikstof zijn gereduceerd en dragen door innovaties bij aan toename van de biodiversiteit.

Wonen & Vastgoed

1. De bestaande woningvoorraad is in 2030 meer toekomstbestendig (op duurzame wijze energiezuiniger gemaakt, deels afgekoppeld van gas en meer levensloopbestendig).
2. Er zijn voldoende nieuwe (betaalbare) woningen verantwoord en adaptief met zo veel mogelijk circulaire bouwmethoden toegevoegd.
3. In de periode 2023 – 2026 is een versnelling in de woningbouwproductie ingezet.
4. (Leegstaand) vastgoed is daar waar mogelijk getransformeerd naar wonen.
5. Er zijn innovatieve en duurzame manieren van wonen en bouwen ontwikkeld en gerealiseerd.

Gezondste regio

1. Er is een betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorg-, gezondheids- en ondersteuningsdiensten van hoge kwaliteit waar professionals met plezier werken.
2. De Achterhoek is de gezondste regio van Nederland door preventie en zorginnovatie, dit in samenhang met wonen, werken, leren en meedoen.
3. Achterhoekers zijn zelf (langer) verantwoordelijk voor hun gezondheid.

Bijlage 2

Springplanken Regio Deal Achterhoek II, 'Hoger Springen, Krachtiger Landen'

1.1 Springplank Gezondheid voorop

- Het ondersteunen van 2 tot 4 lokale initiatieven gericht op het van onderop anders organiseren, monitoren of financieren van ondersteuning en zorg;
- Het uitvoeren van innovatiepilots zoals 'zorg op afstand', met bijbehorende effectmeting op leefbaarheid en eigen regie;
- Het opzetten van een stimuleringsfonds voor projecten gericht op positieve gezondheid, preventie, leefstijl en sociale cohesie;
- Het inrichten van een Regionale digitale plek voor inwoners op het gebied van eigen regie en ouder worden;
- Het verder ontwikkelen van de integratie van Regionale data met een koppeling naar zorg, maatschappij en welzijn (Datagedreven Achterhoek).

1.2. Springplank Publieke mobiliteitsaanpak

- Het vormgeven en realiseren van een samenwerkingsstructuur waarin gemeenten, Regio, provincie en Rijk vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid werken aan het borgen van publieke mobiliteit;
- Integratie van vervoersvormen door bijvoorbeeld een gezamenlijke Governance, een mobiliteitscentrale en een integraal platform;
- Het verzamelen van data en deze gebruiken om te komen tot een soort dashboard/platform voor het inzichtelijk maken van verkeers- en mobiliteitsstromen (Datagedreven Achterhoek);
- Het uitbreiden van het Gaon-aanbod met 50 tot 100 deelfietsen en 10 tot 15 deelauto's;
- Het vergroten van het Gaon-netwerk met meer gebruikers en deelnemers (bedrijven en organisaties) onder meer door gedragsaanpak en marketingcampagnes;
- Het onderzoeken van een (grensoverschrijdend) MaaS-netwerk (Mobility As A Service);
- Het onderzoeken en realiseren van 2 tot 6 mobiliteitshubs;
- Het onderzoeken en realiseren van 2 tot 4 (grensoverschrijdende) fietsverbindingen.

1.3. Springplank Bouwen naar Achterhoekse identiteit

- Het starten van een Regionaal loket om bouwprojecten een eenduidige ingang te bieden en tot een snellere beoordeling van de kans te komen;
- Het verkennen van collectieve woonvormen, hiervoor start de Regio 2 tot 4 projecten op;
- Het vergunnen van 500 tot 750 woningen in kleine projecten en het versnellen van het proces hiervoor;
- Het uitbreiden van 30 tot 40 kernen met een 'kleiner' project waarin ook de leefbaarheid en sociale verbondenheid worden meegenomen.

1.4. Springplank Datagedreven Achterhoek

- Het ontwikkelen en coördineren van een 3O-data ecosysteem. Hierin is data toegankelijk voor de partners in de samenwerking, met lerende doe-netwerken. Bijvoorbeeld voor de ketensamenwerking in de zorg, het verder door ontwikkelen van slimme mobiliteit en het gebruik van reststromen;
- Het experimenteren met 2 tot 4 goed evalueerbare pilots 'Self-Sovereign Identity' (SSI) waarin enkele Achterhoekse 3O partners samen hun inwoners/leden/cliënten/klanten eigen regie over hun data hebben gegeven;
- Het starten van een Europese samenwerking in EDIH-verband (European Digital Innovation Hubs)..

2.1 Springplank Inclusieve arbeidsmarkt

- Het onbenut arbeidspotentieel is in beeld en er is een programma over hoe een groot deel van deze groep te bereiken en te activeren is;
- Het begeleiden van 300 tot 400 mensen van het onbenut arbeidspotentieel naar duurzaam werk;
- Het opzetten van een kenniscentrum inclusieve technologie. Binnen dit centrum ontsluiten we kennis, advisering en dienstverlening voor en door partners binnen de Achterhoek;
- Het uitvoeren van een programma (inclusief taaltraining) om asielzoekers en statushouders sneller inzetbaar te krijgen voor de arbeidsmarkt;
- De belemmeringen en blokkades die door werkgevers en werknemers worden ervaren rondom scholing en het aangaan van een duurzame match zijn in beeld gebracht;
- Er worden ten minste twee oplossingsstrategieën uitgewerkt, de strategieën dragen bij aan het vergroten van de arbeidsproductiviteit. De strategieën worden getoetst binnen ten minste 3 bedrijven. De ervaringen worden gedeeld met partners binnen en buiten de Regio.

2.2 Springplank Bestrijding arbeidsmarktcrapte

- De aanpak om inwoners te helpen bij hun loopbaanontwikkelingsvraagstuk is verder ontwikkeld, zowel vanuit human capital als vanuit inclusiviteit binnen het toekomstig RWC;
- Er is ingezet om de leercultuur bij MKB bedrijven te bevorderen;
- Ten opzichte van de afgelopen periode worden er 20% meer opleidingsvouchers van Opijver toegekend aan deelnemers richting of voor MBO 1, MBO 2 en HBO 5 niveau, waarbij de focus ligt op de tekortsectoren;
- Het verstrekken van 1.000 opleidingsvouchers;
- Het uitvoeren van pilots gericht op het behouden van medewerkers en pilots gericht op de wendbaarheid van werknemers en werkzoekenden voor de 3 kraptesectoren;
- Het opzetten van een stimuleringsprogramma voor leerlingen, studenten en zij-instromers gericht op het kiezen voor de krapte sectoren;
- Het Grensland College is bestendig qua instroom en doorontwikkeld door het aanbieden van meer AD (Associate Degree) opleidingstrajecten;
- Er zijn verschillende sessies met Duitse partners gehouden om tot een gezamenlijke aanpak voor werken en leren aan beide zijden van de grens te verkennen.

3.1 Springplank Verdienvermogen breed bedrijfsleven

- Er is in kaart gebracht welke ondernemers behoefte hebben aan ondersteuning bij innovatie-, arbeidsmarkt- en verduurzamingsvraagstukken en hoe zij bij kunnen dragen aan maatschappelijke transitie;
- Het open innovatiesysteem is verder versterkt voor de juiste doelgroepen in het brede MKB;
- 100 tot 120 bedrijven worden gestimuleerd om sleuteltechnologieën, waaronder Artificial Intelligence verder te implementeren, rekening houdend met bestaand aanbod;
- Het organiseren van voldoende capaciteit van verbinders om samenwerking, ontwikkeling en innovatie op de transitie aan te jagen;
- Het op eigen benen laten staan van de innovatiecentra die strak aansluiten op de behoeften van de ondernemers;
- Het vestigingsklimaat in de Achterhoek is verbeterd;
- Het investeren in capaciteit (netwerkmakelaar) over de grens. Deze makelaar verbindt Nederlandse en Duitse ondernemers, organisaties en initiatieven met elkaar. Naast Kreis Bocholt is dit ook met andere Duitse grensgemeenten gedaan.

3.2 Springplank Biobased Achterhoek

- Ingezet wordt op het realiseren van een vezelketen met 500 hectare vezelteelt;
- Het ontwikkelen van kennis- en leerprogramma's met onderwijs, ondernemers en overheden die actoren stimuleren hun bestaande werkwijze, opdrachtgeverschap en bedrijfsvoering aan te passen;
- Het uitvoeren van 3 tot 6 innovatieprojecten;

- Het vergroten van bewustwording, kennis en inzicht bij particulieren, gemeenten, woningcorporaties en bedrijven door innovaties, voorbeeldprojecten, kenniskringen en publiekscampagnes;
- Het uitvoeren van een sociaaleconomische verkenning om inzicht te krijgen welke activiteiten kansrijk zijn en wat daarvoor nodig is;
- Het ontwikkelen van nieuwe bestaansmodellen, verdienmodellen en biobased (woning)bouwconcepten die middels het toepassen van kennis van nieuwe teelten die bijdragen aan biodiversiteit, groenblauwe-dooradering, natuur, klimaat en landschappelijke kwaliteit.

3.3 Springplank Innovatieve woningbouw

- Het starten van een innovatiecentrum voor innovatieve en duurzame woningbouw, waar onderwijs, de markt, corporaties en gemeenten samen de volgende stap kunnen zetten;
- 60 tot 70 Achterhoekse partijen hebben elkaar gevonden in trajecten rond het stimuleren van innovatie in de bouw;
- Het vergunnen van nieuwbouwplannen, doel is 30% innovatieve woningbouw in 2026;
- Het bouwen van 75 tot 150 woningen (in verschillende betaalbaarheidscategorieën) in voorbeeldprojecten die dienen als best practices in de woningbouw en helpen innovatie in bouw en proces te versnellen;
- Het opstarten van 6 tot 8 innovatieprojecten met kruisbestuivingen tussen verschillende sectoren.

3.4 Springplank Slimme energiegemeenschappen

- Het maken en doorvoeren van een aanpak met verduurzamingsmaatregelen voor 5 tot 10 bedrijventerreinen en 150 tot 200 bedrijven;
- Het uitvoeren van 2 tot 4 (deel)experimenten met lokale, collectieve oplossingen;
- De samenhang en regie in de energieketen versterken bij het aanpakken van de actuele vraagstukken en daarbij actief delen van kennis;
- Het ontwikkelen van scenario's voor een integrale benadering van energiegemeenschappen, waarvan 1 tot 2 (onderdelen hiervan) daadwerkelijk worden gerealiseerd. Gedacht wordt onder meer aan een energiegemeenschap met oplossingen voor delen van (virtuele) capaciteit om de onbalans in duurzame energieproductie en consumptie aan te pakken, waarvoor ruimte in regelgeving nodig is. Dit gaat om oplossingen voor 'wetcongestie';
- Het maken van concrete handelingsperspectieven voor energiebesparing en (gezamenlijk) gebruik van lokaal opgewekte duurzame energie voor inwoners, bedrijven en bedrijvenparken;
- Het verkennen van grensoverschrijdende energiegemeenschappen om opwek, opslag en gebruik over en weer te optimaliseren.

3.5 Springplank Toekomstige landbouw en duurzame voedselsystemen

- Het ondersteunen van 3-6 boerenexperimenten met kennis, waarvan resultaten benut zijn voor handelingsperspectieven en oplossingsrichtingen voor overheden, kenniskringen en onderwijs;
- Het ontwikkelen van een vernieuwend instrumentarium voor de bedrijfsvoering van de agrarische ondernemers en gebiedsgerichte aanpak;
- Het inzetten op meerdere lerende netwerken met kennissessies en praktijkbijeenkomsten (zo mogelijk in samenwerking met andere (experimenteer-)Regio's);
- Het ontwikkelen van werkbare (onderdelen van) oplossingen voor de transitie naar klimaatneutrale bedrijfsvoering melkveehouderij, door natuurinclusieve landbouw, technische oplossingen of aanpassing van dier en voeding;
- Het geven van oplossingsrichtingen voor het verduurzamen van de mineralenkringloop voor een gezonde bodem met een Achterhoekse bouwplan (zoals onderzoek nitraat, waterkwaliteit, droogte, bodemverbetering en biodiversiteit).

Bijlage 3

Sustainable Development Goals (SDG's)

Meld je initiatief ook aan bij *Social Handprint Achterhoek!* Via <https://socialhandprint.com/achterhoek/>

De *Social Handprint Achterhoek* is hét platform voor alle initiatieven in de Achterhoek op het gebied van brede welvaart en de Sustainable Development Goals (ook wel SDG's of Duurzame Ontwikkelingsdoelen genoemd). Met de *Social Handprint* kan je de positieve impact van jouw project op de samenleving zichtbaar maken en de maatschappelijke waarde die dat oplevert met betrekking tot de 17 Sustainable Development Goals.

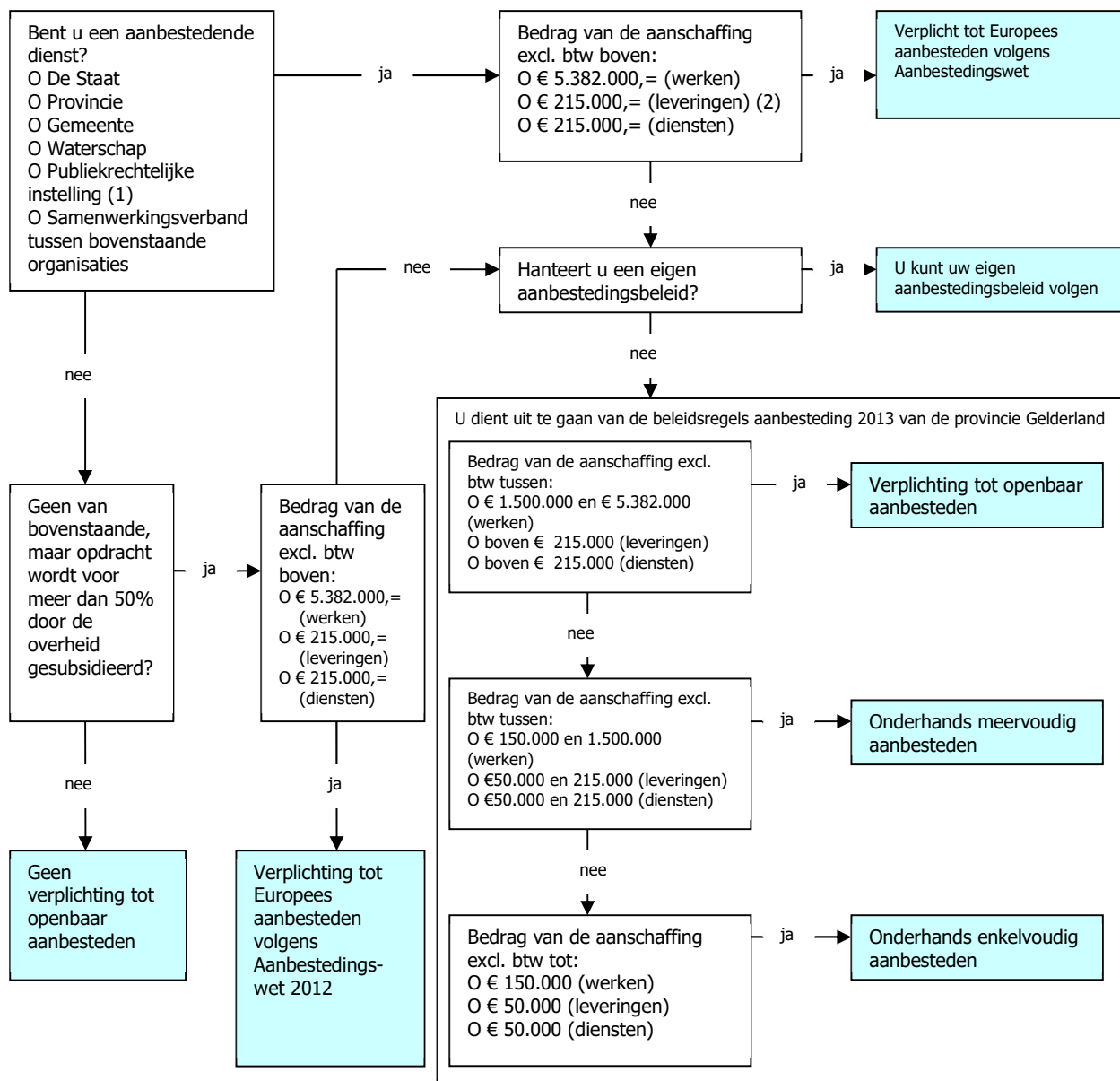
Regio Achterhoek is in 2021 aangewezen als eerste SDG-regio in Nederland. Met de *Social Handprint* stimuleert en faciliteert de Achterhoek alle initiatieven in de regio die met SDG's (willen) werken, om gebruik te maken van de *Social Handprint*. Via de door *Social Handprint* ontwikkelde tools krijgen niet alleen de initiatieven zelf, maar ook de regio als geheel een beter beeld van de maatschappelijke meerwaarde die we met elkaar in de regio bewerkstelligen. Bovendien kunnen initiatieven via de *Social Handprint* met elkaar in contact komen, van elkaar leren en ook aanspraak maken op andere impulsen die via de website in de toekomst ter beschikking worden gesteld.

In de Achterhoek Visie 2030 zijn vijf overkoepelende SDG's opgenomen en per thematafel nog specifieke SDG's. Hieronder staan de SDG's die in de Achterhoek Visie 2030 zijn opgenomen.

	Gezondheidszorg voor iedereen (Gezondste Regio)		Verminderen ongelijkheid binnen en tussen landen (Onderwijs & Arbeidsmarkt)
	Inclusief, gelijkwaardig en kwalitatief onderwijs voor iedereen (Onderwijs & Arbeidsmarkt)		Maak steden veilig, veerkrachtig en duurzaam (overkoepelend, Mobiliteit & Bereikbaarheid, Wonen & Vastgoed, Gezondste Regio)
	Toegang tot betaalbare en duurzame energie voor iedereen (Mobiliteit & Bereikbaarheid, Circulaire economie & Energietransitie, Wonen & Vastgoed)		Duurzame consumptie en productie (overkoepelend, Smart Werken & Innovatie, Circulaire economie & Energietransitie, Wonen & Vastgoed)
	Inclusieve, economische groei, werkgelegenheid en fatsoenlijk werk voor iedereen (overkoepelend, Onderwijs & Arbeidsmarkt, Smart werken & Innovatie, Gezondste Regio)		Beschermen van ecosystemen, bossen en biodiversiteit (Ruimtelijke opgave)
	Infrastructuur voor duurzame industrialisatie (overkoepelend, Smart werken & Innovatie, Mobiliteit & Bereikbaarheid, Circulaire economie & Energietransitie)		Versterken van het mondiaal partnerschap om doelen te bereiken (overkoepelend en voor alle thema's)

Bijlage 5 Aanbestedingsschema

Het onderstaande schema is bedoeld als ondersteuning en er kunnen geen rechten aan worden ontleend. De drempelbedragen kunnen jaarlijks wijzigen en er kunnen zich altijd uitzonderlijke situaties voordoen waarin dit schema niet voorziet. Voor specifieke informatie en actuele bedragen kunt u terecht op www.europadecentraal.nl.

Bijlage 6

Staatssteun, vrijstellingsgronden en de-minimis

Staatssteun en vrijstellingsgronden

Meer informatie over staatssteun is te vinden op de website van Europa Decentraal:

[Europa Decentraal - staatssteun](#)

Indien de link niet werkt, gaat u naar:

<https://europadecentraal.nl/onderwerp/staatssteun/>

De-minimis

Meer informatie over de-minimis is te vinden op de website van Europa Decentraal:

[Europa Decentraal - de-minimis](#)

Indien de link niet werkt, gaat u naar:

<https://europadecentraal.nl/onderwerp/staatssteun/vrijstellingsmogelijkheden/de-minimis/>

De algemene **de-minimisverklaring** treft u hier aan:

[Europa Decentraal - Verklaring de-minimis](#)

Indien de link niet werkt, gaat u naar:

https://europadecentraal.nl/wp-content/uploads/2024/06/78744_EZK_de-minimisverklaring_Algemeen_TG.pdf

Rapport van bevindingen Projecten Achterhoek Visie 2030

1.	Naam project:	Leefbaar Thuis	
2.	Betrokken Thematafel(s):	De Gezondste Regio	
3.	Doel/effect van het project:	<p>-Versterken sociale cohesie, het overbruggen van sociale kloven in de samenleving door het persoonlijk in contact brengen van groepen Achterhoekers die elkaar doorgaans niet snel ontmoeten.</p> <p>-Versterken naoberschap, ofwel het belangeloos, wederkerig omzien naar elkaar waardoor het ervaren welzijn (zingeving, sociale verbinding) in de regio wordt versterkt.</p> <p>-Knelpunten in de levens van kwetsbare Achterhoekers wegnemen die niet door de officiële zorginstanties of overheden weggenomen kunnen worden. Hierdoor verbetert het welzijn en de kwaliteit van leven van de hulpontvanger en worden dikwijls toekomstige (zorg)kosten vermeden of gereduceerd.</p>	
4.	Looptijd van het project: (start- en einddatum)	17 maart 2026 t/m 31 december 2028	
5.	Toetsingscriteria waaraan de aanvraag moet voldoen:		
	Criterium	Voldoet	Toelichting
	Het project levert een substantiële bijdrage aan de doelstellingen van de Achterhoek Visie 2030:	Ja	<p>1. Er is een betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorg-, gezondheids- en ondersteuningsdiensten van hoge kwaliteit waar professionals met plezier werken.</p> <p>2. De Achterhoek is de gezondste regio van Nederland door preventie en zorginnovatie, dit in samenhang met wonen, werken, leren en meedoen.</p> <p>3. Achterhoekers zijn zelf (langer) verantwoordelijk voor hun gezondheid.</p>
	Aan welke streefwaarden van de Achterhoek Visie 2030 wordt een bijdrage geleverd?	<p>1. De ervaren gezondheid van de Achterhoekers is toegenomen.</p> <p>2. Achterhoekers scoren beter op de verschillende dimensies van positieve gezondheid</p> <p>3. De veerkracht en weerbaarheid van Achterhoekers zijn toegenomen.</p>	
	Er is voldoende draagvlak bij de drie O's voor het project:	Ja	Lokale bedrijven leveren vrijwilligers, financiële bijdragen en materialen. Maatschappelijke organisaties, gemeenten en woningbouwverenigingen dragen bij door gezinnen aan te melden en te ondersteunen bij de uitvoering van de projecten. Op deze manier werken alle betrokken partijen samen om kwetsbare gezinnen in de Achterhoek een

			veilige en kindvriendelijke leefomgeving te bieden.
	Het project heeft voldoende regionale impact:	Ja	Present Achterhoek is regionaal georganiseerd en bestaat uit zes stichtingen, actief in Doetinchem, Winterswijk, Bronckhorst, Aalten, Montferland en Oost Gelre. Door deze samenwerking beschikken ze over Een netwerk van vrijwilligers, maatschappelijke organisaties en bedrijven in bijna de hele Achterhoek.
	De begroting is sluitend:	Ja	
6.	Wordt er een bijdrage vanuit de Regio Deal Achterhoek gevraagd?	Ja	
	Zo ja, voor welke springplank?	1.1 Gezondheid voorop	
	Aan welke resultaten uit het convenant Regio Deal Achterhoek II draagt het project bij?	Het opzetten van een stimuleringsfonds voor projecten gericht op positieve gezondheid, preventie, leefstijl en sociale cohesie.	
7.	Opmerkingen vanuit subsidieadviseur		
	<i>(evt. opmerkingen t.a.v. doelmatigheid, doeltreffendheid, looptijd, staatssteun)</i> n.v.t.		
8.	Afstemming met andere Thematafel(s):	n.v.t.	
9.	Bevindingen Thematafel		
	De thematafel stemt positief in met het project Leefbaar Thuis. De volgende twee punten worden meegenomen: 1.) Haiko Vink gaat samen met Jasmijn Wagenaar en twee gemeenten (die zich vanuit het accounthoudersoverleg aanmelden) in gesprek over de verbinding van gemeenten, woningcorporaties en andere organisaties in zowel het voortraject als bij de voor- en nazorg. Dit zodat er geen acties langs elkaar heenlopen en de samenwerking geborgd wordt; 2.) De thematafel benut het project Leefbaar Thuis graag om te leren van hun vrijwilligersaanpak en welke meerwaarde dit kan hebben voor de regio. Deze puzzel van het betrekken van vrijwilligers wordt samen met de programmaregisseur gelegd.		

Besproken in Thematafel:	De Gezondste Regio
Datum:	22 april 2026

Fantastisch dat u een project aanmeldt voor de Achterhoek Visie 2030. Om te beoordelen of het project past binnen de visie, vragen wij u dit formulier volledig in te vullen. U kunt het ingevulde formulier sturen naar de betreffende programmaregisseur, die zal daarna zo spoedig mogelijk contact met u opnemen.

Aanvraagformulier project Achterhoek Visie 2030 – deel I

Projecten dienen te voldoen aan de Nadere regels Projecten Achterhoek Visie 2030 (te vinden op www.8rhk.nl/beschikking)

1	Naam project	Leerkring Humanoids Achterhoek
2	Primaire Thematafel	Thematafel Smart Werken en Innovatie
3	Aanvrager <i>(dit moet een rechtspersoon zijn)</i>	CIVON B.V.
4	Looptijd <i>(startdatum en einddatum vermelden)</i>	1 september 2026 t/m 31 augustus 2028
5	Doel van het project <i>(Korte omschrijving van hetgeen je wilt bereiken met dit project)</i>	

De Achterhoek staat voor een dubbele uitdaging: een structureel tekort aan arbeidskrachten en een maakindustrie die concurrerend moet blijven door slimmer te produceren. De Regio Deal benoemt dat de Achterhoek jaarlijks circa 1.900 arbeidskrachten tekortkomt en dat technologische innovatie nodig is omdat we in de toekomst met minder menskracht hetzelfde of meer werk moeten verrichten.

Humanoidtechnologie kan hierin op termijn een rol spelen, maar de stap naar praktische toepassing is voor individuele bedrijven nu nog te groot.

Het project Leerkring Humanoids organiseert daarom een gezamenlijke leer- en experimenteeromgeving waarin bedrijven, onderwijs en kennispartners twee jaar lang onderzoeken wat humanoids wél en nog niet kunnen in realistische industriële situaties. Humanoid robots ontwikkelen zich snel, maar voor veel organisaties is de stap naar toepassing in de praktijk nog te groot: er is veel interesse, maar bedrijven missen vaak tijd, kennis, ervaring en een veilige experimenteeromgeving om zelfstandig te kunnen starten. Het doel is niet om vooraf te beloven dat humanoids direct productierijp zijn, maar om de Achterhoek tijdig kennis, ervaring, vaardigheden en concrete toepassingsrichtingen te laten opbouwen.

Binnen CIVON wordt een experimenteeromgeving ingericht, waar humanoids worden ingezet voor concrete use cases uit de maakindustrie en aanverwante sectoren. Denk aan het vullen van lasmatten tot 3 kg, variabel assemblagewerk, het ophangen van producten voor poedercoaten, het klaarleggen van gereedschappen, het verplaatsen van emmers naar een drukpers, productverpakking, interne logistiek, dozen inpakken vanaf de band en het uitladen van een 3D-printer. Deelnemers werken samen aan vraagstukken rondom procesoptimalisatie, hardware, software en AI, data en cybersecurity, sociale adoptie en businesscases.

Het project moet leiden tot versnelling van technologische en sociale innovatie in de Achterhoek, verhoging van de arbeidsproductiviteit en betere aansluiting tussen onderwijs en bedrijfsleven. Daarmee draagt het project bij aan het versterken van het open innovatiesysteem in de regio en aan het toekomstbestendig maken van het Achterhoekse bedrijfsleven in een arbeidsmarkt waar structureel krapte bestaat.

6 Projectbeschrijving

(Beschrijf kort welke activiteiten je tijdens dit project gaat uitvoeren. Voeg eventueel een uitgebreid projectplan als bijlage toe)

Het project wordt uitgevoerd aan de hand van vijf samenhangende activiteiten.

1. Projectmanagement

CIVON voert het penvoerderschap en is verantwoordelijk voor de administratieve en financiële projectorganisatie, inclusief voortgangsbewaking, verantwoording en accountantscontrole. Daarnaast wordt een kerngroep ingericht met vertegenwoordigers vanuit bedrijfsleven, onderwijs en technische kennispartners: Ideeënfabriek, Gluk, Kaak, ACT/RCT, Ubbink, Wired Workers, CIVON en Graafschap College. De kerngroep is naast de uitvoering van de verschillende activiteiten en leerkringen ook verantwoordelijk om tijdens de uitvoering tijdig bij te sturen, gezien de snelle ontwikkeling van de technologie.

De organisaties uit de kerngroep zijn nauw verbonden met de regio en leggen actief connecties met andere bedrijven, initiatieven en organisaties, zoals Perron038, Tech Oost, HAN, Saxion, Windesheim, OostNL, TZA, TECH.LAND, AT Techniekopleidingen, Metaalunie, Tessa Verbindt, Datagedreven Achterhoek, FME en A&O Fonds. Denk bijvoorbeeld aan jaarlijkse bijeenkomsten en via social media. Bovendien wordt actief contact gezocht en verbinding gelegd met andere initiatieven omtrent humanoids, zoals AI-hub Oost-Nederland, via jaarlijkse bijeenkomsten, maar ook via informele contactmomenten om kennis en ideeën uit te wisselen.

De kerngroep bewaakt de inhoudelijke koers, planning en samenhang binnen het project. De procesbegeleider ondersteunt de samenwerking, bereidt bijeenkomsten voor en zorgt dat acties en resultaten worden opgevolgd.

2. Leerkringen

De inhoudelijke uitvoering vindt plaats in zes leerkringen:

- 1) **Data, veiligheid en cybersecurity**
Verzamelen, gebruiken en beveiligen van industriële data voor humanoids. Bijvoorbeeld: hoe train je een robot met bedrijfsdata zonder gevoelige procesinformatie te delen?
- 2) **Procesoptimalisatie**
Onderzoeken welke bedrijfsprocessen geschikt zijn voor humanoids en welke aanpassingen nodig zijn. Bijvoorbeeld: dozen inpakken, producthandling, assemblage of interne logistiek.
- 3) **Experimenteren met hardware**
Onderzoeken welke bedrijfsprocessen geschikt zijn voor humanoids en welke aanpassingen nodig zijn. Bijvoorbeeld: dozen inpakken, producthandling, assemblage of interne logistiek.
- 4) **Sociale adoptie en ethiek**
Onderzoeken wat de komst van humanoids betekent voor werkprocessen, taakverdeling, bemensing, veiligheid en acceptatie op de werkvloer. Bijvoorbeeld: hoe betrek je medewerkers bij experimenten, welke taken veranderen en welke afspraken zijn nodig om humanoids verantwoord in te zetten?
- 5) **Businesscases**
Bepalen wanneer inzet van humanoids economisch en praktisch zinvol is. Bijvoorbeeld: welke investering, urenbesparing en risico's horen bij repeterend assemblagewerk?
- 6) **Software en AI**
Verkennen hoe humanoids worden geprogrammeerd, getraind en aangestuurd. Bijvoorbeeld: keuzes tussen open source, leverancierssoftware, AI-training en robotprogrammering.

Per lijn werken bedrijven, onderwijsinstellingen, studenten en kennispartners aan concrete praktijkvragen. De kleinere leerkringen worden gekoppeld aan een overkoepelende leerkring, zodat deelnemers gebruik kunnen maken van dezelfde technologie, testomgeving en opgebouwde kennis.

3. Bijeenkomsten

Gedurende het project worden periodiek bijeenkomsten georganiseerd voor deelnemende bedrijven en partners. Elke zes weken vindt een inhoudelijke sessie plaats waarin voortgang, experimenten en nieuwe vraagstukken worden besproken. Daarnaast worden twee grotere bijeenkomsten georganiseerd voor bredere kennisdeling, inspiratie en het delen van resultaten.

4. Humanoids

Binnen CIVON wordt een experimenteeromgeving ingericht waar de humanoids beschikbaar zijn voor testen, demonstraties en ontwikkeling. De activiteit omvat de hardware, het geschikt maken van de testomgeving en de huur en inrichting van het kabinet bij CIVON in Ulft. De humanoids blijven beschikbaar binnen de gezamenlijke projectomgeving, zodat alle deelnemers onder vergelijkbare omstandigheden kunnen experimenteren en leren.

5. Inhoudelijke expertise

Voor de begeleiding van de experimenten en leerkringen wordt inhoudelijke expertise ingezet vanuit het bedrijfsleven. Deze expertise is nodig om praktijkvragen te vertalen naar uitvoerbare experimenten, technische keuzes te beoordelen en resultaten te duiden. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van kennis uit de maakindustrie (vanuit Kaak).

---

7 Beoogde resultaten

(Kort en concreet vermelden, moeten meetbaar zijn)

1. Regionale experimenteeromgeving voor humanoidtechnologie binnen CIVON ingericht en in gebruik genomen.
2. Circa 10 tot 14 bedrijven en partners actief betrokken bij leerkringen, bijeenkomsten en experimenten.
3. Zes inhoudelijke leerlijnen uitgevoerd: data, veiligheid en cybersecurity; procesoptimalisatie; experimenteren met hardware; sociale adoptie en ethiek; businesscases; software en AI.
4. Praktijkvragen van deelnemende bedrijven opgehaald, geprioriteerd en vertaald naar experimenten of verkenningen.
5. Praktijkervaring opgedaan met concrete use cases voor humanoidtechnologie binnen bedrijfsprocessen.
6. Inzichten vastgelegd over technische, organisatorische, sociale en economische randvoorwaarden voor toepassing van humanoids.
7. Kennis gedeeld met 80 deelnemende bedrijven, onderwijsinstellingen en kennispartners via twee grote bijeenkomsten en zes-wekelijkse kleinere bijeenkomsten.
8. Studenten en onderwijsinstellingen betrokken bij praktijkvraagstukken, experimenten en kennisontwikkeling.
9. Vervolgkansen voor kansrijke toepassingen, vervolgonderzoek of doorontwikkeling in beeld gebracht.

Borging

Het project wordt ingericht als opstart en verkenning van een regionale samenwerking rond humanoidtechnologie. Gedurende de projectperiode wordt gevolgd welke onderdelen voldoende inhoudelijke meerwaarde en draagvlak hebben voor een mogelijk vervolg. Alle inhoudelijke resultaten van de verschillende leerkringen en contactmomenten worden vastgelegd in een gezamenlijke digitale omgeving, zoals Sharepoint of Google Drive. Hierdoor blijft de opgedane kennis inzichtelijk en schaalbaar. Aan het einde van het project wordt een borgingsnotitie opgesteld waarin wordt beschreven welke kennis, praktijkervaringen, onderwijsopbrengsten en samenwerkingsvormen behouden kunnen blijven, welke rol CIVON en betrokken partners daarin mogelijk kunnen spelen en welke financiële voorwaarden daarvoor nodig zijn. Eventuele voortzetting na de projectperiode is afhankelijk van behoefte, commitment en beschikbare financiering van bedrijven, onderwijsinstellingen en partners.

---

8 Bijdrage aan Achterhoek Visie 2030

- a. Aan welke doelen van de Visie 2030 levert dit project een bijdrage (**zie bijlage 1**)?
(betreffende doelen uit bijlage 1 vermelden!)
-

Onderwijs & Arbeidsmarkt

Talenten van de beroepsbevolking zijn benut door betere aansluiting vervolgoopleidingen op de vraag vanuit de arbeidsmarkt en door het verhogen van de flexibiliteit door een Leven Lang Ontwikkelen.

Het project verbindt bedrijven, onderwijsinstellingen en studenten rond concrete praktijkvragen over humanoidtechnologie. Hierdoor ontstaat beter inzicht in toekomstige vaardigheden op het gebied van robotisering, AI, data, veiligheid en procesinrichting. Deze inzichten kunnen worden benut voor praktijkopdrachten, onderwijsontwikkeling en bij- of omscholing.

Smart werken & Innovatie

De Achterhoek ontwikkelt en implementeert de productie van de toekomst door technologische innovatie.

Het project richt zich op het verkennen en testen van humanoidtechnologie binnen productie- en bedrijfsprocessen. Daarmee wordt praktijkervaring opgebouwd met een opkomende technologie die op termijn kan bijdragen aan slimmer werken, hogere arbeidsproductiviteit en toekomstbestendige maakbedrijven.

De Achterhoek beschikt over inventief vakmanschap en de werknemers van de toekomst door sociale innovatie.

Naast de technische kant wordt onderzocht wat humanoids betekenen voor werkprocessen, functies, vaardigheden en acceptatie op de werkvloer. Daarmee draagt het project bij aan sociale innovatie en aan het voorbereiden van medewerkers en organisaties op nieuwe vormen van samenwerking tussen mens en technologie.

Gezamenlijke innovatie en crossovers tussen sectoren worden bevorderd. Het netwerk buiten onze regio wordt verder ontwikkeld. De Achterhoek is hét open innovatiesysteem van Nederland.

Het project brengt bedrijven, onderwijsinstellingen en kennispartners samen in leerkringen en een gedeelde experimenteeromgeving. Door kennis, faciliteiten en praktijkervaring gezamenlijk te organiseren, wordt het open innovatiesysteem in de Achterhoek versterkt en ontstaat ruimte voor samenwerking tussen sectoren en met partners buiten de regio.

-
- b. Aan welke springplanken en resultaten van de Regio Deal Achterhoek II 'Hoger Springen, Krachtiger Landen' levert dit project een bijdrage (**zie bijlage 2**)?
(*betreffende resultaten uit bijlage 2 vermelden!*)

3.1 Springplank Verdienvermogen breed bedrijfsleven

Het organiseren van voldoende capaciteit van verbinders om samenwerking, ontwikkeling en innovatie op de transitie aan te jagen.

Het project draagt hieraan bij door bedrijven, onderwijsinstellingen en kennispartners actief te verbinden rond de ontwikkeling en toepassing van humanoidtechnologie. Via projectmanagement, procesbegeleiding, een kerngroep, leerkringen en gezamenlijke bijeenkomsten wordt capaciteit georganiseerd om samenwerking op gang te brengen, praktijkvragen te bundelen en innovatie rond robotisering, AI en procesvernieuwing aan te jagen. Daarmee wordt het brede bedrijfsleven ondersteund bij het verkennen van nieuwe technologie en het versterken van toekomstbestendig verdienvermogen.

-
- c. Waaruit blijkt dat er draagvlak is bij de drie O's? Welke organisaties zijn betrokken bij het project?

De kartrekkers van dit project zijn:

- CIVON B.V.
  - Ideeënfabriek
  - Gluk
  - Kaak
  - ACT/RCT
  - Ubbink B.V.
-

- Wired Workers

Het draagvlak blijkt uit de brede betrokkenheid van ondernemers, onderwijsinstellingen en ondersteunende/maatschappelijke partners bij de voorbereiding van het project. Tijdens eerdere bijeenkomsten hebben meerdere bedrijven concrete praktijkvragen en use cases ingebracht, onder andere rond assemblage, producthandling, interne logistiek, verpakken en repeterende handelingen. Ook is een kerngroep ingericht waarin bedrijfsleven, onderwijs, technische kennispartners en procesbegeleiding vertegenwoordigd zijn.

Ondernemers / bedrijfsleven

De volgende bedrijven hebben interesse getoond of zijn betrokken bij het humanoid-traject: Kaak, Ubbink, WiredWorkers, Exerion, Ulamo, Wanders, GSE Dispensing, Ottevanger, ARA Industries, Bronkhorst Hightech, Van Raam, Wassink Installatietechniek, Kremer, GOMA, Wila, Hitech Bihca en Prange. Meerdere bedrijven hebben een intentieverklaring getekend waarin deelname bestaat uit een financiële bijdrage en/of ureninzet, met een tweejarige looptijd en deelname aan sessies en experimenten

Onderwijs

Vanuit het onderwijs worden onder meer Graafschap College, AT Techniekopleidingen, Windesheim, HAN en Saxion betrokken. Zij leveren een bijdrage via studenten, praktijkopdrachten, kennisontwikkeling en de vertaling van inzichten naar onderwijs. Deze bijdrage is geformaliseerd via een getekende intentieverklaring van 50 uur inzet per jaar.

Overheid / ondersteunende en maatschappelijke partners

CIVON treedt op als aanvrager en penvoerder en vormt de centrale projectlocatie. Daarnaast zijn onder meer Perron038, Oost NL, TZA, Metaalunie, FME en A&O Fonds als kennis-, innovatie-, branche- of ondersteuningspartners in beeld.

Commitment

Regionale bedrijven en organisaties hebben hun commitment formeel gemaakt door intentieverklaringen te tekenen. De instellingen konden kiezen voor een bijdrage in geld (€ 5.000 per jaar) of in uren (+/- 50 uur inzet per jaar). Deelnemende bedrijven committeerden zich aan een bijdrage in geld (kleine bedrijven < 50 mensen: € 2.500 per jaar en grote bedrijven > 50 mensen: € 5.000 per jaar) én in uren (kleine bedrijven: +/- 25 uur per jaar en grote bedrijven: +/- 50 uur per jaar). In de twee bijgevoegde voorbeelden van getekende intentieverklaringen wordt inzichtelijk welke rol en activiteiten de deelnemende organisaties zullen uitvoeren binnen het project. Onderstaande organisaties hebben een verklaring getekend:

- Ubbink
- WiredWorkers
- Ebbers Kozijnen
- GSE Dispensing
- Kaak Food Processing Systems B.V.
- ARA Industries
- Goma
- Ulamo
- Klein Mechaniek
- Van Raam
- Stanstechniek Gaanderen
- ETNA
- Pillen Group
- TZA
- Graafschap College
- HAN
- Windesheim

- Saxion
- FME
- AT Techniekopleidingen

Inmiddels is via deze verklaringen € 20.000 meer geld opgehaald dan opgenomen in de begroting, omdat tijdens de eerste keer indienen van deze subsidieaanvraag slechts een inschatting is gemaakt van het aantal deelnemende bedrijven. Het extra bedrag zorgt voor meer flexibiliteit in het project. Denk bijvoorbeeld aan een hoger uitvallende aankooprijks van de humanoids of onverwachts dure software updates of licenties.

---

d. Wat is de regionale impact van dit project?

Het project versterkt de positie van de Achterhoek als innovatieve maakregio door bedrijven, onderwijs en kennispartners gezamenlijk ervaring te laten opbouwen met een nieuwe generatie robottechnologie. De impact zit niet in directe grootschalige implementatie van humanoids, maar in het tijdig ontwikkelen van kennis, vaardigheden en praktijkervaring rond een technologie die op termijn van betekenis kan zijn voor arbeidsproductiviteit, procesinnovatie en toekomstbestendig werken.

Voor bedrijven ontstaat een laagdrempelige manier om humanoidtechnologie te verkennen zonder zelfstandig grote investeringen te hoeven doen. Daarmee worden ook mkb-bedrijven betrokken die anders moeilijk toegang krijgen tot deze kennis en faciliteiten. De opgedane inzichten helpen bedrijven beter te beoordelen welke toepassingen kansrijk zijn, welke randvoorwaarden nodig zijn en welke vervolgstappen realistisch zijn.

Voor het onderwijs levert het project actuele praktijkvragen op rond robotisering, AI, data, veiligheid en werkorganisatie. Hierdoor kunnen studenten en opleidingen beter aansluiten op toekomstige ontwikkelingen in de regionale arbeidsmarkt. Dit draagt bij aan het opleiden van werknemers van de toekomst en aan het versterken van de verbinding tussen onderwijs en bedrijfsleven.

Regionaal draagt het project bij aan het open innovatiesysteem van de Achterhoek. Door kennis, technologie en praktijkervaring te bundelen binnen CIVON ontstaat een gezamenlijke leer- en experimenteeromgeving die beschikbaar is voor regionale (mkb-)bedrijven en partners. Daarmee wordt samenwerking op innovatie gestimuleerd, wordt kennis breder gedeeld en wordt de regio beter voorbereid op technologische veranderingen in de maakindustrie en aanverwante sectoren.

---

9 Kunt u de BTW op dit project verrekenen?

- Ja (dan onderstaand bij 10. de kosten excl. BTW weergeven)
- Nee (dan onderstaand bij 10. de kosten incl. BTW weergeven)
- Gedeeltelijk

---

10 Totale kosten en financiering

Vul het 8RHK begrotingsformat (bijlage 3, apart Excelbestand) in en voeg deze bij. Deze maakt onderdeel uit van deze aanvraag!

(Vermeld onderstaand de gegevens uit het begrotingsformat, tabblad Totaaloverzicht, groene regels)

Totale kosten (overnemen van tabblad)	€ 732.996
--	------------------

Cofinanciering vanuit aanvrager en andere O's (overnemen van tabblad)	€ 369.092
--	------------------

Gevraagde subsidie <i>(overnemen van tabblad)</i>	€ 363.904	+
Totale financiering	€ 732.996	

11 Communicatie

Op welke wijze en welke momenten wordt over het project gecommuniceerd?

Wanneer het project van start gaat, hoort op alle communicatie-uitingen die vanuit u uitgaan (website, drukwerk, bouwborden, etc.) het logo van de provincie Gelderland en het logo van 8RHK ambassadeurs te staan. Zie daarvoor deze [toolkit](#). Voor verdere afstemming over communicatie (inhoud en momenten) neemt u contact op via communicatie@8rhk.nl.

De meeste communicatie met regionale partners zal binnen het project worden uitgevoerd. Kennisdeling wordt georganiseerd door middel van een zes-wekelijkse sessie, waarin minimaal één experiment, praktijkvraag of leerpunt centraal staat. De resultaten worden vastgelegd in korte praktijknotities. Daarnaast wordt er jaarlijks een grotere bijeenkomst georganiseerd voor bredere kennisdeling met bedrijven, onderwijs en innovatiepartners.

Communicatie zal voor de overkoepelende onderdelen van het project via de socials lopen. De huidige social media kanalen zullen hiervoor benut worden. Kleinere berichten worden via de individuele kanalen van de deelnemende partners verspreid. Ook bij het in te richten kabinet op locatie CIVON zullen de Provincie Gelderland en de 8RHK ambassadeurs zichtbaar genoemd en geplaatst worden. De marketing- en communicatieafdeling van het Graafschap College zal hierbij ondersteunen.

12 Mogelijke risico's en aandachtspunten

Risico	Gevolg	Mitigerende maatregel
Technologische onzekerheid	Niet alle gewenste toepassingen blijken binnen de projectperiode technisch haalbaar. Dit kan invloed hebben op het aantal werkende experimenten.	Het project wordt ingericht als leer- en experimenteerprogramma. Ook niet-werkende toepassingen en randvoorwaarden worden vastgelegd als resultaat.
Onjuiste of te beperkte technologiekeuze	De gekozen hardware of software sluit onvoldoende aan op de praktijkvragen van bedrijven. Hierdoor kan de bruikbaarheid van experimenten afnemen.	De kerngroep en technische kennispartners bereiden de selectie zorgvuldig voor op basis van use cases, specificaties, veiligheid en praktische inzetbaarheid.
Beperkte beschikbaarheid van bedrijven en experts	De deelname aan leerkringen, bijeenkomsten of experimenten kan lager uitvallen dan gepland. Dit vermindert de kwaliteit van de gezamenlijke kennisopbouw.	Er worden duidelijke afspraken gemaakt over deelname, planning en verwachte inzet. De bijeenkomsten worden ruim vooraf gepland en gekoppeld aan concrete praktijkvragen.
Onvoldoende borging van kennis	Opgedane inzichten blijven te veel bij individuele deelnemers of losse experimenten. Hierdoor neemt de regionale meerwaarde af.	Resultaten, leerpunten en praktijkervaringen worden gedurende het project vastgelegd en gedeeld via bijeenkomsten, presentaties en praktijknotities.
Afhankelijkheid van leveranciers	Levertijden, ondersteuning of technische beperkingen van leveranciers kunnen de planning beïnvloeden.	Bij de selectie wordt gekeken naar leverbaarheid, service en ondersteuning. Waar nodig wordt

		gewerkt met fasering of alternatieve oplossingen.
Onduidelijkheid over eigendom en gebruik van apparatuur	Onzekerheid over toegang, gebruik of inzet van humanoids kan leiden tot discussie tussen deelnemers.	Vooraf worden afspraken gemaakt over eigendom, gebruik, toegang en inzet van de humanoids binnen de gezamenlijke projectomgeving.

13 Is een Europese aanbesteding noodzakelijk?

(zie bijlage 4)

- Ja
 Nee

14 Is er sprake van staatssteun?

(zie bijlage 5)

- Ja
 Nee

15. Gegevens aanvrager

S.v.p. gegevens invullen in 'Aanvraagformulier project Achterhoek Visie 2030 – deel II' (graag als apart document meesturen i.v.m. AVG regels).

Ondertekening

Aldus naar waarheid ingevuld en ondertekend.

Met de ondertekening van dit aanvraagformulier stemt u ermee in dat de informatie in dit aanvraagformulier openbaar is en dat het voor de uitvoering van onze werkzaamheden (beoordeling en besluitvorming) noodzakelijk is dat de bijlagen gedeeld worden met personen die betrokken zijn bij de beoordeling van de aanvraag. Zie ook onze [privacyverklaring](#).

Plaats: Doetinchem

Datum:

Naam: Michiel Gerlagh

Functie: Voorzitter College van Bestuur

Paraaf: <Handtekening volgt zodra begroting definitief is> (zie toelichting in begroting)

BIJLAGEN

1. Doelen Achterhoek Visie 2030
2. Springplanken Regio Deal 'Hoger Springen, Krachtiger Landen
3. 8RHK begrotingsformat (apart Excelbestand)
4. Aanbestedingsschema
5. Staatssteun, vrijstellingsgronden en de-minimis

Bijlage 1

Doelen Achterhoek Visie 2030

Onderwijs & Arbeidsmarkt

1. De tekorten op de arbeidsmarkt zijn teruggedrongen.
2. Talenten van de beroepsbevolking zijn benut door betere aansluiting vervolgopleidingen op de vraag vanuit de arbeidsmarkt en door het verhogen van de flexibiliteit door een Leven Lang Ontwikkelen.
3. Een inclusieve arbeidsmarkt waarbij oog is voor de gehele beroepsbevolking en kansgelijkheid is toegenomen.
4. Grensoverschrijdende en bovenregionale samenwerking is toegenomen gericht op het oplossen van het tekort aan juist gekwalificeerde arbeidskrachten.

Smart werken & Innovatie

1. De Achterhoek ontwikkelt en implementeert de productie van de toekomst door technologische innovatie.
2. De Achterhoek beschikt over inventief vakmanschap en de werknemers van de toekomst door sociale innovatie.
3. Gezamenlijke innovatie en crossovers tussen sectoren worden bevorderd. Het netwerk buiten onze regio wordt verder ontwikkeld. De Achterhoek is hét open innovatiesysteem van Nederland.
4. De Achterhoek draagt met haar innovatief vermogen bij aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken.
5. De Achterhoek is dé stage- en afstudeerregio van Nederland.

Mobiliteit & Bereikbaarheid

1. De CO2 uitstoot van het verkeer en vervoer is verminderd.
2. De infrastructuur is robuust en toegankelijk waardoor de bereikbaarheid van en in de Achterhoek is toegenomen.
3. Door de inzet van digitalisering en deelcultuur zijn er slimme vervoersvoorzieningen.

Circulaire economie & Energietransitie

1. De Achterhoek ontwikkelt en implementeert oplossingen voor energiebesparing, duurzame opwekking en om zelfvoorzienend te worden.
2. De agro foodsector is koploper in kringlooplandbouw door hoogwaardig benutten en gebruik van (bio)grondstoffen en biomassa en recycling van reststromen.
3. Bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties transformeren hun (bedrijfs)processen en gaan efficiënter om met (primaire) grondstoffen.
4. In de gebouwde omgeving en infrastructuur zijn (hernieuwbare) grondstoffen efficiënter benut, worden hergebruikt en de levensduur verlengd.
5. Broeikasgasemissies CO2 en stikstof zijn gereduceerd en dragen door innovaties bij aan toename van de biodiversiteit.

Wonen & Vastgoed

1. De bestaande woningvoorraad is in 2030 meer toekomstbestendig (op duurzame wijze energiezuiniger gemaakt, deels afgekoppeld van gas en meer levensloopbestendig).
2. Er zijn voldoende nieuwe (betaalbare) woningen verantwoord en adaptief met zo veel mogelijk circulaire bouwmethoden toegevoegd.
3. In de periode 2023 – 2026 is een versnelling in de woningbouwproductie ingezet.
4. (Leegstaand) vastgoed is daar waar mogelijk getransformeerd naar wonen.
5. Er zijn innovatieve en duurzame manieren van wonen en bouwen ontwikkeld en gerealiseerd.

Gezondste regio

1. Er is een betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorg-, gezondheids- en ondersteuningsdiensten van hoge kwaliteit waar professionals met plezier werken.
2. De Achterhoek is de gezondste regio van Nederland door preventie en zorginnovatie, dit in samenhang met wonen, werken, leren en meedoen.
3. Achterhoekers zijn zelf (langer) verantwoordelijk voor hun gezondheid.

Bijlage 2

Springplanken Regio Deal Achterhoek II, 'Hoger Springen, Krachtiger Landen'

1.1 Springplank Gezondheid voorop

- Het ondersteunen van 2 tot 4 lokale initiatieven gericht op het van onderop anders organiseren, monitoren of financieren van ondersteuning en zorg;
- Het uitvoeren van innovatiepilots zoals 'zorg op afstand', met bijbehorende effectmeting op leefbaarheid en eigen regie;
- Het opzetten van een stimuleringsfonds voor projecten gericht op positieve gezondheid, preventie, leefstijl en sociale cohesie;
- Het inrichten van een Regionale digitale plek voor inwoners op het gebied van eigen regie en ouder worden;
- Het verder ontwikkelen van de integratie van Regionale data met een koppeling naar zorg, maatschappij en welzijn (Datagedreven Achterhoek).

1.2. Springplank Publieke mobiliteitsaanpak

- Het vormgeven en realiseren van een samenwerkingsstructuur waarin gemeenten, Regio, provincie en Rijk vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid werken aan het borgen van publieke mobiliteit;
- Integratie van vervoersvormen door bijvoorbeeld een gezamenlijke Governance, een mobiliteitscentrale en een integraal platform;
- Het verzamelen van data en deze gebruiken om te komen tot een soort dashboard/platform voor het inzichtelijk maken van verkeers- en mobiliteitsstromen (Datagedreven Achterhoek);
- Het uitbreiden van het Gaon-aanbod met 50 tot 100 deelfietsen en 10 tot 15 deelauto's;
- Het vergroten van het Gaon-netwerk met meer gebruikers en deelnemers (bedrijven en organisaties) onder meer door gedragsaanpak en marketingcampagnes;
- Het onderzoeken van een (grensoverschrijdend) MaaS-netwerk (Mobility As A Service);
- Het onderzoeken en realiseren van 2 tot 6 mobiliteitshubs;
- Het onderzoeken en realiseren van 2 tot 4 (grensoverschrijdende) fietsverbindingen.

1.3. Springplank Bouwen naar Achterhoekse identiteit

- Het starten van een Regionaal loket om bouwprojecten een eenduidige ingang te bieden en tot een snellere beoordeling van de kans te komen;
- Het verkennen van collectieve woonvormen, hiervoor start de Regio 2 tot 4 projecten op;
- Het vergunnen van 500 tot 750 woningen in kleine projecten en het versnellen van het proces hiervoor;
- Het uitbreiden van 30 tot 40 kernen met een 'kleiner' project waarin ook de leefbaarheid en sociale verbondenheid worden meegenomen.

1.4. Springplank Datagedreven Achterhoek

- Het ontwikkelen en coördineren van een 3O-data ecosysteem. Hierin is data toegankelijk voor de partners in de samenwerking, met lerende doe-netwerken. Bijvoorbeeld voor de ketensamenwerking in de zorg, het verder door ontwikkelen van slimme mobiliteit en het gebruik van reststromen;
- Het experimenteren met 2 tot 4 goed evalueerbare pilots 'Self-Sovereign Identity' (SSI) waarin enkele Achterhoekse 3O partners samen hun inwoners/leden/cliënten/klanten eigen regie over hun data hebben gegeven;
- Het starten van een Europese samenwerking in EDIH-verband (European Digital Innovation Hubs)..

2.1 Springplank Inclusieve arbeidsmarkt

- Het onbenut arbeidspotentieel is in beeld en er is een programma over hoe een groot deel van deze groep te bereiken en te activeren is;
- Het begeleiden van 300 tot 400 mensen van het onbenut arbeidspotentieel naar duurzaam werk;
- Het opzetten van een kenniscentrum inclusieve technologie. Binnen dit centrum ontsluiten we kennis, advisering en dienstverlening voor en door partners binnen de Achterhoek;
- Het uitvoeren van een programma (inclusief taaltraining) om asielzoekers en statushouders sneller inzetbaar te krijgen voor de arbeidsmarkt;
- De belemmeringen en blokkades die door werkgevers en werknemers worden ervaren rondom scholing en het aangaan van een duurzame match zijn in beeld gebracht;
- Er worden ten minste twee oplossingsstrategieën uitgewerkt, de strategieën dragen bij aan het vergroten van de arbeidsproductiviteit. De strategieën worden getoetst binnen ten minste 3 bedrijven. De ervaringen worden gedeeld met partners binnen en buiten de Regio.

2.2 Springplank Bestrijding arbeidsmarktcrapte

- De aanpak om inwoners te helpen bij hun loopbaanontwikkelingsvraagstuk is verder ontwikkeld, zowel vanuit human capital als vanuit inclusiviteit binnen het toekomstig RWC;
- Er is ingezet om de leercultuur bij MKB bedrijven te bevorderen;
- Ten opzichte van de afgelopen periode worden er 20% meer opleidingsvouchers van Opijver toegekend aan deelnemers richting of voor MBO 1, MBO 2 en HBO 5 niveau, waarbij de focus ligt op de tekortsectoren;
- Het verstrekken van 1.000 opleidingsvouchers;
- Het uitvoeren van pilots gericht op het behouden van medewerkers en pilots gericht op de wendbaarheid van werknemers en werkzoekenden voor de 3 kraptesectoren;
- Het opzetten van een stimuleringsprogramma voor leerlingen, studenten en zij-instromers gericht op het kiezen voor de krapte sectoren;
- Het Grensland College is bestendig qua instroom en doorontwikkeld door het aanbieden van meer AD (Associate Degree) opleidingstrajecten;
- Er zijn verschillende sessies met Duitse partners gehouden om tot een gezamenlijke aanpak voor werken en leren aan beide zijden van de grens te verkennen.

3.1 Springplank Verdienvermogen breed bedrijfsleven

- Er is in kaart gebracht welke ondernemers behoefte hebben aan ondersteuning bij innovatie-, arbeidsmarkt- en verduurzamingsvraagstukken en hoe zij bij kunnen dragen aan maatschappelijke transitie;
- Het open innovatiesysteem is verder versterkt voor de juiste doelgroepen in het brede MKB;
- 100 tot 120 bedrijven worden gestimuleerd om sleuteltechnologieën, waaronder Artificial Intelligence verder te implementeren, rekening houdend met bestaand aanbod;
- Het organiseren van voldoende capaciteit van verbinders om samenwerking, ontwikkeling en innovatie op de transitie aan te jagen;
- Het op eigen benen laten staan van de innovatiecentra die strak aansluiten op de behoeften van de ondernemers;
- Het vestigingsklimaat in de Achterhoek is verbeterd;
- Het investeren in capaciteit (netwerkmakelaar) over de grens. Deze makelaar verbindt Nederlandse en Duitse ondernemers, organisaties en initiatieven met elkaar. Naast Kreis Bocholt is dit ook met andere Duitse grensgemeenten gedaan.

3.2 Springplank Biobased Achterhoek

- Ingezet wordt op het realiseren van een vezelketen met 500 hectare vezelteelt;
- Het ontwikkelen van kennis- en leerprogramma's met onderwijs, ondernemers en overheden die actoren stimuleren hun bestaande werkwijze, opdrachtgeverschap en bedrijfsvoering aan te passen;
- Het uitvoeren van 3 tot 6 innovatieprojecten;

- Het vergroten van bewustwording, kennis en inzicht bij particulieren, gemeenten, woningcorporaties en bedrijven door innovaties, voorbeeldprojecten, kenniskringen en publiekscampagnes;
- Het uitvoeren van een sociaaleconomische verkenning om inzicht te krijgen welke activiteiten kansrijk zijn en wat daarvoor nodig is;
- Het ontwikkelen van nieuwe bestaansmodellen, verdienmodellen en biobased (woning)bouwconcepten die middels het toepassen van kennis van nieuwe teelten die bijdragen aan biodiversiteit, groenblauwe-dooradering, natuur, klimaat en landschappelijke kwaliteit.

3.3 Springplank Innovatieve woningbouw

- Het starten van een innovatiecentrum voor innovatieve en duurzame woningbouw, waar onderwijs, de markt, corporaties en gemeenten samen de volgende stap kunnen zetten;
- 60 tot 70 Achterhoekse partijen hebben elkaar gevonden in trajecten rond het stimuleren van innovatie in de bouw;
- Het vergunnen van nieuwbouwplannen, doel is 30% innovatieve woningbouw in 2026;
- Het bouwen van 75 tot 150 woningen (in verschillende betaalbaarheidscategorieën) in voorbeeldprojecten die dienen als best practices in de woningbouw en helpen innovatie in bouw en proces te versnellen;
- Het opstarten van 6 tot 8 innovatieprojecten met kruisbestuivingen tussen verschillende sectoren.

3.4 Springplank Slimme energiegemeenschappen

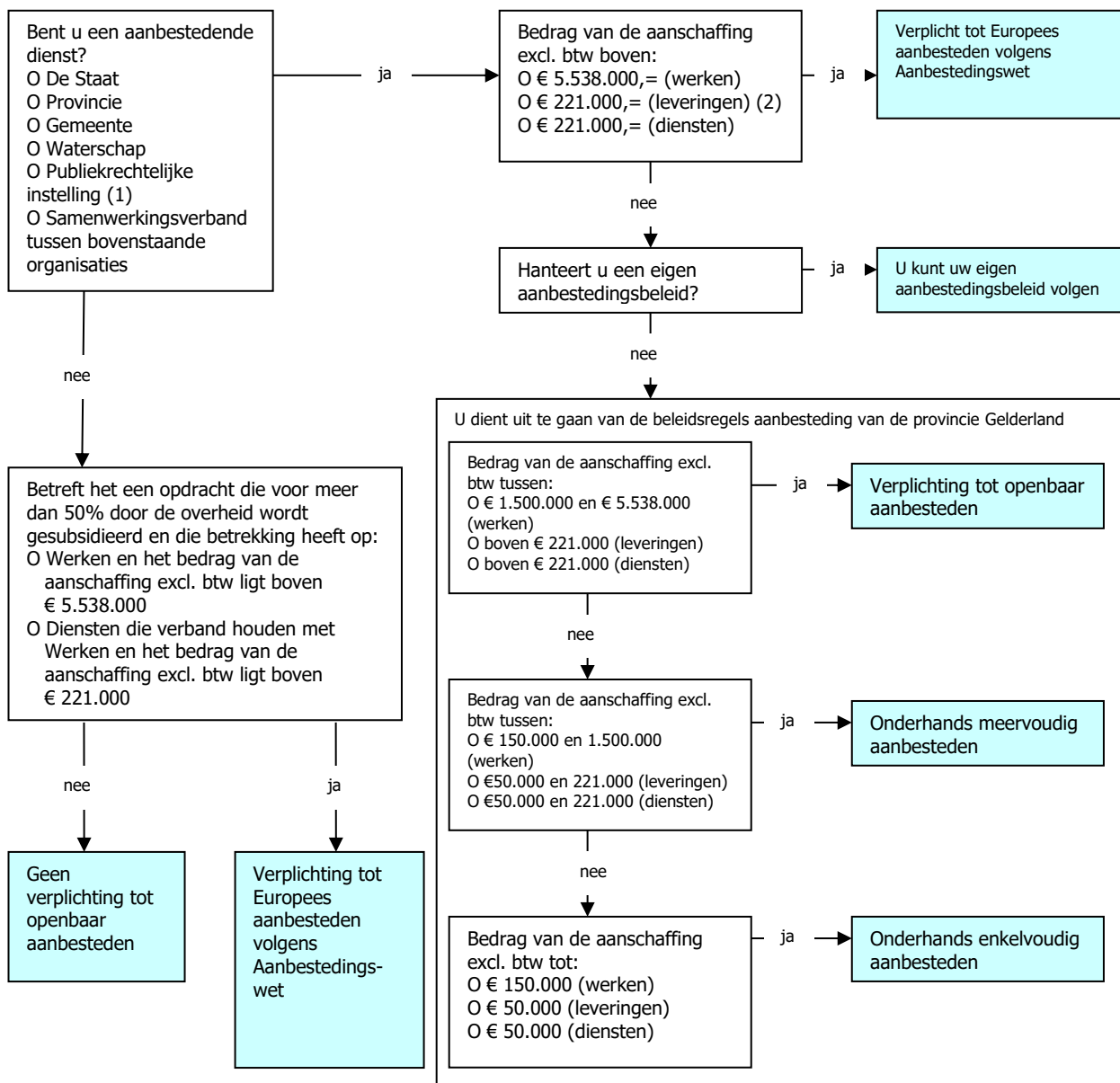
- Het maken en doorvoeren van een aanpak met verduurzamingsmaatregelen voor 5 tot 10 bedrijventerreinen en 150 tot 200 bedrijven;
- Het uitvoeren van 2 tot 4 (deel)experimenten met lokale, collectieve oplossingen;
- De samenhang en regie in de energieketen versterken bij het aanpakken van de actuele vraagstukken en daarbij actief delen van kennis;
- Het ontwikkelen van scenario's voor een integrale benadering van energiegemeenschappen, waarvan 1 tot 2 (onderdelen hiervan) daadwerkelijk worden gerealiseerd. Gedacht wordt onder meer aan een energiegemeenschap met oplossingen voor delen van (virtuele) capaciteit om de onbalans in duurzame energieproductie en consumptie aan te pakken, waarvoor ruimte in regelgeving nodig is. Dit gaat om oplossingen voor 'wetcongestie';
- Het maken van concrete handelingsperspectieven voor energiebesparing en (gezamenlijk) gebruik van lokaal opgewekte duurzame energie voor inwoners, bedrijven en bedrijvenparken;
- Het verkennen van grensoverschrijdende energiegemeenschappen om opwek, opslag en gebruik over en weer te optimaliseren.

3.5 Springplank Toekomstige landbouw en duurzame voedselsystemen

- Het ondersteunen van 3-6 boerenexperimenten met kennis, waarvan resultaten benut zijn voor handelingsperspectieven en oplossingsrichtingen voor overheden, kenniskringen en onderwijs;
- Het ontwikkelen van een vernieuwend instrumentarium voor de bedrijfsvoering van de agrarische ondernemers en gebiedsgerichte aanpak;
- Het inzetten op meerdere lerende netwerken met kennissessies en praktijkbijeenkomsten (zo mogelijk in samenwerking met andere (experimenteer-)Regio's);
- Het ontwikkelen van werkbare (onderdelen van) oplossingen voor de transitie naar klimaatneutrale bedrijfsvoering melkveehouderij, door natuurinclusieve landbouw, technische oplossingen of aanpassing van dier en voeding;
- Het geven van oplossingsrichtingen voor het verduurzamen van de mineralenkringloop voor een gezonde bodem met een Achterhoekse bouwplan (zoals onderzoek nitraat, waterkwaliteit, droogte, bodemverbetering en biodiversiteit).

Bijlage 4 Aanbestedingsschema

Het onderstaande schema is bedoeld als ondersteuning en er kunnen geen rechten aan worden ontleend. De drempelbedragen kunnen jaarlijks wijzigen en er kunnen zich altijd uitzonderlijke situaties voordoen waarin dit schema niet voorziet. Voor specifieke informatie en actuele bedragen kunt u terecht op www.europadecentraal.nl.

Bijlage 5

Staatssteun, vrijstellingsgronden en de-minimis

Staatssteun en vrijstellingsgronden

Meer informatie over staatssteun is te vinden op de website van Europa Decentraal:

[Europa Decentraal - staatssteun](#)

Indien de link niet werkt, gaat u naar:

<https://europadecentraal.nl/onderwerp/staatssteun/>

De-minimis

Meer informatie over de-minimis is te vinden op de website van Europa Decentraal:

[Europa Decentraal - de-minimis](#)

Indien de link niet werkt, gaat u naar:

<https://europadecentraal.nl/onderwerp/staatssteun/vrijstellingsmogelijkheden/de-minimis/>

De algemene **de-minimisverklaring** treft u hier aan:

[Europa Decentraal - Verklaring de-minimis](#)

Indien de link niet werkt, gaat u naar:

https://europadecentraal.nl/wp-content/uploads/2024/06/78744_EZK_de-minimisverklaring_Algemeen_TG.pdf

Rapport van bevindingen Projecten Achterhoek Visie 2030

1.	Naam project:	Humanoids	
2.	Betrokken Thematafel(s):	Thematafel Smart Werken en Innovatie	
3.	Doel/effect van het project:	Het project richt zich op het gezamenlijk verkennen en testen van humanoidtechnologie in realistische industriële situaties. Binnen CIVON wordt een experimenteeromgeving ingericht waar bedrijven, onderwijs en kennispartners praktijkervaring opdoen met mogelijke toepassingen van humanoids. De nadruk ligt op leren, experimenteren en kennisopbouw, niet op directe implementatie bij bedrijven. Het project draagt bij aan technologische en sociale innovatie, verhoging van arbeidsproductiviteit, betere aansluiting tussen onderwijs en bedrijfsleven en versterking van het open innovatiesysteem.	
4.	Looptijd van het project: (start- en einddatum)	1 september 2026 t/m 31 augustus 2028	
5.	Toetsingscriteria waaraan de aanvraag moet voldoen:		
	Criterium	Voldoet	Toelichting
	Het project levert een substantiële bijdrage aan de doelstellingen van de Achterhoek Visie 2030:	Ja	Het project draagt bij aan technologische innovatie, sociale innovatie, het open innovatiesysteem en de verbinding tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Door gezamenlijk te leren en te testen wordt kennis over humanoidtechnologie opgebouwd en gedeeld met bedrijven, onderwijs en kennispartners in de regio.
	Aan welke streefwaarden van de Achterhoek Visie 2030 wordt een bijdrage geleverd?	Productie van de toekomst door technologische innovatie; inventief vakmanschap en werknemers van de toekomst; gezamenlijke innovatie en crossovers; betere aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt.	
	Er is voldoende draagvlak bij de drie O's voor het project:	Ja	Er is draagvlak vanuit ondernemers, onderwijs en ondersteunende partners. CIVON, Ideeënfabriek, Gluk, Kaak, ACT/RCT, Ubbink en Wired Workers zijn betrokken als kartrekkers of inhoudelijke partners. Ook onderwijsinstellingen zoals Graafschap College, HAN, Saxion en Windesheim zijn in beeld. In de verdere uitwerking vraagt de concrete rol, inzet en urenbijdrage van de verschillende partners nog aandacht.
	Het project heeft voldoende regionale impact:	Ja	Het project maakt nieuwe technologie toegankelijk voor meerdere mkb-bedrijven en versterkt de positie van de Achterhoek als innovatieve maakregio. Voor de regionale impact is het belangrijk dat de opgedane kennis breed wordt gedeeld met het mkb, onderwijs en het regionale ecosysteem, en

			niet alleen beschikbaar blijft voor de direct betrokken deelnemers.
	De begroting is sluitend:	Ja	De begroting is sluitend. De totale kosten bedragen € 718.709. De cofinanciering bedraagt € 364.948 en de gevraagde subsidie bedraagt € 353.761.
6.	Wordt er een bijdrage vanuit de Regio Deal Achterhoek gevraagd?		
	Zo ja, voor welke springplank?	Verdienvermogen breed bedrijfsleven.	
	Aan welke resultaten uit het convenant Regio Deal Achterhoek II draagt het project bij?	Het project draagt bij aan de springplank Verdienvermogen breed bedrijfsleven. Het versterkt het open innovatiesysteem, stimuleert toepassing en verkenning van sleuteltechnologieën en organiseert capaciteit om samenwerking, kennisontwikkeling en innovatie rond technologische transitie aan te jagen.	
7.	Opmerkingen vanuit subsidieadviseur		
	<i>(evt. opmerkingen t.a.v. doelmatigheid, doeltreffendheid, looptijd, staatssteun)</i>		
8.	Afstemming met andere Thematafel(s):	Er is inhoudelijk raakvlak met de Thematafel Onderwijs en Arbeidsmarkt, vanwege de betrokkenheid van onderwijsinstellingen, studenten, praktijkopdrachten en toekomstige vaardigheden. Daarnaast zijn er verbindingen mogelijk met Datagedreven Achterhoek, AI-leerkringen, Tessa Verbindt en sectoren zoals logistiek. Deze verbindingen worden in de verdere uitvoering nader uitgewerkt.	
9.	Bevindingen Thematafel		
	<p>De reacties op de aanvraag Leerkring Humanoids zijn overwegend positief. De thematafel onderschrijft het belang om als regio tijdig ervaring op te doen met humanoidtechnologie. Daarbij wordt gewaardeerd dat het project niet inzet op directe implementatie, maar op gezamenlijk leren, testen en kennisopbouw.</p> <p>Wel zijn enkele aandachtspunten meegegeven voor de verdere uitwerking. Sociale adoptie op de werkvloer vraagt nadrukkelijk aandacht, omdat acceptatie door medewerkers en organisaties bepalend is voor het succes van deze technologie. Ook wordt gevraagd om het project sterker te verbinden met het regionale ecosysteem, waaronder innovatiecentra, AI-leerkringen, Tessa Verbindt, Datagedreven Achterhoek, AI-hub Oost-Nederland en relevante sectoren zoals logistiek. Daarnaast is aandacht gevraagd voor de concrete rol en inzet van partners, brede kennisdeling richting het mkb, de onderbouwing van de in-kind bijdragen en een eenduidige staatssteuntoets. Tot slot is meegegeven dat het project voldoende ruimte moet houden om tijdens de uitvoering bij te sturen, gezien de snelle ontwikkeling van de technologie. De ontvangen feedback wordt meegenomen in de verdere aanscherping van de aanvraag en de uitvoering van het project.</p>		

Besproken in Thematafel:	Schriftelijke ronde in mei 2026
---------------------------------	---------------------------------

Datum:	1/6/2026
--------	----------

Fantastisch dat u een project aanmeldt voor de Achterhoek Visie 2030. Om te beoordelen of het project past binnen de visie, vragen wij u dit formulier volledig in te vullen. U kunt het ingevulde formulier sturen naar de betreffende programmaregisseur, die zal daarna zo spoedig mogelijk contact met u opnemen.

Aanvraagformulier project Achterhoek Visie 2030 – deel I

Projecten dienen te voldoen aan de Nadere regels Projecten Achterhoek Visie 2030 (te vinden op www.8rhk.nl/beschikking)

1 Naam project		Leerkringen AI <i>Powered by Achterhoek Verbindt</i>
2 Primaire Thematafel		Smart werken & Innovatie
3 Aanvrager <i>(dit moet een rechtspersoon zijn)</i>		SHII Coöperatief U.A.
4 Looptijd <i>(startdatum en einddatum vermelden)</i>		01-07-2026 t/m 31-12-2028

5 Doel van het project

(Korte omschrijving van hetgeen je wilt bereiken met dit project)

Het doel van dit project is het versnellen van de toepassing van AI in het brede mkb in de Achterhoek, in nauwe samenwerking met onderwijs en overheid. Dit gebeurt door deelnemers* op een praktische, laagdrempelige en vraaggestuurde manier gezamenlijk te laten leren, experimenteren en toepassen. Het onderwijs levert hierbij een actieve bijdrage, onder meer door deelname aan leerkringen, het inbrengen van kennis en het verbinden van studenten en docenten aan praktijkvraagstukken uit het bedrijfsleven.

AI wordt daarbij niet benaderd als doel op zich, maar als middel om slimmer te werken, arbeidsproductiviteit te verhogen, werkprocessen te verbeteren en bedrijven en organisaties toekomstbestendiger te maken. Door deze aanpak ontstaat niet alleen versnelling in het mkb, maar ook een sterkere wisselwerking tussen bedrijfsleven, onderwijs en overheid, waardoor kennis sneller wordt ontwikkeld, gedeeld en toegepast in de praktijk.

Het project en de beoogde AI-makelaar dragen daarmee bij aan de versterking van het regionale verdienvermogen, het open innovatiesysteem en de lerende kracht van de Achterhoek, waarbij samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid centraal staat.

De focus ligt in dit plan op ondernemers uit het mkb, maar ook onderwijs en overheid worden betrokken. Daarom wordt in het vervolg van dit plan, de term **deelnemers gebruikt.*

6 Projectbeschrijving

(Beschrijf kort welke activiteiten je tijdens dit project gaat uitvoeren. Voeg eventueel een uitgebreid projectplan als bijlage toe)

De kern van het project is het opzetten en uitvoeren van vraaggestuurde AI-leerkringen via sectorverbinders. In iedere leerkring werken minimaal tien deelnemers uit het breed mkb, onderwijs en overheid gedurende twaalf maanden samen aan praktijkgerichte AI-vraagstukken, onder begeleiding van een onafhankelijke professionele host. De aanpak is gebaseerd op het principe voor en door ondernemers, waarbij concrete casussen uit de deelnemende bedrijven centraal staan. Deze casussen komen terecht bij de AI-makelaar. Hij of zij schakelt samen met de sectorverbinders over de uitdagingen en zoekt met de sectorverbinder een passende host. De AI-makelaar is het aanspreekpunt voor de sectorverbinders en behoudt het overzicht over

alle sectoren heen. De sectorverbinder initieert en begeleidt de groepsvorming, koppelt de groep aan een passende host en dient samen met de host een eenvoudig aanvraagformat in. De aanvraag wordt beoordeeld door SHII, de AI-makelaar en de betrokken sectorverbinder volgens het vier-ogenprincipe.

De uitvoering wordt mogelijk gemaakt via een financieringsverdeling van 50% regio, 25% Rabobank en 25% ondernemer. Deelnemers betalen hun eigen bijdrage aan SHII. SHII handelt de financiën administratief en qua factuurstroom af.

Relatie tot het Achterhoekse ecosysteem

De AI-leerkringen worden nadrukkelijk ingebed in het bredere Achterhoekse ecosysteem. Het project bouwt voort op bestaande regionale structuren, zoals Achterhoek Verbindt, de sectorverbinders, innovatiecentra, onderwijsinstellingen, ondernemersnetwerken en lopende projecten binnen de thematafels. Daarmee wordt voorkomen dat AI als losstaand technologisch traject wordt georganiseerd. De leerkringen worden juist ingezet als praktisch instrument om ondernemersvragen scherper te articuleren, relevante kennis te ontsluiten en deelnemers gericht te verbinden met bestaande expertise, programma's en netwerken in de regio.

Een belangrijk uitgangspunt is dat AI geen doel op zich is en ook niet voor ieder vraagstuk de juiste oplossing biedt. Binnen de leerkringen wordt daarom expliciet aandacht besteed aan het voorkomen van tunnelvisie. De vraag van de deelnemer staat centraal, niet de technologie. Per casus wordt verkend of AI daadwerkelijk waarde toevoegt, of dat eerst andere stappen nodig zijn, zoals procesverbetering, datakwaliteit, scholing, organisatorische vernieuwing, samenwerking of inzet van bestaande digitale middelen. Zo stimuleert het project een realistische, verantwoorde en doelgerichte toepassing van AI.

De verbinding met Tessa Verbindt en Achterhoek Verbindt is hierbij van strategisch belang. Tessa Verbindt kan helpen bij het ophalen, ordenen en duiden van ondernemersvragen en bij het verwijzen naar relevante verbinders, experts, communities en aanbod in de regio. Andersom leveren de leerkringen waardevolle praktijkinzichten op over vragen, drempels, kansen en toepassingen van AI in verschillende sectoren. Deze inzichten kunnen, waar passend, worden benut om de kennisbasis van Achterhoek Verbindt en Tessa Verbindt verder te versterken. Zo ontstaat een lerende wisselwerking tussen digitale vraagarticulatie, menselijk verbinden en praktische toepassing in de leerkringen.

Daarnaast wordt actief de verbinding gelegd met projecten en programma's van andere thematafels. Binnen de thematafel/het domein Onderwijs en Arbeidsmarkt wordt de sector georganiseerd door separaat onderwijspartners samen te laten komen en een sectorverbinder af te vaardigen in het reguliere AI-sectorverbindersoverleg. Daarnaast wordt binnen de thematafel Wonen en Vastgoed verbinding gelegd op projectniveau.

Ook met andere thematafels kunnen verbindingen ontstaan wanneer AI-vraagstukken raken aan zorg, mobiliteit, energie, circulariteit, landbouw of leefbaarheid. De AI-makelaar en sectorverbinders hebben hierin een signalerende en verbindende rol.

Tot slot wordt de verbinding gezocht met bovenregionale initiatieven, waaronder de European Digital Innovation Hub, de provincie Gelderland, AI Hub Oost en Oost NL. Waar relevant wordt gekeken of deelnemers, leerkringen of vervolgvragen kunnen aansluiten op bestaand aanbod, expertise of financieringsmogelijkheden. Daarmee worden dubbelingen voorkomen en wordt de regionale inzet verbonden met provinciale, nationale en Europese kennis en instrumenten. Zo draagt het project niet alleen bij aan praktische AI-toepassing in het brede mkb, onderwijs en overheid, maar ook aan een sterker, beter verbonden en lerend innovatie-ecosysteem in de Achterhoek en Oost-Nederland.

---

7 Beoogde resultaten

(Kort en concreet vermelden, moeten meetbaar zijn)

1. Realisatie van leerkringen en bereik deelnemers

- Realisatie van 20 AI-leerkringen in de Achterhoek, verdeeld over tien sectoren (maakindustrie, agro, zorg & welzijn, bouw & infra, horeca recreatie & toerisme, zakelijke dienstverlening & ICT, logistiek & transport, onderwijs en overheid);
- Deelname van minimaal 200 deelnemers uit het brede mkb, onderwijs en overheid;
- Actieve betrokkenheid van deelnemers uit meerdere sectoren, met nadruk op praktische toepassing van AI in de bedrijfsvoering.

2. Versnelling van AI-toepassing in het mkb, onderwijs en overheid

- Aantoonbare toename in het aantal deelnemers dat AI concreet toepast in processen, producten of dienstverlening;
- Deelnemers ontwikkelen handelingsperspectief: van verkenning naar eerste implementaties en vervolgstappen;
- Vergroting van bewustzijn en vaardigheden rondom AI binnen deelnemende partijen.

3. Gezamenlijke kennisopbouw tussen deelnemers

- Structurele uitwisseling van praktijkervaringen binnen leerkringen op basis van concrete casussen;
- Versterking van onderlinge netwerken en samenwerking tussen deelnemers;
- Ontwikkeling van een cultuur van “voor en door ondernemers leren”.

4. Gezamenlijk leren en professionalisering van hosts

- Actieve deelname van hosts aan gezamenlijke sessies (minimaal 3 à 4 per jaar);
- Uitwisseling van ervaringen, werkvormen en aanpakken tussen hosts;
- Doorontwikkeling van de methodiek van leerkringen (wat werkt wel/niet);
- Vergroting van de kwaliteit en uniformiteit van de begeleiding.

5. Gezamenlijk leren en versterken van sectorverbinders

- Sectorverbinders ontwikkelen zich in hun rol als aanjager van leerkringen;
- Gezamenlijke reflectie op wat werkt in het mobiliseren van deelnemers en het vormen van groepen;
- Versterking van de samenwerking tussen sectoren en betere verbinding tussen vraag en aanbod;
- Opbouw van een lerend netwerk van sectorverbinders rondom innovatie en AI.

6. Regionale kennisdeling en infrastructuur

- Organisatie van minimaal 6 gezamenlijke kennisdelingsmomenten per jaar via AI Achterhoek Verbindt;
- Bundeling van inzichten en ervaringen uit leerkringen in een toegankelijke vorm;
- Ontwikkeling van een regionale kennisbasis met praktijkgerichte leeropbrengsten;
- Eerste stappen richting ontsluiting van kennis via digitale middelen (bijvoorbeeld LLM-ondersteuning).

7. Inzicht in effect en voortgang (Return on Learning)

- Inzet van assessments bij start en afronding van leerkringen om ontwikkeling inzichtelijk te maken;
- Inzicht in voortgang op individueel en groepsniveau (niet alleen activiteiten, maar leeropbrengsten);
- Onderbouwing van impact richting financiers en partners.

8. Basis voor opschaling en verbreding

- Ontwikkeling van een werkbaar en schaalbare methodiek voor leerkringen;
- Toepasbaarheid van de aanpak op andere thema's (bijv. netcongestie, energie, water, defensie);
- Versterking van Achterhoek Verbindt als platform voor vraaggestuurde innovatie.

---

8 Bijdrage aan Achterhoek Visie 2030

a. Aan welke doelen van de Visie 2030 levert dit project een bijdrage (zie bijlage 1)?

(betreffende doelen uit bijlage 1 vermelden!)

Smart Werken & Innovatie

- De Achterhoek ontwikkelt en implementeert de productie van de toekomst door technologische innovatie.
- De Achterhoek beschikt over inventief vakmanschap en de werknemers van de toekomst door sociale innovatie.
- Gezamenlijke innovatie en crossovers tussen sectoren worden bevorderd. Het netwerk buiten onze regio wordt verder ontwikkeld. De Achterhoek is hét open innovatiesysteem van Nederland.
- De Achterhoek draagt met haar innovatief vermogen bij aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken.

Aan welke springplanken en resultaten van de Regio Deal Achterhoek II 'Hoger Springen, Krachtiger Landen' b. levert dit project een bijdrage (**zie bijlage 2**)?
(betreffende resultaten uit bijlage 2 vermelden!)

De middelen komen voort uit springplank 3.1 Verdienvermogen breed bedrijfsleven. Daarnaast raakt het ook andere springplanken zoals hieronder beschreven.

Springplank 3.1 – Verdienvermogen breed bedrijfsleven

Beoogde resultaten uit de Regio Deal: 100 tot 120 bedrijven worden gestimuleerd om sleuteltechnologieën, waaronder Artificial Intelligence verder te implementeren, rekening houdend met bestaand aanbod.

Bijdrage van Achterhoek Verbindt AI: Achterhoek Verbindt AI versterkt het verdienen van het brede mkb door de inzet van AI als sleuteltechnologie praktisch, vraaggericht en sectoroverstijgend te organiseren. Sectorverbinders signaleren kansen en behoeften uit het veld, waarna bedrijven worden verbonden aan leerkringen, experts of concrete projecten. Door de samenwerking met onderwijs en innovatiecentra kunnen ideeën snel doorontwikkeld worden tot toepasbare oplossingen. Bedrijven leren van elkaar via leerkringen, testen ideeën in innovatiecentra en bouwen samen aan nieuwe verdienmodellen. Dit vergroot de innovatiekracht, verhoogt de productiviteit en verlaagt de instapdrempel tot digitalisering.

Het programma raakt aan meerdere springplanken, zo ook:

Springplank 1.4 – Datagedreven Achterhoek

Beoogde resultaten uit de Regio Deal: Ontwikkeling van een 3O-data-ecosysteem en verkenning van pilots rond Self-Sovereign Identity (SSI).

Bijdrage Achterhoek Verbindt AI: Achterhoek Verbindt AI zoekt, waar relevant, aansluiting bij Datagedreven Achterhoek om thema's als dataveiligheid, eigenaarschap en ethiek praktisch te vertalen naar de praktijk. Afhankelijk van de signalen uit de sectoren kan dit leiden tot inhoudelijke samenwerking, bijvoorbeeld in de vorm van leerkringen of gezamenlijke verkenningen. Daarbij wordt nadrukkelijk gekeken naar bestaande infrastructuur en expertise elkaar kunnen versterken.

---

c. Aan welke SDG's (Sustainable Development Goals) levert dit project een bijdrage (**zie bijlage 3**)?
(betreffende SDG's uit bijlage 3 vermelden!)

Meld je initiatief ook aan bij Social Handprint Achterhoek! Via <https://socialhandprint.com/achterhoek/> (toelichting: zie bijlage 3).

SDG 8 – Waardig werk en economische groei

Doel: Duurzame economische groei en waardig werk voor iedereen.

Bijdrage Achterhoek Verbindt AI: Door inzet van AI leren organisaties slimmer te werken en werkdruk te verlagen. Medewerkers bouwen kennis op over digitale toepassingen in hun vakgebied, wat bijdraagt aan aantrekkelijker werk en wendbaarheid binnen functies.

SDG 9 – Industrie, innovatie en infrastructuur

Doel: Veerkrachtige infrastructuren en innovatie stimuleren.

Bijdrage Achterhoek Verbindt AI: De aanpak bouwt voort op bestaande regionale structuren zoals innovatiecentra en onderwijsinstellingen. Door die slim met elkaar te verbinden ontstaat een lerend ecosysteem voor toepassing van AI in de praktijk.

SDG 17 – Partnerschappen om doelen te bereiken

Doel: Versterken van samenwerkingen voor duurzame ontwikkeling.

Bijdrage Achterhoek Verbindt AI: Het programma zoekt nadrukkelijk samenwerking met bestaande partners zoals AI Hub Oost, OostNL, VNO-NCW, Datagedreven Achterhoek, Achterhoek Verbindt, onderwijs, innovatiecentra en Provincie Gelderland. Samenwerking wordt niet opgelegd, maar ontstaat waar doelen en belangen samenkomen.

Waaruit blijkt dat er draagvlak is bij de drie O's? Welke organisaties zijn betrokken bij het project?

d.

Het draagvlak voor Achterhoek Verbindt AI blijkt uit de brede vertegenwoordiging en actieve betrokkenheid van partners uit alle drie de O's (ondernemers, onderwijs en overheid) bij de ontwikkeling en uitvoering van het programma. De aanpak is in co-creatie tot stand gekomen binnen de thematafel Smart Werken & Innovatie van Regio Achterhoek, waar vertegenwoordigers van deze drie domeinen structureel samenwerken. Daarnaast blijkt het draagvlak uit:

- De ambitie dat meer deelnemers deelnemen aan de bestaande en nieuw op te zetten leerkringen rondom AI en digitalisering.
- De aanwezigheid van tien sectorverbinders die elk een achterban vertegenwoordigen binnen hun sector.
- De betrokkenheid van onderwijsinstellingen en innovatiecentra die AI integreren in hun praktijkonderwijs en onderzoek.
- De bestuurlijke steun van Regio Achterhoek en de aansluiting op bestaande programma's zoals Datagedreven Achterhoek, Achterhoek Verbindt en AI Hub Oost.

We zijn bekend met de initiatieven EDIH en RCT Gelderland, de grootste providers met bestaande vouchers. En ook met het de leerkringen in samenwerking met CIVON en OostNL. De aangesloten sectorverbinders hebben hier hun verbinding mee: zo leren we van en met een regionale, maar ook provinciale, aanpak. Dit maakt echter niet dat er een dubbeling in vouchers ontstaat: EDIH en digitaliseringsvouchers zijn enkel voor de maakindustrie, waar wij juist over de sectoren heen kijken. De vouchers binnen Achterhoek Verbindt AI onderscheiden zich doordat we tussen deelnemers en sectoroverstijgend leren.

Wat is de regionale impact van dit project?

e.

Achterhoek Verbindt AI

Achterhoek Verbindt AI versterkt de economische, sociale en kennisinfrastructuur van de Achterhoek door AI en datagedreven werken mensgericht en toegankelijk te maken. Het programma draagt concreet bij aan de doelen uit de Achterhoek Visie 2030 en de Regio Deal Achterhoek II.

Economisch

Organisaties in tien sectoren leren AI praktisch toepassen, wat leidt tot hogere arbeidsproductiviteit, slimme inzet van data en nieuwe manieren om waarde te creëren. Dit versterkt de concurrentiekracht en innovatiecapaciteit van het regionale mkb.

Arbeidsmarkt & onderwijs

Via leerkringen wordt leren op de werkvloer gestimuleerd. AI helpt organisaties efficiënter te werken en tekorten te verlichten. Onderwijs en bedrijfsleven trekken samen op om vaardigheden te ontwikkelen die passen bij een digitale werkpraktijk.

Maatschappelijk

Toepassing van AI verlicht werkdruk in vitale sectoren en stimuleert kennisdeling tussen organisaties. De mensgerichte benadering van Achterhoek Verbindt A draagt bij aan vertrouwen in technologie en zorgt voor breed draagvlak voor innovatie.

Structureel

Het programma legt een duurzame infrastructuur neer met programmaleiding, sectorverbinders, leerkringen en projecten. Daarmee wordt de Achterhoek een voorbeeldregio voor nuchtere, praktische en mensgerichte inzet van AI.

9 Kunt u de BTW op dit project verrekenen?

- Ja (dan onderstaand bij 10. de kosten excl. BTW weergeven)
- Nee (dan onderstaand bij 10. de kosten incl. BTW weergeven)
- Gedeeltelijk

1 Totale kosten en financiering

- 0** Vul het 8RHK begrotingsformat (bijlage 4, apart Excelbestand) in en voeg deze bij. Deze maakt onderdeel uit van deze aanvraag!
(Vermeld onderstaand de gegevens uit het begrotingsformat, tabblad Totaaloverzicht, groene regels)

Totale kosten (overnemen van tabblad)	€ 280.000,-
--	--------------------

Cofinanciering vanuit aanvrager en andere O's (overnemen van tabblad)	€ 140.000,-
Gevraagde subsidie Regiodeal (overnemen van tabblad)	€ 140.000,-
Totale financiering	€ 280.000,-

+

---

1 Communicatie

1 Op welke wijze en welke momenten wordt over het project gecommuniceerd?

Wanneer het project van start gaat, hoort op alle communicatie-uitingen die vanuit u uitgaan (website, drukwerk, bouwboarden, etc.) het logo van de provincie Gelderland en het logo van 8RHK ambassadeurs te staan. Zie daarvoor deze [toolkit](#). Voor verdere afstemming over communicatie (inhoud en momenten) neemt u contact op via communicatie@8rhk.nl.

De communicatie binnen Achterhoek Verbindt AI richt zich op zichtbaarheid, verbinding en activering. Door praktijkvoorbeelden, voortgang en leerervaringen te delen, stimuleert het programma deelname en versterkt het de samenwerking binnen én tussen sectoren. Het uitgangspunt: niet iets nieuws optuigen, maar slim aanhaken bij wat er al is.

Kanalen & structuren

Achterhoek Verbindt AI maakt gebruik van bestaande regionale communicatiekanalen en netwerken:

- Tessa Verbindt en Achterhoek Verbindt: als centrale platforms voor verhalen, agenda's, updates en het koppelen van vragen aan de juiste verbinder of leerkring;
- Partnerbijeenkomsten: van o.a. VNO-NCW, Rabobank en innovatiecentra, als momenten om zichtbaar te zijn en verbinding te leggen;
- Onderwijskanalen: via Saxion, Graafschap College, HAN, Radboud Universiteit, Universiteit Twente en Achterhoek VO wordt ook de jongere generatie bereikt;
- Leerkringen en projecten: spelen zelf een actieve rol in de communicatie. Ze vormen hét podium voor kennisdeling: deelnemers delen ervaringen, successen, drempels en inzichten – zowel binnen hun kring als daarbuiten.

---

1 Mogelijke risico's en aandachtspunten

2

1. Snel veranderende technologie

Risico: Plannen of kennis kunnen snel verouderen.

Beheersing: Flexibele, modulaire aanpak waarbij via leerkringen en sectorverbinders elk kwartaal nieuwe thema's kunnen worden toegevoegd.

2. Beperkte capaciteit bij partners

Risico: Wisselende inzet van onderwijs, bedrijven en instellingen.

Beheersing: Duidelijke overlegstructuur en prioritering per kwartaal; brede betrokkenheid van meerdere partijen spreidt de inzet.

3. Onzekerheid in cofinanciering

Risico: Vertraging bij inzet van private of onderwijsmiddelen.

Beheersing: Deeluitvoering mogelijk per leerkring of project; externe fondsen worden actief verkend.

4. Versnippering van initiatieven

Risico: Overlap met bestaande programma's.

Beheersing: AI Makelaar en sectorverbinders stemmen actief af binnen het regionale ecosysteem.

5. Verlies van kennis

Risico: Inzichten verdwijnen bij verloop van mensen of projecten.

Beheersing: Centrale kennisbank met vaste formats voor borging van opbrengsten uit leerkringen en projecten.

6. Lage adoptie bij mkb

Risico: Kleinere bedrijven starten niet door onbekendheid of complexiteit.

Beheersing: Sectorverbinders zorgen voor laagdrempelige kennismaking, herkenbare toepassingen en delen van succesverhalen.

7. Wendbaarheid van onderwijs

Risico: Onderwijs sluit niet altijd tijdig aan op praktijk.

Beheersing: docenten participatie in leerkringen en kwartaaloverleg met onderwijs waarborgen aansluiting.

8. Onduidelijkheid over rollen en regie

Risico: Onbalans tussen sturing en ruimte.

Beheersing: Heldere rolverdeling tussen AI Makelaar (regie) en sectorverbinders (uitvoering), met regelmatige afstemming.

---

1 Is een Europese aanbesteding noodzakelijk?

3 (zie bijlage 5)

Ja

Nee

---

1 Is er sprake van staatssteun?

4 (zie bijlage 6)

Ja

Geef onderstaand aan op basis van welke verordening geoorloofde staatssteun mogelijk is

AGVV, artikel:

LVV, artikel:

DAEB

De-minimis (indien van toepassing, vul dan de algemene de-minimisverklaring in (zie bijlage 6))

Nee

---

15. Gegevens aanvrager

S.v.p. gegevens invullen in 'Aanvraagformulier project Achterhoek Visie 2030 – deel II' (graag als apart document meesturen i.v.m. AVG regels).

Ondertekening

Aldus naar waarheid ingevuld en ondertekend.

Met de ondertekening van dit aanvraagformulier stemt u ermee in dat de informatie in dit aanvraagformulier openbaar is en dat het voor de uitvoering van onze werkzaamheden (beoordeling en besluitvorming) noodzakelijk is dat de bijlagen gedeeld worden met personen die betrokken zijn bij de beoordeling van de aanvraag. Zie ook onze [privacyverklaring](#).

Plaats:

Datum:

Naam:

Functie:

Paraaf:

BIJLAGEN

1. Doelen Achterhoek Visie 2030
2. Springplanken Regio Deal 'Hoger Springen, Krachtiger Landen
3. Sustainable Development Goals (SDG's)
4. 8RHK begrotingsformat (apart Excelbestand)
5. Aanbestedingsschema
6. Staatssteun, vrijstellingsgronden en de-minimis

Bijlage 1

Doelen Achterhoek Visie 2030

Onderwijs & Arbeidsmarkt

1. De tekorten op de arbeidsmarkt zijn teruggedrongen.
2. Talenten van de beroepsbevolking zijn benut door betere aansluiting vervolgopleidingen op de vraag vanuit de arbeidsmarkt en door het verhogen van de flexibiliteit door een Leven Lang Ontwikkelen.
3. Een inclusieve arbeidsmarkt waarbij oog is voor de gehele beroepsbevolking en kansgelijkheid is toegenomen.
4. Grensoverschrijdende en bovenregionale samenwerking is toegenomen gericht op het oplossen van het tekort aan juist gekwalificeerde arbeidskrachten.

Smart werken & Innovatie

1. De Achterhoek ontwikkelt en implementeert de productie van de toekomst door technologische innovatie.
2. De Achterhoek beschikt over inventief vakmanschap en de werknemers van de toekomst door sociale innovatie.
3. Gezamenlijke innovatie en crossovers tussen sectoren worden bevorderd. Het netwerk buiten onze regio wordt verder ontwikkeld. De Achterhoek is hét open innovatiesysteem van Nederland.
4. De Achterhoek draagt met haar innovatief vermogen bij aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken.
5. De Achterhoek is dé stage- en afstudeerregio van Nederland.

Mobiliteit & Bereikbaarheid

1. De CO2 uitstoot van het verkeer en vervoer is verminderd.
2. De infrastructuur is robuust en toegankelijk waardoor de bereikbaarheid van en in de Achterhoek is toegenomen.
3. Door de inzet van digitalisering en deelcultuur zijn er slimme vervoersvoorzieningen.

Circulaire economie & Energietransitie

1. De Achterhoek ontwikkelt en implementeert oplossingen voor energiebesparing, duurzame opwekking en om zelfvoorzienend te worden.
2. De agro foodsector is koploper in kringlooplandbouw door hoogwaardig benutten en gebruik van (bio)grondstoffen en biomassa en recycling van reststromen.
3. Bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties transformeren hun (bedrijfs)processen en gaan efficiënter om met (primaire) grondstoffen.
4. In de gebouwde omgeving en infrastructuur zijn (hernieuwbare) grondstoffen efficiënter benut, worden hergebruikt en de levensduur verlengd.
5. Broeikasgasemissies CO2 en stikstof zijn gereduceerd en dragen door innovaties bij aan toename van de biodiversiteit.

Wonen & Vastgoed

1. De bestaande woningvoorraad is in 2030 meer toekomstbestendig (op duurzame wijze energiezuiniger gemaakt, deels afgekoppeld van gas en meer levensloopbestendig).
2. Er zijn voldoende nieuwe (betaalbare) woningen verantwoord en adaptief met zo veel mogelijk circulaire bouwmethoden toegevoegd.
3. In de periode 2023 – 2026 is een versnelling in de woningbouwproductie ingezet.
4. (Leegstaand) vastgoed is daar waar mogelijk getransformeerd naar wonen.
5. Er zijn innovatieve en duurzame manieren van wonen en bouwen ontwikkeld en gerealiseerd.

Gezondste regio

1. Er is een betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorg-, gezondheids- en ondersteuningsdiensten van hoge kwaliteit waar professionals met plezier werken.
2. De Achterhoek is de gezondste regio van Nederland door preventie en zorginnovatie, dit in samenhang met wonen, werken, leren en meedoen.
3. Achterhoekers zijn zelf (langer) verantwoordelijk voor hun gezondheid.

Bijlage 2

Springplanken Regio Deal Achterhoek II, 'Hoger Springen, Krachtiger Landen'

1.1 Springplank Gezondheid voorop

- Het ondersteunen van 2 tot 4 lokale initiatieven gericht op het van onderop anders organiseren, monitoren of financieren van ondersteuning en zorg;
- Het uitvoeren van innovatiepilots zoals 'zorg op afstand', met bijbehorende effectmeting op leefbaarheid en eigen regie;
- Het opzetten van een stimuleringsfonds voor projecten gericht op positieve gezondheid, preventie, leefstijl en sociale cohesie;
- Het inrichten van een Regionale digitale plek voor inwoners op het gebied van eigen regie en ouder worden;
- Het verder ontwikkelen van de integratie van Regionale data met een koppeling naar zorg, maatschappij en welzijn (Datagedreven Achterhoek).

1.2. Springplank Publieke mobiliteitsaanpak

- Het vormgeven en realiseren van een samenwerkingsstructuur waarin gemeenten, Regio, provincie en Rijk vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid werken aan het borgen van publieke mobiliteit;
- Integratie van vervoersvormen door bijvoorbeeld een gezamenlijke Governance, een mobiliteitscentrale en een integraal platform;
- Het verzamelen van data en deze gebruiken om te komen tot een soort dashboard/platform voor het inzichtelijk maken van verkeers- en mobiliteitsstromen (Datagedreven Achterhoek);
- Het uitbreiden van het Gaon-aanbod met 50 tot 100 deelfietsen en 10 tot 15 deelauto's;
- Het vergroten van het Gaon-netwerk met meer gebruikers en deelnemers (bedrijven en organisaties) onder meer door gedragsaanpak en marketingcampagnes;
- Het onderzoeken van een (grensoverschrijdend) MaaS-netwerk (Mobility As A Service);
- Het onderzoeken en realiseren van 2 tot 6 mobiliteitshubs;
- Het onderzoeken en realiseren van 2 tot 4 (grensoverschrijdende) fietsverbindingen.

1.3. Springplank Bouwen naar Achterhoekse identiteit

- Het starten van een Regionaal loket om bouwprojecten een eenduidige ingang te bieden en tot een snellere beoordeling van de kans te komen;
- Het verkennen van collectieve woonvormen, hiervoor start de Regio 2 tot 4 projecten op;
- Het vergunnen van 500 tot 750 woningen in kleine projecten en het versnellen van het proces hiervoor;
- Het uitbreiden van 30 tot 40 kernen met een 'kleiner' project waarin ook de leefbaarheid en sociale verbondenheid worden meegenomen.

1.4. Springplank Datagedreven Achterhoek

- Het ontwikkelen en coördineren van een 30-data ecosysteem. Hierin is data toegankelijk voor de partners in de samenwerking, met lerende doe-netwerken. Bijvoorbeeld voor de ketensamenwerking in de zorg, het verder door ontwikkelen van slimme mobiliteit en het gebruik van reststromen;

- Het experimenteren met 2 tot 4 goed evalueerbare pilots 'Self-Sovereign Identity' (SSI) waarin enkele Achterhoekse 30 partners samen hun inwoners/leden/cliënten/klanten eigen regie over hun data hebben gegeven;
- Het starten van een Europese samenwerking in EDIH-verband (European Digital Innovation Hubs)..

2.1 Springplank Inclusieve arbeidsmarkt

- Het onbenut arbeidspotentieel is in beeld en er is een programma over hoe een groot deel van deze groep te bereiken en te activeren is;
- Het begeleiden van 300 tot 400 mensen van het onbenut arbeidspotentieel naar duurzaam werk;
- Het opzetten van een kenniscentrum inclusieve technologie. Binnen dit centrum ontsluiten we kennis, advisering en dienstverlening voor en door partners binnen de Achterhoek;
- Het uitvoeren van een programma (inclusief taaltraining) om asielzoekers en statushouders sneller inzetbaar te krijgen voor de arbeidsmarkt;
- De belemmeringen en blokkades die door werkgevers en werknemers worden ervaren rondom scholing en het aangaan van een duurzame match zijn in beeld gebracht;
- Er worden ten minste twee oplossingsstrategieën uitgewerkt, de strategieën dragen bij aan het vergroten van de arbeidsproductiviteit. De strategieën worden getoetst binnen ten minste 3 bedrijven. De ervaringen worden gedeeld met partners binnen en buiten de Regio.

2.2 Springplank Bestrijding arbeidsmarktkrapte

- De aanpak om inwoners te helpen bij hun loopbaanontwikkelingsvraagstuk is verder ontwikkeld, zowel vanuit human capital als vanuit inclusiviteit binnen het toekomstig RWC;
- Er is ingezet om de leercultuur bij MKB bedrijven te bevorderen;
- Ten opzichte van de afgelopen periode worden er 20% meer opleidingsvouchers van Opijver toegekend aan deelnemers richting of voor MBO 1, MBO 2 en HBO 5 niveau, waarbij de focus ligt op de tekortsectoren;
- Het verstrekken van 1.000 opleidingsvouchers;
- Het uitvoeren van pilots gericht op het behouden van medewerkers en pilots gericht op de wendbaarheid van werknemers en werkzoekenden voor de 3 kraptesectoren;
- Het opzetten van een stimuleringsprogramma voor leerlingen, studenten en zij-instromers gericht op het kiezen voor de krapte sectoren;
- Het Grensland College is bestendig qua instroom en doorontwikkeld door het aanbieden van meer AD (Associate Degree) opleidingstrajecten;
- Er zijn verschillende sessies met Duitse partners gehouden om tot een gezamenlijke aanpak voor werken en leren aan beide zijden van de grens te verkennen.

3.1 Springplank Verdienvermogen breed bedrijfsleven

- Er is in kaart gebracht welke ondernemers behoefte hebben aan ondersteuning bij innovatie-, arbeidsmarkt- en verduurzamingsvraagstukken en hoe zij bij kunnen dragen aan maatschappelijke transitie;
- Het open innovatiesysteem is verder versterkt voor de juiste doelgroepen in het brede MKB;
- 100 tot 120 bedrijven worden gestimuleerd om sleuteltechnologieën, waaronder Artificial Intelligence verder te implementeren, rekening houdend met bestaand aanbod;

- Het organiseren van voldoende capaciteit van verbinders om samenwerking, ontwikkeling en innovatie op de transitie aan te jagen;
- Het op eigen benen laten staan van de innovatiecentra die strak aansluiten op de behoeften van de ondernemers;
- Het vestigingsklimaat in de Achterhoek is verbeterd;
- Het investeren in capaciteit (netwerkmakelaar) over de grens. Deze makelaar verbindt Nederlandse en Duitse ondernemers, organisaties en initiatieven met elkaar. Naast Kreis Bocholt is dit ook met andere Duitse grensgemeenten gedaan.

3.2 Springplank Biobased Achterhoek

- Ingezet wordt op het realiseren van een vezelketen met 500 hectare vezelteelt;
- Het ontwikkelen van kennis- en leerprogramma's met onderwijs, ondernemers en overheden die actoren stimuleren hun bestaande werkwijze, opdrachtgeverschap en bedrijfsvoering aan te passen;
- Het uitvoeren van 3 tot 6 innovatieprojecten;
- Het vergroten van bewustwording, kennis en inzicht bij particulieren, gemeenten, woningcorporaties en bedrijven door innovaties, voorbeeldprojecten, kenniskringen en publiekscampagnes;
- Het uitvoeren van een sociaaleconomische verkenning om inzicht te krijgen welke activiteiten kansrijk zijn en wat daarvoor nodig is;
- Het ontwikkelen van nieuwe bestaansmodellen, verdienmodellen en biobased (woning)bouwconcepten die middels het toepassen van kennis van nieuwe teelten die bijdragen aan biodiversiteit, groenblauwe dooradering, natuur, klimaat en landschappelijke kwaliteit.

3.3 Springplank Innovatieve woningbouw

- Het starten van een innovatiecentrum voor innovatieve en duurzame woningbouw, waar onderwijs, de markt, corporaties en gemeenten samen de volgende stap kunnen zetten;
- 60 tot 70 Achterhoekse partijen hebben elkaar gevonden in trajecten rond het stimuleren van innovatie in de bouw;
- Het vergunnen van nieuwbouwplannen, doel is 30% innovatieve woningbouw in 2026;
- Het bouwen van 75 tot 150 woningen (in verschillende betaalbaarheidscategorieën) in voorbeeldprojecten die dienen als best practices in de woningbouw en helpen innovatie in bouw en proces te versnellen;
- Het opstarten van 6 tot 8 innovatieprojecten met kruisbestuivingen tussen verschillende sectoren.

3.4 Springplank Slimme energiegemeenschappen

- Het maken en doorvoeren van een aanpak met verduurzamingsmaatregelen voor 5 tot 10 bedrijventerreinen en 150 tot 200 bedrijven;
- Het uitvoeren van 2 tot 4 (deel)experimenten met lokale, collectieve oplossingen;
- De samenhang en regie in de energieketen versterken bij het aanpakken van de actuele vraagstukken en daarbij actief delen van kennis;
- Het ontwikkelen van scenario's voor een integrale benadering van energiegemeenschappen, waarvan 1 tot 2 (onderdelen hiervan) daadwerkelijk worden gerealiseerd. Gedacht wordt onder meer aan een energiegemeenschap met oplossingen voor delen van (virtuele) capaciteit om de onbalans in duurzame energieproductie en consumptie aan te pakken, waarvoor ruimte in regelgeving nodig is. Dit gaat om oplossingen voor 'wetcongestie';

- Het maken van concrete handelingsperspectieven voor energiebesparing en (gezamenlijk) gebruik van lokaal opgewekte duurzame energie voor inwoners, bedrijven en bedrijvenparken;
- Het verkennen van grensoverschrijdende energiegemeenschappen om opwek, opslag en gebruik over en weer te optimaliseren.

3.5 Springplank Toekomstige landbouw en duurzame voedselsystemen

- Het ondersteunen van 3-6 boerenexperimenten met kennis, waarvan resultaten benut zijn voor handelingsperspectieven en oplossingsrichtingen voor overheden, kenniskringen en onderwijs;
- Het ontwikkelen van een vernieuwend instrumentarium voor de bedrijfsvoering van de agrarische ondernemers en gebiedsgerichte aanpak;
- Het inzetten op meerdere lerende netwerken met kennissessies en praktijkbijeenkomsten (zo mogelijk in samenwerking met andere (experimenteer-)Regio's);
- Het ontwikkelen van werkbare (onderdelen van) oplossingen voor de transitie naar klimaatneutrale bedrijfsvoering melkveehouderij, door natuurinclusieve landbouw, technische oplossingen of aanpassing van dier en voeding;
- Het geven van oplossingsrichtingen voor het verduurzamen van de mineralenkringloop voor een gezonde bodem met een Achterhoekse bouwplan (zoals onderzoek nitraat, waterkwaliteit, droogte, bodemverbetering en biodiversiteit).

Bijlage 3

Sustainable Development Goals (SDG's)

Meld je initiatief ook aan bij Social Handprint Achterhoek! Via <https://socialhandprint.com/achterhoek/>

De Social Handprint Achterhoek is hét platform voor alle initiatieven in de Achterhoek op het gebied van brede welvaart en de Sustainable Development Goals (ook wel SDG's of Duurzame Ontwikkelingsdoelen genoemd). Met de Social Handprint kan je de positieve impact van jouw project op de samenleving zichtbaar maken en de maatschappelijke waarde die dat oplevert met betrekking tot de 17 Sustainable Development Goals.

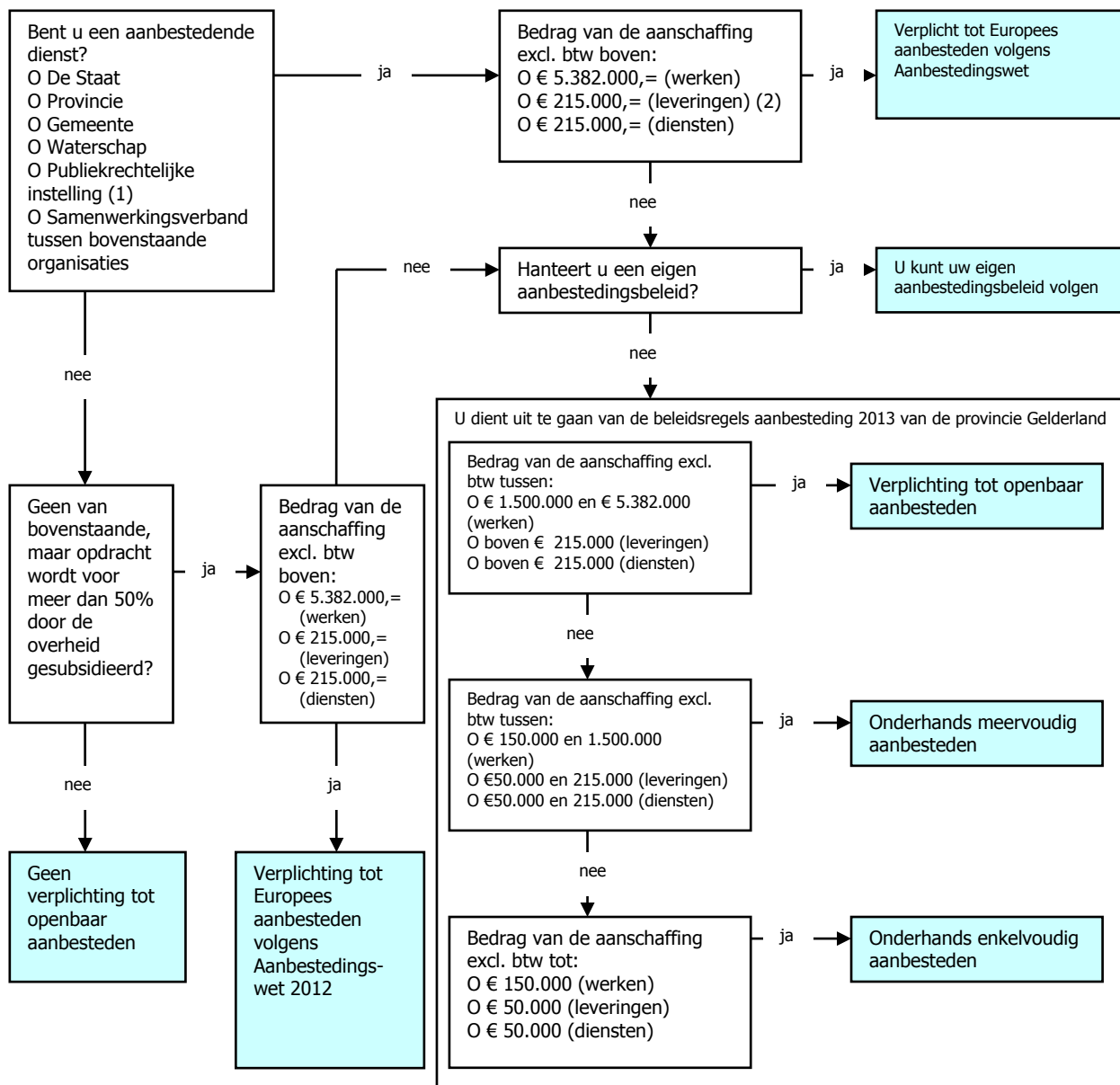
Regio Achterhoek is in 2021 aangewezen als eerste SDG-regio in Nederland. Met de Social Handprint stimuleert en faciliteert de Achterhoek alle initiatieven in de regio die met SDG's (willen) werken, om gebruik te maken van de Social Handprint. Via de door Social Handprint ontwikkelde tools krijgen niet alleen de initiatieven zelf, maar ook de regio als geheel een beter beeld van de maatschappelijke meerwaarde die we met elkaar in de regio bewerkstelligen. Bovendien kunnen initiatieven via de Social Handprint met elkaar in contact komen, van elkaar leren en ook aanspraak maken op andere impulsen die via de website in de toekomst ter beschikking worden gesteld.

In de Achterhoek Visie 2030 zijn vijf overkoepelende SDG's opgenomen en per thematafel nog specifieke SDG's. Hieronder staan de SDG's die in de Achterhoek Visie 2030 zijn opgenomen.

 <p>3 GOEDE GEZONDHEID EN WELZIJN</p>	Gezondheidszorg voor iedereen (Gezondste Regio)	 <p>10 ONGELIJKHEID VERMINDEREN</p>	Verminderen ongelijkheid binnen en tussen landen (Onderwijs & Arbeidsmarkt)
 <p>4 KWALITEITS-ONDERWIJS</p>	Inclusief, gelijkwaardig en kwalitatief onderwijs voor iedereen (Onderwijs & Arbeidsmarkt)	 <p>11 DUURZAME STEDEN EN GEMEENSCHAPPEN</p>	Maak steden veilig, veerkrachtig en duurzaam (overkoepelend, Mobiliteit & Bereikbaarheid, Wonen & Vastgoed, Gezondste Regio)
 <p>7 BETAALBARE EN DUURZAME ENERGIE</p>	Toegang tot betaalbare en duurzame energie voor iedereen (Mobiliteit & Bereikbaarheid, Circulaire economie & Energietransitie, Wonen & Vastgoed)	 <p>12 VERANTWOORDE CONSUMPTIE EN PRODUCTIE</p>	Duurzame consumptie en productie (overkoepelend, Smart Werken & Innovatie, Circulaire economie & Energietransitie, Wonen & Vastgoed)
 <p>8 EERLIJK WERK EN ECONOMISCHE GROEI</p>	Inclusieve, economische groei, werkgelegenheid en fatsoenlijk werk voor iedereen (overkoepelend, Onderwijs & Arbeidsmarkt, Smart werken & Innovatie, Gezondste Regio)	 <p>15 LEVEN OP HET LAND</p>	Beschermen van ecosystemen, bossen en biodiversiteit (Ruimtelijke opgave)
 <p>9 INDUSTRIE, INNOVATIE EN INFRASTRUCTUUR</p>	Infrastructuur voor duurzame industrialisatie (overkoepelend, Smart werken & Innovatie, Mobiliteit & Bereikbaarheid, Circulaire economie & Energietransitie)	 <p>17 PARTNERSCHAP OM DOELSTELLINGEN TE BEREIKEN</p>	Versterken van het mondiaal partnerschap om doelen te bereiken (overkoepelend en voor alle thema's)

Bijlage 5 Aanbestedingsschema

Het onderstaande schema is bedoeld als ondersteuning en er kunnen geen rechten aan worden ontleend. De drempelbedragen kunnen jaarlijks wijzigen en er kunnen zich altijd uitzonderlijke situaties voordoen waarin dit schema niet voorziet. Voor specifieke informatie en actuele bedragen kunt u terecht op www.europadecentraal.nl.

Bijlage 6

Staatssteun, vrijstellingsgronden en de-minimis

Staatssteun en vrijstellingsgronden

Meer informatie over staatssteun is te vinden op de website van Europa Decentraal:

[Europa Decentraal - staatssteun](#)

Indien de link niet werkt, gaat u naar:

<https://europadecentraal.nl/onderwerp/staatssteun/>

De-minimis

Meer informatie over de-minimis is te vinden op de website van Europa Decentraal:

[Europa Decentraal - de-minimis](#)

Indien de link niet werkt, gaat u naar:

<https://europadecentraal.nl/onderwerp/staatssteun/vrijstellingsmogelijkheden/de-minimis/>

De algemene **de-minimisverklaring** treft u hier aan:

[Europa Decentraal - Verklaring de-minimis](#)

Indien de link niet werkt, gaat u naar:

https://europadecentraal.nl/wp-content/uploads/2024/06/78744_EZK_de-minimisverklaring_Algemeen_TG.pdf

Rapport van bevindingen Projecten Achterhoek Visie 2030

1.	Naam project:	Achterhoek Verbindt AI	
2.	Betrokken Thematafel(s):	Smart werken & Innovatie	
3.	Doel/effect van het project:	Het doel van Achterhoek Verbindt AI is het versnellen van de toepassing van AI in het brede mkb in de Achterhoek, in nauwe samenwerking met onderwijs en overheid. Dit gebeurt door deelnemers (mkb – onderwijs – overheid) op een praktische, laagdrempelige en vraaggestuurde manier gezamenlijk te laten leren, experimenteren en toepassen.	
4.	Looptijd van het project: <i>(start- en einddatum)</i>	01-07-2026 t/m 31-12-2028	
5.	Toetsingscriteria waaraan de aanvraag moet voldoen:		
	Criterium	Voldoet	Toelichting
	Het project levert een substantiële bijdrage aan de doelstellingen van de Achterhoek Visie 2030:	Ja	<p>Smart Werken & Innovatie</p> <ul style="list-style-type: none"> • De Achterhoek ontwikkelt en implementeert de productie van de toekomst door technologische innovatie. • De Achterhoek beschikt over inventief vakmanschap en de werknemers van de toekomst door sociale innovatie. • Gezamenlijke innovatie en crossovers tussen sectoren worden bevorderd. Het netwerk buiten onze regio wordt verder ontwikkeld. De Achterhoek is hét open innovatiesysteem van Nederland. • De Achterhoek draagt met haar innovatief vermogen bij aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. <p>Het project levert ook een bijdrage aan de doelstellingen van de thematafel Onderwijs en Arbeidsmarkt.</p>
	Aan welke streefwaarden van de Achterhoek Visie 2030 wordt een bijdrage geleverd?	<ul style="list-style-type: none"> • Economie bloeit • Voldoende arbeidskrachten en werkgelegenheid voor iedereen • Goede scholing beschikbaar 	
	Er is voldoende draagvlak bij de drie O's voor het project:	Ja	De aanvraag is in co-creatie tot stand gekomen binnen de thematafel SWI waar de vertegenwoordigers van de drie domeinen samenwerken. Daarnaast is er draagvlak door de deelnemers (mkb – onderwijs – overheid), door de sectorverbinders uit verschillende sectoren, door de betrokkenheid van onderwijsinstellingen en de innovatiecentra en door de aansluiting op bestaande programma's als Datagedreven Achterhoek, Achterhoek Verbindt en AI Hub Oost.

	Het project heeft voldoende regionale impact:	Ja	Zowel op economisch, sociaal en maatschappelijk niveau. Het project zorgt voor een infrastructuur met een AI-makelaar, leerkringen, hosts en sectorverbinders. De verbinders zijn verdeeld over de gehele regio en de Achterhoekse gemeenten kunnen via DatalabGO deelnemen aan leerkringen.
	De begroting is sluitend:	Ja	
6.	Wordt er een bijdrage vanuit de Regio Deal Achterhoek gevraagd?	Ja	
	Zo ja, voor welke springplank?	3.1 Verdienvermogen breed bedrijfsleven	
	Aan welke resultaten uit het convenant Regio Deal Achterhoek II draagt het project bij?	<ul style="list-style-type: none"> • 100 tot 120 bedrijven worden gestimuleerd om sleuteltechnologieën, waaronder Artificial Intelligence verder te implementeren, rekening houdend met bestaand aanbod. 	
7.	Opmerkingen vanuit subsidieadviseur		
	n.v.t.		
8.	Afstemming met andere Thematafel(s):	n.v.t.	
9.	Bevindingen Thematafel schriftelijke ronde – mei 2026		
	<p>De thematafel ziet het project als relevant en passend binnen de koers van de thematafel SW&I. De verbinding met Achterhoek Verbindt, de sectorverbinders en het regionale ecosysteem wordt positief gewaardeerd.</p> <p>Wel worden enkele aandachtspunten meegegeven voor de uitvoering. AI moet nadrukkelijk als middel worden ingezet en niet als standaardoplossing voor ieder ondernemersvraagstuk. Goede vraagarticulatie blijft daarom belangrijk.</p> <p>Daarnaast is afstemming nodig met bestaand aanbod, zoals EDIH (Provincie Gelderland) om overlap te voorkomen en voor ondernemers duidelijk te maken waarin de AI-leerkringen zich onderscheiden.</p> <p>Verder wordt gevraagd om de verbinding met andere thematafels en programma's, zoals Onderwijs & Arbeidsmarkt, SmartHub Development en het toekomstige humanoids-project, verder te verkennen. Ook kan worden bekeken of AI of technologie-implementatie als appelboor-thema binnen Achterhoek Verbindt kan worden benut.</p> <p>Tot slot is aandacht gevraagd voor de post kennisinfrastructuur. Waar mogelijk moet worden aangesloten bij bestaande structuren, zoals Tessa Verbindt en Achterhoek Verbindt, om versnippering te voorkomen.</p> <p>Deze aandachtspunten worden meegenomen in de verdere uitwerking en uitvoering van het project.</p>		

Besproken in Thematafel:	Schriftelijke ronde in mei 2026
Datum:	27 mei 2026

Fantastisch dat u een project aanmeldt voor de Achterhoek Visie 2030. Om te beoordelen of het project past binnen de visie, vragen wij u dit formulier volledig in te vullen. U kunt het ingevulde formulier sturen naar de betreffende programmaregisseur, die zal daarna zo spoedig mogelijk contact met u opnemen.

Aanvraagformulier project Achterhoek Visie 2030 – deel I

Projecten dienen te voldoen aan de Nadere regels Projecten Achterhoek Visie 2030 (te vinden op www.8rhk.nl/beschikking)

1 Naam project	Uitvoeringsprogramma Leven Lang Ontwikkelen – fase 1: programmatische ondersteuning
2 Primaire Thematafel	Onderwijs & Arbeidsmarkt
3 Aanvrager (dit moet een rechtspersoon zijn)	Stichting Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie Oost-Gelderland (Graafschap College)
4 Looptijd (startdatum en einddatum vermelden)	1 mei 2026 – 31 december 2028

5 Doel van het project

(Korte omschrijving van hetgeen je wilt bereiken met dit project)

Het doel van dit project is het realiseren van programmatische regie en uitvoeringskracht voor de eerste fase van het programma Leven Lang Ontwikkelen (LLO) in de Achterhoek.

Het project zorgt ervoor dat de geprioriteerde projectlijnen worden vertaald naar concrete, uitvoerbare en financierbare projecten. Dit gebeurt door het ondersteunen van initiatiefnemers en partners bij het ontwikkelen, concretiseren en formaliseren van projectplannen, samenwerking en financiering.

Hiermee fungeert het project als een ontwikkel- en investeringsversneller: het maakt projecten investeringsklaar en zorgt ervoor dat daadwerkelijke uitvoering van LLO-activiteiten in de regio versneld kan starten.

6 Projectbeschrijving

(Beschrijf kort welke activiteiten je tijdens dit project gaat uitvoeren. Voeg eventueel een uitgebreid projectplan als bijlage toe)

Het project richt zich op het inrichten en uitvoeren van programmamanagement voor het programma Leven Lang Ontwikkelen (LLO) in de Achterhoek, als verbindende schakel tussen strategische agenda en concrete uitvoering. Het project fungeert daarmee als ontwikkel- en investeringsversneller voor LLO-initiatieven in de regio

De activiteiten bestaan uit:

- het operationaliseren van de uitvoeringsagenda naar concrete projectplannen per projectlijn (projectlijnen 1, 2, 3 en 6*);
- het begeleiden van projectleiders en partners bij het uitwerken van de project(lijn)en;
- het voorbereiden, schrijven en indienen van regiodealaanvragen waar passend;
- het organiseren van werksessies en afstemming tussen onderwijs, overheid en werkgevers (30-samenwerking), evenals de vakbonden en S-BB;
- het opstellen en formaliseren van samenwerkingsovereenkomsten per projectlijn;
- het inrichten van een centrale programmasturing (governance, monitoring en rapportage);
- het bewaken van onderlinge verbinding en samenhang tussen de projectlijnen;
- het verzorgen van communicatie, kennisdeling en stakeholdermanagement;
- het borgen van financiële verantwoording en controle.

De programmamanager vervult hierin een onafhankelijke en verbindende rol, gericht op het doorbreken van stagnatie, het versterken van samenwerking en het realiseren van voortgang op de projectlijnen. Zonder deze programmatische regie bestaat het risico dat projecten versnipperd blijven, initiatiefnemers onvoldoende samen optrekken en concrete uitvoering uitblijft of vertraagt. Het project adresseert daarmee een cruciale randvoorwaarde voor het realiseren van de LLO-doelstellingen in de regio.

*projectlijn 6 is in eerste instantie niet als prioriteit benoemd in de Uitvoeringsagenda LLO. Echter, voor projectlijn 6 (Leidinggeven aan Groei Achterhoek) is reeds sprake van concrete commitment: VNO-NCW heeft toegezegd gedurende de eerste twee jaar capaciteit in te brengen in de vorm van cofinanciering in kind. Gezien de directe meerwaarde voor het mkb en de bijdrage aan het versterken van de regionale leercultuur, wordt deze projectlijn meegenomen in de eerste uitvoeringsfase van het programma.

---

7 Beoogde resultaten

(Kort en concreet vermelden, moeten meetbaar zijn)

Het project levert de volgende concrete en meetbare resultaten op:

- Voor minimaal 3 projectlijnen zijn uitgewerkte en gedragen projectplannen opgesteld en financiële dekking voor uitvoering geregeld cq aangevraagd (i.e. regiodealaanvragen of een andere financiering);
- Voor de overige projectlijn is een uitgewerkt en gedragen projectplan inclusief uitvoerings- en financieringsstrategie opgesteld;
- Per projectlijn zijn samenwerkingsovereenkomsten opgesteld en bestuurlijk afgestemd;
- Er zijn minimaal 12 werksessies georganiseerd met betrokken partners;
- De programmatische governance (structuur, overleg en besluitvorming) is ingericht en functioneert;
- Er is een werkend monitorings- en rapportagesysteem ingericht;
- Minimaal 3 projecten zijn investeringsklaar en gereed voor uitvoering of financieringsbesluitvorming.

De resultaten dragen direct bij aan het versneld realiseren van concrete LLO-activiteiten in de regio.

---

8 Bijdrage aan Achterhoek Visie 2030

a. Aan welke doelen van de Visie 2030 levert dit project een bijdrage (**zie bijlage 1**)?
(betreffende doelen uit bijlage 1 vermelden!)

Dit project draagt bij aan de volgende doelen uit de Achterhoek Visie 2030 (Onderwijs & Arbeidsmarkt):

- De tekorten op de arbeidsmarkt zijn teruggedrongen;
- Talenten van de beroepsbevolking zijn benut door betere aansluiting van opleidingen op de vraag vanuit de arbeidsmarkt en door het versterken van Leven Lang Ontwikkelen;
- Een inclusieve arbeidsmarkt waarbij oog is voor de gehele beroepsbevolking en kansgelijkheid is toegenomen;
- Grensoverschrijdende en bovenregionale samenwerking is toegenomen.

Het project levert hieraan een bijdrage door het versnellen van concrete LLO-projecten die gericht zijn op het benutten van talent, het versterken van vaardigheden en het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

---

b. Aan welke springplanken en resultaten van de Regio Deal Achterhoek II 'Hoger Springen, Krachtiger Landen' levert dit project een bijdrage (**zie bijlage 2**)?
(betreffende resultaten uit bijlage 2 vermelden!)

Het project levert een bijdrage aan de volgende springplanken en resultaten uit de Regio Deal Achterhoek II:

Springplank 2.1 Inclusieve arbeidsmarkt:

- "Het onbenut arbeidspotentieel is in beeld en er is een programma over hoe een groot deel van deze groep te bereiken en te activeren is";
  - "De belemmeringen en blokkades die door werkgevers en werknemers worden ervaren rondom scholing en het aangaan van een duurzame match zijn in beeld gebracht".
-

Springplank 2.2 Bestrijding arbeidsmarktkrapte:

- “De aanpak om inwoners te helpen bij hun loopbaanontwikkelingsvraagstuk is verder ontwikkeld”;
- “Er is ingezet om de leercultuur bij MKB bedrijven te bevorderen”;
- “Het uitvoeren van pilots gericht op het behouden van medewerkers en pilots gericht op de wendbaarheid van werknemers en werkzoekenden voor de kraptesectoren”.

Het project draagt hieraan bij door de randvoorwaarden te creëren voor de ontwikkeling en realisatie van concrete projecten binnen deze thema’s, door deze projecten investeringsklaar te maken en samenwerking te organiseren .

-
- c. Aan welke SDG’s (Sustainable Development Goals) levert dit project een bijdrage (**zie bijlage 3**)? (betreffende SDG’s uit bijlage 3 vermelden!)

Meld je initiatief ook aan bij Social Handprint Achterhoek! Via <https://socialhandprint.com/achterhoek/> (toelichting: zie bijlage 3).

Het project draagt bij aan de volgende Sustainable Development Goals (SDG’s):

- SDG 4: Kwaliteitsonderwijs – door het versterken van Leven Lang Ontwikkelen en toegang tot leer- en ontwikkelmogelijkheden;
- SDG 8: Waardig werk en economische groei – door het verbeteren van inzetbaarheid en arbeidsmarktpositie van inwoners;
- SDG 10: Ongelijkheid verminderen – door het activeren van onbenut arbeidspotentieel en het bevorderen van inclusie;
- SDG 17: Partnerschappen om doelstellingen te bereiken – door het versterken van samenwerking tussen onderwijs, overheid en werkgevers.

Het project draagt bij aan brede welvaart in de regio door het versterken van vaardigheden, participatie en duurzame inzetbaarheid.

-
- d. Waaruit blijkt dat er draagvlak is bij de drie O’s? Welke organisaties zijn betrokken bij het project?

Het project is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met regionale partners binnen het LLO-programma. Er is breed draagvlak vanuit de drie O’s (onderwijs, overheid en ondernemers).

Betrokken partijen zijn onder andere:

- Arbeidsmarktregio Achterhoek;
- Gemeenten in de Achterhoek;
- UWV;
- S-BB;
- Werkgeversorganisaties (waaronder VNO-NCW);
- Vakbonden FNV en CNV;
- Onderwijsinstellingen in de regio.

Voor de geprioriteerde projectlijnen zijn reeds initiatiefnemers en beoogde projectleiders benoemd. Het project ondersteunt deze partijen bij het concretiseren en realiseren van hun initiatieven.

De penvoerder vervult de rol van programmamanager en is verantwoordelijk voor de integrale aansturing van het programma (met behulp van de projectleiders per projectlijn).

-
- e. Wat is de regionale impact van dit project?

De regionale impact van dit project is groot, omdat het een cruciale randvoorwaarde vormt voor de uitvoering van het programma Leven Lang Ontwikkelen in de Achterhoek.

Door het realiseren van programmatische regie en uitvoeringskracht worden concrete projecten versneld ontwikkeld en gerealiseerd. Dit draagt bij aan:

- het verminderen van arbeidsmarktkrapte in tekortsectoren;
  - het beter benutten van onbenut arbeidspotentieel;
  - het versterken van digitale en basisvaardigheden;
-

- het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt;
- het stimuleren van een leercultuur binnen bedrijven.

Zonder dit project bestaat het risico dat initiatieven versnipperd blijven en onvoldoende tot uitvoering komen. Het project fungeert als versneller en hefboom: het maakt vervolgprijzen mogelijk en versnelt de realisatie van de doelstellingen van het regionale LLO-programma.

9 Kunt u de BTW op dit project verrekenen?

- Ja (dan onderstaand bij 10. de kosten excl. BTW weergeven)
 Nee (dan onderstaand bij 10. de kosten incl. BTW weergeven)
 Gedeeltelijk

10 Totale kosten en financiering

Vul het 8RHK begrotingsformat (bijlage 4, apart Excelbestand) in en voeg deze bij. Deze maakt onderdeel uit van deze aanvraag!

(Vermeld onderstaand de gegevens uit het begrotingsformat, tabblad Totaaloverzicht, groene regels)

Totale kosten (overnemen van tabblad)	€ 441.439
--	------------------

Cofinanciering vanuit aanvrager en andere O's (overnemen van tabblad)	€ 224.550	
Gevraagde subsidie (overnemen van tabblad)	€ 216.889	
Totale financiering	€ 441.439	+

11 Communicatie

Op welke wijze en welke momenten wordt over het project gecommuniceerd?

Wanneer het project van start gaat, hoort op alle communicatie-uitingen die vanuit u uitgaan (website, drukwerk, bouwboarden, etc.) het logo van de provincie Gelderland en het logo van 8RHK ambassadeurs te staan. Zie daarvoor deze [toolkit](#). Voor verdere afstemming over communicatie (inhoud en momenten) neemt u contact op via communicatie@8rhk.nl.

Communicatie vindt plaats via:

- regionale bijeenkomsten en werksessies;
- communicatiekanalen van betrokken partners (waaronder 8RHK, gemeenten en onderwijsinstellingen);
- online platforms en nieuwsbrieven.

Bij de start van het project, bij belangrijke mijlpalen (zoals oplevering projectplannen en indiening aanvragen) en bij afronding van de fase wordt actief gecommuniceerd over voortgang en resultaten. Alle communicatie-uitingen voldoen aan de richtlijnen van de provincie Gelderland en 8RHK ambassadeurs.

12 Mogelijke risico's en aandachtspunten

Belangrijke risico's en aandachtspunten zijn:

- Onvoldoende beschikbaarheid of commitment van projectleiders per projectlijn;
- Verschillende belangen en prioriteiten tussen partners, wat samenwerking kan vertragen;
- Onzekerheid over vervolffinanciering van projecten;
- Beperkte capaciteit bij betrokken organisaties.

Deze risico's worden gemitigeerd door:

- actieve programmasturing en regie;

- het organiseren van structurele afstemming en besluitvorming;
- het tijdig identificeren en adresseren van knelpunten;
- het flexibel uitwerken van alternatieve uitvoerings- en financieringsstrategieën per projectlijn.

---

13 Is een Europese aanbesteding noodzakelijk?

(zie bijlage 5)

- Ja
 Nee

---

14 Is er sprake van staatssteun?

(zie bijlage 6)

- Ja

Geef onderstaand aan op basis van welke verordening geoorloofde staatssteun mogelijk is

- AGVV, artikel:
 LVV, artikel:
 DAEB
 De-minimis (indien van toepassing, vul dan de algemene de-minimisverklaring in (zie bijlage 6))

- Nee

---

15. Gegevens aanvrager

S.v.p. gegevens invullen in 'Aanvraagformulier project Achterhoek Visie 2030 – deel II' (graag als apart document meesturen i.v.m. AVG regels).

Ondertekening

Aldus naar waarheid ingevuld en ondertekend.

Met de ondertekening van dit aanvraagformulier stemt u ermee in dat de informatie in dit aanvraagformulier openbaar is en dat het voor de uitvoering van onze werkzaamheden (beoordeling en besluitvorming) noodzakelijk is dat de bijlagen gedeeld worden met personen die betrokken zijn bij de beoordeling van de aanvraag. Zie ook onze [privacyverklaring](#).

Plaats: Doetinchem

Datum: 27-05-2026

Naam: Michiel Gerlagh

Functie: Voorzitter College van Bestuur

Paraaf:

BIJLAGEN

1. Doelen Achterhoek Visie 2030
2. Springplanken Regio Deal 'Hoger Springen, Krachtiger Landen
3. Sustainable Development Goals (SDG's)
4. 8RHK begrotingsformat (apart Excelbestand)
5. Aanbestedingsschema
6. Staatssteun, vrijstellingsgronden en de-minimis

Bijlage 1

Doelen Achterhoek Visie 2030

Onderwijs & Arbeidsmarkt

1. De tekorten op de arbeidsmarkt zijn teruggedrongen.
2. Talenten van de beroepsbevolking zijn benut door betere aansluiting vervolgopleidingen op de vraag vanuit de arbeidsmarkt en door het verhogen van de flexibiliteit door een Leven Lang Ontwikkelen.
3. Een inclusieve arbeidsmarkt waarbij oog is voor de gehele beroepsbevolking en kansgelijkheid is toegenomen.
4. Grensoverschrijdende en bovenregionale samenwerking is toegenomen gericht op het oplossen van het tekort aan juist gekwalificeerde arbeidskrachten.

Smart werken & Innovatie

1. De Achterhoek ontwikkelt en implementeert de productie van de toekomst door technologische innovatie.
2. De Achterhoek beschikt over inventief vakmanschap en de werknemers van de toekomst door sociale innovatie.
3. Gezamenlijke innovatie en crossovers tussen sectoren worden bevorderd. Het netwerk buiten onze regio wordt verder ontwikkeld. De Achterhoek is hét open innovatiesysteem van Nederland.
4. De Achterhoek draagt met haar innovatief vermogen bij aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken.
5. De Achterhoek is dé stage- en afstudeerregio van Nederland.

Mobiliteit & Bereikbaarheid

1. De CO2 uitstoot van het verkeer en vervoer is verminderd.
2. De infrastructuur is robuust en toegankelijk waardoor de bereikbaarheid van en in de Achterhoek is toegenomen.
3. Door de inzet van digitalisering en deelcultuur zijn er slimme vervoersvoorzieningen.

Circulaire economie & Energietransitie

1. De Achterhoek ontwikkelt en implementeert oplossingen voor energiebesparing, duurzame opwekking en om zelfvoorzienend te worden.
2. De agro foodsector is koploper in kringlooplandbouw door hoogwaardig benutten en gebruik van (bio)grondstoffen en biomassa en recycling van reststromen.
3. Bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties transformeren hun (bedrijfs)processen en gaan efficiënter om met (primaire) grondstoffen.
4. In de gebouwde omgeving en infrastructuur zijn (hernieuwbare) grondstoffen efficiënter benut, worden hergebruikt en de levensduur verlengd.
5. Broeikasgasemissies CO2 en stikstof zijn gereduceerd en dragen door innovaties bij aan toename van de biodiversiteit.

Wonen & Vastgoed

1. De bestaande woningvoorraad is in 2030 meer toekomstbestendig (op duurzame wijze energiezuiniger gemaakt, deels afgekoppeld van gas en meer levensloopbestendig).
2. Er zijn voldoende nieuwe (betaalbare) woningen verantwoord en adaptief met zo veel mogelijk circulaire bouwmethoden toegevoegd.
3. In de periode 2023 – 2026 is een versnelling in de woningbouwproductie ingezet.
4. (Leegstaand) vastgoed is daar waar mogelijk getransformeerd naar wonen.
5. Er zijn innovatieve en duurzame manieren van wonen en bouwen ontwikkeld en gerealiseerd.

Gezondste regio

1. Er is een betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorg-, gezondheids- en ondersteuningsdiensten van hoge kwaliteit waar professionals met plezier werken.
2. De Achterhoek is de gezondste regio van Nederland door preventie en zorginnovatie, dit in samenhang met wonen, werken, leren en meedoen.
3. Achterhoekers zijn zelf (langer) verantwoordelijk voor hun gezondheid.

Bijlage 2

Springplanken Regio Deal Achterhoek II, 'Hoger Springen, Krachtiger Landen'

1.1 Springplank Gezondheid voorop

- Het ondersteunen van 2 tot 4 lokale initiatieven gericht op het van onderop anders organiseren, monitoren of financieren van ondersteuning en zorg;
- Het uitvoeren van innovatiepilots zoals 'zorg op afstand', met bijbehorende effectmeting op leefbaarheid en eigen regie;
- Het opzetten van een stimuleringsfonds voor projecten gericht op positieve gezondheid, preventie, leefstijl en sociale cohesie;
- Het inrichten van een Regionale digitale plek voor inwoners op het gebied van eigen regie en ouder worden;
- Het verder ontwikkelen van de integratie van Regionale data met een koppeling naar zorg, maatschappij en welzijn (Datagedreven Achterhoek).

1.2. Springplank Publieke mobiliteitsaanpak

- Het vormgeven en realiseren van een samenwerkingsstructuur waarin gemeenten, Regio, provincie en Rijk vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid werken aan het borgen van publieke mobiliteit;
- Integratie van vervoersvormen door bijvoorbeeld een gezamenlijke Governance, een mobiliteitscentrale en een integraal platform;
- Het verzamelen van data en deze gebruiken om te komen tot een soort dashboard/platform voor het inzichtelijk maken van verkeers- en mobiliteitsstromen (Datagedreven Achterhoek);
- Het uitbreiden van het Gaon-aanbod met 50 tot 100 deelfietsen en 10 tot 15 deelauto's;
- Het vergroten van het Gaon-netwerk met meer gebruikers en deelnemers (bedrijven en organisaties) onder meer door gedragsaanpak en marketingcampagnes;
- Het onderzoeken van een (grensoverschrijdend) MaaS-netwerk (Mobility As A Service);
- Het onderzoeken en realiseren van 2 tot 6 mobiliteitshubs;
- Het onderzoeken en realiseren van 2 tot 4 (grensoverschrijdende) fietsverbindingen.

1.3. Springplank Bouwen naar Achterhoekse identiteit

- Het starten van een Regionaal loket om bouwprojecten een eenduidige ingang te bieden en tot een snellere beoordeling van de kans te komen;
- Het verkennen van collectieve woonvormen, hiervoor start de Regio 2 tot 4 projecten op;
- Het vergunnen van 500 tot 750 woningen in kleine projecten en het versnellen van het proces hiervoor;
- Het uitbreiden van 30 tot 40 kernen met een 'kleiner' project waarin ook de leefbaarheid en sociale verbondenheid worden meegenomen.

1.4. Springplank Datagedreven Achterhoek

- Het ontwikkelen en coördineren van een 30-data ecosysteem. Hierin is data toegankelijk voor de partners in de samenwerking, met lerende doe-netwerken. Bijvoorbeeld voor de ketensamenwerking in de zorg, het verder door ontwikkelen van slimme mobiliteit en het gebruik van reststromen;
- Het experimenteren met 2 tot 4 goed evalueerbare pilots 'Self-Sovereign Identity' (SSI) waarin enkele Achterhoekse 30 partners samen hun inwoners/leden/cliënten/klanten eigen regie over hun data hebben gegeven;
- Het starten van een Europese samenwerking in EDIH-verband (European Digital Innovation Hubs)..

2.1 Springplank Inclusieve arbeidsmarkt

- Het onbenut arbeidspotentieel is in beeld en er is een programma over hoe een groot deel van deze groep te bereiken en te activeren is;
- Het begeleiden van 300 tot 400 mensen van het onbenut arbeidspotentieel naar duurzaam werk;
- Het opzetten van een kenniscentrum inclusieve technologie. Binnen dit centrum ontsluiten we kennis, advisering en dienstverlening voor en door partners binnen de Achterhoek;
- Het uitvoeren van een programma (inclusief taaltraining) om asielzoekers en statushouders sneller inzetbaar te krijgen voor de arbeidsmarkt;
- De belemmeringen en blokkades die door werkgevers en werknemers worden ervaren rondom scholing en het aangaan van een duurzame match zijn in beeld gebracht;
- Er worden ten minste twee oplossingsstrategieën uitgewerkt, de strategieën dragen bij aan het vergroten van de arbeidsproductiviteit. De strategieën worden getoetst binnen ten minste 3 bedrijven. De ervaringen worden gedeeld met partners binnen en buiten de Regio.

2.2 Springplank Bestrijding arbeidsmarktkrapte

- De aanpak om inwoners te helpen bij hun loopbaanontwikkelingsvraagstuk is verder ontwikkeld, zowel vanuit human capital als vanuit inclusiviteit binnen het toekomstig RWC;
- Er is ingezet om de leercultuur bij MKB bedrijven te bevorderen;
- Ten opzichte van de afgelopen periode worden er 20% meer opleidingsvouchers van Opijver toegekend aan deelnemers richting of voor MBO 1, MBO 2 en HBO 5 niveau, waarbij de focus ligt op de tekortsectoren;
- Het verstrekken van 1.000 opleidingsvouchers;
- Het uitvoeren van pilots gericht op het behouden van medewerkers en pilots gericht op de wendbaarheid van werknemers en werkzoekenden voor de 3 kraptesectoren;
- Het opzetten van een stimuleringsprogramma voor leerlingen, studenten en zij-instromers gericht op het kiezen voor de krapte sectoren;
- Het Grensland College is bestendig qua instroom en doorontwikkeld door het aanbieden van meer AD (Associate Degree) opleidingstrajecten;
- Er zijn verschillende sessies met Duitse partners gehouden om tot een gezamenlijke aanpak voor werken en leren aan beide zijden van de grens te verkennen.

3.1 Springplank Verdienvermogen breed bedrijfsleven

- Er is in kaart gebracht welke ondernemers behoefte hebben aan ondersteuning bij innovatie-, arbeidsmarkt- en verduurzamingsvraagstukken en hoe zij bij kunnen dragen aan maatschappelijke transitie;
- Het open innovatiesysteem is verder versterkt voor de juiste doelgroepen in het brede MKB;
- 100 tot 120 bedrijven worden gestimuleerd om sleuteltechnologieën, waaronder Artificial Intelligence verder te implementeren, rekening houdend met bestaand aanbod;
- Het organiseren van voldoende capaciteit van verbinders om samenwerking, ontwikkeling en innovatie op de transitie aan te jagen;
- Het op eigen benen laten staan van de innovatiecentra die strak aansluiten op de behoeften van de ondernemers;
- Het vestigingsklimaat in de Achterhoek is verbeterd;
- Het investeren in capaciteit (netwerkmakelaar) over de grens. Deze makelaar verbindt Nederlandse en Duitse ondernemers, organisaties en initiatieven met elkaar. Naast Kreis Bocholt is dit ook met andere Duitse grensgemeenten gedaan.

3.2 Springplank Biobased Achterhoek

- Ingezet wordt op het realiseren van een vezelketen met 500 hectare vezelteelt;
- Het ontwikkelen van kennis- en leerprogramma's met onderwijs, ondernemers en overheden die actoren stimuleren hun bestaande werkwijze, opdrachtgeverschap en bedrijfsvoering aan te passen;
- Het uitvoeren van 3 tot 6 innovatieprojecten;

- Het vergroten van bewustwording, kennis en inzicht bij particulieren, gemeenten, woningcorporaties en bedrijven door innovaties, voorbeeldprojecten, kenniskringen en publiekscampagnes;
- Het uitvoeren van een sociaaleconomische verkenning om inzicht te krijgen welke activiteiten kansrijk zijn en wat daarvoor nodig is;
- Het ontwikkelen van nieuwe bestaansmodellen, verdienmodellen en biobased (woning)bouwconcepten die middels het toepassen van kennis van nieuwe teelten die bijdragen aan biodiversiteit, groenblauwe-dooradering, natuur, klimaat en landschappelijke kwaliteit.

3.3 Springplank Innovatieve woningbouw

- Het starten van een innovatiecentrum voor innovatieve en duurzame woningbouw, waar onderwijs, de markt, corporaties en gemeenten samen de volgende stap kunnen zetten;
- 60 tot 70 Achterhoekse partijen hebben elkaar gevonden in trajecten rond het stimuleren van innovatie in de bouw;
- Het vergunnen van nieuwbouwplannen, doel is 30% innovatieve woningbouw in 2026;
- Het bouwen van 75 tot 150 woningen (in verschillende betaalbaarheidscategorieën) in voorbeeldprojecten die dienen als best practices in de woningbouw en helpen innovatie in bouw en proces te versnellen;
- Het opstarten van 6 tot 8 innovatieprojecten met kruisbestuivingen tussen verschillende sectoren.

3.4 Springplank Slimme energiegemeenschappen

- Het maken en doorvoeren van een aanpak met verduurzamingsmaatregelen voor 5 tot 10 bedrijventerreinen en 150 tot 200 bedrijven;
- Het uitvoeren van 2 tot 4 (deel)experimenten met lokale, collectieve oplossingen;
- De samenhang en regie in de energieketen versterken bij het aanpakken van de actuele vraagstukken en daarbij actief delen van kennis;
- Het ontwikkelen van scenario's voor een integrale benadering van energiegemeenschappen, waarvan 1 tot 2 (onderdelen hiervan) daadwerkelijk worden gerealiseerd. Gedacht wordt onder meer aan een energiegemeenschap met oplossingen voor delen van (virtuele) capaciteit om de onbalans in duurzame energieproductie en consumptie aan te pakken, waarvoor ruimte in regelgeving nodig is. Dit gaat om oplossingen voor 'wetcongestie';
- Het maken van concrete handelingsperspectieven voor energiebesparing en (gezamenlijk) gebruik van lokaal opgewekte duurzame energie voor inwoners, bedrijven en bedrijvenparken;
- Het verkennen van grensoverschrijdende energiegemeenschappen om opwek, opslag en gebruik over en weer te optimaliseren.

3.5 Springplank Toekomstige landbouw en duurzame voedselsystemen

- Het ondersteunen van 3-6 boerenexperimenten met kennis, waarvan resultaten benut zijn voor handelingsperspectieven en oplossingsrichtingen voor overheden, kenniskringen en onderwijs;
- Het ontwikkelen van een vernieuwend instrumentarium voor de bedrijfsvoering van de agrarische ondernemers en gebiedsgerichte aanpak;
- Het inzetten op meerdere lerende netwerken met kennissessies en praktijkbijeenkomsten (zo mogelijk in samenwerking met andere (experimenteer-)Regio's);
- Het ontwikkelen van werkbare (onderdelen van) oplossingen voor de transitie naar klimaatneutrale bedrijfsvoering melkveehouderij, door natuurinclusieve landbouw, technische oplossingen of aanpassing van dier en voeding;
- Het geven van oplossingsrichtingen voor het verduurzamen van de mineralenkringloop voor een gezonde bodem met een Achterhoekse bouwplan (zoals onderzoek nitraat, waterkwaliteit, droogte, bodemverbetering en biodiversiteit).

Bijlage 3

Sustainable Development Goals (SDG's)

Meld je initiatief ook aan bij *Social Handprint Achterhoek!* Via <https://socialhandprint.com/achterhoek/>

De *Social Handprint Achterhoek* is hét platform voor alle initiatieven in de Achterhoek op het gebied van brede welvaart en de Sustainable Development Goals (ook wel SDG's of Duurzame Ontwikkelingsdoelen genoemd). Met de *Social Handprint* kan je de positieve impact van jouw project op de samenleving zichtbaar maken en de maatschappelijke waarde die dat oplevert met betrekking tot de 17 Sustainable Development Goals.

Regio Achterhoek is in 2021 aangewezen als eerste SDG-regio in Nederland. Met de *Social Handprint* stimuleert en faciliteert de Achterhoek alle initiatieven in de regio die met SDG's (willen) werken, om gebruik te maken van de *Social Handprint*. Via de door *Social Handprint* ontwikkelde tools krijgen niet alleen de initiatieven zelf, maar ook de regio als geheel een beter beeld van de maatschappelijke meerwaarde die we met elkaar in de regio bewerkstelligen. Bovendien kunnen initiatieven via de *Social Handprint* met elkaar in contact komen, van elkaar leren en ook aanspraak maken op andere impulsen die via de website in de toekomst ter beschikking worden gesteld.

In de Achterhoek Visie 2030 zijn vijf overkoepelende SDG's opgenomen en per thematafel nog specifieke SDG's. Hieronder staan de SDG's die in de Achterhoek Visie 2030 zijn opgenomen.

Gezondheidszorg voor iedereen
(Gezondste Regio)

Verminderen ongelijkheid binnen en tussen landen
(Onderwijs & Arbeidsmarkt)

Inclusief, gelijkwaardig en kwalitatief onderwijs voor iedereen
(Onderwijs & Arbeidsmarkt)

Maak steden veilig, veerkrachtig en duurzaam
(overkoepelend, Mobiliteit & Bereikbaarheid, Wonen & Vastgoed, Gezondste Regio)

Toegang tot betaalbare en duurzame energie voor iedereen
(Mobiliteit & Bereikbaarheid, Circulaire economie & Energietransitie, Wonen & Vastgoed)

Duurzame consumptie en productie
(overkoepelend, Smart Werken & Innovatie, Circulaire economie & Energietransitie, Wonen & Vastgoed)

Inclusieve, economische groei, werkgelegenheid en fatsoenlijk werk voor iedereen
(overkoepelend, Onderwijs & Arbeidsmarkt, Smart werken & Innovatie, Gezondste Regio)

Beschermen van ecosystemen, bossen en biodiversiteit
(Ruimtelijke opgave)

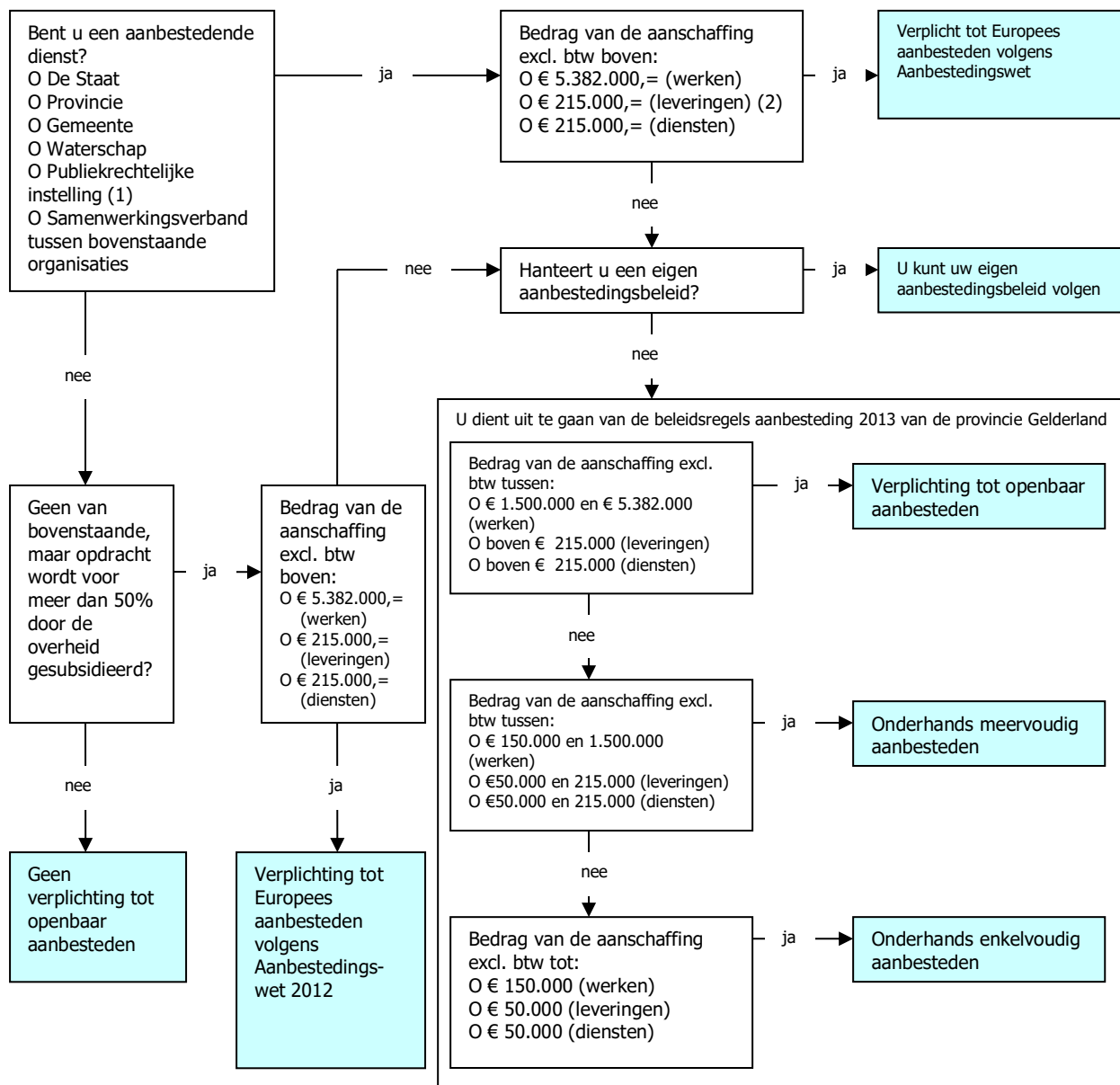
Infrastructuur voor duurzame industrialisatie
(overkoepelend, Smart werken & Innovatie, Mobiliteit & Bereikbaarheid, Circulaire economie & Energietransitie)

Versterken van het mondiaal partnerschap om doelen te bereiken
(overkoepelend en voor alle thema's)

Bijlage 5 Aanbestedingsschema

Het onderstaande schema is bedoeld als ondersteuning en er kunnen geen rechten aan worden ontleend. De drempelbedragen kunnen jaarlijks wijzigen en er kunnen zich altijd uitzonderlijke situaties voordoen waarin dit schema niet voorziet. Voor specifieke informatie en actuele bedragen kunt u terecht op www.europadecentraal.nl.

Bijlage 6

Staatssteun, vrijstellingsgronden en de-minimis

Staatssteun en vrijstellingsgronden

Meer informatie over staatssteun is te vinden op de website van Europa Decentraal:

[Europa Decentraal - staatssteun](#)

Indien de link niet werkt, gaat u naar:

<https://europadecentraal.nl/onderwerp/staatssteun/>

De-minimis

Meer informatie over de-minimis is te vinden op de website van Europa Decentraal:

[Europa Decentraal - de-minimis](#)

Indien de link niet werkt, gaat u naar:

<https://europadecentraal.nl/onderwerp/staatssteun/vrijstellingsmogelijkheden/de-minimis/>

De algemene **de-minimisverklaring** treft u hier aan:

[Europa Decentraal - Verklaring de-minimis](#)

Indien de link niet werkt, gaat u naar:

https://europadecentraal.nl/wp-content/uploads/2024/06/78744_EZK_de-minimisverklaring_Algemeen_TG.pdf

Rapport van bevindingen Projecten Achterhoek Visie 2030

1.	Naam project:	Programmatistische ondersteuning programma LLO	
2.	Betrokken Thematafel(s):	Onderwijs & Arbeidsmarkt	
3.	Doel/effect van het project:	Het realiseren van programmatistische regie en uitvoeringskracht voor de eerste fase van het programma Leven Lang Ontwikkelen (LLO) in de Achterhoek.	
4.	Looptijd van het project: <i>(start- en einddatum)</i>	1 mei 2026 t/m 31 december 2028	
5.	Toetsingscriteria waaraan de aanvraag moet voldoen:		
	Criterium	Voldoet	Toelichting
	Het project levert een substantiële bijdrage aan de doelstellingen van de Achterhoek Visie 2030:	Ja	<p>Dit project draagt bij aan de volgende doelen uit de Achterhoek Visie 2030 (Onderwijs & Arbeidsmarkt):</p> <ul style="list-style-type: none"> • De tekorten op de arbeidsmarkt zijn teruggedrongen; • Talenten van de beroepsbevolking zijn benut door betere aansluiting van opleidingen op de vraag vanuit de arbeidsmarkt en door het versterken van Leven Lang Ontwikkelen; • Een inclusieve arbeidsmarkt waarbij oog is voor de gehele beroepsbevolking en kansengelijkheid is toegenomen; • Grensoverschrijdende en bovenregionale samenwerking is toegenomen. <p>Het project levert hieraan een bijdrage door het versnellen van concrete LLO-projecten die gericht zijn op het benutten van talent, het versterken van vaardigheden en het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.</p>
	Aan welke streefwaarden van de Achterhoek Visie 2030 wordt een bijdrage geleverd?	<ul style="list-style-type: none"> • In 2030 is het tekort aan vraag naar arbeidskrachten in de krapte sectoren teruggedrongen. Hiervoor ontwikkelen we ten minste 4 projecten. • De arbeidsparticipatie is toegenomen naar 75%. 	
	Er is voldoende draagvlak bij de drie O's voor het project:	Ja	<p>Het project is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met regionale partners binnen het LLO-programma. Er is breed draagvlak vanuit de drie O's (onderwijs, overheid en ondernemers). Betrokken partijen zijn onder andere:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arbeidsmarktregio Achterhoek; • Gemeenten in de Achterhoek; • UWV; • SBB; • Werkgeversorganisaties (waaronder VNO-NCW); • Vakbonden; • Onderwijsinstellingen in de regio.

			Voor de geprioriteerde projectlijnen zijn reeds initiatiefnemers en beoogde projectleiders benoemd. Het project ondersteunt deze partijen bij het concretiseren en realiseren van hun initiatieven. De penvoerder vervult de rol van programmamanager en is verantwoordelijk voor de integrale aansturing van het programma (met behulp van de projectleiders per projectlijn).
	Het project heeft voldoende regionale impact:	Ja	<p>De regionale impact van dit project is groot, omdat het een cruciale randvoorwaarde vormt voor de uitvoering van het programma Leven Lang Ontwikkelen in de Achterhoek. Door het realiseren van programmatische regie en uitvoeringskracht worden concrete projecten versneld ontwikkeld en gerealiseerd. Dit draagt bij aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het verminderen van arbeidsmarktkrapte in tekortsectoren; • het beter benutten van onbenut arbeidspotentieel; • het versterken van digitale en basisvaardigheden; • het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt; • het stimuleren van een leercultuur binnen bedrijven. <p>Zonder dit project bestaat het risico dat initiatieven versnipperd blijven en onvoldoende tot uitvoering komen. Het project fungeert als versneller en hefboom: het maakt vervolgprijzen mogelijk en versnelt de realisatie van de doelstellingen van het regionale LLO-programma.</p>
	De begroting is sluitend:	Ja	De begroting wordt gedekt door de gevraagde bijdrage uit de Regio Deal en cofinanciering door bedrijven uit de 3-O samenwerking.
6.	Wordt er een bijdrage vanuit de Regio Deal Achterhoek gevraagd?	Ja	
	Zo ja, voor welke springplank?	<p>Springplank 2.1 Inclusieve arbeidsmarkt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het onbenut arbeidspotentieel is in beeld en er is een programma over hoe een groot deel van deze groep te bereiken en te activeren is; • De belemmeringen en blokkades die door werkgevers en werknemers worden ervaren rondom scholing en het aangaan van een duurzame match zijn in beeld gebracht. <p>Springplank 2.2 Bestrijding arbeidsmarktkrapte</p>	

		<ul style="list-style-type: none"> • De aanpak om inwoners te helpen bij hun loopbaanontwikkelingsvraagstuk is verder ontwikkeld; • Er is ingezet om de leercultuur bij MKB-bedrijven te bevorderen; • Het uitvoeren van pilots gericht op het behouden van medewerkers en pilots gericht op de wendbaarheid van werknemers en werkzoekenden voor de kratesectoren.
	Aan welke resultaten uit het convenant Regio Deal Achterhoek II draagt het project bij?	Zie bovenstaande.
7.	Opmerkingen vanuit subsidieadviseur	
	<i>(evt. opmerkingen t.a.v. doelmatigheid, doeltreffendheid, looptijd, staatssteun)</i>	
	Geen aanvullende opmerkingen.	
8.	Afstemming met andere Thematafel(s):	n.v.t.
9.	Bevindingen Thematafel	
	De thematafel stemt in met de projectaanvraag.	

Besproken in Thematafel:	Onderwijs & Arbeidsmarkt
Datum:	23-04-2026

Projectenoverzicht Regio Deal II - juni 2026

Project	Totale kosten	Ondernemers	Organisaties	Provincie	Financiering Investeringsfonds	Gemeenten	overig	Regio Deal II subsidiedeel	besluit AB/DB	restant budget regiodeal
1.1 Springplank - Gezondheid voorop										
Zorg voor Mekaar (<i>deel staat ook bij SP 2.2</i>)	535.674		267.837					267.837	16-4-2025	
Zorgcorporatie Mariënvelde	359.854					180.000		179.854	28-5-2025	
MFA De Kiem Dinxperlo	200.376						100.376	100.000	4-2-2026	
Zorg-Preventieapp Berkelland - Veur Mekare en Met Mekare	124.055	9.075				52.952		62.028	4-2-2026	
Noaberschap Nabij – Leefbaarheid in Bekveld	850.800			353.800		152.000	245.000	100.000	4-2-2026	
Regionale Beweegmakelaar Jeugd	77.016		28.320			10.500		38.196	4-2-2026	
Noabercirkel Welzijn	115.501					57.751		57.751	4-2-2026	
De Lichtenberg (Oude IJsselstreek)	200.080			100.040				100.040	4-2-2026	
Vervanging Skatebaan Eelinkstraat	192.300					100.000		92.300	4-2-2026	
Digitale Mantelzorgconsulent Achterhoek	164.461	44.911				37.320		82.230	13-5-2026	
Fit veur Altied 2.0	901.508	271.755	187.050					442.703	1-7-2026	
Leefbaar Thuis	141.750						70.950	70.800	1-7-2026	
<i>Programma Jong Talent voor zorg en welzijn (in voorbereiding)</i>	<i>pm</i>									
Sub-totaal 1.1 Gezondheid voorop <i>Begroting Regio Deal II</i>	3.863.375	325.741	483.207	453.840	0	590.523	416.326	1.593.739 <i>2.248.000</i>		<i>654.261</i>
1.2 Springplank - Publieke mobiliteitsaanpak										
Uitvoering Programma Publieke Mobiliteit	2.793.500	114.000		320.000	245.100	673.400	55.000	1.386.000	30-10-2025	
Realisatie Publieke Mobiliteitshub Varsseveld en aansl. (fiets)infrastruct	7.090.000			1.385.000		4.255.000	100.000	1.350.000	17-12-2025	
Stationsknoop Doetinchem Fase 1	3.413.884					2.363.884		1.050.000	13-5-2026	
Sub-totaal 1.2 Publieke mobiliteitsaanpak <i>Begroting Regio Deal II</i>	13.297.384	114.000	0	1.705.000	245.100	7.292.284	155.000	3.786.000 <i>4.477.500</i>		<i>691.500</i>
1.3 Springplank - Bouwen naar Achterhoekse identiteit										
AI als versneller	336.500			50.000	18.250	100.000		168.250	30-10-2025	
Datagedreven woningbouw	347.000			50.000	23.500	100.000		173.500	30-10-2025	
Sub-totaal 1.3 Bouwen naar Achterhoekse identiteit <i>Begroting Regio Deal II</i>	683.500	0	0	100.000	41.750	200.000	0	341.750 <i>860.000</i>		<i>518.250</i>
1.4 Springplank - Datagedreven Achterhoek										
Datagedreven Achterhoek	1.883.500			271.500	558.500	105.000		948.500	17-12-2025	
Sub-totaal 1.4 Datagedreven Achterhoek <i>Begroting Regio Deal II</i>	1.883.500	0	0	271.500	558.500	105.000	0	948.500 <i>948.500</i>		<i>0</i>
2.1 Springplank - Inclusieve arbeidsmarkt										
Uitvoeringsprogr. LLO - Programma ondersteuning	441.439		224.550					216.889	1-7-2026	
Sub-totaal 2.1 Inclusieve arbeidsmarkt <i>Begroting Regio Deal II</i>	441.439	0	224.550	0	0	0	0	216.889 <i>2.086.000</i>		<i>1.869.111</i>
2.2 Springplank - Bestrijding arbeidsmarktkrapte										
Zorg voor Mekaar (<i>deel staat ook bij SP 1.1</i>)	500.000		250.000					250.000	16-4-2025	
Grensland College 2.0	535.173		160.000	107.586				267.587	28-5-2025	
Techniekdag Achterhoek	194.100	104.500				13.125		76.475	17-12-2025	
Opijver 2026-2027	5.304.865	1.604.300		650.000			1.056.150	1.994.415	4-2-2026	
Achterhoek Traineeship	270.490	126.000	31.939					112.551	1-4-2026	
Sub-totaal 2.2 Bestrijding arbeidsmarktkrapte <i>Begroting Regio Deal II</i>	6.804.628	1.834.800	441.939	757.586	0	13.125	1.056.150	2.701.028 <i>5.288.000</i>		<i>2.586.972</i>

Project	Totale kosten	Ondernemers	Organisaties	Provincie	Financiering Investeringsfonds	Gemeenten	overig	Regio Deal II subsidiedeel	besluit AB/DB	restant budget regiodeal
3.1 Springplank - Verdienvermogen breed bedrijfsleven										
MKB dienstverlening - Achterhoek Verbindt	499.600	175.000	35.000	249.800				39.800	10-9-2025	
Samenwerking Innovatiecentra	832.440	416.220						416.220	30-10-2025	
TECH.LAND	217.400			54.350	54.350			108.700	17-12-2025	
Leerkingen AI	280.000	140.000						140.000	1-7-2026	
Humanoids	732.996	284.092	85.000					363.904	1-7-2026	
<i>Embedded software pool (in voorbereiding)</i>	<i>pm</i>									
Sub-totaal 3.1 Verdienvermogen breed bedrijfsleven	2.562.436	1.015.312	120.000	304.150	54.350	0	0	1.068.624		
<i>Begroting Regio Deal II</i>								<i>1.750.000</i>		<i>681.376</i>
3.2 Springplank - Biobased Achterhoek										
Sub-totaal 3.2 Biobased Achterhoek	0	0	0	0	0	0	0	0		
<i>Begroting Regio Deal II</i>								<i>1.170.000</i>		<i>1.170.000</i>
3.3 Springplank - Innovatieve woningbouw										
Toekomstbestendig Bouwen Achterhoek	651.830	163.200	62.799	100.000				325.831	13-5-2026	
Sub-totaal 3.3 Innovatieve woningbouw	651.830	163.200	62.799	100.000	0	0	0	325.831		
<i>Begroting Regio Deal II</i>								<i>1.470.000</i>		<i>1.144.169</i>
3.4 Springplank - Slimme energiegemeenschappen										
Smart Energy Hub Winterswijk	90.750	9.075				36.300		45.375	30-10-2025	
Haalbaarheidsoz. EnergieHub Aalten-Dinxperlo	104.810	20.000				32.500		52.310	1-7-2026	
<i>Energiesamenwerking Laarberg (in voorbereiding)</i>	<i>pm</i>									
Sub-totaal 3.4 Slimme energiegemeenschappen	195.560	29.075	0	0	0	68.800	0	97.685		
<i>Begroting Regio Deal II</i>								<i>1.946.000</i>		<i>1.848.315</i>
3.5 Springplank - Toekomstige landbouw en duurz. voedselsystemen										
Agro Innovatiemakelaar	1.336.400			1.147.400			126.000	63.000	18-12-2024	
Sub-totaal 3.5 Toekomstige landbouw en duurz. voedselsystemen	1.336.400	0	0	1.147.400	0	0	126.000	63.000		
<i>Begroting Regio Deal II</i>								<i>740.000</i>		<i>677.000</i>
4. Monitoring en verankering sociale innovatie										
Achterhoek Monitor 2026-2028	332.500				143.750		45.000	143.750	4-2-2026	
Sub-totaal 4. Monitoring en verankering sociale innovatie	332.500	0	0	0	143.750	0	45.000	143.750		
<i>Begroting Regio Deal II</i>								<i>259.000</i>		<i>115.250</i>
TOTALEN (excl btw)	32.052.552	3.482.128	1.332.495	4.839.476	1.043.450	8.269.732	1.798.476	11.286.796		
<i>Start Regiodeal (excl btw BCF en VAT)</i>	<i>48.243.000</i>	<i>5.000.000</i>	<i>5.000.000</i>	<i>5.000.000</i>	<i>4.000.000</i>	<i>6.000.000</i>	<i>0</i>	<i>23.243.000</i>		<i>11.956.204</i>
% bijdrage (co-) financiering werkelijk	100%	11%	4%	15%	3%	26%	6%	35%		
% bijdrage (co-) financiering begroot	100%	10%	10%	10%	8%	12%	0%	48%		
							<i>btw BCF</i>	<i>1.007.000</i>		
							<i>VAT</i>	<i>750.000</i>		
							<i>RDII incl BCF en VAT</i>	<i>25.000.000</i>		

Verslag Algemeen Bestuur

Datum	13-05-2026
Tijd	9:00 - 10:30
Locatie	De StecK (Raadhuisstraat 25, 7001 EX DOETINCHEM)
Voorzitter	Mark Boumans

1 Opening en mededelingen

M. Boumans opent de vergadering en heet B. Dijkstra welkom.
A. Stapelkamp en A. Fellingier zijn verhinderd.

2 Presentatie merkverhaal en identiteit Achterhoek Ambassadeurs (N. van de Velde, merkstrategie)

N. van de Velde geeft een toelichting op het merkverhaal voor Achterhoek Ambassadeurs dat in samenwerking met Achterhoek Toerisme is gemaakt. Op 18 mei - voorafgaand aan de Achterhoek Raad - wordt het merk gelanceerd. Hiervoor zijn ook de colleges uitgenodigd.

M. Boumans vraagt naar een eerste indruk.

L. Werger merkt op dat het gebruik van het rode kruis uit de vlag bij het logo een negatief beeld kan oproepen. Waarom wordt niet de oorspronkelijke vlag in het logo gebruikt?

N. van de Velde zegt dat het gebruik van de hele vlag meer spelregels met zich meebrengt; deze moet namelijk voor iedereen vrij te gebruiken zijn.

P. van Domburg is enthousiast over het merkverhaal.

J. van Oostrum moet ook wennen aan de kleur rood, mede omdat de groene kleur van de vlag landelijk bekend is. Hij vraagt of het logo nog een andere kleur kan krijgen.

G. Hofstede vraagt of het lettertype vrij te gebruiken is. Daarnaast vindt zij het belangrijk om herkenbaar te blijven. N. van de Velde geeft aan dat het lettertype is afgekocht en dus niet vrij te gebruiken is. Dat kan wel in de afbeeldingen.

B. Dijkstra vindt het een mooi beeldmerk.

M. Boumans vindt het mooi dat er samenwerking is gezocht met Achterhoek Toerisme. Hij hoopt dat er meer organisaties aanhaken.

I. Rensink geeft aan dat gedurende het jaar de website e.d. wordt aangepast. Het logo is al wel vastgeklit.

3 VNG congres

I. Rensink zegt dat de activiteiten nu verder zijn uitgewerkt. De promotiefilm die voor de Achterhoek Raad wordt gemaakt, kan ook voor het VNG Congres worden gebruikt (bv. als achtergrond).

P. van Domburg geeft mee dat eventuele goodies die worden meegegeven echt iets blijvends zijn.

J. van Oostrum meldt dat de deelnemers aan het congres met de excursies letterlijk de Achterhoek ingaan. Hij vraagt of er bij de locaties een uiting van de Regio kan worden opgehangen voor de herkenbaarheid.

G. Hofstede vindt het fijn dat 8RHK ambassadeurs meedoet, maar is verbaasd dat de plannen niet bekend zijn bij de projectorganisatie. I. Rensink zegt dat er wel degelijk verbinding is met de projectleider van de gemeente.

Het algemeen bestuur gaat akkoord met het organiseren van activiteiten rondom het VNG congres die onze regio op de kaart zetten. Hiervoor wordt maximaal € 50.000 ingezet uit het voorstel voor het bestemmen van het jaarresultaat voor lobby en marketing, onder voorbehoud van goedkeuring van de jaarrekening door het algemeen bestuur. Mocht de jaarrekening niet worden goedgekeurd, dan wordt € 50.000 uit het investeringsfonds beschikbaar gesteld.

4 Concept Achterhoek Visie: Op weg naar 2050 – Kom maar op!

M. Boumans vraagt de aanwezigen te reageren op de concept visie.

G. Hofstede is positief over het stuk dat voorligt en geeft aan dat de ronde langs de colleges over de visie door I. Rensink zeer op prijs werd gesteld.

B. Dijkstra mist Tech.Land (samenwerking met Duitsland). Dit komt niet terug in de visie.

J. van Oostrum gaat nog met A. Diepeveen in gesprek over water en droogteaanpak/weerextremen binnen 'Ruimte in balans'. Het is nu vooral belangrijk om aan de slag te gaan.

P. van Domburg merkt naar aanleiding van de gezamenlijke verantwoordelijkheid op het gebied van realisatiekracht op dat de uitvoeringskracht binnen de eigen organisatie van Bronckhorst al onder druk staat. De ambitie groot, maar door het gebrek aan realisatiekracht kan er teleurstelling ontstaan.

I. Rensink merkt op dat de werkzaamheden er als het goed is niet bij komen, maar zaken zijn die toch al opgepakt moeten worden door de verschillende organisaties. Samenwerking zou een efficiencyslag moeten betekenen. Hier wordt samen met de gemeentesecretarissen naar gekeken.

L. Werger vraagt hoe dit landt bij de andere O's en hoe zij een en ander gaan oppakken.

I. Rensink zegt dat de visie goed is ontvangen bij SIKA. Dit is een eerste stap, in de uitvoering moet alles verder worden uitgewerkt.

L. Werger meldt dat het college kritisch is, de term demo-regio geeft het gevoel dat er dingen nog niet af zijn en dat verdere verbetering nodig is.

M. Boumans is blij dat we nu verder kunnen; we hebben een jaar stil gelegen. We moeten nu aan de slag. Hopelijk kan over twee jaar geconstateerd worden dat we de goede dingen hebben gedaan met beperkte middelen. Het is een spannende fase die zich in de praktijk moet gaan uitwijzen.

L. Werger vraagt aandacht voor de grote hoeveelheid nieuwe mensen in de Achterhoek Raad en de colleges. Hoe nemen we hen mee?

M. Boumans zegt dat dit aanstaande maandag al begint bij de Achterhoek Raad. Hij stelt voor om samen te bespreken hoe de colleges het best kunnen worden meegenomen.

I. Rensink wijst in dat kader op de college tweedaagse in november.

Het algemeen bestuur neemt kennis van de conceptvisie 'Op weg naar 2050 Kom maar op!'.

5 Outline Regioplan Achterhoek Nationaal Programma Vitale Regio's (R. Buiting)

R. Buiting geeft een korte toelichting. Er is een uitvraag om verscherping bij diverse gremia neergelegd. Dit is een abstract stuk dat als kapstok dient voor gesprekken met het Rijk. Ook de Visie, het RPA en de merkstrategie worden hiermee verbonden. Op dit moment is nog onvoldoende concreet wat we aan het Rijk gaan vragen. Het is de bedoeling om een aantal thema's/focuspunten kort uit te werken, daarover met het Rijk in gesprek te gaan en concrete vragen aan het Rijk te formuleren. Het gaat op dit moment om de thema's:

- Gezondheid/Zorg (Aanpak Ouderenzorg).
- Uitbreiding Achterhoekse stijl (Achterhoekse identiteit).
- Fijnmazige bereikbaarheid.
- MKB-aanpak (waarde voor BV NL, onderwijs, talent).
- Veiligheid (grensoverschrijdend/ondermijning).
- Aanpak droogte (dit wordt op verzoek van J. van Oostrum aangepast naar Aanpak weersextremen).

G. Hofstede merkt op dat 'Uitbreiding Achterhoekse stijl zonder een goede bereikbaarheid niet mogelijk is. Bereikbaarheid kost bakken met geld en dat is niet beschikbaar. Dit punt moet worden meegenomen in de lobby richting het Rijk.

J. van Oostrum meldt dat Uitbreiding Achterhoekse stijl in het RPA zit.

M. Boumans stelt voor om de volgende keer het Lentefestival op de agenda te zetten.

L. Werger merkt op dat er grote internationale bedrijven in onze regio zitten. Die zijn een belangrijke motor voor onze regio en dat mogen we meer uitventen. Zij roept op om niet alleen het MKB, maar de Economie als geheel bovenaan te zetten.

J. van Oostrum is van mening dat we als Regio de kansen (zoals vanuit defensie) moeten pakken.

B. Dijkstra merkt op dat de regio sterk is in innovatieve oplossingen/crossovers. Daar zijn we samen sterk in. Begin zo concreet mogelijk met kansrijke leads (t.b.v. draagvlak).

M. Boumans constateert dat we vaak het goede gevoel van de Achterhoek richting Den Haag brengen, maar dat we zelden met een vraag komen.

R. Buiting maakt nu een aanscherping en legt dat in juni voor aan de board om te controleren of dat het juiste verhaal is. Daarna wordt samen met diverse experts de uitvoeringsagenda vormgegeven. Voor de zomer komt hij terug met een concreter verhaal.

6 Ontsluiting Slingeland ziekenhuis

Het algemeen bestuur gaat akkoord met het beschikbaar stellen van 1,25 miljoen voor de ontsluiting van het Slingeland ziekenhuis en dit te dekken uit vrijgevallen Regio Deal I middelen die zijn toegevoegd aan het regionaal investeringsfonds.

7 Projecten Regio Deal en gebiedsopgave middelen (provincie)

Het algemeen bestuur neemt kennis van de projecten:

- Toekomstbestendig Bouwen Achterhoek
- Stationsknoop Fase 1 (Noord) - station Doetinchem
- Digitale Mantelzorgconsulent
- TINT Achterhoek

8 Presentatie Tech.Land (B. Roeterdink)

Omwille van de tijd wordt deze presentatie verplaatst naar de volgende vergadering.

9 Verslag van de vergadering van 1 april 2026

Het verslag wordt vastgesteld.

10 Rondvraag en belangrijke data

18 mei Achterhoek Raad

24 juni Lentefestival

6-10 juli Gelderse zomerweek voor Kamerleden:

7 juli middag gepland voor Bereikbaarheid Achterhoek en Stedendriehoek, doorkoppeling station Zutphen

10 juli ochtend voor een grensregio die verbindt en een landschap in transitie. We bezoeken vernieuwende praktijken (nog verder uit te werken)

Optie tweede helft Augustus: werkbezoek Minister Heerma ihkv NPVR als verantwoordelijk minister vanuit BZK.

Er is geen rondvraag.